

Notes du mont Royal

www.notesdumontroyal.com

Cette œuvre est hébergée sur « *Notes du mont Royal* » dans le cadre d'un exposé gratuit sur la littérature.

SOURCE DES IMAGES
Google Livres

Ἡ ΤΟΤ

ΗΨΟΔΟΤΟΥ

ἈΛΙΚΑΡΝΑΣΣΕΩΣ

ἹΣΤΟΡΙΑ.

HERODOTI

HALICARNASSENSIS

HISTORIA.

EX EDITIONE JACOBI GRONOVII;

TOMIS NOVE M.

COLLATUMQUE NOVE MUSIS OPUS. HOR.

ADJECTUS EST, EX EADEM EDITIONE, LIBER DE
VITA HOMERI; VULGO SED FALSO, ADSCRIPTUS
HERODOTO.

TOM. III.

GLASGUA E:

IN AEDIBUS ACADEMICIS

EXCUDEBANT ROBERTUS ET ANDREAS FOULIS

ACADEMIAE TYPOGRAPHI

MDCCLXI.

ΤΩΝ ΤΟΥ

ΗΡΟΔΟΤΟΥ

ΙΣΤΟΡΙΩΝ

ΤΡΙΤΗ,

ΕΠΙΓΡΑΦΟΜΕΝΗ

ΘΑΛΕΙΑ.

HERODOTI

HISTORIARUM

LIBER TERTIUS,

QUI INSCRIBITUR

THALIA.

TOM. III.

A

ΤΩΝ ΤΟΥ

ΗΡΟΔΟΤΟΥ

ΪΣΤΟΡΙΩΝ

ΤΡΙΤΗ,

ΕΠΙΓΡΑΦΟΜΕΝΗ

ΘΑΛΕΙΑ.

ΕΠΙ τῷτον δὴ τὸν Αμασιν Καμβύσης ὁ
Κύρος ἐσρατεύετο, ἄγων καὶ ἄλλας τῶν ἥρ-
χε, καὶ Ἑλλήνων Ἰωνάς τε καὶ Αἰολέας, δι'
αἰτίην τοιήνδε. Πέμψας Καμβύσης ἐς Αἴ-
γυπτον κήρυκα, αἵτεε Αμασιν θυγατέρα.
αἵτεε δὲ ἐκ βουλῆς ἀνδρὸς Αἰγυπτίου, ὃς
μεμφόμενος Αμασιν, ἐπρήξε ταῦτα, ὅτι
μιν ἐξ ἀπάντων τῶν ἐν Αἰγύπτῳ ἱητρῶν
ἀποσπάσας ἀπὸ γυναικὸς τε καὶ τέκνων,
ἐκδοτον ἐποίησε ἐς Πέρσας, ὅτε Κῦρος
πέμψας παρὰ Αμασιν αἵτεε ἱητρὸν ὀφ-
θαλμῶν, ὃς εἶη ἄριστος τῶν ἐν Αἰγύπτῳ.

HERODOTI
HISTORIARUM
LIBER TERTIUS,
QUI INSCRIBITUR
THALIA.

ADVERSUS hunc Amasin CAMBYSES Cyri filius, comparato cum ex aliis quibus imperabat, tum ex Graecis Ioni-
bus Aeolensibusque exercitu, bellum movit ob hanc causam. Misso in Aegyptum legato, Cambyses petiit ab Amasi filiam ; et petiit consilio cujusdam Aegyptii, qui Amasi erat infensus, quod se potissimum ex omnibus Aegypti medicis Amasis ab uxore et liberis abstraxisset, amandando in Persas, quo tempore Cyrus ad Amasin miserat petatum ocularium medicum, omnium qui in Aegypto essent praestantissimi.

mum. Ob id infensus Amasi ille Aegyptius, institit suadere Cambyfi ut ab Amasi filiam peteret; ut ille aut moerore afficeretur data filia, aut non data, Cambyfi redderetur invisus. Amasis Persarum potentiam exosus horrensque eam nec dare audebat, nec abnuere. nam Cambyfen intelligebat non habiturum illam uxoris loco, sed pellicis. Haec reputans, ita sibi faciendum statuit. Erat Apriae superioris regis filia, nomine Nitetis, unica domi relicta, grandis admodum atque speciosa. Hanc puellam Amasis vestitu pariter et auro exornatam, pro sua filia in Persas dimittit. Quam quum post aliquantum tempus Cambyses salutasset filiam Amasis appellans, ipsa ad eum, ‘ Rem, ‘ inquit, rex, ignoras, ab Amasi elusus, ‘ qui me ornatu comptam tibi transmisit, ‘ tradens pro sua filia, quum revera sim

ταῦτα δὲ ἐπιμεμφόμενος ὁ Αἰγύπτιος, ἐνῆγε τῇ συμβουλῇ ^α, κελεύων αἰτέειν τὸν Καμβύσεα Αμασιν θυγατέρα· ἵνα ἢ δὲς ἀνιῶτο, ἢ μὴ δούς, Καμβύσῃ ἀπέχθοιτο. ὁ δὲ Αμασις τῇ δυνάμει τῶν Περσέων ἀχθόμενος καὶ ἀρρώδεων, οὐκ εἶχε οὔτε δοῦναι ἔτε ἀρνήσασθαι. εὖ γὰρ ἠπίσατο ὅτι οὐχ ὥς γυναικὰ μιν ἐμελλε Καμβύσεως ἔξειν, ἀλλ' ὥς παλλακὴν. ταῦτα δὲ ἐκλογιζόμενος, ἐποίησε τάδε ^β. ἦν Απρίεω τῷ προτέρῳ βασιλέος θυγάτηρ κάρις μεγάλη τε καὶ εὐειδής, μένη τῷ οἴκου λελειμμένη. οὐνομα δέ οἱ ἦν Νίτητις. ταύτην δὲ τὴν παῖδα ὁ Αμασις κοσμήσας ἐοῖσεν τε καὶ ^γ χρυσῷ, ἀποπέμπει ἐς Πέρσας ὥς ἐωῦτ' ἄ θυγατέρα. μετὰ δὲ χρόνον ὥς μιν ἠσπάζετο, πατρώθεν οὐνομάζων, λέγει πρὸς αὐτὸν ἢ παῖς, ' Ω βασιλεῦ, διαβεβλημένος ὑπὸ Αμάσιος ἔμανθάνεις, ὅς ἐμέ σοι ' κόσμῳ ἀσκήσας ἀπέπεμψε, ὥς ἐωῦτοῦ ' θυγατέρα διδῆς, ἔσχον τῇ ἀληθειᾷ Α-

^α συμβουλῇ. ^β ἐποίησε ταῦτα. ^γ ἐοῖσεν δ'.

• πρίεω· τὸν ἐκεῖνος ἐόντα ἐωϋτῷ δεσπό-
 • τεα, μετ' Αἰγυπτίων ἐπαναστὰς ἐφό-
 • νευσε· τοῦτο δὴ τὸ ἔπος καὶ αὕτη ἡ αἰ-
 • τή ἐγγινομένη ἤγαγε Καμβύσεια τὸν Κύ-
 ρον, μεγάλως θυμωθέντα, ἐπ' Αἴγυπτον.
 ἔτω μὲν νυν λέγῃσι Πέρσαι.

β'. Αἰγυπῆιοι δὲ οἰκειῦνται Καμβύσεια·
 Φάμενοί μιν ἐκ ταύτης δὴ τῆς Απρίεω
 θυγατρὸς γενέσθαι· Κῦρον γάρ εἶναι τὸν
 πέμψαντα παρὰ Αμασιν ἐπὶ τὴν θυγα-
 τέρα, ἀλλ' ὃ Καμβύσεια. λέγοντες δὲ ταῦ-
 τα, ὃκ ὀρθῶς λέγῃσι. οὐ μὲν οὐδὲ λέληθε
 αὐτὸς (εἰ γάρ τινες καὶ ἄλλοι, τὰ Περ-
 σέων νόμιμα ὀρθῶς ἐπιστάται καὶ Αἰγύ-
 πῆιοι) ὅτι πρῶτα μὲν νόμον οὐ σφί νόμος
 ἐστὶ βασιλεῦσαι, γνησίῃς παρεόντος· αὐθις
 δὲ, ὅτι Κασσανδάνης ^α τῆς Φαρνάσπεω
 θυγατρὸς ἦν παῖς Καμβύσης, ἀνδρὸς Α-
 χαιμενίδεω, ἀλλ' οὐκ ἐκ τῆς Αἰγυπτί-
 ης. ἀλλὰ παρατρέπῃσι τὸν λόγον, προσ-
 ποιούμενοι τῇ Κύρου οἰκίῃ συγγενέες εἶ-

^α Κασσανδάνης, sed MS. semper geminat literam tertiam.

‘Apriae filia, quem ille dominum suum
‘cum Aegyptiis rebellans interemit.’ Hic
sermo et haec caussa exorta Cambysem
Cyri filium vehementer indignatum im-
pulsit adversus Aegyptum. Atque ita qui-
dem memorant Persae.

2. Aegyptii autem Cambysem suum
vendicant asseverantes ex hac Apriae fi-
lia illum esse genitum : Cyrum enim fu-
isse qui ad Amasin miserit super filia, non
Cambysem. Quod quum dicunt, non rec-
te dicunt. Equidem eos hoc non latet
(nam siqui alii, profecto et Aegyptii recte
norunt mores Persarum) apud eos primo
vetari lege spurium regnare, si adsit legi-
timus. Praeterea Cassandanes filius erat
Cambyses, Pharnaspe viro Achaemenida
genitae, non mulieris Aegyptiae. Sed Ae-
gyptii historiam invertunt, fingentes sibi
cum Cyri familia intercedere cognatio-

nem. et haec quidem ita habent.

3. Ceterum ille etiam sermo jactatur, mihi quidem non probabilis; mulierem quandam Persidem ad uxores Cyri introgressam, quum liberos Cassandanae assistentes forma ac statura egregia conspiceretur, supra modum admirabundam magnis tulisse illam laudibus: eique Cassandanen Cyri uxorem ita dixisse, ‘ Me, quae talium filiorum sum mater, Cyrus contemptui habet, illam vero ex Aegypto adquisitam aestimat.’ At illam infensam Niteti ista dixisse: et majore natu filium Cambysem ei subjecisse, ‘ Ego vero, mater, quum in virilem aetatem adolevero, summa Aegypti reddam ima, et ima, summa:’ eaque dixisse ipsum circiter decem natum annos, admirantibus mulieribus. Et quum in virilem adolevisset aetatem, et regnum obtinuisset, hujus rei memorem, Aegypto bellum intulisse.

ναι. καὶ ταῦτα μὲν ὧδε ἔχει.

γ'. Λέγεται δὲ καὶ ὧδε λόγος, ἔμοι μὲν οὐ πιθανός· ὡς τῶν Περσίδων γυναικῶν εἰσελθῶσά τις^β παρὰ τὰς Κύρου γυναῖκας, ὡς εἶδε τῇ Κασσανδάνῃ παρεξεῶτα τέκνα εὐειδέα τε καὶ μεγάλα, πολλῶ ἔχρᾱτο τῷ ἐπαίνῳ, ὑπερβωύμαζουσα. ἡ δὲ Κασσανδάνη, ἐοῦσα τοῦ Κύρου γυνή, εἶπε τάδε·
 'Τοιῶνδε μέντοι ἐμὲ παίδων μητέρα ἐοῦσαν Κύρος ἐν ἀτιμίῃ ἔχει· τὴν δὲ ἀπ' Αἰγύπτου ἐπὶ κλήρον ἐν τιμῇ τίθειαι.' τὴν μὲν ἀχθομένην τῇ Νιτῆτι εἶπεῖν ταῦτα. τῶν δὲ οἱ παίδων τὸν πρεσβύτερον εἶπεῖν Καμβύσεα, 'Τοιγάρ τοι, ὦ μήτερ^γ, ἐπεὶ ἂν ἐγὼ γένωμαι ἀνὴρ, Αἰγύπτου τὰ μὲν ἄνω, κάτω θήσω· τὰ δὲ κάτω, ἄνω.' ταῦτα εἶπεῖν αὐτὸν ἔτεα ὡς δέκα κου γεγονότα, καὶ τὰς γυναῖκας ἐν βωύματι γενέσθαι· τὸν δὲ, διαμνημονεύοντα, ἔτω δὴ, ἐπεὶ τε ἀνδρώθη, καὶ ἔσχε τὴν βασιληίην, ποιήσασθαι τὴν ἐπ' Αἰγύπτου στρατιήν.

^β εἰσελθῶσά τις. ^γ τοιγάρ, ὦ μήτερ.

δ'. Συνήνεικε δὲ καὶ ἄλλό τι τοῖόνδε
 πρῆγμα γενέσθαι ἐς τὴν ἐπισφράτευσιν ^d
 ταύτην. ἦν τῶν ἐπικέρων Ἀμάσιος ἀνὴρ
 γένος μὲν Ἀλικαρνησεὺς, οὐνομα δέ οἱ
 Φάνης, καὶ γνώμην ἱκανὸς, καὶ τὰ πολεμικά ^e
 ἄλκιμος. ἔτος ὁ Φάνης μεμφόμενός κε τι
 Ἀμάσι, ἐκδιδρῆσκει πλοίῳ ἐξ Αἰγύπτου,
 βεβλόμενος Καμβύσῃ ἐλθεῖν ἐς λόγους. οἷα
 δὲ ἔόντα αὐτὸν ἐν ταῖσι ἐπικέροισι λόγους ἔ-
 μικρῶ, ἐπιστάμενόν τε τὰ περὶ Αἰγυπτου
 ἀτρεκέστα, μελαδῶκει ὁ Ἀμασις σπεδὴν
 παιεύμενος ἐλεῖν. μεταδιώκει δὲ, τῶν εὐ-
 νύχων τὸν πιστότατον ἀποστείλας τριήρη ^f
 κατ' αὐτὸν, ὃς αἰρέει μιν ἐν Λυκίῃ, ἐλὼν
 δὲ, οὐκ ἀνήγαγε ἐς Αἰγυπτον· σοφίῃ γάρ
 μιν περιῆλθε ὁ Φάνης. καταμεθύσας γάρ
 τὸς Φυλάκας, ἀπαλλάσσετο ἐς Πέρσας.
 ὥρμημένῳ δὲ Καμβύσῃ στρατεύεσθαι ἐπ'
 Αἰγυπτον, καὶ ἀπορέοντι τὴν ἔλασιν ὅπως
 τὴν ἀνδρὸν διεκπεράξῃ ἐπελθὼν φράζει μὲν
 καὶ τὰλλα τὰ Ἀμάσιος πρῆγμα. ἐξηγέ-

^d τὴν σφάτευσιν. ^e πολέμια. ^f τριῆρη.

4. Accessit huc et aliud quiddam, ad hanc sumendam expeditionem. Erat quidam auxiliarius Amasis, nomine Phanes, genere Halicarnassensis, vir consilio praestans, et in re bellica strenuus. hic Phanes nescio quid Amasi succensens, navigio profugit ex Aegypto, volens in colloquium venire Cambyfis. Eum Amasis (quod inter auxiliares non parvi momenti esset, quodque de rebus Aegypti nihil non compertissimum haberet) insequi statuit, adhibita diligentia assequendi. Itaque ad hominem insequendum mittit cum triremi eunuchorum fidissimum, qui Phanem assequutus in Lycia cepit, sed ne sic quidem reduxit in Aegyptum; astu enim illum circumvenit Phanes. Nam postquam inebriaverat custodes, abiit in Persas, Cambysemque molientem adversus Aegyptum expeditionem, et quo pacto carentia aquis loca transmitteret ambigentem, adiit; eique cum alias Amasis res

exposuit, tum vero quae ad transmit-
tendum pertinebant, suadens, ad regem
Arabum mitteret oratum ut sibi tutum
praeberet transitum.

5. Hâc enim duntaxat patet ingres-
sus in Aegyptum. Nam a Phoenice us-
que ad montes Cadytis, urbis Syrorum,
qui Palaestini vocantur: ab urbe Cadyti,
non multo minore, ut mea fert opinio,
quam Sardes, ab hac, inquam, emporia
ab mari usque ad urbem Ienysum Ara-
bicae ditionis sunt. Ab urbe Ienyso rur-
sus Syriacae, usque ad paludem Serbo-
nidem, juxta quam Casius mons pertinet
ad mare. A Serbonide palude in qua
Typho fertur occultatus, ab illa plane
Aegyptus est. Hoc tamen intercapedinis
quod est inter urbem Ienysum et mon-
tem Casium et paludem Serbonidem, non
exiguus tractus est, sed itineris instar tri-
um dierum, vehementer aridus.

ται δὲ καὶ τὴν ἔλασιν, ὧδε παραινέων •
πέμφαντα παρὰ τὸν Αραβίων βασιλέα
δέεσθαι, τὴν διέξοδόν οἱ ἀσφαλέα παρα-
σχεῖν.

έ. Μένη δὲ ταύτῃ εἰσὶ Φανεραὶ ἐσβο-
λαὶ ἐς Αἴγυπτον. ἀπὸ γὰρ Φοινίκης μέ-
χρι ἔρων τῶν Καδύτιος πόλιος, ἥ ἐστι Σύ-
ρων ^α τῶν Παλαισινῶν καλεομένων • ἀπὸ
δὲ Καδύτιος, ἐέσης πόλιος, ὡς ἐμοὶ δοκέει,
Σαρδίῶν οὐ πολλῶ ἐλάσσονος • ἀπὸ ταύ-
της τὰ ἐμπόρια τὰ ἀπὸ θαλάσσης ^β μέ-
χρι Ιηνύσθ πόλιός ἐστι τῆς Αραβίου • ἀπὸ
δὲ Ιηνύσου, αὗτις Σύρων ^γ μέχρι Σερβωνί-
δος λίμνης, παρ' ἣν δὴ τὸ Κάσιον ὄρος τεί-
νει ἐς θάλασσαν. ἀπὸ δὲ Σερβωνίδος λί-
μνης, ἐν τῇ δὴ λόγος τὸν Τυφῶ κεκρύφθαι,
ἀπὸ ταύτης δὴ ^δ Αἴγυπτος. τὸ δὴ μετα-
ξὺ Ιηνύσθ πόλιος, καὶ Κασίῃ τε οὖρεος καὶ
τῆς Σερβωνίδος λίμνης, ἐὼν τῷτο ἐκ ὀλίγον
χωρίον. ἀλλ' ὅσον τε ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας
ὁδόν, ἀνυδρόν ἐστι δεινῶς.

^α Συρίων. ^β τὰ ἐπὶ θαλάσσης. ^γ Συρίων. ^δ ταύτης ἡδὲ.

ς'. Τὸ δὲ ὀλίγοι τῶν ἐς Αἴγυπτον ναυτιλλομένων ἐννενώκασι, τῷτο ἔρχομαι φράσων. ἐς Αἴγυπτον ἐκ τῆς Ἑλλάδος πάσης, καὶ πρὸς ἐκ Φοινίκης ^ε, κέραμος ἐσάγεται πλήρης οἴνου δις τοῦ ἔτεος ἐκάστου. καὶ ἐν κεράμιον οἴνηρόν ἀριθμῶ κείμενον οὐκ ἔστι, ὥς λόγῳ εἰπεῖν, ἰδέσθαι ^ε. κοῦ δῆτα (εἴποι τις ἂν) ταῦτα ἀναισιμῶται^ε; ἐγὼ καὶ τῷτο φράσω. δεῖ τὸν μὲν δήμαρχον ἕκαστον συλλέξαντα ἐκ τῆς ἐωυτοῦ πόλιος πάντα τὸν κέραμον, ἄγειν ἐς Μέμφιν· τῆς δὲ ἐκ Μέμφιος ἐς ταῦτα δὴ τὰ ἀνδρα τῆς Συρίης κομίζειν, πλήσαντας ὑδαίος. ἔτω ὁ ἐπιφοιτέων κέραμος, καὶ ἐξαερέομενος ἐν Αἰγύπτῳ ἐπὶ τὸν παλαιὸν ^ε κομίζεται ἐς Συρίην.

ζ'. Οὕτω μὲν νυν Πέρσαι εἰσὶ οἱ τὴν ἐσβολὴν ταύτην παρασκευάσαντες ἐπ' Αἴγυπτον ^ε, κατὰ δὴ τὰ εἰρημένα ἔλξαντες ὑδαί, ἐπεὶ τε τάχιστα παρέλαβον Αἴγυ-

^ε Φοινίκων. ^ε εἰδέσθαι. ^ε ἀναισιμῶται. ^ε τῶν παλαιῶν. ^ε ἐν Αἰγύπτῳ.

6. Verum quod pauci eorum qui in Aegyptum navigant, notum habent, hoc dicere institui. Ex omni Graecia, et praeterea ex Phoenice, portatur in Aegyptum bis quotannis testa vini plena: et tamen ibi ne unum quidem numero (ut vere dicam) dolium vinarium aspici jacens potest. Ubinam ergo (dicat aliquis) haec vasa consumuntur? hoc quoque ego depromam. Praefectus populi necesse habet ex sua quisque urbe colligere vasa testacea omnia, quae Memphin portentur: eadem incolae Memphis aquae referta portare in haec arida Syriae loca. Ita testa adveniens et exempta in Aegypto, ad veterem in Syriam portatur.

7. Atque hoc modo Persae usi fuerunt in hoc ingressu contra Aegyptum aqua apparando, prout dixi, quum ex ratione, quae narrata est, traxissent, simul-

atque Aegypto potiti sunt. Sed tunc, quum alicubi parata aqua non esset, Cambyfes, audito hospitis Halicarnassensis consilio, missis ad regem Arabum nunciis tutum iter precatus, obtinuit, data acceptaque ab eo fide.

8. Servant autem fidem Arabes inter homines ut qui maxime, quam hunc in modum paciscuntur: Quoties foedus inire volunt, alius vir medius inter utrosque stans, acuto lapide fecat volam juxta majores digitos eorum qui foedus ineunt. Deinde sumpto flocco ex utriusque vestimento, inungit eo sanguine septem lapides in medio positos, inter inungendum invocans Bacchum et Uraniam. Hoc per istum actum, is qui facit foedus, amicis vadatur hospitem aut etiam civem, si cum cive res agitur. Amici vero et ipsi fidem colere justum censent. Bacchum unum

πλον· τότε δὲ ἔκ ἐόντος καὶ ὕδατος ἐτοίμῃς,
 Καμβύσης πυθόμενος τοῦ Ἀλικαρνασῆος
 ξείνῃς, πέμψας παρὰ τὸν Αῤῥάβιον ἀγγέ-
 λῃς, καὶ δεηθεὶς τῆς ἀσφαλείης ἔτυχε,
 πίσις δὲς τε καὶ δεξάμενος παρ' αὐτῷ.

ή. Σέβονται δὲ Αῤῥάβιοι πίσις ἀνθρώ-
 πων ὁμοῖα τοῖσι μάλιστ'. ποιεῦνται δὲ αὐ-
 τὰς τρόπῳ τοιῷδε· τῶν βουλομένων τὰ
 πρῶτα ποιεῖσθαι, ἄλλος ἀνὴρ ἀμφοτέρων
 αὐτῶν ἐν μέσῳ ἐσεὼς, λίθῳ ὅξείῳ τὸ εἶσω
 τῶν χειρῶν παρὰ τῆς δακτύλῃς τῆς με-
 γάλῃς ἐπιτάμνει τῶν ποιευμένων τὰς πί-
 σεις· καὶ ἐπεὶ λαβὼν ἐκ τῆς ἱματίῃς ἑκα-
 τέρῃς κροκύδα^α, ἀλείφει τῷ αἵματι ἐν μέ-
 σῳ κειμένῃς λίθῃς ἐπὶ αὐτά. τῷτο δὲ ποιέων,
 ἐπικαλέει τὸν τε Διόνυσον καὶ τὴν Οὐρα-
 νίην. ἐπιτελέσαντος^β δὲ τῶν ταῦτα, ὁ
 τὰς πίσις ποιησάμενος τοῖσι φίλοισι πα-
 ρεῖν τὸν ξεῖνον, ἢ καὶ τὸν ἄσῶν, ἢν πρὸς
 ἄσῶν ποιεῖται. οἱ δὲ φίλοι, καὶ αὐτοὶ τὰς
 πίσις δικαιοῦσι σέβειν. Διόνυσον δὲ θεὸν

^α κροκύνη. ^β ἐπικαλίσαντος.

μῆνον καὶ τὴν Οὐρανίην ἡγέσθαι εἶναι· καὶ τῶν τριχῶν τὴν κουρὴν κείρεσθαι Φασί, κατὰπερ αὐτὸν τὸν Διόνυσον κεκάρθαι. κείρεσθαι δὲ ὑποτρόχαλα, περιζυρῶντες τὰς κροτάφους. ἐνομάζουσι δὲ τὸν μὲν Διόνυσον, Οὐροτάλτ· τὴν δὲ Οὐρανίην, Αλιλάτ.

Δ'. Επεὶ ὦν τὴν πίσιν τοῖσι ἀγγέλοισι τοῖσι παρὰ Καμβύσεω ἀπιγμένοισι ἐποίησατο ὁ Αράβιος, ἐμηχανᾶτο τοιαύδε· ἀσκὺς καμήλων πλήσας ὕδατος, ἐπέσαξε ἐπὶ τὰς ζωὰς τῶν καμήλων πάσας· τῷτο δὲ ποιήσας, ἤλασε ἐς τὴν ἄνυδρον, καὶ ὑπέμεινε ἐνθαῦτα τὸν Καμβύσεω στρατόν. ἔτος μὲν ὁ πιθανώτερος τῶν λόγων εἴρηλαι. θεὸς δὲ καὶ τὸν ἥσων πιθανόν, ἐπεὶ γε δὴ λέγεται, ῥηθῆναι. ποταμός ἐστι μέγας ἐν τῇ Αραβίῃ, τῷ οὐνομα Κόρυς· ἐκδιδῶι δὲ ἔτος ἐς τὴν Ερυθρὴν καλεομένην θάλασσαν. ἀπὸ τούτου δὴ ὦν τῷ ποταμῷ λέγεται τὸν βασιλέα τῶν Αραβίων, ἀφάμενον τῶν ὠμοβοέων^c καὶ τῶν ἄλλων δερμάτων

^c ῥαφάμενον ὠμοβοίαν

Deum, et Uraniam esse arbitrantur. Et capillorum tonsuram tonderi dicunt, quemadmodum Bacchum ipsum tonsum fuisse. tondentur autem in rotundum tempora subradentes. Appellant vero Bacchum quidem Urotalt, Uraniam Alilat.

9. Igitur postquam foedus cum nunciis a Cambyse missis iniit Arabs, talem rem commentus est: camelos omnes posteaquam utribus camelinis aqua completis oneravit, egitque ad loca humore carentia, ibi Cambysis exercitum opperiebatur. Et iis quae narrantur, hoc quod dixi propius fidem est; tamen id quoque quod minus credibile est, quandoquidem refertur, commemorare debeo. Est magnum in Arabia flumen nomine Corys, exiens in mare quod dicitur Rubrum: ab hoc flumine fertur Arabum rex canalem ex bovinis aliisque crudis coriis aptatum,

tanta longitudine produxisse, ut ad loca arida per illa aquam produceret: inque ipso arido solo ingentes cisternas fodisse, quibus recepta aqua servaretur: et quum sit a flumine ad hanc aridam duodecim dierum via, per canales in tres regiones aquam ducere.

10. Ceterum apud Nili ostium quod dicitur Pelusium bellabat PsAMMENITUS Amasis filius, Cambysem opperiens. Nam Amasin Cambyfes in Aegyptum progressus vivum nactus non est, sed defunctum, quum quatuor et quadraginta annis regnasset: per quos nihil admodum magnae calamitatis est expertus. defunctusque et conditus sepultus fuit in sepulchris in templo quae ipse aedificaverat. Sub ejus autem filio Psammenito jam regnante maximum extitit Aegyptiis portentum: Apud Thebas Aegyptias (quod neque prius unquam neque postea ad me-

ὄχετόν μήκει ἐξικνεύμενον ἐς τὴν ἀνυδρον,
ἀγαγεῖν διὰ δὴ τέτων τὸ ὕδωρ. ἐν δὲ τῇ
ἀνύδρῳ μεγάλας δεξαμενάς ὀρύξασθαι, ἵνα
δεκόμεναι τὸ ὕδωρ σώζωσι. ὁδὸς οἱ ἔσι δυ-
ώδεκα ἡμερέων ἀπὸ τῆ πόλεως ἐς ταύτην
τὴν ἀνυδρον. ἄγειν δέ μιν διὰ ὄχετῶν ἐς ^d
τριζὰ χωρία.

ί. Ἐν δὲ τῷ Πηλυσίῳ καλεομένῳ ῥό-
μαϊ τῆ Νείλου ἐσρατεύετο ^e Ψαμμήνιτος
ὁ Αμάσιος παῖς, ὑπομένων Καμβύσεα. Α-
μασιν γὰρ οὐ κατέλαβε ζῶντα Καμβύσης
ἐλάσας ἐπ' Αἴγυπτον. ἀλλὰ βασιλεύσας
ὁ Αμασις τέσσερα καὶ τεσσεράκοντα ἔτεα,
ἀπέθανεν. ἐν τοῖσι ἔδεν οἱ μέγα ἀνάρσιον ^f
πρῆγμα συνενείχθη. ἀποθανὼν δέ, καὶ
ταριχευθεὶς, ἐτάφη ἐν τῇσι ταφῇσι τῇσι
ἐν τῷ ἱρῷ, τὰς αὐτὸς οἰκοδομήσατο. ἐπὶ
Ψαμμηνίτῃ δὲ τῆ Αμάσιος βασιλεύσαντος
Αἰγύπτου, Φάσμα Αἰγυπτίοισι μέγιστον
δὴ ἐγενέτο. ὕψισαν γὰρ Θῆβαι αἱ Αἰγύ-
πτιαι, ἔτε πρότερον ἔδαμα ὕψεῖσαι, ἔτε

^d ὄχετῶν τριῶν ἰι. ^e ἰσραηλοπεδεύετο. ^f οἱ ἀνάρσιον.

ὑπερον τομέχρι ἐμεῦ, ὡς λέγῃσι αὐτοὶ Θη-
βαῖοι. οὐ γὰρ δὴ ὕεται τὰ ἄνω τῆς Αἴ-
γυπτοῦ τοπαράπαν· ἀλλὰ καὶ τότε ὕθη-
σαν αἱ Θῆβαι ψακάδι³.

ια'. Οἱ δὲ Πέρσαι, ἐπεὶ τε διεξελά-
σαντες τὴν ἄνυδρον, ἵζοντο πέλας τῶν Αἴ-
γυπτίων, ὡς συμβαλέοντες, ἐνθαῦτα οἱ
ἐπὶ κρητοὶ οἱ τοῦ Αἰγυπτίου, ὄντες ἄνδρες
Ἑλληνέες τε καὶ Κᾶρες, μεμφόμενοι τῷ Φά-
νῃ ὅτι στρατὸν ἤγαγε ἐπ' Αἴγυπτον ἀλ-
λόθροον, μηχανῶνται πρῆγμα ἐς αὐτὸν
τοιόνδε· ἦσαν τῷ Φάνῃ παῖδες ἐν Αἰγύ-
πτῳ καταλελειμμένοι· τῆς ἀγαγόντες ἐς
τὸ στρατόπεδον, καὶ ἐς ὅφιν τῷ πατρὶ, οἱ
κρητῆρα ἐν μέσῳ ἔστησαν ἀμφοτέρων τῶν
στρατοπέδων· μετὰ δὲ, ἀγινέοντες κατὰ ἕνα
ἕκαστον τῶν παίδων, ἔσφαζον ἐς τὸν κρη-
τῆρα. διὰ πάντων δὲ διεξεληθόντες τῶν παί-
δων, οἶνόν τε καὶ ὕδωρ ἐσεφόρεον ἐς αὐτόν.
ἐμπιόντες δὲ τῷ αἵματι πάντες οἱ ἐπὶ κρητοὶ,
οὕτω δὴ συνέβαλον. μάχης δὲ γενομένης

³ ψακάδι.

am usque aetatem contigit, ut ipsi Thebani ajunt) pluit. Nam superiora Aegypti penitus pluviam non sentiunt. attamen Thebís tunc pluit guttis.

11. Persae porro ubi ficcâ transmissâ subfedere vicini Aegyptiis, tanquam congressuri; Ibi Aegyptiorum auxiliores Graeci et Cares, Phani qui externum exercitum in Aegyptum adduxisset, exprobrantes hoc rei in illum sunt machinati: Filios qui erant a Phane relictí in Aegypto, in castra perduxerunt, atque in conspectum patris, positoque in medio duorum exercituum cratere; dehinc productos singulos puerorum super craterem obtruncaverunt. Omnibus interfectis, vinum et aquam in craterem intulerunt: hunc sanguinem quum bibissent omnes auxiliores, ita conflixerunt. A-

cri proelio commisso, perquam multis utrinque cadentibus, in fugam vertuntur Aegyptii.

I 2. Ibi ego rem mirandam vidi, ab indigenis edoctus: Ossa utrorumque qui in acie ista ceciderunt, quum seorsum jacerent circumfusa, ut ab initio distincta fuerant, seorsum erant Persarum, aliorum Aegyptiorum: sed Persarum capita adeo fragilia sunt, ut si velis ferire vel solo calculo, perforare possis: Aegyptiorum autem ita firma, ea vix ictu lapidis perfringes. Cujus rei causam hanc illi reddebant, facile mihi persuadentes, quod Aegyptii statim a pueris radere capita incipiunt, et os ad solem redditur compactum. Quae eadem causa est non calvescendi. nam ex omnibus hominibus paucissimos quis Aegyptios calvos vide-

καρτερῆς, καὶ πεσόντων ἐξ ἀμφοτέρων τῶν
στρατοπέδων πλήθει πολλῶν, ἐτράποντο οἱ
Αἰγύπτιοι.

Β'. Θῶμα δὲ μέγα εἶδον πυθόμενος
παρὰ τῶν ἐπιχωρίων. τῶν γὰρ ὁσέων πε-
ρικεχυμένων χωρὶς ἑκατέρων τῶν ἐν τῇ
μάχῃ ταύτῃ πεσόντων· (χωρὶς μὲν γὰρ
τῶν Περσέων ἐκέετο τὰ ὁσέα, ὡς ἐχωρί-
δη κατ' ἀρχὰς, ἐτέρωθι δὲ, τῶν Αἰγυ-
πτίων) αἱ μὲν τῶν Περσέων κεφαλαί εἰσι
ἀσθενέες ἔγω, ὥς εἰ θέλεις ψήφω μούνη
βαλέειν, διατετρανέεις· αἱ δὲ τῶν Αἰγυ-
πτίων, ἔγω δὴ τι ἰσχυραὶ, μόγισ^β ἂν λί-
θῳ παίσας διαρρήξεις^γ. αἴτιον δὲ τούτου
τόδε ἔλεγον (καὶ ἐμέ γ' εὐπετέως ἐπειθον)
ὅτι Αἰγύπτιοι μὲν, αὐτίκα ἀπὸ παιδίων
ἀρξάμενοι, ξυρεῦνται τὰς κεφαλὰς, καὶ
πρὸς τὸν ἥλιον παχύνεται τὸ ὁσέον. τῶ-
ν δὲ τῶτο καὶ τῶ μὴ Φαλακρῶσθαι αἴτι-
όν ἐστι. Αἰγυπτίων γὰρ ἂν τις ἐλαχίστος
ἴδοιτο Φαλακρὸς πάντων ἀνθρώπων. τούτῳ

^β ἰσχυραὶ, ὡς μόγισ. ^γ διαρρήξεις.

τοισι μὲν δὴ τοῦτό ἐστι αἴτιον ἰχυράς φο-
 ρεῖν τὰς κεφαλὰς. τοῖσι δὲ Πέρσησι ὅτι
 Ἀσθενέας φορέουσι τὰς κεφαλὰς, αἴτιον ἔ-
 στί· σκιοτροφέσιν ἐξ ἀρχῆς, πύλας τιά-
 ρας φορέοντες^ε. ταῦτα μὲν νυν τοιαῦτα.
 εἶδον δὲ καὶ ἄλλα ὁμοῖα τέτοισι ἐν Παπρή-
 μι, τῶν ἅμα Αἰχαιμένει τῷ Δαρείου δια-
 φθαρένων ὑπὸ Ἰνάρῳ τῷ Λίβυος.

γ'. Οἱ δὲ Αἰγύπτιοι ἐκ τῆς μάχης ὥς
 ἐτράποντο, ἔφευγον οὐδενὶ κόσμῳ. κατε-
 ληθέντων δὲ ἐς Μέμφιν, ἔπεμπε ἀνὰ ποτα-
 μὸν Καμψύσης νέα Μιτυληναίην κήρυκα
 ἄγασαν ἄνδρα Πέρσην, ἐς ὁμολογίην προ-
 καλεόμενος Αἰγυπτίης. οἱ δὲ, ἐπεὶ τε τὴν
 νέα εἶδον ἐσελθοῦσαν ἐς τὴν Μέμφιν, ἐκ-
 χυθέντες ἀλέες ἐκ τοῦ τείχεος, τὴν τε
 νέα διέφθειραν, καὶ τὰς ἄνδρας κρεουργηδὸν
 διασπάσαντες, ἐφόρεον ἐς τὸ τεῖχος. καὶ
 Αἰγύπτιοι μὲν μετὰ τῷτο πολιορκεύμενοι,
 χρόνῳ παρέστησαν· οἱ δὲ προσεχέες Λί-
 βυες, δεῖσαντες τὰ περὶ τὴν Αἴγυπτον γε-

^δ φορέουσι, αἴτιον. ^ε τιάρας τι φορέοντες.

at. His igitur hoc causae est cur robusta capita gestent. At Persis cur fragilia sint capita, id in causa est quod a principio assuefiunt in umbra nutrire, gestantes pileos tiaras. Haec ergo quidem talia. Vidi item alia istis similia in Papremi, eorum qui una cum Achaemene filio Darii ab Inaro Afro sunt caesi.

13. Aegyptii quoque postquam ex acie terga dederunt, nullo ordine fugam cepissent. Ad quos, quum se recepissent Memphin, misit Cambyses per flumen navim Mitylenaeam cum caduceatore viro Persa, qui illos ad pacationem hortaretur. Isti ubi navim ingredi Memphin vident, frequentes ex castello effusi, navim corruerunt, virosque instar carnis dilaniatos in castellum afferunt. Et Aegyptii quidem post haec obsessi aliquamdiu resistunt. Afri vero finitimi ea quae Ae-

gypto contigissent veriti, sese citra pugnam dediderunt, tributumque descripserunt ac dona miserunt. Cyrenaei quoque ac Barcaei itidem ut Afri timentes, similia et ipsi fecere. Cambyfes munera quae ab Afris venire, perbenigne accepit: quae autem a Cyrenaeis, succensens, ut opinor, quod exigua erant. quingentas enim minas argenti miserant, quas sua manu prehensas dispersit in milites.

14. Decimo autem die quam castellum in urbe Memphi cepisset Cambyfes, Psammenito Aegyptiorum rege, qui sex omnino regnarat menses, collocato in suburbio ignominiae gratia, cum Aegyptiis aliis, hoc fecit ut ejus animum experiretur; Filiam illius, vestitu servili indutam, cum hydria ad aquam emisit; et cum ea similiter indutas alias quas delegerat, pri-

γονότα, παρέδωσαν σφέας αὐτῆς ἀμαχη-
τί· καὶ Φόρον τε ἐτάξαντο, καὶ δῶρα ἔπεμ-
πον. ὥς δὲ Κυρηναῖοι καὶ Βαρκαῖοι, δείσαν-
τες ὁμοίως ἂν καὶ οἱ Λίβυες, τοιαῦτα ἐποί-
ησαν. Καμβύσης δὲ τὰ μὲν παρὰ Λιβύων
ἐλθόντα δῶρα, Φιλοφρόνως ἐδέξατο· τὰ δὲ
παρὰ Κυρηναίων ἀπικόμενα μεμφθεῖς, ὥς
ἐμοὶ δοκέει, ὅτι ἦν ὀλίγα. ἔπεμψαν γὰρ
δὴ πεντακοσίας μνέας ἀργυρίου οἱ Κυρη-
ναῖοι· ταύτας δρασόμενος, αὐτοχειρὴ
διέσπειρε τῇ στρατῇ.

δ'. Ἡμέρη δὲ δεκάτῃ ἀπ' ἧς παρέλα-
βε τὸ τεῖχος τὸ ἐν Μέμφι Καμβύσης,
κατίσας ἐς τὸ προάσκειον ἐπὶ λύμῃ τὸν βα-
σιλέα τῶν Αἰγυπτίων Ψαμμήνιτον, βα-
σιλεύσαντα μῆνας ἕξ, τῷτον κατίσας σὺν
ἄλλοισι Αἰγυπτίοισι, διεπειράτο αὐτοῦ
τῆς ψυχῆς, ποίεων τοιάδε^α. σείλας αὐ-
τῷ τὴν θυγατέρα ἐσθῆτι δέληϊν, ἐξέπεμ-
πε ἐπ' ὕδωρ ἔχουσαν ὑδρήϊον· συνέπεμπε
δὲ καὶ ἄλλας παρθένους ἀπολέξας ἀνδρῶν

^α τάδε.

τῶν πρώτων, ὁμοίως ἐσαλμένας τῇ τοῦ βασιλέως. ὥς δὲ βοῇ τε καὶ κλαυθμῷ παρῆσαν αἱ παρθένοι παρὰ τῆς ^b παίερας, οἱ μὲν ἄλλοι πάντες ἀνεβόων τε καὶ ἀντέκλαιον ^c, ὀρέοντες τὰ τέκνα κεκακωμένα· ὁ δὲ Ψαμμήνιτος, προιδὼν καὶ μαθὼν, ἔκυψε ἐς τὴν γῆν. παρελθουσέων δὲ τῶν ὑδροφόρων, δεύτερά οἱ τὸν παῖδα ἔπεμπε ^d μετ' ἄλλων Αἰγυπτίων διχιλίῳν τὴν αὐτὴν ἡλικίην ἐχόντων· τῆς δὲ αὐχένας κάλω δεδεμένους, καὶ ^e τὰ σώματα ἐγκεχαλινωμένους. ἦγοντο δὲ ποιὴν τίσοντες Μιτυληναίων τοῖσι ἐν Μέμφι ἀπολομένοισι σὺν τῇ νηϊ. ταῦτα γὰρ ἐδίκασαν οἱ βασιλῆῖαι δικασαί, ὑπὲρ ἀνδρὸς ἐκάστου δέκα Αἰγυπτίων τῶν πρώτων ἀνταπόλλυσθαι. ὁ δὲ, ἰδὼν παρεξίοντας, καὶ μαθὼν τὸν παῖδα ἡγεόμενον ^f ἐπὶ θάνατον, τῶν ἄλλων Αἰγυπτίων τῶν περικατημένων αὐτὸν κλαόντων καὶ δεινὰ ποικύνων, τῷῦτό ἐποίησε

^b παρθένοι κατὰ τῆς. ^c ἀντέκλαιον. ^d ἐξίπεμπε. ^e διδεμένους ἦγον, ἦ. ^f ἡγεόμενον.

morum virorum filias virgines. Quae ubi ad patres pervenerunt cum ejulatu ploratuque, ceteri quidem patres omnes conspectis filiabus tam male acceptis, vociferati sunt atque fleverunt: Psammenitus autem prospiciens atque intelligens, humi vultum demisit. Praeteregressis puellis aquam ferentibus, secundo loco Cambyses ante oculos Psammeniti misit filium ejus cum duobus millibus Aegyptiorum aequalis aetatis, vinctas fune cervices et frenata ora habentibus. Ducebantur autem luituri poenas his Mitylenaeis qui cum navi fuerant ad Memphin obtruncati. Ita enim censuerant regii judices, pro singulis suorum interfectis denos primorum Aegyptiorum interficiendos. Psammenitus praeter se exeuntes intuens, et filium animadvertens duci ad mortem, aliis Aegyptiis qui circum sedebant complorantibus, et gravia sibi accidere dolen-

tibus, ipse idem quod in filia fecit. His quoque praetergressis, accidit ut quidam compotorum ejus natu grandior, pristinis bonis elapsus, ac nihil habens nisi quae inops mendicus, obiret exercitum mendicans, nec non Psammenitum Amasis filium aliosque Aegyptios in suburbio confidentes. Quem ut conspexit Psammenitus erumpente ingente fletu, compellans nomine amicum, caput suum caedebat. Aderant autem ei observatores, qui ut quicquid ab illo fiebat in unoquoque exitu, Cambyssi renunciarent. Ea quae fiebant admiratus Cambyses, misso nuncio percontatus eum est, inquiring; ‘ Herus
‘ te Cambyses, Psammenite, interrogat
‘ quamobrem tu, qui visa filia malo affe-
‘ cta, viso etiam filio ad mortem eunte,
‘ neque ejulasti neque flevisi, sed paupe-
‘ rem tanti feceris, tibi (ut ab aliis audi-
‘ vit) non propinquum.’ Et ille quidem

τὸ ἐπὶ β τῇ θυγατρὶ. παρελθόντων δὲ καὶ
 τέτων, συνήνεικε ὥς τε τῶν συμποτέων οἱ
 ἄνδρα ἀπηλικέσερον ἐκπεπτωκότα ἐκ τῶν
 ἐόντων, ἔχοντά τε ὕδεν, εἰ μὴ ὅσα πτω-
 χος, καὶ προσαιτέοντα τὴν στρατιὴν παριέ-
 ναι, Ψαμμήνιτόν τε τὸν Αμάσιος, καὶ τὸς
 ἐν τῷ προασείῳ κατημένους Αἰγυπτίων.
 ὁ δὲ Ψαμμήνιος ὡς εἶδε, ἀνακλαύσας μέ-
 γα, καὶ καλέσας ὀνομασί τὸν ἐταῖρον, ἐ-
 πλήξατο τὴν κεφαλὴν· ἦσαν δὲ ἄρα αὐτῷ
 φύλακοι ^β, οἱ τὸ ποιεύμενον πᾶν ἐξ ἐκεί-
 νου ἐπ' ἐκάσῃ ἐξόδῳ, Καμβύση ἐσήμαινον.
 θωυμάσας δὲ ὁ Καμβύσης τὰ ποιεύμενα ^γ,
 πέμψας ἄγγελον, ἠρώτα αὐτὸν, λέγων τά-
 θε, ' Δεσπότης σε Καμβύσης, Ψαμμήνιτε,
 ' ἔρωτά διότι δὴ τὴν μὲν θυγατέρα ὀρέων
 ' κεκακωμένην, καὶ τὸν παῖδα ἐπὶ θάνατον
 ' στείχοντα, ὅτε ἀνέβωσας, ὅτε ἀνέκλαυσας,
 ' τὸν δὲ πτωχόν, ὕδεν σοι προσήκοντα, ὥς
 ' ἄλλων πυνθάνεται ^δ, ἐτίμησας.' ὁ μὲν

^β κλειόντων, τῷτὸ ἐποίησε τὸ καὶ ἐπὶ. ^γ αὐτῷ τρεῖς φύλακες
 τὸ ποιεύμενον. ^δ πυνθάνομαι.

δὴ ταῦτα ἐπηρώτα. ὁ δὲ ἁμείβετο τοῖσ-
 δε, ‘ Ω παῖ Κύρ, τὰ μὲν οἰκήϊα ἦν μέζω
 ‘ κακὰ ἢ ὥς ἀνακλαίειν· τὸ δὲ τῷ ἐταί-
 ‘ ρου πένθος ^α, ἄξιον ἦν δακρῦων· ὃς ἐκ
 ‘ πολλῶν τε καὶ εὐδαιμόνων ἐκπεσὼν, ἐς
 ‘ πλωχήην ^β ἀπίκται, ἐπὶ γήραος οὐδῶ.’
 καὶ ταῦτα ὥς ἀπενειχθέντα ὑπὸ τούτου,
 εὖ δοκέειν οἱ εἰρηῇσθαι. ὥς δὲ λέγεται ὑπ’
 Αἰγυπτίων, δακρῦειν μὲν Κροῖσον (ἐτε-
 τεύχεε γὰρ καὶ ἔτος ἐπισπώμενος Καμβύ-
 ση ἐπ’ Αἴγυπτον) δακρῦειν δὲ Περσέων τὰς
 παρέοντας. αὐτῷ τε Καμβύσῃ ἐσελθεῖν
 οἶκτόν τινα· καὶ αὐτίκα κελεύειν τὸν τε
 οἱ παῖδα ἐκ τῶν ἀπολλυμένων σῶζειν, καὶ
 αὐτὸν ἐκ τῷ προασεῖς ἀναστήσαντας, ἄγειν
 παρ’ ἐωϋτόν.

ιέ’. Τὸν μὲν δὴ παῖδα εὗρον οἱ ^γ μετι-
 ὄντες, ἔκ ἐτι περιέοντα, ἀλλὰ πρῶτον κα-
 τακοπέντα. αὐτὸν δὲ Ψαμμήνιτον ἀνα-
 στήσαντες, ἤγον παρὰ Καμβύσεια· ἐνθα τῷ
 λοιπῷ διατάτο, ἔχων οὐδὲν βίαιον. εἰ δὲ

^α πάθος. ^β πλωχήν. ^γ εὗρον αὐτῷ οἱ.

ita interrogavit. Psammenitus autem his verbis respondit; ‘ O fili Cyri, domestica
 ‘ mala erant majora, quam ut possem ea
 ‘ deflere: at lamentatio amici digna lacrymis fuit, qui e multis ac fortunatis
 ‘ opibus evolutus ad inopiam recidit, in
 ‘ limine senectutis.’ Haec ubi delata ab hoc, sibi videri illa recte dicta esse; ut vero ab Aegyptiis fertur, Croesum (quippe hic quoque adscitus erat ab Cambyse in expeditionem Aegyptiacam) illacrymasse, item qui aderant Persae, ipsique Cambyssi commiserationem subiisse, ut protinus jusserit et filium ex his qui morti addicti essent liberari, et patrem e suburbio excitum ad se duci.

15. Sed filium quidem qui adierunt, non jam superstitem invenerunt, sed primo loco trucidatum: ipsum vero Psammenitum adsumtum ad Cambysem duxerunt: ubi reliquum vitae vixit, nihil vio-

lentum passus. Qui si compertus etiam fuisset non affectasse res novas, accepisset Aegyptum ut eam procuraret. Nam consueverunt Persae in honore habere filios regum; quorum si qui etiam ab eis defece- rint, tamen illorum filiis restituunt principatum. Quod eos ita facere consueisse, cum aliis permultis potest probari documen- tis, tum vero hoc, quod Thannyras Inari filius recepit, quem pater obtinuerat, prin- cipatum: quodque Pausiris Amyrtaei fi- lius et ipse paternum recuperavit imperi- um: quamvis Inaro et Amyrtaeo infesti- us nunquam ulli Persis mala intulerunt. Nunc Psammenitus male cogitans, mer- cedem accepit. nam ad defectionem Ae- gyptios inducere deprehensus est: ac de- inde a Cambyse convictus, epoto cruore taurino, statim expiravit. Atque hunc in modum iste decessit.

16. Cambyses autem e Memphi in

ἡ ἠπισθήθη μὴ πολυπραγμονεῖν, ἀπέλαβε
 ἂν Αἴγυπτον, ὥς ἐπιτροπεύειν αὐτῆς.
 ἐπεὶ τιμᾶν ἐώθασι Πέρσαι τῶν βασιλῆων
 τὰς παῖδας· τῶν, εἰ καὶ ^δ σφρων ἀποσέ-
 ωσι, ὅμως τοῖσί γε παισὶ αὐτῶν ἀποδι-
 δῶσι τὴν ἀρχήν. πολλοῖσι μὲν νυν ἡ ἄλ-
 λοισί ἐστι σαθρώτατα ὅτι τοῦτο οὕτω
 κενομίκασι ποιεῖν· ἐν δὲ καὶ ^ε τῷδε Ἰνά-
 ρῳ ^ι παιδὶ Θαννύρᾳ, ὃς ἀπέλαβε τὴν οἱ
 ὁ πατὴρ εἶχε ἀρχήν· καὶ τῷ Ἀμυρταίᾳ
 Πανσίρῳ· καὶ γὰρ οὗτος ἀπέλαβε τὴν τῷ
 πατρὸς ἀρχήν. καίτοι Ἰνάρῳ τε καὶ Ἀ-
 μυρταίᾳ ἑδάμοι κω Πέρσας κακὰ πλέω β
 ἐργάσαντο. νῦν δὲ μηχανώμενος κακὰ ὁ
 Ψαμμήνιτος, ἔλαβε τὸν μισθόν· ἀπιστὰς
 γὰρ Αἰγυπτίᾳς ἦλθ. ἐπεὶ τε δὲ ἐπάϊστος
 ἐγένετο ὑπὸ Καμβύσῳ, αἷμα ταύρου πιὼν,
 ἀπέθανε παραχρῆμα. οὕτω δὲ ἕτος ἔτε-
 λεύτησε.

ις'. Καμβύσης δὲ ἐκ Μέμφιος ἀπὶκετα

^δ τῶν, ἢ καὶ. ^ε ἐν δὲ δὴ καὶ. ^ι τῷδε, τῷ Αἰγύπτῳ Ἰνάρῳ.
^β πλῆρα.

ἐς Σάϊν πόλιν, βουλόμενος ποιῆσαι τὰ δὴ
 καὶ ἐποίησε. ἐπεὶ τὲ γὰρ ἐσηλθε ἐς τὰ
 τῷ Αμάσιος οἰκία, αὐτίκα ἐκέλευε ἐκ τῆς
 ταφῆς τὸν Αμάσιος νέκυν ἐκφέρειν ἔξω.
 ὥς δὲ ταῦτα ἐπιτελέα ἐγένετο, μασιγοῦν
 τὸν νέκυν ἐκέλευε, καὶ τὰς τρίχας ἀπο-
 τίλλειν, καὶ κεντοῦν, καὶ τὰλλα πάντα
 λυμαίνεσθαι. ἐπεὶ τε δὲ καὶ ταῦτα ἔκα-
 μον ποιεῦντες, (ὁ γὰρ δὴ νεκρὸς, ἅτε τε-
 ταριχευμένος, ἀντεῖχε τε καὶ οὐδὲν διεχέ-
 ετο) ἐκέλευσέ μιν ὁ Καμβύσης κατακαῦ-
 σαι· ἐντελλόμενος ἕκ ὅσια. Πέρσαι γὰρ
 θεὸν νομίζουσι εἶναι τὸ πῦρ· τὸ ὦν κατα-
 καίειν τε τοὺς ^α νεκροὺς, οὐδαμῶς ἐν νόμῳ
 ὑδετέροις ἐστὶ, Πέρσῃσι μὲν, δι' ὅπερ εἴρη-
 ται, θεῷ ὃ δίκαιον εἶναι λέγοντες ^β νέμειν
 νεκρὸν ἀνθρώπου· Αἰγυπτίοις δὲ νενόμισται
 πῦρ θεοῖον εἶναι ἑμψυχον· πάντα δὲ
 αὐτὸ κατεσθίειν τάπερ ἂν λάβῃ· πλη-
 ρὲν δὲ αὐτὸ τῆς βορῆς, συναποθνήσκειν
 τῷ κατεσθιομένῳ. οὐκὼν θεοῖσι νόμος ἔ-

^α κατακαίειν τὸς. ^β λήγουσι.

urbem Sain abiit, animo faciendi quae fecit. Etenim simulatque in aedes Amasis ingressus est, statim imperavit cadaver Amasis e conditorio efferri: deinde prolatum verberibus caedi ac pilos avelli, et stimulis pungi, omni denique contumelia infestari. Quod facientes postquam defatigati erant, (nam cadaver utpote conditum resistebat, nec quicquam diffundebatur) iussit cremari: haudquaquam sancta jubens; quia Persae deum ignem esse arbitrantur. Quin apud neutros etiam moris est cremare cadavera: apud Persas quidem, propter id quod dictum est, quia nefas esse ajunt deo pascere cadaver hominis: apud Aegyptios autem, quia persuasum habent ignem animatam beluam esse, et omnia quae nanciscitur devorare, et postquam devorando fuerit expleta, una cum ipsa re devorata emori. Non

esse vero apud eos consuetudinem mortuum beluis tradendi ; et ideo condiunt ne jacens et humatus devoretur a vermibus. Ita neutris licitam rem jussit agere Cambyfes. Quanquam (ut ipsi ajunt Aegyptii) non Amasis fuit qui ista passus est, sed alius quidam Aegyptius eadem qua Amasis aetate ; quem Persae Amasin arbitantes vexaverunt. Memorant enim, Amasin, quum ex oraculo audisset quae circa se defunctum futura essent, hoc modo rei venturae medendum putasse, ut hunc hominem qui flagellatus erat, mortuum ad fores sepeliret intus conditorii sui, se autem in conditorii quam intimo recessu collocari filio mandaret. Mihi tamen penitus non videntur haec Amasis fuisse mandata de sua sepultura et isto homine, sed vane ab Aegyptiis adornata.

δαμῶς φησὶν ἔστι ^ε τὸν νέκυν διδόναι. καὶ
 διὰ ταῦτα ταριχεύουσι, ἵνα μὴ κείμενος
 ὑπὸ εὐλέων καταβρωθῇ. οὕτω οὐδετέροις
 νομιζόμενα ἐνετέλλετο ποιεῖν ὁ Καμβύσης.
 ὥς μέντοι Αἰγύπτιοι λέγουσι, ἔκ Αμασις ἦν
 ὁ ταῦτα παθὼν, ἀλλὰ ἄλλός τις τῶν
 Αἰγυπτίων, ἔχων τὴν αὐτὴν ἡλικίην Α-
 μάσι. ᾧ λυμαινόμενοι Πέρσαι, ἐδόκεον Α-
 μασιν ^δ λυμαίνεσθαι. λέγουσι γὰρ ὡς πυ-
 θόμενος ἐκ μαντηΐας ὁ Αμασις τὰ περὶ ἐ-
 ωυτόν ἀποθανόντα μέλλοντα γίνεσθαι, ἔτω
 δὴ ἀκεόμενος τὰ ἐπιφερόμενα, τὸν μὲν ἄν-
 θρωπον τῷτον τὸν μασιγωθέντα, ἀποθα-
 νόντα ἔθαψε ἐπὶ τῇσι ^ε θύρῃσι ἐντὸς τῆς
 ἐωυτοῦ θήκης, ἐωυτόν δὲ ἐνετείλατο τῷ
 παιδὶ ἐν μυχρῇ τῆς θήκης ὡς μάλιστ' εἶ-
 ναι. αἱ μὲν νυν ἐκ τοῦ Αμάσιος ἐντολαὶ
 αὗται, αἱ εἰς τὴν ταφὴν τε ^ε καὶ τὸν ἄν-
 θρωπον ἔχουσαι, οὗ μοι δοκέεσι ἀρχὴν γε-
 νέσθαι, ἄλλως δ' αὐτὰ Αἰγύπτιοι σεμ-
 νοῦν.

^ε δαμῶς σφίγγει. ^δ Αμάσι. ^ε ἐν τῇσι. ^ε εἰς ταφὴν τε.

ιζ'. Μετὰ δὲ ταῦτα ὁ Καμβύσης ἐβ-
 λεύσατο τριφασίας στρατήϊας, ἐπὶ τε Καρ-
 χηδονίῃς, καὶ ἐπὶ Αμμωνίῃς, καὶ ἐπὶ τῆς
 μακροβίῃς Αἰθίοπας, οἰκημένους δὲ Λιβύης
 ἐπὶ τῇ νοτίῃ θαλάσῃ. βουλευομένῳ δέ οἱ
 ἔδοξε, ἐπὶ μὲν Καρχηδονίους τὸν ναυτικὸν
 στρατὸν ἀποσέλλειν· ἐπὶ δὲ Αμμωνίῃς, τῷ
 πεζῷ ἀποκρίναντα· ἐπὶ δὲ τῆς Αἰθίοπας,
 κατόπτας πρῶτον, ὁφομένους τε τὴν ἐν
 τέτοισι τοῖσι Αἰθίοφι λεγομένην εἶναι ἡ-
 λίῃς τράπεζαν, εἰ ἔστι ἀληθές, καὶ πρὸς
 ταύτῃ τὰ ἄλλα καταφομένους· δῶρα δὲ
 τῷ λόγῳ φέροντας τῷ βασιλεῖ αὐτέων.

ιη'. Ἡ δὲ τράπεζα τοῦ ἡλίου, τοιήδῃ
 τις λέγεται εἶναι· λειμών ἐστι ἐν τῷ προ-
 ασεῖῳ, ἐπίπλεος κρεῶν ἐφθῶν πάντων τῶν
 τετραπόδων· ἐς τὸν τὰς μὲν νύκτας ἐπι-
 τηδεύοντας τιθέναι τὰ κρέα τῆς ἐν τέλει
 ἐκάστους ἑόντας τῶν ἀσῶν, τὰς δὲ ἡμέρας
 δαίνυσθαι προσιόντα τὸν βεβλόμενον. Φά-
 ναι δὲ τῆς ἐπιχωρίῃς ταῦτα τὴν γῆν αὐ-

17. SECUNDUM haec Cambyfes constituit triplex movere bellum, adversus Carthaginienfes, adversus Ammonios, adversus Aethiopes macrobios, *id est longaevos*, qui Africam ad australe mare incolunt. et adversus quidem Carthaginienfes, nauticas copias; adversus autem Ammonios, e peditatu excerptos; adversus vero Aethiopes, primo exploratores mittere, spectatum illic mensam, quae celebrabatur, Solis, nunquid revera esset: simulque res Aethiopicas inspecturos; interim per speciem dona laturos illorum regi.

18. Solis autem mensa talis esse memoratur: est in suburbio pratum, omnium quadrupedum assa refertum carne, quam per noctem singuli civium magistratus properant ponere; ad eamque, ubi illuxit, cuilibet epulatum licet accedere.

Haec autem ipsa a terra reddi assidue indigenae ajunt. Et mensa quidem quae Solis vocatur, talis esse fertur.

19. Cambyfes autem ubi statuit exploratores mittere, continuo ab urbe Elephantina arcessit ex Ichthyophagis gnaros Aethiopicae linguae. Interea dum isti veniunt, navales copias Carthaginem versus navigare jubet. verum haec exequenturos se Phoenices negaverunt. esse enim magnis foederibus se devinctos; neque facturos sancte, si adversus liberos suos militarent. Phoenicibus autem ire recusantibus, ceteri ad pugnandum haud idonei erant. Ita Carthaginenses servitutem Persarum evaserunt: quoniam Cambyfes haud aequum ducebat vim afferre Phoenicibus, qui seipsum Persis dediderant, et ex illis nauticus omnis constabat exercitus. Sed et Cyprii, qui sese ipsi dediderant Persis, adversus Aegyptum in militia erant.

τὴν ἀναδιδόναι ἐκάστοτε. ἡ μὲν δὲ τράπεζα τοῦ ἡλίου καλεομένη, λέγεται εἶναι τοιγάρδε.

ιβ'. Καμβύση δὲ ὡς ἔδοξε πέμπειν τῆς κατασκόπης, αὐτίκα μετεπέμπετο ἐξ Ελεφαντίνης πόλιος, τῶν Ἰχθυοφάγων ἀνδρῶν τῆς ἐπισαμένους τὴν Αἰθιοπίδα γλῶσσαν. ἐν ᾧ δὲ τούτους μετῆσαν, ἐν τούτῳ ἐκέλευε ἐπὶ τὴν Καρχηδόνα πλέειν τὸν ναυτικὸν στρατόν. Φοίνικες δὲ οὐκ ἔφασαν ποιῆσιν ταῦτα· ὀρκίοισί τε γὰρ μεγάλοισι ἐνδεδέσθαι, καὶ ἔκ αὖ ποιέειν ὅσια ἐπὶ τοὺς παῖδας τοὺς ἐωϋτῶν στρατευόμενοι. Φοινίκων δὲ ὁ βυλομένων, οἱ λοιποὶ ἔκ ἄξιόμαχοι ἐγίνοντο. Καρχηδόνοι μὲν νυν ἔτῳ δελοσύνην διέφυγον πρὸς Περσέων. Καμβύσης γὰρ βίην ἔκ ἐδικαίᾳ προσφέρειν Φοινίξ, ὅτι σφέας τε αὐτῆς ἐκδεδώκεσαν Πέρσησι, καὶ πᾶς ἔκ Φοινίκων ἡρτηῖο ὁ ναυτικὸς στρατός. δόντες δὲ καὶ Κύπριοι σφέας αὐτῆς Πέρσησι, ἐσφαλεύοντο ἐπ' Αἴγυπτον.

κ'. Επεὶ τε δὲ τῷ Καμβύσῃ ἐκ τῆς
 Ελεφαντίνης ἀπίκοντο οἱ Ἰχθυοφάγοι, ἔ-
 πεμπε αὐτοὺς ἐς τὰς Αἰθίοπας, ἐντειλά-
 μενος τὰ λέγειν χρῆ· καὶ ^α δῶρα φέρον-
 τας, πορφύρεόν τε εἶμα, καὶ χρύσεον σρε-
 πλὸν περιανχένιον, καὶ ψέλλια ^β, καὶ μύρρα
 ἀλάβαστρον, καὶ Φοινικηῖα οἶνα κάδον. οἱ δὲ
 Αἰθίοπες ἔτοι ἐς τὰς ἀπέπεμπε ^γ ὁ Καμ-
 βύσης, λέγοντάι ἐῖναι μέγιστοι καὶ κάλλιτοι
 ἀνθρώπων πάντων. νόμοισι δὲ καὶ ἄλλοισι
 χρᾶσθαι αὐτὰς καὶ κεχωρισμένοισι ^δ τῶν
 ἄλλων ἀνθρώπων, καὶ δὴ καὶ κατὰ τὴν βα-
 σιληίην τοιῶδε· τὸν ἂν τῶν ἀστῶν κρίνω-
 σι μέγιστόν τε εἶναι, καὶ κατὰ τὸ μέγα-
 ρος ἔχειν τὴν ἰσχὺν, τοῦτον ἀξιοῦσι βα-
 σιλεύειν.

κα'. Ες τούτους δὴ ὦν τοὺς ἀνδρας ὡς
 ἀπίκοντο οἱ Ἰχθυοφάγοι, διδόντες τὰ δῶρα
 τῷ βασιλεῖ αὐτέων, ἔλεγον τάδε, ^ε Βα-
 σιλεὺς ὁ Περσέων Καμβύσης, βεβλόμενος

^α λέγειν χρῆν· β. ^β MS. habet ψέλλια etiam infra. ^γ ἀπέ-
 πεμψε. ^δ αὐτὰς κεχωρισμένοισι.

20. Porro Cambyfes posteaquam ex Elephantina advenerunt Ichthyophagi, eos ad Aethiopes misit, jussos cum ea dicere quae oporteret, tum dona ferre, amiculum purpureum, aureumque torquem ad cervicem, et armillas, ac unguenti alabastrum, cadumque vini Phoenicei. Aethiopes autem ii ad quos misit Cambyfes, feruntur esse maximi omnium hominum atque pulcherrimi: legibus autem et aliis uti eos, et separatis ab aliorum hominum legibus, tum vero et hac circa regnum: quod quem e popularibus maximum et pro magnitudine validum judicant, hunc regem diligendum censent.

21. Ad hos itaque viros Ichthyophagi postquam venerunt, offerentes eorum regi munera ita loquuti sunt; 'Cambyfes, Persarum rex, cupiens amicus tibi

‘ fieri atque hospes, nos misit, jubens ut
‘ in sermonem tuum veniremus, tibi que
‘ haec dona dat, quorum ipse usu maxi-
‘ me delectatur.’ Ad hos Aethiops, gna-
rus ad explorandum venisse, talia respon-
dit; ‘ Neque rex Persarum vos ideo cum
‘ donis misit, quod magni faciat hospitii
‘ mei foedus, neque vos vera loquimini,
‘ quippe qui ad explorandum meum im-
‘ perium venistis: neque justus ille vir est.
‘ si enim justus foret, non alienam regi-
‘ onem affectaret, sed esset sua contentus,
‘ nec homines a quibus nihil laesus est
‘ in servitutem redigeret. Ei nunc vos
‘ hunc arcum date, ita dicentes, Rex Ae-
‘ thiopum regi Persarum consilium dat,
‘ quando Persae tam facile adducent tan-
‘ tae magnitudinis arcus, tunc adversus
‘ macrobios Aethiopes copiis exsuperans
‘ moveat bellum: interim diis gratias ha-
‘ beat, qui non dant mentem filiis Ae-

φίλος τοι καὶ ξείνος γενέσθαι, ἡμέας τε
 ἀπέπεμψε, ἐς λόγους τοι ἐλθεῖν κελεύ-
 ων, καὶ δῶρα ταῦτά τοι δίδωι, τοῖσι καὶ
 αὐτὸς μάλιστ' ἤδεται χρεώμενος. ὁ δὲ
 Αἰθίοψ, μαθὼν ὅτι κατόπται ἦκοιεν, λέ-
 γει πρὸς αὐτοὺς τοιάδε, Ὅυτε ὁ Περσέ-
 ων βασιλεὺς δῶρα ὑμέας ἐπέμψε φέρον-
 τας, προτιμῶν πολλῷ ἐμοὶ ξείνος γενέ-
 σθαι. ἔτε ὑμεῖς λέγετε ἀληθέα. ἦκετε
 γὰρ κατόπται τῆς ἐμῆς ἀρχῆς. ἔτε ἐ-
 κείνος ἀνὴρ ἐστὶ δίκαιος. εἰ γὰρ ἦν δίκαιος,
 ἔτ' ἂν ἐπεθύμησε χώρας ἄλλης ἢ τῆς ἐ-
 ωῦτ'· ἔτ' ἂν ἐς δαλοσύνην ἀνθρώπου ἦγε
 ὑπ' ὧν μηδὲν ἠδίκηται. νῦν δὲ αὐτῷ τόξον
 τόδε διδόντες, τάδε ἔπεα λέγεται, Βασιλεὺς
 ὁ Αἰθιοπῶν συμβαλεύει τῷ Περσέων βα-
 σιλείϊ, ἔπεα νῦν οὕτω εὐπέιώς ἔλκωσι τὰ
 τόξα Πέρσαι ἐόντα μεγάθει τοσαῦτα,
 τότε ἐπ' Αἰθίοπας τὸς μακροβίους πλή-
 θεϊ ὑπερβαλλόμενον στρατεύεσθαι. μέχρι
 δὲ τῆς Ε, θεοῖσι εἰδέναι χάριν, οἳ οὐκ

ὁ ἀπίμπι. ὁ ἰπιδάν. ὁ τῶτον.

• ἐπὶ νόον τρέπουσι Αἰθιόπων πασι γῆν
 • ἄλλην προσκτᾶσθαι τῇ ἐωϋτῶν.'

κβ'. Ταῦτα δὲ εἶπας, καὶ ἀνείς τὸ τόξον,
 παρέδωκε τοῖσι ἥκασι. λαβὼν δὲ τὸ εἶμα
 τὸ πορφύρεον, ἡρώτα ὅ,τι εἴη, καὶ ὅπως πε-
 ποιημένον. εἰπόντων δὲ τῶν Ιχθυοφάγων
 τὴν ἀληθειάν περὶ τῆς πορφύρης καὶ τῆς βα-
 φῆς, δολερὸς μὲν τὸς ἀνθρώπους ἔφη εἶναι,
 δολερά δὲ αὐτέων τὰ εἶμαλα. δεύτερα δὲ,
 τὸν χρυσὸν ^α ἡρώτα σρεπτόν τὸν περιαι-
 χένιον, καὶ τὰ ψέλλια· ἐξηγεομένων δὲ τῶν
 Ιχθυοφάγων τὸν κόσμον αὐτέων, γελάσας
 ὁ βασιλεὺς, καὶ νομίσας εἶναί σφρα πέδας,
 εἶπε ὡς παρ' ἐϋωτοῖσιν εἰσι ῥωμαλεώτεραι
 τετέων πέδα. τρίτον δὲ, ἡρώτα τὸ μύρον
 εἰπόντων δὲ τῆς ποιήσιος πέρι καὶ ἀλείψιος,
 τὸν αὐτὸν λόγον τὸν καὶ περὶ τοῦ εἵματος
 εἶπε. ὡς δὲ ἐς τὸν οἶνον ἀπίκητο, καὶ ἐπύ-
 θετο αὐτῷ τὴν ποίησιν, ὑπερησθεὶς τῷ πό-
 μαλι, ἐπείρειο ὅ,τι τε σιτέειαι ὁ βασιλεὺς,
 καὶ χρόνον ὁκόσον μακρότατον ἀνὴρ Πέρσης

^α χρυσόν.

‘thiopum, ut praeter suam velint aliam
‘comparare regionem.’

22. Haec loquutus, arcum laxavit, eisque qui venerant dedit. Tum sumptō purpureo amiculo, rogavit quidnam esset et quomodo confectum. et quum Ichthyophagi veritatem de purpura deque tinctura dixissent, dolosos inquit esse homines, dolosa illorum vestimenta. Secundo loco de aureo sciscitatus ad cervicem torque atque armillis, ornatum ejus rei exponentibus Ichthyophagis, risit, atque existimans vincula esse, inquit robustiora apud se vincula esse. Tertio sciscitatus de unguento, quum illi de confectura ungendique ratione dixissent, idem dixit quod de vestimento. Ubi ad vinum pervenit, ejusque conficiendi rationem audiuit, majorem in modum delectatus potu, percontatus est, quibusnam rebus vesce-

retur rex, et quod longissimum tempus vir Persa viveret. Isti dixerunt vesci regem pane, exposita tritici natura, plenumque et longissimum vivendi spatium homini proponi octoginta annos. Ad haec Aethiops, Nihil se mirari inquit, si stercore vescentes, paucis viverent annis. nam ne tot quidem annis victuros, nisi potu commiscerent : Ichthyophagis indicans vinum; hoc enim ipsos a Persis superari.

23. Interrogato vicissim rege ab Ichthyophagis de vita et victu, plerosque illorum ad centum viginti annos pervenire, nonnullos verò etiam hos transcendere: cibum eis esse carnem coctam; et potum, lac. Et quum exploratores de numero annorum mirarentur, ad fontem quendam eos duxisse, a quo loti efficiebantur magis nitentes, perinde atque olei foret; ab eodem olere, ac si violarum.

ζῶει. οἱ δὲ, σιτέεσθαι μὲν τὸν ἄρλον εἶπον, ἐξηγησάμενοι τῶν πυρῶν τὴν φύσιν· ὁ γὰρ δῶκοντα δι' ἔτεα ζῆς πλήρωμα ἀνδρὶ μακρότατον προκέεσθαι. πρὸς ταῦτα, ὁ Αἰθίοψ ἔφη, οὐδὲν θωυμάζειν εἰ σιτεόμενοι κόπρον, ἔτεα ὀλίγα ζώουσι. οὐδὲ γὰρ ἂν τοσαῦτα δύνασθαι ζῶειν σφέας, εἰ μὴ τῶ πόματι ἀνέφυρον, φράζων τοῖσι Ἰχθυοφάγαισι τὸν οἶνον. τοῦτο γὰρ ἐωϋτοὺς ὑπὸ Περσέων ἐσθῆσθαι.

κγ'. Αντειρομένων δὲ τὸν βασιλέα τῶν Ἰχθυοφάγων τῆς ζῆς καὶ διαίτης πέρι, ἔτεα μὲν εἰκοσι ^β καὶ ἑκατὸν τῆς πολλῆς αὐτέων ἀπικνέεσθαι, ὑπερβαλλέειν δέ τινος καὶ ταῦτα. σίτησιν δὲ εἶναι κρέα τε ἐφθα', καὶ πόμα, γάλα. θωυμαζόμενων τῶν κατασκόπων περὶ τῶν ἐτέων, ἐπὶ κρήνην σφι ἠγήσασθαι, ἀπ' ἧς λείπονται, λιπαρώτεροι ἐγίνοντο, κατάπερ εἰ ἐλαίου εἴη· ὅζιν δὲ ἀπ' αὐτῆς ὡσεὶ ἰών. βαρυνέσθαι δὲ τὸ ὕδωρ τῆς κρήνης ταύτης ἔτω

^β μὲν ἑς εἴκοσι.

δὴ τι ἔλεγον εἶναι οἱ κατάσκοποι, ὥστε μὴδὲν οἶόν τε εἶναι ἐπ' αὐτῷ^c ἐπιπλέειν, μήτε ξύλον, μήτε τῶν ὅσα ξύλα ἐς ἔλαφρότερα. ἀλλὰ πάντα σφρα χωρέειν ἐς βυσσόν. τὸ δὲ ὕδωρ τῷτο, εἴ σφί ἐσι ἀληθέως οἶόν τι λέγεται, διὰ τῷτο ἂν εἶεν, τέτρω τὰ πάντα χρεώμενοι, μακρόβιοι. ἀπὸ τῆς κρήνης δὲ ἀπαλλαζομένων, ἀγαγεῖν σφέας ἐς δεσμωτήριον ἀνδρῶν, ἐνθα τῆς πάντας ἐν πέδῃσι χρυσέῃσι δεδέσθαι. ἐσι δὲ ἐν τέτοισι τοῖσι Αἰθίοψι πάντων ὁ χαλκὸς σπανιώτατον καὶ τιμιώτατον. δεησάμενοι δὲ καὶ τὸ δεσμωτήριον, ἐθήησαντο καὶ τὴν τῷ ἡλίου λεγομένην τράπεζαν.

κδ'. Μετὰ δὲ ταύτην, τελευταίας ἐθήησαντο τὰς θήκας αὐτέων, αἱ λέγονται σκευάζεσθαι ἐξ ὕλης, τρόπῳ τοιῷδε. ἔπειτα τὸν νεκρὸν ἰχθύηνωσι, εἴτε δὴ κατάπερ Αἰγύπτιοι, εἴτε ἄλλως πως, γυψώσαντες ἅπαντα αὐτὸν, γραφῇ κοσμέουσι, ἑξομοιεύοντες τὸ εἶδος ἐς τὸ δυνατόν. ἔπειτα δὲ οἱ

^c ἀπ' αὐτοῦ.

Eam aquam ajebant exploratores adeo invalidam, ut in ea nihil innatare posset, ne lignum quidem, et quae leviora sunt ligno: sed omnia pessum ire in profundum. Haec aqua si vere apud illos est qualis commemoratur, ideo macrobii, *id est longaevi*, existunt, quod ea per omnia utuntur. Deinde a fonte digressos istos regem ad carcerem duxisse, ubi viri omnes aureis vinculis erant alligati. est enim apud hos Aethiopes omnium rarissimum ac pretiosissimum aes. Inspecto etiam carcere, inspexerunt et mensam quae dicitur solis,

24. Post hanc ad extremum inspexere eorum conditoria, quae dicuntur e vitro esse constructa, hunc in modum: Posteaquam mortuum sive Aegyptiorum sive alio quodam more arefecerunt, totum gypso inducunt, picturaque exornantes exhibent, quoad fieri potest, effigiem e-

jus: deinde cippum ei cavum e vitro,
 quod apud illos multum et labori aptum
 effoditur, circumdant: in cujus medio
 mortuus perlucet, nihil neque odoris in-
 grati, neque foeditatis ullius praebens, sed
 omnia conspicua ipsi illi cadaveri simili-
 ter habens. Hunc cippum qui maxime
 sunt propinqui, intra aedes annum tenent,
 offerentes ei omnium rerum primitias,
 hostiasque: post talia efferunt, circaque
 urbem statuunt.

25. Omnibus exploratores inspectis
 reversi sunt. Qui quum ista renunciaissent
 Cambyssi, continuo ira percitus adversus
 Aethiopes exiit in expeditionem, neque
 rei frumentariae apparatu indicto, neque
 secum ipso ratione inita quod in extrema
 terrarum faceret expeditionem: sed ve-
 luti vefanus, nec mentis compos, simul-
 atque Ichthyophagos audiit, profectus est

περιῖσσι σήλην ἐξ ὑέλκ πεποιημένην κοί-
 λην. ἡ δέ σφι πολλή κὶ εὐεργὸς ὀρύσσειαι.
 ἐν μέσῃ δὲ τῇ σήλῃ ἐνεῶν διαφαίνειαι ὁ νέ-
 куs, ὅτε ὁδμήν ὑδεμίνην ἄχαριν παρεχόμε-
 νος, ὅτε ἄλλο ἀεικὲς ὑδέν· κὶ ἔχει πάντα
 φανερά ὁμοίως αὐτῷ τῷ νέκυϊ. ἐνιαυτὸν
 μὲν δὴ ἔχουσι τὴν σήλην ἐν τοῖσι οἰκίοισι
 οἱ μάλισα προσήκοντες, πάντων ἀπαρχό-
 μενοι, καὶ θυσίας οἱ προσάγοντες. μετὰ
 δὲ ταῦτα ἐκκομίσαντες, ἱσῶσι^α περὶ τὴν
 πόλιν.

κέ'. Θεσάμενοι δὲ τὰ πάντα οἱ καλὰ-
 σκοποι, ἀπαλλάσσοντο ὀπίσω· ἀπαγγει-
 λάντων δὲ ταῦτα τέτων, αὐτίκα ὁ Καμ-
 βύσης ὄργην ποιησάμενος, ἐsρατεύετο ἐπὶ
 τῆς Αἰθίοπας· ὅτε παρασκευὴν σίττε ὑδε-
 μίνην παραγχεύει, ὅτε λόγον ἐωϋτῷ δὲs
 ὅτι ἐs τὰ ἔχαλα γῆς ἐμελλε sρατεύεσθαι.
 οἷα δὲ ἐμμανὲς τε ἐὼν^β κὶ ὁ Φρενήρης, ὥs
 ἦκε τῶν Ἰχθυοφάγων, ἐsρατεύει· Ἐλ-
 λήνων μὲν τοὺς παρεόντας αὐτῷ τάξας ὑ-

^α ἱσῶσι. ^β ἐμμανὲς τε ὄν.

πομένειν, τὸν δὲ πεζὸν πάντα ἅμα ἀγόμε-
 νος. ἔπει τε δὲ στρατευόμενος ἐγένετο ἐν Θή-
 ρησι, ἀπέκρινε τῷ στρατῷ ὡς πέντε μυριάδας·
 καὶ τέτοισι μὲν ἐνετέλλετο Ἀμμωνίης ἔξαν-
 δραποδισαμένους, τὸ χρηστήριον τὸ τῷ Διὸς
 ἐμπρῆσαι· αὐτὸς δὲ τὸν λοιπὸν ἄγων στρα-
 τὸν, ἥϊε ἐπὶ τοὺς Αἰθίοπας. πρὶν δὲ τῆς
 ὁδοῦ τὸ πέμπτον μέρος διεληλυθέναι τὴν
 στρατιήν, αὐτίκα πάντα αὐτὸς τὰ εἶχον
 σιτίον ἐχόμενα, ἐπελελοίπее· μετὰ δὲ τὰ
 σιτία, καὶ τὰ ὑποζύγια ἐπέλιπε κατεσθιό-
 μενα. εἰ μὲν νυν μαθὼν ταῦτα ὁ Καμβύ-
 σης ἐγνωσιμάχее, καὶ ἀπῆγε ὀπίσω τὸν στρα-
 τὸν ἐπὶ τῇ ἀρχῇθεν γενομένη ἁμαρτάδι,
 ἦν ἂν σοφὸς ἀνὴρ· νῦν δὲ ὁδὲνα λόγον ποι-
 εύμενος, ἥϊε αἰεὶ εἰς τὸ πρόσω. οἱ δὲ στρα-
 τιῶται ἕως μὲν τι εἶχον ἐκ τῆς γῆς λαμ-
 βάνειν, ποιηφαγέοντες διέζων· ἔπει δὲ εἰς
 τὴν ψάμμον ἀπίκοντο, δεινὸν ἔργον αὐτέ-
 ων τινὲς ἐργάσαντο. ἐκ δεκάδος γὰρ ἕνα
 σφύων αὐτέων ἀποκληρώσαντες, κατέφα-

cum omni peditatu, Graecis qui aderant illi, manere iussis. Ubi ad Thebas est ventum, delegit de exercitu quinquaginta circiter millia, quibus praecepit ut Ammonios diriperent, deinde oraculum Jovis incenderent: ipse cum reliquis copiis adversus Aethiopes contendit. Sed antequam itineris partem quintam confecissent, exercitum ejus protinus commeatus omnis quem secum habebat, defecerat: mox et jumenta ad vescendum defecerunt. Quibus rebus cognitis Cambyfes si resipuisset ac retroduxisset exercitum, post id quod prius admiserat peccatum, vir sapiens extitisset: nunc autem nihil pensi habens, assidue processit ulterius. Milites, quamdiu quod de terra sumerent haberunt, herbis victitaverunt: at ubi ad sabulum pervenere, ibi nonnulli diram rem perpetraverunt. nam sortiti ex seipsis decimum quemque comederunt. Id audi-

ens Cambyfes, veritus fuorum mutuam depaſſionem, intermiſſa adverſus Aethiopes expeditione, retro rediit, Thebaſque pervenit, multis de exercitu amiſſis. Et quum e Thebis deſcendiſſet Memphin, Graecos miſſos fecit, ut illinc abnavigarent. Et expeditio quidem adverſus Aethiopes ita ceſſit.

26. Copiae autem quae adverſus Ammonios miſſae erant, e Thebis moventes, itineris duces ſequebantur: ac viſae ſunt uſque ad urbem Oaſin perveniſſe, quam incolunt Samii ii, qui feruntur e tribu Aefchrionia eſſe, ſeptem dierum per arenas itinere diſtantem Thebis: quae regio vocatur lingua Graeca *μακάρων νῆσος*, *beatorum infula*. in hunc locum dicitur perveniſſe exercitus. Deinceps quid de coaetum ſit, praeter ipſos Ammonios et eos qui ab his audierunt, nulli alii habent

γον. πυθόμενος δὲ ταῦτα ὁ Καμβύσης,
 δείσας τὴν ἀλληλοφαγίην, ἀπείς τὸν ἐπ'
 Αἰθίοπας σόλον, ὀπίσω ἐπορεύετο. καὶ
 ἀπικνέειναι ἐς Θήβας, πολλοὺς ἀπολέσας
 τῷ στρατῷ. ἐκ Θηβῶν δὲ καταβὰς^c ἐς Μέμ-
 φιν, τοὺς Ἕλληνας ἀπῆκε ἀποπλέειν. ὁ
 μὲν ἐπ' Αἰθίοπας σόλος ἔτῳ ἐπρῆξε.

κς'. Οἱ δὲ αὐτέων ἐπ' Αμμωνίους ἀ-
 ποσαλέντες στρατεύεσθαι, ἐπεὶ τε ὀρμη-
 θέντες ἐκ τῶν Θηβῶν, ἐπορεύοντο ἔχοντες
 ἀγωγούς, ἀπικόμενοι μὲν Φανεροί εἰσι ἐς
 Οασιν πόλιν, τὴν ἔχουσι μὲν Σάμιοι τῆς
 Αἰχρινώνης Φυλῆς λεγόμενοι εἶναι· ἀπέ-
 χουσι δὲ ἐπὶ ἡμερέων ὁδὸν ἀπὸ Θηβῶν
 διὰ ψάμμου. ὑπομάζειναι δὲ ὁ χῶρος οὗτος
 κατὰ Ἑλλήνων γλῶσσαν, Μακάρων νῆ-
 σος. ἐς μὲν δὴ τῷτον τὸν χῶρον λέγεται
 ἀπικέσθαι τὸν στρατόν. τὸ ἐνδεῦτεν δὲ,
 ὅτι μὴ αὐτοὶ Αμμώνιοι, καὶ οἱ τῶτων ἀκ-
 σάντες, ἄλλοι ὑδένες ὑδὲν ἔχουσι εἰπεῖν περὶ

^c ἐκ Θηβῶν (sic nunc ediderunt, at mox bis Θηβαίων, pro
 quo id quod posui, reperi in MS. longe quidem melius, et ter)
 δι' ἱερομένιο ἔχοντες ἀγωγούς. ἢ καταβὰς.

αυτέων. ὅτε γὰρ ἐς τὰς Ἀμμωνίους ἀπὶ-
 κονίω, ὅτε ὀπίσω ἐνόησαν. λέγεται δὲ καὶ
 τάδε ὑπ' αὐτέων Ἀμμωνίων· ἐπειδὴ ἐκ
 τῆς Οἰασίας ταύτης ἵεναι διὰ τῆς ψάμμου
 ἐπὶ σφέας, γενέσθαι τε αὐτὰς μεταξύ καὶ
 μάλισα αὐτέων τε καὶ τῆς Οἰασίας· ἄριστον
 αἰρεομένοισι αὐτέοισι ἐπιπνεῦσαι ^α νότον
 μέγαν τε καὶ ἐξαίσιον, Φορέοντα δὲ Σῖνας
 τῆς ψάμμου καταχῶσαί σφεας, καὶ τρό-
 πῳ τοιούτῳ ἀφανισθῆναι. Ἀμμώνιοι μὲν
 οὕτω λέγουσι γενέσθαι περὶ τῆς στρατῆς
 ταύτης.

κζ'. Αἰγυμένους δὲ Καμβύσῳ ἐς Μέμ-
 φιν, ἐφάνη Αἰγυπτίοισι ὁ Ἀπὶς, τὸν Ἑλ-
 ληνες Ἐπαφὸν καλέουσι. ἐπιφανέος δὲ τῆ-
 ς γενομένης, αὐτίκα οἱ Αἰγύπτιοι εἴματα
 ἐφόρεον τὰ κάλλιστα, καὶ ἦσαν ἐν θαλίῃσι.
 ἰδὼν δὲ ταῦτα τῆς Αἰγυπτίας ποιευνίας
 ὁ Καμβύσης, πᾶν χυ σφέας καταδόξας,
 ἐωὐτ' κακῶς πρήξαντος, χαρμόσυνα ταῦ-
 τα ποιέειν, ἐκάλεσε τοὺς ἐπιτρόπους τῆς

^α ἄριστον δὲ αἰρεομένοισι αὐτοῖσι ἐπιπνεῦσαι

quicquam de illis dicere. Nam neque ad Ammonios pervenerunt, neque retro reversi sunt. Ab ipsis autem Ammoniis etiam hoc fertur, quum illi ex urbe ista Oasi per arenam iter adversus ipsos facerent, jamque medio fere spatio inter Oasin et Ammonios pranderent, ingruisse magnum ac validum austrum, et ingestis arenae cumulis eos obruisse, atque hunc in modum illos e conspectu sublatos. ita actum esse de hoc exercitu Ammonii memorant.

27. Cambyse autem Memphin regresso, Apis, (quem Graeci vocant Epaphon) apparuit. Aegyptii, quum Apis extitisset, vestimenta quampulcherrima ferebant, et celebrando festo operam dabant. Id tunc facientes Aegyptios Cambyses intuens, et omnino ratus illos ob res a se male gestas esse in his gaudiis; praepositos arcessit urbis Memphis; quos,

ubi praesto fuerunt, interrogabat, quid ita, quum antea se apud Memphin agente nihil tale fecissent, tunc vero, posteaquam ipse rediisset parte copiarum amissa. Illi dicere, ipsis deum adesse conspicuum; longo autem temporis intervallo apparere solitum, et quum id fit, tunc omnes Aegyptios solennem celebrare lactitiam. Haec ubi audiit Cambyfes, mentiri eos respondit, ac tanquam mentientes morte multavit.

28. His interemptis, mox jussit sacerdotes in conspectum venire. quibus eadem referentibus, dixit, Siquis deus mansuetus ad Aegyptios veniret, fore ut se non lateret. Haec loquutus jussit sacerdotes adducere Apin. illi ad eum ducendum perrexerunt. Est autem hic Apis, idemque Epaphus, e vacca juveneus genitus quae nullam dum aliam potest admittere genituram: eamque Aegyptii ajunt

Μέμφιος· ἀπικομένους δὲ ἐς ὅψιν εἶρετο ὅτι πρότερον μὲν ἑόντος αὐτοῦ ἐν Μέμφι ἐποίουν τοιοῦτον οὐδὲν Αἰγύπτιοι, τότε δὲ, ἐπεὶ αὐτὸς παρείη τῆς στρατῆς πληθὺς τι ἀποβαλὼν. οἱ δὲ ἔφραζον ὥς σφι θεὸς εἴη^β φανείς, διὰ χρόνον πολλοῦ ἐωθὼς ἐπιφαίνεσθαι· καὶ ὥς ἐπεὰν φανῇ, τότε πάντες οἱ Αἰγύπτιοι κεχαρηκότες ὀρτάζονεν. ταῦτα ἀκέσας ὁ Καμβύσης, ἔφη ψεύδεσθαι σφεας, καὶ ὥς ψευδομένους, θανάτῳ ἐζημίῃ.

κή. Αποκλείνας δὲ τέτρες, δεύτερα τῆς ἱρέας ἐκάλεε ἐς ὅψιν. λεγόντων δὲ κατὰ τὰ αὐτὰ τῶν ἱρέων, ὃ λήσιν ἔφη αὐτὸν, εἰ θεὸς τις χειροήθης ἀπιγμένος εἴη Αἰγυπτίοισι. τσαῦτα δὲ εἶπας, ἐπάγειν ἐκέλευε τὸν Απιν τῆς ἱρέας. οἱ μὲν δὴ μετῆσαν ἄξοντες. ὁ δὲ Απὶς οὗτος ὁ Επαφος, γίνεσθαι μύσχος ἐκ βοῶς ἣτις οὐκέτι οἷη τε γίνεσθαι ἐς γαστέρα ἄλλον βάλλεσθαι γόνον. Αἰγύπτιοι δὲ λέγουσι σέλας ἐπὶ τὴν

^β θεὸς παρὰ.

βοῦν ἐκ τῆ ἔρανθ κατίσχειν, καί μιν ἐκ
 τέτου τίκτειν τὸν Απιν. ἔχει δὲ ὁ μό-
 χος οὗτος ὁ Απισ καλεόμενος σημήϊα τοι-
 ἀδε· ἐὼν μέλας ^ε, ἐπὶ μὲν τῷ μετώπῳ
 λευκὸν τετράγωνον· ἐπὶ ^δ δὲ τοῦ νώτου,
 αἰετὸν εἰκασμένον· ἐν δὲ τῇ οὐρῇ, τὰς
 τρίχας διπλαῖς, ἐπὶ δὲ τῇ γλώσῃ, κύν-
 δαρον.

κθ'. Ὡς δὲ ἤγαγον τὸν Απιν οἱ ἱρέες, ὁ
 Καμβύσης, οἷα ἐὼν ὑπομαργότερος, σπα-
 σάμενος τὸ ἐγχειρίδιον, θέλων τύψαι τὴν
 γαστέρα τῆ Απιος, παίει τὸν μηρόν. γε-
 λάσας δὲ, εἶπε πρὸς τὰς ἱρέας, ' Ὡ κα-
 • καὶ κεφαλαί, οὗτοι οἱ θεοὶ ^ε γίνονται
 • ἔναιμοί τε καὶ σαρκώδεις, καὶ ἐπαῖοντες σι-
 • δηρίων; ἄξιός μὲν γε Αἰγυπτίων οὗτος
 • γε ὁ θεός ^ε. ἀτάρ τοι ὑμεῖς γε ἔχαι-
 • ροντες, γέλῳ' ἐμὲ θήσεσθε.' ταῦτα
 εἶπας, ἐνετείλατο τοῖσι ταῦτα πρήσ-
 σασσι, τοὺς μὲν ἱρέας ἀπομαστιγῶσαι, Αἰ-

^ε μέλας. ^δ τετράγωνον φορέει ἐπὶ. ^ε κεφαλαί, ταῦτοι θεοί.
^ε οὗτος ὁ θεός.

fulgure ex coelo tangi, et istam pareré ex eo Apin. Habet autem hic vitulus qui appellatur Apis, haec signa: est bene niger, in fronte album figurae quadratae: in tergo effigiem aquilae, in cauda duplices pilos, in lingua scarabeum.

29. Posteaquam Apin sacerdotes duxere, Cambyfes veluti vecordior, educto gladiolo quum vellet ferire ventrem ejus, femur percussit, cachinnansque ad sacerdotes inquit, ‘ O capita nequam! hujusmodi dii existunt, sanguine atque carne praediti, et ferrum sentientes? dignus nimirum Aegyptiis hic deus. vos certe me ludibrio habuisse non juvabit.’ Haec loquutus imperavit iis quorum hoc munus erat, ut sacerdotes quidem acriter flagris caederent; ceteros autem Aegy-

ptios ut quemque festo deditum adipiscerentur, occiderent. Ita festum sane solutum est Aegyptiis, sacerdotes mulcati: Apis fauciatus femur, in templo jacens extabuit; quem e vulnere extinctum tumultuavere sacerdotes clam Cambyse.

30. Ob hoc scelus, (ut Aegyptii ajunt) continuo Cambyfes insaniit: qui ne antea quidem compos mentis fuerat. Et primo quidem pravum impetum vertit in Smerdin, ex eisdem parentibus fratrem, quem ex Aegypto remiserat in Persas, livore commotus, quod ille Persarum solus arcum, quem Ichthyophagi ab Aethiope tulerant, ad duos fere digitos adduceret: quod nemo alius e Persis poterat. Smerdi igitur in Persidem profecto, hanc vidit in somnis Cambyfes visionem: Nuncius quidam e Persis veniens, ei nunciare

γυπτίων δὲ τῶν ἄλλων τὸν ἄν λάβω-
 σι ὀρτάζοντα κτείνειν. ὀρτὴ· μὲν δὴ διε-
 λέλυτο ^α Αἰγυπτίοισι· οἱ δὲ ἱρέες ἐδίκαι-
 εὔντο. ὁ δὲ Απὶς πεπληγμένος τὸν μηρὸν,
 ἔφθινε ἐν τῷ ἱρῷ κατακείμενος. καὶ τὸν
 μὲν, τελευτήσαντα ἐκ τῆς τρώματος, ἔθα-
 ψαν οἱ ἱρέες λάθρη Καμβύσεω.

λ'. Καμβύσης δὲ, ὡς λέγουσι Αἰγύ-
 πτιοι, διὰ τοῦτο τὸ ἀδίκημα αὐτίκα ἐ-
 μάνη, ἐὼν οὐδὲ πρότερον Φρενήρης. καὶ
 πρῶτα μὲν τῶν κακῶν ἐξεργάσατο τὸν
 ἀδελφεὸν Σμέρδιν, ἑὸντα πατρὸς καὶ μη-
 τρὸς τῆς αὐτῆς· τὸν ἀπέπεμψε εἰς Πέρ-
 σας Φθόνω ἐξ Αἰγύπτου, ὅτι τὸ τόξον ^β
 μοῦνος Περσέων ὅσον τε ἐπὶ δύο δακτύ-
 λους εἴρυσε, ὃ παρὰ ^γ τοῦ Αἰθίοπος ἦναι-
 καν οἱ Ἰχθυοφάγοι· τῶν δὲ ἄλλων Περ-
 σέων οὐδεὶς οἷός τε ἐγένετο. ἀποικομένου
 ὧν εἰς Πέρσας τοῦ Σμέρδιος, ὅφιν εἶδε ὁ
 Καμβύσης ἐν τῷ ὕπνῳ τοιήνδε· ἔδοξέ οἱ ἄγ-
 γελον ἐλθόντα ἐκ Περσέων ἀγγέλλειν ὡς

^α μὲν διελύτο. ^β ὅτι τόξον. ^γ ἔρυσε, τὸ παρὰ.

ἐν τῷ θρόνῳ τῷ βασιλικῷ ἰζόμενος Σμέρ-
 δις, τῇ κεφαλῇ τῷ ἑρανῷ ψάσειε. πρὸς
 ὧν ταῦτα, δείσας περὶ ἐωυτοῦ μή μιν ἀ-
 ποκτεῖνας ὁ ἀδελφεὸς ἄρξῃ, πέμπει Πρη-
 ξάσπεα ἐς Πέρσας (ὅς οἱ ἦν ἀνὴρ Περσέ-
 ων πιστότατος) ἀποκτενέοντά μιν. ὁ δὲ,
 ἀναβὰς ἐς Σῶσα, ἀπέκτεινε Σμέρδιν. οἱ
 μὲν λέγουσι, ἐπ' ἄγρην ἐξαγαγόντα· οἱ δὲ,
 ἐς τὴν Ερυθρὴν Θάλασσαν προσαγαγόντα
 καταποντῶσαι. πρῶτον μὲν δὴ λέγουσι
 Καμβύση τῶν κακῶν ἄρξαι τῷτο.

λα'. Δεύτερα δὲ, ἐξεργάσατο τὴν ἀ-
 δελφεὴν, ἐπισπομένην οἱ ἐς Αἴγυπτον, τῇ
 καὶ συνοίκεε, καὶ ἦν οἱ ἀπ' ἀμφοτέρων ἀ-
 δελφεή. ἔγημε δὲ αὐτὴν ὧδε· ἑδαμῶς γὰρ
 ἐώθεσαν πρότερον τῇσι ἀδελφεῇσι συνοι-
 κέειν οἱ Πέρσαι. ἠγάθη μίης τῶν ἀδελ-
 φῶν Καμβύσης· καὶ ἔπειτα βουλόμενος
 αὐτὴν γῆμαι, ὅτι ἔκ ἐωθότα ἐπενόεε ποι-
 ῆσαι, εἶρετο καλέσας τοὺς βασιλικούς δι-
 καστάς, εἴτις ἐστὶ κελεύων νόμος τὸν βου-

est visus, Smerdin in regio sedentem folio
coelum contigisse vertice. Ob id Camby-
ses sibi metuens, ne se necato a fratre oc-
cuparetur imperium, ad illum interimen-
dum mittit in Persas Prexaspem, sibi ex
Persis virum fidelissimum. Hic ubi Susa
ascendit, Smerdin necandum curavit, ut
quidam ajunt, quum eduxisset venatum :
quidam, quum ad mare rubrum duxisset,
demersisse. Et hoc quidem initium ma-
lorum Cambysis extitisse ferunt.

31. Secundum autem perpetravit in
sorore, in Aegyptum eum sequuta: quae
et uxor et ex eisdem parentibus erat so-
ror; quam hunc in modum duxerat. An-
te hac enim Persae nequaquam consue-
verant sorores in matrimonium accipere,
Cambyses, unius sororum amore captus,
cupidusque deinde ducendi illam uxo-
rem, quum rem insolitam cogitaret effi-
cere, arcessit eos qui regii judices nomi-

nantur. Hos Cambyfes percontatur, num qua lex fit quae jubeat volentem cum sore contrahere matrimonium. Hi autem regii judices, probati e Perfis viri, suntque perpetui, donec moriantur; aut injustum aliquid in illis compertum fuerit. Iſti apud Perfis inter litigantes et legum patriarum ſunt interpretes, et ad eos omnia referuntur. Percunſtanti igitur Cambyſi et juſte et caute illi respondebant, negantes ullam ſe invenire legem, quae jubeat fratrem ducere ſororem: tamen inveniffe aliam legem, qua liceat regi Perſarum facere quicquid libeat. Ita neque legem ſolverunt metu Cambyſis: et ne legem tuentes ipſi perirent, aliam adinvenerunt adjutricem ejus qui ſorores in matrimonium ducere vellet. Tunc itaque Cambyſes eam quam amabat accepit uxorem, et poſt non multum temporis habuit alteram. Harum juniorem quae ipſum in Aegyptum comitata eſt, interemit.

λόμενον ἀδελφεῇ συνοικέειν. οἱ δὲ βασιλῆῖοι
 δικασαὶ, κεκριμένοι ἄνδρες γίνονται Περ-
 σέων, ἐς οὗ ἀποθάνωσι, ἢ σφι παρευρεθῇ^d
 τι ἄδικον μέχρι τέτων. οὗτοι δὲ τοῖσι δί-
 κας δικάζουσι καὶ ἐξηγηταὶ τῶν πατρίων
 δεσμῶν γίνονται, καὶ πάντα ἐς τούτους ἀ-
 νακέεται. εἰρομένους ὧν τῷ Καμβύσει, ὑ-
 πεκρίνοντο^e αὐτῷ οὗτοι καὶ δίκαια καὶ
 ἀσφαλέα· φάμενοι, νόμον οὐδένα ἐξευρί-
 σκειν ὃς κελεύει ἀδελφεῇ συνοικέειν ἀδελ-
 φέον· ἄλλον μὲν τοι ἐξευρηκέναι νόμον, τῷ
 βασιλεύοντι Περσέων ἐξεῖναι ποιεῖν τὰ ἂν
 βούληται. οὕτω οὔτε τὸν νόμον ἔλυσαν,
 δείσαντες Καμβύσεα· ἵνατε μὴ αὐτοὶ ἀ-
 πόλωνται τὸν νόμον περιστέλλοντες, παρε-
 ξεῦρον ἄλλον νόμον σύμμαχον τῷ Δελόντι
 γαμέειν ἀδελφεάς. τότε μὲν δὴ ὁ Καμβύ-
 σης ἐγήμε τὴν ἐρωμένην. μετὰ μὲν τοι οὐ
 πολλὸν χρόνον ἔχε ἄλλην ἀδελφεήν. τε-
 τέων δὴτα τὴν νεωτέραν ἐπισπομένην οἱ
 ἐπ' Αἴγυπτον κλείνει.

^d ἢ σφι μὴ παριυρεθῇ. ^e ὑπεκρίναντο.

λέ. Ἀμφὶ δὲ τῷ θανάτῳ αὐτῆς διζὸς
 (ὥσπερ περὶ Σμέρδιος) ἐκφέρεται λόγος.
 "Ἕλληνες μὲν λέγουσι ^α Καμβύσεα συμβα-
 λείν σκύμνον λέοντος σκύλακι κυνός· θε-
 ωρέειν δὲ καὶ τὴν γυναῖκα ταύτην. νικωμέ-
 νου δὲ τῷ σκύλακος, ἀδελφεὸν αὐτοῦ ἄλ-
 λον σκύλακα, ἀπορρήξαντα τὸν δεσμὸν,
 παραγενέσθαι οἱ· δύο δὲ γενομένους ἔτῳ δὴ
 τῷ σκύλακος ἐπικρατῆσαι τοῦ σκύμνου.
 καὶ τὸν μὲν Καμβύσεα ἤδεσθαι θεώμενον·
 τὴν δὲ παρημένην δακρύειν. Καμβύσεα δὲ
 μαθόντα τῷτο, ἐπείρεσθαι διότι δακρύοι·
 τὴν δὲ εἰπεῖν, ὡς ἰδῶσα τὸν σκύλακα τῷ
 ἀδελφεῷ τιμωρήσαντα, δακρύσειε, μνηθεῖ-
 σά τε Σμέρδιος, καὶ μαθῶσα ὡς κείνῳ οὐκ
 εἶη ὁ τιμωρήσων. "Ἕλληνες μὲν δὴ διὰ τῷ-
 το τὸ ἔπος φασὶ αὐτὴν ἀπολέσθαι ὑπὸ
 Καμβύσεω. Αἰγύπτιοι δὲ, ὡς τραπέζῃ
 περικαίημένων, λαβῶσαν θρίδακα τὴν γυ-
 ναῖκα περιτεῖλαι ^β· καὶ ἐπανείρεσθαι τὸν
 ἄνδρα, κότερον ^γ περιτετιλμένη ἢ θρίδαξ,

^α μὲν γὰρ λέγουσι. ^β περιτεῖλαι. ^γ κότερα.

3 2. Cujus mors, quemadmodum illa Smerdis, anceps refertur. Graeci siquidem ajunt, dum Cambyfes duos catulos, alterum leonis, alterum canis, committit, hanc interfuisse spectaculo : et quum caninus catulus superaretur, alterum catulum hujus fratrem abrupto loro supervenisse ; et quum duo essent, ita superiores catulos leunculo extitisse. Et Cambyse, dum id cernit, capiente voluptatem, hanc ei assidentem illacrymasse. Ea re animadversa, Cambysem interrogasse quidnam lacrymaretur : et mulierem dixisse, se viso catulo suppetias fratri ferente, ideo flere quod subierit memoria Smerdis, cujus sciret neminem fore ultorem. Ob hoc dictum Graeci illam a Cambyse fuisse interemptam memorant : Aegyptii vero ob id quod quum ad mensam discumbetur, mulier lactucam sumpsit, ejusque decerptis foliis, virum interrogavit utrum

discerpta lactuca an densa pulchrior foret: quum hic respondisset, densa; ‘Hanc, inquit, lactucam aliquando imitatus es, qui Cyri domum denudasti.’ Ibi Cambysem indignatione percitum, insiluisse calcibus in praegnantem, eamque abortu edito decessisse.

33. Ita Cambyses in domesticis insanivit, sive id propter Apin, sive aliunde, qualia multa humanis mala contingere solent. Etenim fertur Cambyses ab ipsis natalibus grandi quodam laborasse morbo, quem quidam sacrum nominant: ut haud ab fide fuerit, quum corpus magna infirmitate correptum esset, ejus nec mentem sanam fuisse.

34. At in alios quoque Persas haec insanivit; narratur enim dixisse Prexaspi, quem praecipuo honore prosequabatur, et qui ad eum nuncios perferebat: et cujus filius pincerna Cambysis erat, qui honos et ipse non parvus est. Fertur autem

ἦ δασεῖα, εἴη καλλίων ^δ. καὶ τὸν Φάναι,
 δασεῖα· τὴν δ' εἰπεῖν, ' Ταύτην μὲν τοί
 ' κοτε ^ε σὺ τὴν Θρίδακα ἐμιμήσαιο, τὸν
 ' Κύρου οἶκον ἀποφιλώσας.' τὸν δὲ θυμω-
 θέντα, ἐμπηδῆσαι αὐτῇ ἐχέσῃ ἐν γαστρὶ,
 καὶ μιν ἐκτρώσασαν ἀποθανεῖν.

λγ'. Ταῦτα μὲν ἐς τοὺς οἰκητίους ὁ
 Καμβύσης ἐξεμάνη, εἴτε δὲ διὰ τὸν Ἀπιν,
 εἴτε καὶ ἄλλως, οἷα πολλὰ ἐώθεε ^ε ἀνθρώ-
 πους κακὰ καταλαμβάνειν. καὶ γὰρ τινα ἐκ
 γενεῆς νοῦσον μεγάλην λέγεται ἔχειν ὁ
 Καμβύσης, τὴν ἰρὴν ὀνομάζουσι τινες. οὐ-
 νὺν τοι αἰετὸς ἔδεν ἦν, τῷ σώματος νοῦσον
 μεγάλην νοσέοντος, μηδὲ τὰς φρένας ὑγι-
 αίνειν.

λδ'. Τάδε δ' ἐς τοὺς ἄλλους Πέρσας
 ἐξεμάνη. λέγεται γὰρ εἰπεῖν αὐτὸν πρὸς
 Πηξάσπεα, τὸν ἐτίμα τε μάλισα, καὶ
 οἱ τὰς ἀγγελίας ἐφόρεε οὗτος. τούτῃ τε
 ὁ παῖς οἰνοχόος ἦν τῷ Καμβύσῃ· τιμὴ δὲ
 καὶ αὕτη ^ε οὐ σμικρὴ. εἰπεῖν δὲ λέγεται

^δ ὡς μέντοι. ^ε ταύτην μὲν δὴ κοτε. ^ε ἴσθι. ^ε τιμὴ δὲ αὕτη.

τάδε, ‘ Πρῆξασπες, κοῖον μέ τινα νομί-
 ‘ ζουσι Πέρσαι εἶναι ἄνδρα ; τίνας τε λό-
 ‘ γους περὶ ἐμέο ποιεῦνται ; ’ τὸν δὲ εἰ-
 πεῖν, ‘ Ω δέσποτα, τὰ μὲν ἄλλα πάντα
 ‘ μεγάλως ἐπαινέσαι, τῇ δὲ Φιλοινίῃ^α σε
 ‘ Φασὶ πλεόνως προσκείμεσθαι. ’ τὸν μὲν δὴ
 λέγειν ταῦτα περὶ Περσέων· τὸν δὲ θυ-
 μωθέντα, τοίαδε^β ἀμείβεσθαι, ‘ Νῦν ἄρα
 ‘ με Φασὶ οἶνω προσκείμενον παραφρονέειν,
 ‘ καὶ ἔκ εἶναι νοήμονα. ἔσθ’ ἄρα σφέων οἱ
 ‘ πρότεροι λόγοι ἦσαν ἀληθείες. ’ πρότερον
 γὰρ δὴ ἄρα Περσέων οἱ συνέδρων ἐόντων, καὶ
 Κροῖσος, εἵρετο Καμβύσης κοῖός τις δοκεῖ^γ
 ἀνὴρ εἶναι πρὸς τὸν πατέρα τελέσαι Κυ-
 ρον· οἱ δὲ ἀμείβοντο ὥς εἴη ἀμείνων τοῦ
 πατρός· τὰ τε γὰρ ἐκεῖνος πάντα ἔχειν
 αὐτὸν, καὶ προσεκτῆσθαι Αἴγυπτόν τε καὶ
 τὴν θάλασσαν. Πέρσαι μὲν ταῦτα ἔλε-
 γον. Κροῖσος δὲ παρών τε καὶ ἔκ ἀρεσκό-
 μενος τῇ κρίσει, εἶπε πρὸς τὸν Καμβυ-
 σέα τάδε, ‘ Εμοὶ μὲν νυν, ὦ παῖ Κύρου,

^α φιλοινική. ^β τοῖςδε. ^γ δοκέω.

dixisse ista ; ‘ ô Prexaspes, quemnam vi-
 ‘ rum Persae me esse censent ? aut qua-
 ‘ lem de me sermonem habent ? ’ Et iste
 respondisse, ‘ ô Domine, cetera quidem
 ‘ omnia in te magnis laudibus ferunt ;
 ‘ sed nimis te vino deditum ajunt esse. ’
 Haec ille de Persis dicebat. Quibus ille
 indignatus, ‘ Siccine, respondit, me ajunt
 ‘ vino deditum desipere, nec mentis esse
 ‘ compotem ? ergo in eo quod prius dixe-
 ‘ runt, non veri fuere. ’ Nam Persas con-
 siliarios suos, in quibus et Croesum, an-
 tea interrogarat Cambyfes, qualis ipse vi-
 deretur esse vir ad patrem Cyrum con-
 summandum. Et illi responderant, eum
 patre esse praestantiorum ; qui et omnia
 illius haberet, et Aegypti ac maris accessi-
 onem adjecisset. Haec quidem Persae di-
 cebant. Sed Croesus qui aderat, displicen-
 te ei quae dicebatur sententia, ad Cam-
 bysem inquit, ‘ Mihi tu quidem, Cyro ge-

‘ nite, non videris adaequandus esse patri:
 ‘ nondum enim tibi est filius qualem ille
 ‘ te reliquit.’ Hoc Cambyfes delectatus,
 Croesi sententiam approbavit.

35. Quorum nunc reminiscens, ad
 Prexaspem iratus inquit; ‘ Intellige nunc
 ‘ ipse, nunquid Persae vera dicant, an
 ‘ haec dicentes ipsi desipiant. Nam si fi-
 ‘ lii tui qui in anteforibus stat, medium
 ‘ cor non frustrato ictu percussero, con-
 ‘ stabit nihil Persas dicere: sin aberrave-
 ‘ ro, constabit Persas vera loqui, et me
 ‘ esse male sanum.’ Hoc loquutus, in-
 tendit arcum, puerumque percussit: at-
 que eum collapsum iussit discindi, et in-
 spici ictum. quumque in corde sagitta ef-
 set inventa, ob id laetabundus atque ca-
 chinnans, ad patrem pueri inquit; ‘ Pre-
 ‘ xaspes, facta est tibi fides non me insa-
 ‘ nire, sed Persas delirare. Verum nunc

‘ ὃ δοκέεις ὅμοιος εἶναι τῷ πατέρι. ὃ γάρ
 ‘ κω τοι ἐς ἵς οἶόν σε ἐκείνος κατελίπε-
 ‘ το.’ ἦσθη τε ταῦτα ὁ ^d Καμβύσης, καὶ
 ἐπαίνει τὴν Κροίσου κρίσιν.

λέ. Τύτων δὲ ὧν ἐπιμνησθέντα, ὀργῇ
 λέγειν πρὸς τὸν Πηξιάσπεα, ‘ Σὺ νῦν
 ‘ μάθε εἰ λέγουσι Πέρσαι ἀληθέα, εἴτε
 ‘ αὐτοὶ λέγοντες ταῦτα παραφρονέουσι.
 ‘ εἰ μὲν γὰρ τῷ παιδὸς τῷ σὺ τῷδε ἐξεῶ-
 ‘ τος ἐν τοῖσι προθύροισι βαλὼν τύχοιμι
 ‘ μέσης τῆς καρδίας, Πέρσαι φανέονται
 ‘ λέγοντες οὐδέν· ἦν δὲ ἀμάρτω, φάναι τε
 ‘ Πέρσας λέγειν ἀληθέα, καὶ με μὴ σω-
 ‘ φρονέειν.’ ταῦτα δὲ εἰπόντα, καὶ διατεί-
 ναντα τὸ τόξον, βαλέειν τὸν παῖδα· πε-
 σόντος δὲ τῷ παιδὸς, ἀναχίζειν αὐτὸν κε-
 λεύειν, καὶ σκέψασθαι τὸ βλήμα. ὥς δὲ
 ἐν τῇ καρδίᾳ εὑρεθῆναι ἐνεόντα τὸν ἰόν, εἰ-
 πῆν πρὸς τὸν πατέρα τῷ παιδὸς, γελά-
 σαντα, καὶ περιχαρέα γενόμενον, ‘ Πηξιά-
 ‘ σπες, ὥς μὲν ἔγωγε ὃ μαίνομαι, Πέρσαι

^d ταῦτα ἀκούσας ὁ.

• τε παραφρονέεσι, δῆλά τοι γέγονε. νῦν
 • δέ μοι εἶπὲ τίνα εἶδες ἤδη πάντων ἀν-
 • θρώπων οὕτως ἐπίσκοπα τοξεύοντα·
 Πρηξάσπεα δὲ ὀρέοντα ἄνδρα οὐ Φρενήρεα,
 καὶ περὶ ἐωϋτῷ δειμαίνοντα, εἶπεῖν, ‘ Δέ-
 • σποια, οὐδ’ ἂν αὐτὸν ἔγωγε δοκέω τὸν
 • θεὸν ἔτῳ ἂν καλῶς βαλέειν. τότε μὲν
 • ταῦτα ἐξεργάσατο. ἑτέρωθι δὲ Περσέων
 ὁμοίως τοῖσι πρώτοισι δυνάδεκα ἐπ’ ὕδεμιῇ
 αἰτὶ ἀξιοχρεῶ ἐλὼν, ζώντας ἐπὶ κεφα-
 λὴν κατῴρυξε.

λς'. Ταῦτα δέ μιν ποιέοντα ἐδικαίω-
 σε Κροῖσος ὁ Λυδὸς νυθετῆσαι τοῖσδε τοῖσι
 ἔπεσι, ‘ Ω βασιλεῦ, μὴ πάντα ἡλικίῃ καὶ
 • θυμῷ ἐπίτρεπε· ἀλλ’ ἴσχε καὶ κατα-
 • λάμβανε σεωϋτὸν, ἀγαθόν τε ὃ πρόνοον
 • εἶναι. σοφὸν δὲ ἢ προμηθεΐῃ. σὺ δὲ κλεί-
 • νεις μὲν ἄνδρας σεωϋτοῦ πολιήτας ἢ ἐπ’
 • ὕδεμιῇ αἰτὶ ἀξιοχρεῶ ἐλὼν, κτείνεις δὲ
 • παῖδας. ἦν δὲ πολλὰ τοιαῦτα ποιήης,
 • ὅρα ὅπως μὴ σευ ἀποσῆσονται Πέρσαι. ἐ-

ὃ ἀγαθὸν τε. ἢ πολιήτας.

‘ mihi dicito, quemnam ex omnibus ho-
 ‘ minibus jam noris ita ad destinatum e-
 ‘ mittere sagittas.’ Prexaspes hominem
 advertens esse vesanum, et de se timens,
 ‘ Here, inquit, ego ne deum quidem ar-
 ‘ bitror tam probe sagittare.’ Et tunc qui-
 dem hoc perpetravit. Altero die, duode-
 cim Persarum primores similiter ob nul-
 lum dignum crimen necavit, vivos in ca-
 put defodiens.

36. Haec cum facientem Croesus
 Lydus censuit his verbis admonendum,
 ‘ ô Rex, cuncta noli aetati atque irae in-
 ‘ dulgere: sed cohibe et compesce teip-
 ‘ sum. Conducit tibi te providum esse:
 ‘ et sapientis est prospicere: tu vero viros
 ‘ interficis tuos populares ob nullam dig-
 ‘ nam causam, interficis pueros: qualia
 ‘ si multa facies, considera ne abs te de-
 ‘ ficiant Persae. Enimvero pater tuus Cy-

‘rus, etiam atque etiam mandans, mihi
 ‘praecepit, ut te commonefacerem, sub-
 ‘jiciendo quicquid boni comperirem.’
 Hoc illi Croesus benevolentiam prae se
 ferens consulebat. Ad quem Cambyfes
 respondens, ‘Etiam mihi tu, inquit, da-
 ‘re consilium audes, tanquam bene aut
 ‘tuam ipsius patriam administraris, aut
 ‘patri meo consulueris, jubens eum tra-
 ‘jecto flumine Araxe tendere adversus
 ‘Massagetas, quum illi vellent transire in
 ‘terram nostram? Imo et teipsum male
 ‘praesidentem patriae tuae, et Cyrum
 ‘tibi credentem perdidisti. sed ob id ne-
 ‘quaquam gaudens; quia olim jam de-
 ‘bebam captare in te occasionem.’ Cum
 hoc dicto arcum corripiebat velut eum
 confixurus. At Croesus cursu se foras
 proripuit. Hic ubi non proterat sagittare,
 mandat ministris ut illum comprehensum

* μοὶ δὲ πατὴρ σὸς Κῦρος ἐνείελλεῖο πολ-
 ' λὰ, κελεύων σε νυθετέειν, καὶ ὑποτίθε-
 ' σθαι ὅ,τι ἂν εὕρισκω ἀγαθόν.' ὁ μὲν δὴ
 εὐνοίαν φαίνων συνεβούλευέ οἱ ταῦτα · ὁ
 δ' ἄμείβετο τοῖσδε, ' Σὺ κ' ἐμοὶ τολμᾷς
 ' συμβαλεῦειν, ὅς χρηστῶς μὲν τὴν σεωῦ-
 ' τοῦ πατρίδα ἐπετρόπευσας, εὖ δὲ τῷ
 ' πατρὶ τῷ ἐμῷ συνεβούλευσας, κελεύων
 ' αὐτὸν Ἀράξην ^a ποταμὸν διαβάντα, ἰέ-
 ' ναι ἐπὶ Μασαγέτας, βουλομένων ἐκεί-
 ' νων διαβαίνειν ἐς τὴν ἡμετέραν; κ' ἀπὸ
 ' μὲν σεωῦτὸν ὤλεσας, τῆς σεωῦτ' πατρί-
 'δος κακῶς προσὰς, ἀπὸ δὲ ὤλεσας Κῦ-
 ' ρον, πειθόμενόν σοι. ἀλλ' ἔτι χαίρων ^b.
 ' ἐπεὶ τοι κ' πάλαι ἐς σε προφασίός τευ
 ' ἐδεόμην ἐπιλαβέσθαι.' ταῦτα δὲ ^c εἶ-
 πας, ἐλάμβανε τὸ τόξον ὡς καλατοξεύσων
 αὐτόν. Κροῖσος δὲ ἀναδραμὼν ἔθεε ἔξω. ὁ
 δὲ, ἐπεὶ τε τοξεῦσαι ἔκ εἶχε, ἐνετείλα-
 το τοῖσι θερᾶπυσιν λαβόντάς μιν ἀποκλιῖ-

^a Ἀράξια. ^b ὅτοι χαίρων. ^c Hae tres voces ἐπιλαβέσθαι. ταῦ-
 τε δὲ absunt a MS.

ναι. οἱ δὲ Θεράποντες, ἐπισάμενοι τὸν τρόπον αὐτῷ, κατακρύπτουσι τὸν Κροῖσον ἐπὶ τῷδε τῷ λόγῳ, ὥς· εἰ μὲν μεταμελήσει τῷ Καμβύσῃ, καὶ ἐπιζητήῃ τὸν Κροῖσον, οἱ δὲ, ἐκφάναντες αὐτὸν, δῶρα λαμβοῖναι ζῶα γρία Κροίσου· ἦν δὲ μὴ^ε μεταμελήται, μηδὲ ποθῇ μιν, τότε καταχρῆσθαι. ἐπόθησέ τε δὴ ὁ Καμβύσης τὸν Κροῖσον ἐκ πολλῷ μετέπειτα χρόνῳ ὕστερον, καὶ οἱ Θεράποντες μαθόντες τῷτο, ἐπηγγέλλοντο αὐτῷ ὡς περιείη. Καμβύσης δὲ Κροίσῳ μὲν συνήδεσθαι ἔφη περιεόντι, ἐκείνους μὲν τοι τοὺς περιποιήσαντας οὐ καταπροΐξεσθαι, ἀλλ' ἀποκτενέειν· καὶ ἐποίησε ταῦτα.

λζ'. Ὁ μὲν δὴ τοιαῦτα πολλὰ ἐς Πέρσας τε καὶ τὰς ξυμμάχους ἐξεμαίνετο, μένων ἐν Μέμφι· καὶ Θήκας τε παλαιὰς ἀνοιγῶν, καὶ σκεπτόμενος τὰς νεκρὰς. ὥς δὲ δὴ καὶ ἐς τὸ Ἡφαίστου ἱερὸν^ς ἦλθε, καὶ πολλὰ τῷγάλματι κατεγέλασε· ἔστι γὰρ τῷ Ἡ-

^δ ἐπιζητοῖν. ^ε ἦν μὲν δὴ μὴ. ^ς ἐς δὲ δὴ καὶ Ἡφαίστου τὸ ἱερὸν,

interimant. Ministri, qui mores ejus nos-
sent, Croesum abdiderunt: hac ratione,
ut si Cambyfes facti poenitens requireret
Croesum, eo producto donis afficerentur
quod illum servassent: si non poeniteret,
nec desideraret, tunc hominem interfice-
rent. Nec ita multo post quum Camby-
fes desideraret Croesum, ministri hoc a-
nimadvertentes, enunciant ei hominem
superesse. Cambyfes se quidem inquit
Croeso superstiti adgaudere, sed iis qui il-
lum servassent, veniam non daturum, sed
mortem allaturum: prout et fecit.

37. Multa hujusmodi tam in Persas
quam in socios, Cambyfes insanivit, Mem-
phi desidens, et vetusta recludens sepul-
cra, mortuosque inspiciens. Ut vero eti-
am templum Vulcani adiit, multo derisu
simulacrum illius quoque cavillatus est.

siquidem statua Vulcani simillima est Patricis Phoeniciis, quos in triremium propriis Phoenices circumferunt : quos qui non vidit, hîc indico, esse illos Pygmaei viri imagine. In templum quoque Cabirorum, inaccessum alteri quam sacerdoti, ingressus est : et quae illic erant simulacra, multis in ea jocatus verbis, concremavit. Sunt autem et haec Vulcani similia, hujus autem illos ajunt esse filios.

38. Undique igitur mihi clarum esse videtur Cambysem vehementer insanisse; non enim tentasset templa ac ritus habere ludibrio. Nam siquis universis hominibus praebeat facultatem optimas ex omnibus leges eligendi, profecto cunctas singuli rimati, suas eligerent. Ita existimant quique longe pulcherrimas esse suas leges. Non igitur credibile est alium virum

Φαίςου τῷγαλμα τοῖσι Φοινικηίοισι Πα-
ταϊκοῖσι ἐμφερέσατον, τοὺς οἱ Φοίνικες ἐν
τῇσι πρῶρησι τῶν τριήρεων περιάγχι. ὅς
δὲ τέτῃς μὴ ὀπώπее, ὥδε^α σημανένω· πυγ-
μαῖα ἀνδρὸς μίμησίς ἐστι. ἐσῆλθε δὲ καὶ ἐς
τῶν Καθεύρων τὸ ἱρὸν, ἐς τὸ οὐ Θερμιτόν
ἐστι ἐσιέναι ἄλλον γε ἢ τὸν ἱρέα. ταῦτα
δὲ τὰγάλματα καὶ ἐνέπρησε, πολλὰ καλα-
σκώφας. ἐστι δὲ καὶ ταῦτα ὅμοια τοῦ^β
Ἡφαίστου. τέττου δὲ σφεας παῖδας λέγουσι
εἶναι.

λή'. Πανταχῇ ὦν μοι δηλὰ ἐστι ὅτι
ἐμάνη μεγάλως ὁ Καμβύσης· οὐ γὰρ ἂν
ἱροῖσί τε καὶ νομαίοισι ἐπεχείρησε κατα-
γελᾶν. εἰ γάρ τις προθείη^γ πᾶσι ἀνθρώ-
ποισι ἐκλέξασθαι κελεύων νόμους τῶς καλ-
λίστης ἐκ τῶν πάντων νόμων, διασκεψάμε-
νοι ἂν ἐλοίατο ἕκαστοι τοὺς ἐωϋτῶν· οὕτω
νόμιζοι πούλῳ τι καλλίστους τῶς ἐωϋτῶν
νόμους ἕκαστοι εἶναι. ἔκων οἶκός ἐστι^δ ἀλλό

^α ὁπώπее, ἐγὼ δὲ οἱ σημανένω. ^β ὅμοια τοῖσι τῷ. ^γ MS. προσ-
φίει. ^δ οἶκος ἐστι.

γε ἢ μαινόμενον ἄνδρα γέλωτα τοιαῦτα ^α τίθεσθαι. ὥς δὲ οὕτω νενομίκασι τὰ περὶ τῶν νόμους πάντες ἄνθρωποι, πολλοῖσί τε καὶ ἄλλοισι τεκμηρίοισι πάρεσι σταθμώσασθαι, ἐν δὲ δὴ καὶ τῷδε. Δαρεῖος ἐπὶ τῆς ἐωϋτῆς ἀρχῆς καλέσας Ἑλλήνων τῶν παρηνόας, εἰρεῖο ἐπὶ κόσῳ ^β ἂν χρήματι βαλοῖαί το τῶν πατέρας ἀποθνήσκοντας κατασιτέεσθαι. οἱ δὲ ἐπ' οὐδενὶ ἔφασαν ἔρδειν ἂν τῷτο. Δαρεῖος δὲ μετὰ ταῦτα καλέσας Ἰνδῶν τῶν καλεομένων Καλλατίας, οἱ τῶν γονέας κατεσθίσι, εἰρετο, παρηνόντων τῶν Ἑλλήνων, καὶ δι' ἐρμηνέος μανθανόντων τὰ λεγόμενα, ἐπὶ τίνι χρήματι δεξαίατ' ἂν τελευτέοντας τῶν πατέρας κατακαίειν πυρί. οἱ δὲ, ἀμώσαντες μέγα, εὐφημεῖν μιν ἐκέλευον. οὕτω νῦν ^γ ταῦτα νενόμισαι. καὶ ὀρθῶς μοι δοκείει Πίνδαρος ποιῆσαι, νόμον πάντων βασιλέα Φήσας εἶναι.

λθ'. Καμβύσεω δὲ ἐπ' Αἴγυπτον στρα-

^α γέλωτα τὰ τοιαῦτα. ^β κόσμ. ^γ οὕτω μὲν νυν.

quam dementem, talia ludibrio habere. At ita de suis omnes homines legibus sentire, licet cum multis aliis conjecturis colligere, tum etiam hac: Darius accitos qui in sua ditione erant Graecos percontatus est, quanta pecunia vellent defunctis parentibus vesci: illis negantibus ulla se pecunia hoc esse facturos, Darius dehinc Graecis praesentibus, et quae dicebantur per interpretem discentibus, vocatos ad se eos Indos qui Callatiae nominati vescuntur parentibus, rogavit, quantum accipere pecuniarum vellent ut patres defunctos igne comburerent. Indi vehementer reclamantes, meliora illum ominari juebant. Atque ita moribus comparatum est: recteque mihi videtur Pindarus in carmine fecisse ut diceret Legem omnium esse regem.

39. CETERUM dum Cambyfes in

Aegypto bella gerit, Lacedaemonii quoque intulere bellum Samo et Polycrati Aeacis filio, qui Samum vi occupatam habebat, et urbem inter initia trifariam partitus erat cum fratribus, Pantagnoto et Sylofonte: quorum deinde altero necato, altero qui erat junior, Sylofonte ejecto, totam obtinebat Samon, et amicitiae inito foedere hospitii cum Amasi rege Aegypti, mittens munera, vicissimque ab eo accipiens: brevique statim tempore res ejus adeo processerunt, ut per Ioniam ceteramque Graeciam celebrarentur. Quocunque enim bellare intenderet, cuncta ei prospere cedebant, quum haberet centum naves quinquaginta remorum, mille sagittarios, invadens omnes sine ullo cujusquam discrimine: quod diceret se magis gratificaturum amico, si ei quae abstulisset redderet, quam si nihil omnino auferret. Multas itaque hic insulas, multa

τευομένῃς, ἐποίησαντο καὶ Λακεδαιμόνιοι στρα-
 τηίῃν ἐπὶ Σάμον τε καὶ Πολυκράτεια τὸν
 Αἰάκεος, ὃς ἔσχε Σάμον ἐπαναστάς. καὶ τὰ
 μὲν πρῶτα τριχῇ δασάμενος τὴν πόλιν,
 τοῖσι ἀδελφεοῖσι Πανταγνώτῳ καὶ Συλο-
 σῶνι ἐνειμε· μετὰ δὲ, τὸν μὲν αὐτέων ἀ-
 ποκλείνας, τὸν δὲ νεώτερον Συλοσῶνι ἐξε-
 λάσας, ἔσχε πᾶσαν τὴν Σάμον. ἴσχον
 δὲ, ξεινηίῃν Ἀμάσι τῷ Αἰγύπτου βασιλεῖ
 φιλίῃν συνεθήκατο ^δ, πέμπων τε δῶρα, καὶ
 δεξιόμενος ἄλλα παρ' ἐκείνης. ἐν χρόνῳ δὲ
 ὀλίγῳ αὐτίκα τῷ Πολυκράτεις τὰ πρήγ-
 ματα αὖξετο, καὶ ἦν βεβωμένα ἀνά τε
 τὴν Ἰωνίην, καὶ τὴν ἄλλην Ἑλλάδα· ὅ-
 κος γὰρ ἰθύσειε στρατεύεσθαι, πάντα οἱ ἐ-
 χώρει εὐτυχέως. ἐκέκτητο ^ε δὲ πεντη-
 κοντέρης τε ἑκατὸν, καὶ χιλίης τοξότας.
 ἔφερε δὲ καὶ ἦγε πάντας, διακρίνων οὐδένα.
 τῷ γὰρ φίλῳ ἔφη χαριεῖσθαι μᾶλλον ἀ-
 ποδιδοὺς τὰ ἔλαβε, ἢ ἀρχὴν μηδὲ λαβών.
 συχνὰς μὲν δὴ τῶν νήσων αἰρήκεε, πολ-

^δ δι' ξεινίαν Ἀμάσι τῷ Αἰγυπτίων βασιλεῖ συνεθήκατο. ^ε ἕκτοισι.

λά δὲ καὶ τῆς ἡπείρου ἄσπεα. ἐν δὲ δὴ καὶ
 Λεσβίους πανστρατὶ βοηθέοντας Μιλησίοις,
 ναυμαχίῃ κρατήσας εἴλε, οἳ τὴν
 τάφρον περὶ τὸ τεῖχος τὸ ἐν Σάμῳ πᾶ-
 σαν δεδεμένοι ὥρυξαν.

μ'. Καί κως τὸν Αμασὶν εὐτυχέων
 μεγάλως ὁ Πολυκράτης οὐκ ἐλάνθανε,
 ἀλλὰ οἱ τοῦτ' ἦν ἐπιμελές. πολλῶ δὲ ἔ-
 τι πλεῦνός¹ οἱ εὐτυχίης γινομένης, γρά-
 ψας ἐς βιβλίον τάδε, ἐπέσειλε ἐς Σάμον·

‘ ΑΜΑΣΙΣ ΠΟΛΥΚΡΑΤΕΙ² ΩΔΕ ΛΕΓΕΙ.

‘ Ἦδὺ μὲν πυνθάνεσθαι ἄνδρα φίλον καὶ

‘ ξεῖνον εὖ πρήσσοντα· ἐμοὶ δὲ αἰσαὶ με-

‘ γάλαι εὐτυχίαι ἐκ ἀρέσκουσι, τὸ θεῖον

‘ ἐπισαμένῳ ὥς ἔστι φθονερόν. καί κως βύ-

‘ λομαι καὶ αὐτὸς καὶ τῶν ἂν κήδωμαι,

‘ το μὲν τι εὐτυχέειν τῶν πρηγμάτων,

‘ τὸ δὲ προσπταίειν· καὶ οὕτω διαφέρειν

‘ τὸν αἰῶνα, ἐναλαῖξ πρήσων, ἢ εὐτυ-

‘ χέων τὰ πάντα. οὐδένα γάρ κω λόγῳ

‘ οἶδα ἀκούσας, ὅστις ἕτερος οὐ³ κακῶς ἐ-

¹ πολλῶ δέ τοι πλεῦνος. ² ὅστις ἐς τέλος ὤ.

etiam in continente oppida capiebat. Sic etiam Lesbios cum omnibus copiis opem Milesiis ferentes navali proelio vicit cepitque, qui omnem fossam moenia Sami ambientem vincti foderunt.

40. Atque res Polycratis tantopere secundas esse non latuit Amasin, cui hoc curae erat. Sed quum assidue forent multo secundiores, Amasis libellum Samum misit in haec verba scriptum, ‘AMASIS
 ‘POLYCRATI ITA INQUIT, Mihi
 ‘quidem, feliciter agi cum viro amico et
 ‘hospite, audire voluptati est: tamen tuae
 ‘magnae prosperitates mihi non placent,
 ‘qui intelligo quam invidum numen sit.
 ‘Quod ad me attinet, velim tum meas
 ‘ipsius, tum eorum qui mihi curae sunt
 ‘res alias prospere ire, alias offendere, et
 ‘ita aevum traducere vicissim, varians
 ‘quam omnia prosperus. Nec enim ad-
 ‘huc de quoquam audisse me puto, qui

‘ quum in omnibus felix fuisset, non tan-
 ‘ dem male perierit funditus. Tu itaque
 ‘ mihi obtemperans, hoc adversus pro-
 ‘ speritates agito: dispice quid tibi sit quod
 ‘ plurimi facias, et in quo amisso maxime
 ‘ sis animo doliturus; id ubi inveneris,
 ‘ ita abjicito ut nunquam ad homines ve-
 ‘ niat. Quod si prospera tua deinceps jam
 ‘ non fuerint variata adversis, medeare tu
 ‘ tibi subinde eo modo quem tibi sub-
 ‘ jeci.’

41. Haec quum legisset Polycrates, et
 in animum demississet, tanquam bene sibi
 ab Amasi praecepta, disquirebat quod-
 nam suorum ornamentorum esset quo a-
 misso maxima ipse molestia afficeretur; at-
 que hoc tandem quaeritando invenit. E-
 rat ei gemma signatoria smaragdus, quam
 gestabat, auro vineta, opus Theodori Sa-
 mii Telecle geniti: hanc ubi abjiciendam
 statuit, ita faciebat. Quinquaginta remo-

ἔτελεύτησε πρόρριζος, εὐτυχέων τὰ πάν-
 τα. σὺ νῦν ^α ἐμοὶ πειθόμενος, ποιήσον
 πρὸς τὰς εὐτυχίας τοιάδε· φροντίσας
 τὸ ἂν εὖρης ^β εὖν τοι πλείστου ἄξιον, καὶ
 ἐπ' ᾧ σὺ ἀπολομένῳ μάλισα τὴν ψυ-
 χὴν ἀλγήσεις, τῷτο ἀπόβαλε οὕτω, ὅ-
 κως μηκέτι ἤξη ἐς ἀνθρώπους. ἦν τε μὴ
 ἐναλλάξ ἤδη τῷ πὸ τέττα αἱ εὐτυχίαι
 τοιαύταισι πάθαισι ^γ προσπίπτωσι, τρό-
 πῳ τῷ ἐξ ἐμεῦ ὑποκειμένῳ ἀκέο.^δ

μλ'. Ταῦτα ἐπιλεξάμενος ὁ Πολυ-
 κράτης, καὶ νόῳ λαβὼν ὥς οἱ εὖ ὑπετίθετο ^δ
 Αμασις, ἐδίξετο ἐπ' ᾧ ἂν μάλισα τὴν ψυ-
 χὴν ἀσθείη ^ε ἀπολομένῳ τῶν κειμηλίων.
 διζήμενος δ' εὗρισκε τόδε· ἦν οἱ σφρηγὶς
 τὴν ἐφόρει χρυσόδετος, σμαράγδῃ μὲν λί-
 θῃ ἔσσα, ἦν δὲ ἔργον Θεοδώρου τῷ Τηλε-
 κλέος Σαμίου· ἐπεὶ ὧν ταύτην οἱ ἐδόκεε
 ἀποβαλέειν, ἐποίεε τοιάδε ^ε. πεντηκόντηρον

^α σὺ νῦν, et quod sequitur verbum ποιήσον abest a MS. sed
 margine inscriptum. ^β εὖροις. ^γ ἤδη αἱ εὐτυχίαι τοι τῷ πὸ τῶν
 αὐτοῖσι πάθεσι. ^δ ὑποκίνοιο. ^ε ἀσθενῇ. ^ε ταῦτε.

πληρώσας ἀνδρῶν, ἐσέβη ἐς αὐτήν· μετὰ δὲ, ἀναγαγεῖν ἐκέλευε ἅ ἐς τὸ πέλαγος· ὥς δὲ ἀπὸ τῆς νήσου ἑκάς ἐγένετο, περιελλόμενος τὴν σφρηγίδα, πάντων ὀρεόντων τῶν συμπλόων, ῥίπτει ἐς τὸ πέλαγος. τοῦτο δὲ ποιήσας ἀπέπλεε· ἀπικόμενος δὲ ἐς τὰ οἰκία, συμφορῇ ἐχρῆτο.

μβ'. Πέμπτη δὲ ἡ ἕκτη ἡμέρῃ ἀπὸ τέττων, τάδ' οἱ συνήνεικε γενέσθαι· ἀνὴρ Ἀλκιεύς, λαβὼν ἰχθυὺν μέγαν τε καὶ καλόν, ἤξιον μιν Πολυκράτει δῶρον δοθῆναι. Φέρων δὲ ἐπὶ τὰς θύρας, Πολυκράτει ἔφη ἐθέλειν ἐλθεῖν ἐς οἶκον. χωρήσαντος δὲ οἱ τέττα, ἔλεγε, δίδους τὸν ἰχθυόν, ' Ω βασιλεῦ, ἐγὼ τόνδε ἐλὼν, οὐκ ἐδικαίωσα φέρειν ἐς ἀγορὴν, καί περ ἐὼν ἀποχειροβίωτος, ἀλλὰ μοι ἐδόκεε σεῦ τε εἶναι ἄξιος καὶ τῆς σῆς ἀρχῆς. σοὶ δὲ μιν Φέρων δίδωμι.' ὁ δὲ, ἡορθεὶς τοῖσι ἔπεσι, ἀμείβεσθαι τοῖσδε, ' Κάρτα τε εὖ ἐποίησας· καὶ χάρις διπλή τῶν τε λόγων

rum navem viris instructam conscendit, et mox in altum provehere jubet. Et postquam ab insula procul aberat, detractum sibi sigillum, iis qui una navigabant inspectantibus, abiecit in pelagus: hoc acto renavigavit.

42. Reverso domum, quum ex jactura afficeretur, quinto sextove quam haec acta sunt die, hoc ei casu evenit. Piscator quidam captum a se piscem, grandem sane ac pulchrum, putavit dignum quo Polycratem donaret. eum ad fores quum attulisset, dixit se in conspectum Polycratis ire velle: a janitore permissus, donans Polycrati piscem, ‘ O Rex, inquit, hunc
 ‘ ego quem cepi piscem, etsi operis manuariis vitam tolero, tamen non judicavi
 ‘ ferendum a me esse in forum, sed te
 ‘ tuaque potentia dignum. Eum itaque asfero tibi, donoque.’ His verbis iste delectatus, ita respondit, ‘ Tu vero probe, nec

‘facto solo, sed etiam oratione apud me
 ‘inisti gratiam: ad coenamque te voca-
 ‘tum volo.’ Haec magni faciens piscator
 domum abiit. piscem ministri scindentes,
 offendunt in ejus alvo sigillum Polycra-
 tis. quod ubi viderunt sumpseruntque, ad
 Polycratem laetabundi quamcelerrime tu-
 lerunt. Eoque illi reddito, referebant quo
 pacto fuisset inventum. Polycrates, quum
 illi subvenisset divinam rem esse, singula
 quaeque a se gesta retulit in libellum, et
 qualia accidissent ipsi. Haec ubi scripsit,
 in Aegyptum misit.

43. Amasis perlectis tabellis quae a
 Polycrate venerant, intellexit fieri non
 posse, ut homo alterum hominem casui
 eventuro cripiat; et Polycratem non be-
 ne moriturum esse qui per omnia fuisset
 felix, adeo ut ea quoque reperiret quae ab-
 jecisset. Misso itaque Samum caduceato-
 re, dixit se jus cum illo hospitii solvere.

καὶ τοῦ δώρου· καὶ σε ἐπὶ δεῖπνον κα-
 λέομεν.^α ὁ μὲν δὴ ἄλιεύς, μέγα ποιεύ-
 μενος ταῦτα, ἦϊε ἐς τὰ οἰκία. τὸν δὲ
 ἰχθῦν τάμνοντες οἱ θεράποντες, εὐρίσκου-
 σι ἐν τῇ νηδύϊ αὐτοῦ ἐνεοῦσαν τὴν Πολυ-
 κράτεος σφρηγίδα. ὡς δὲ εἶδόν τε καὶ ἔ-
 λαβον, τάχιστα ἔφερον κεχαρηότες^α πα-
 ρὰ τὸν Πολυκράτεα. διδόντες δέ οἱ τὴν
 σφρηγίδα, ἔλεγον ὅτεω τρόπῳ εὐρεθείη.
 τὸν δὲ ὡς ἐσῆλθε θεῖον εἶναι τὸ πρῆγμα,
 γράφει ἐς βιβλίον πάντα, τὰ ποιήσαντά μιν,
 οἷα καταλελάβηκε· γράψας δὲ, ἐς Αἴγυ-
 πτον ἐπέθηκε.

μγ'. Επιλεξάμενος δὲ ὁ Αμασις τὸ βι-
 βλίον τὸ παρὰ τῷ Πολυκράτεος ἦκον, ἔ-
 μαθε ὅτι ἐκκομίσαι τε ἀδύνατον εἶη ἀνθρώ-
 πῳ ἄνθρωπον ἐκ τοῦ μέλλοντος γίνεσθαι
 πρῆγμαίος, καὶ ὅτι ἔκ^β εὖ τελευτήσῃν μέλ-
 λει Πολυκράτης εὐτυχέων τὰ πάντα· ὅς
 καὶ τὰ ἀποβάλλει, εὐρίσκει. πέμψας δὲ
 φί κήρυκα ἐς Σάμον, διαλύεσθαι ἔφη τὴν

^α κεχαρηότες. ^β ὅτι ὡς ἔκ.

ζεινίην. τῷδε εἵνεκα ταῦτα ἐποίηε, ἵνα μὴ συντυχίης δεινῆς τε καὶ μεγάλης Πολυκράτεα καταλαβούσης, αὐτὸς ἀλγήσει τὴν ψυχὴν, ὥς περὶ ξείνου ἀνδρός.

μδ'. Ἐπὶ τῷτον δὴ ὦν τὸν Πολυκράτεα εὐτυχέοντα τὰ πάντα, ἐσρατεύοντο Λακεδαιμόνιοι, ἐπικαλεσαμένων τῶν μεία ταῦτα Κυδωνίην τὴν ἐν Κρήτῃ κτισάντων Σαμίων. Πολυκράτης δὲ πέμψας παρὰ^δ Καμβύσεια τὸν Κύρη συλλέγοντα στρατὸν ἐπ' Αἴγυπτον, ἐδεήθη ὅπως ἂν καὶ παρ' ἐωὺ τὸν πέμψας ἐς Σάμον, δέοιτο στρατῷ. Καμβύσης δὲ ἀκέσας τούτων, προθύμως ἐπέμπε ἐς Σάμον, δεησόμενος Πολυκράτεος στρατὸν ναυτικὸν ἅμα πέμψαι ἐωὺτῷ ἐπ' Αἴγυπτον. ὁ δὲ, ἐπιλέξας τῶν ἀσῶν τῆς ὑπώπλευε μάλισα ἐς ἐπανάσασιν, ἀπέπεμπε τεσσαράκοντα τριήρεσι· ἐντειλάμενος Καμβύσῃ ὀπίσω τούτους μὴ ἀποπέμπειν.

^ε ξένου. Ἐπὶ. ^δ Σαμίων. Πέμψας δὲ κύρυκα λάβρη Σαμίων Πολυκράτης παρὰ.

Quod ideo fecit, ne in tristem aliquem gravemque casum incidente Polycrate, animi dolorem veluti de hospite ipse contraheret.

44. Adversus hunc igitur Polycratem in omnibus feliciter agentem, Lacedaemonii sumpserunt expeditionem, acciti ab iis Samiis qui post haec Cydoniam in Creta condiderunt. Polycrates, misso ad Cambysem Cyri filium, adversus Aegyptum copias comparantem, oravit ut nunciis etiam ad se in Samum missis, rogaret aliquid copiarum. Quod audiens Cambyses, libenter in Samum misit ad rogandas a Polycrate nauticas copias, quas secum iste mitteret in Aegyptum. Polycrates, delectos quos maxime suspicabatur ex urbanis ad rebellionem spectare, quadraginta triremibus misit, Cambyfi mandans ne retro eos dimitteret.

45. Et alii quidem negant Samios a Polycrate missos, in Aegyptum pervenisse: sed quum in Carpathio mari cursum tenerent, inter se colloquutos decrevisse ne ulterius tenderent. Alii vero ajunt pervenisse in Aegyptum, ac retentos inde fugam fecisse: et in Samum redeuntibus Polycratem cum classe occurrentem pugnavisse; sed illos, qui redirent superasse, atque in insulam exisse: ubi mox pugna pedestri commissa victi sint, atque ita Lacedaemonem navigarunt. Sunt qui dicant eosdem ab Aegypto redeutes adversus Polycratem victoria potitos fuisse: non recte dicentes mea opinione. Neque enim oportuisset illos asciscere Lacedaemonios, si per se satis ad expellendum Polycratem validi erant. Praeterea nec ratio dicitur, ut cui permulti aderant, cum auxiliarii mercede conducti, tum domestici sagittarii, is

μέ. Οἱ μὲν δὴ λέγουσι τοὺς ἀποπεμ-
φθέντας Σαμίων ὑπὸ Πολυκράτεος ^c, οὐκ
ἀπικέσθαι ἐς Αἴγυπτον· ἀλλ' ἐπεὶ τε ἐ-
γένοντο ἐν Καρπάθῳ πλέοντες, δοῦνά σφι
λόγον, καὶ σφι ἀδεῖν τὸ προσωτέρω μη-
κέτι πλέειν. οἱ δὲ λέγουσι ἀπικομένους τε
ἐς Αἴγυπτον καὶ φυλαατομένους, ἐνθεῦτεν
αὐτὸς ἀποδρῆναι. καταπλέεσι δὲ ἐς τὴν
Σάμον Πολυκράτης νηυσὶ ἀντιάσας, ἐς
μάχην κατέστη· νικήσαντες δὲ οἱ κατιόντες,
ἀπέβησαν ἐς τὴν νῆσον. πεζομαχήσαντες
δὲ ἐν αὐτῇ, ἐσώθησαν· καὶ οὕτω δὴ ἔ-
πλεον ἐς Λακεδαίμονα. εἰσὶ δὲ οἱ λέγουσι
τὸς ἀπ' Αἰγύπτου νικῆσαι Πολυκράτεα·
λέγοντες, ἐμοὶ δοκέειν, ἔκ ὀρθῶς. ὅθεν γὰρ
ἔδει σφέας Λακεδαιμονίους ἐπικαλέεσθαι,
εἴπερ αὐτοὶ ἱκανοὶ ἦσαν Πολυκράτεα πα-
ραστήσασθαι. πρὸς δὲ τούτοισι, ὅδε λόγος
αἰρεῖται, τῷ ἐπίκουροι μισθωτοὶ ^f καὶ τοξό-
ται οἰκήϊοι ἦσαν πλήθει πολλοί, τοῦτον

^c Haec verba ὑπὸ Πολυκράτεος non exstant in MS. ^f ἐπίκουροι
ἢ μισθωτοί.

ὑπὸ τῶν κατιόντων Σαμίων ἐόντων ὀλίγων
ἐσώθῃναι· τῶν δὲ ὑπ' ἐϋτῶ ἐόντων πο-
λιητέων τὰ τέκνα καὶ τὰς γυναῖκας ὁ Πο-
λυκράτης ἐς τὰς νεωσοίκας συνειλήσας, εἶ-
χε ἐτοίμους, ἦν ἄρα προδιδῶ· οὗτοι πρὸς
τὰς κατιόντας, ὑποπρῆσαι αὐτοῖσι τοῖσι
νεωσοίκοισι.

μς'. Επεὶ τε δὲ οἱ ἔξελασθέντες^α Σα-
μίων ὑπὸ Πολυκράτους ἀπίκοντο ἐς τὴν
Σπάρτην, κατασάντες ἐπὶ τὰς ἀρχοντας,
ἔλεγον πολλὰ, οἷα κάρτα δεόμενοι. οἱ δὲ
σφι τῇ πρώτῃ κατασάσει ὑπεκρίναντο, τὰ
μὲν πρῶτα λεχθέντα ἐπιλελῆσθαι, τὰ δὲ
ῥατα^β ὃ συνιέναι. μεία δὲ ταῦτα, δεύ-
τερα κατασάντες, ἄλλο μὲν εἶπον οὐδὲν,
θύλακον δὲ φέροντες, ἔφασαν τὸν θύλα-
κον ἀλφίτων^γ δέεσθαι. οἱ δὲ σφι ὑπεκρί-
ναντο, τῷ θυλάκῳ περιειργάσθαι. βοηθέ-
ειν δὲ ὧν ἔδοξε αὐτοῖσι.

μζ'. Καὶ ἐπεὶ παρασκευασάμενοι ἐ-

^α ἔξελασθέντες. ^β Haec verba ἐπιλελῆσθαι, τὰ δὲ ῥατα non ex-
stant in MS. nisi in margine adscripta. ^γ τὸν ἀλφίτων.

a Samiis redeuntibus numero paucis fuerit superatus; eorum vero qui sub ipso erant civium liberi atque uxores Polycrates in navalia coactos tenebat paratos, ut si ii eum redeuntibus aliis prodidissent, una cum ipsis navalibus combureret.

46. Posteaquam vero Samii qui a Polycrate exacti erant, Spartam venerunt, introducti ad principes multa sane, qualia supplices, commemorabant. Quibus illi primo congressu responderunt, eorum quae isti dixissent, priorum quidem obli-
tos esse, posteriora vero non intelligere. Secundo deinde congressu nihil isti dixerunt, nisi allato panario, illud pane indigere. Quibus iidem responderunt panario curiose actum fuisse. Itaque opem ferendam eis censuerunt.

47. Ac postea instructi Lacedaemo-

nii, cum exercitu in Samum se contulere, referendae gratiae causa, ut Samii ajunt, quia illos aliquando Samii adversus Messenios navibus auxilio fuissent: ut vero Lacedaemonii ajunt, non tam ut tutarentur precantes Samios, militavisse, quam ut ulciscerentur rapinam crateris, quem Croeso portabant, et thoracis ab Amasi rege Aegypti ipsis muneri missi. Interceperant enim Samii priore quam craterem anno, thoracem quoque lineum quidem, et frequentibus animalium figuris intextis, sed ornatum auro lanisque, ex xylo: ob id admiratione dignum faciunt thoracis licia: nam quum ea tenuia et exilia, tamen in se habeant trecenta ac sexagena licia, singulaque conspicua. Qualis alter est, quem in Lindo Minervae idem Amasis dedicavit.

48. Adjuverunt autem hanc expeditionem contra Samios, ut fieret, admodum

στρατεύοντο Λακεδαιμόνιοι ἐπὶ Σάμον· ὥς
 μὲν Σάμιοι λέγῃσι, εὐεργεσίας ἐκτίνοντες
 ὅτι σφι πρότεροι αὐτοὶ νηυσὶ ἐβοήθησαν ἐ-
 πὶ Μεσσηνίῃς· ὥς δὲ Λακεδαιμόνιοι λέγῃ-
 σι, ὅκ οὕτω τιμωρῆσαι ^δ δεομένοισι Σαμί-
 οισι ἐστρατεύοντο, ὥς τίσασθαι βουλόμενοι
 τῷ κρητῆρος τῆς ἀρπαγῆς, τὸν ἦγον Κροί-
 σῳ, καὶ τῷ Δώρηκος τὸν αὐτοῖσι Αμασις ὁ
 Αἰγύπτις βασιλεὺς ἐπεμψεν δῶρον. καὶ γὰρ
 Δώρηκα ἐλήισαντο τῷ προτέρῳ ἔτεϊ ἢ τὸν
 κρητῆρα, οἱ Σάμιοι· ἔόντα μὲν λίνεον, καὶ
 ζῶν ἐνυφασμένων συχνῶν, κεκοσμημένον
 δὲ χρυσῷ καὶ εἰρίοισι ἀπὸ ξύλου· τῶνδε εἴ-
 νεκα θωυμάσαι ἄξιον ἀρπεδόνῃ ἐκάσῃ τῷ
 Δώρηκος ποίει. ἐοῦσα γὰρ λεπτή, ἔχει
 ἀρπεδόνας ἐν ἐωῦτῇ τριηκοσίας ^ε καὶ ἑξήκον-
 τα, πάσας Φανεράς. τοιοῦτος ἕτερός ἐστι
 καὶ τὸν ἐν Δίνδῳ ἀνέθηκε τῇ Αθηναίῃ Α-
 μασις.

μή. Συνεπελάβοντο δὲ τῷ στρατεύμα-
 τος τῷ ἐπὶ Σάμον ὥς γενέσθαι, καὶ Κο-

^δ ὅκ τι τιμωρῆσαι. ^ε τριηκοσίους habet MS.

ρίνθιοι προθύμως. ὕβρισμα γὰρ καὶ ἐς τέττας
 εἶχε ἐκ τῶν Σαμίων γενόμενον γενεῇ πρό-
 τερον τῆς στρατεύματος τέττας, κατὰ δὴ τὸν
 αὐτὸν χρόνον τῆς κρητῆρος τῇ ἀρπαγῇ γε-
 γονός. Κερκυραίων γὰρ παῖδας τριηκοσίων
 ἀνδρῶν τῶν πρώτων, Περίανδρος ὁ Κυψέ-
 λης ἐς Σάρδεις ἀπέπεμψε παρὰ Αλυάττεια
 ἐπὶ ἐκτομῇ. προσχόντων δὲ ἐς τὴν Σάμον
 τῶν ἀγόνων τῆς παῖδας Κορινθίων, πυθό-
 μενοι οἱ Σάμιοι τὸν λόγον, ἐπ' οἷσι ἀγοία-
 το ἐς ^ε Σάρδεις, πρῶτα μὲν τῆς παῖδας ἐ-
 δίδαξαν ἰρῆ ἄφασθαι Ἀρτέμιδος· μετὰ δὲ,
 ὃ περιορέοντες ἀπέλκειν τῆς ἱκέτας ἐκ τῆς
 ἰρῆς, σιτίων δὲ τῆς παῖδας ἐργόνων Κοριν-
 θίων, ἐποίησαντο οἱ Σάμιοι ὀρθήν, τῇ καὶ
 νῦν ἔτι χρέωνται κατὰ ταυτά. νυκλὸς γὰρ
 ἐπιγενομένης, ὅσον χρόνον ἱκέτευον οἱ παῖ-
 δες, ἴσασαν χορὴς παρθένων τε καὶ ἡθέων·
 ἰσάντες δὲ τῆς χωρὸς, τρωκτὰ σιγάμην τε
 καὶ μέλιτος ἐποίησαντο νόμον φέρεσθαι· ἵνα
 ἀρπάζοντες οἱ τῶν Κερκυραίων παῖδες ἐ-

^ε ἀγοίατο οἱ παῖδες ἰς.

prompte Corinthii. In quos etiam Samiorum extabat injuria aetate quae praecessit hanc expeditionem, circa idem tempus facta quo crater interversus est. Nam quum Periander Cypseli filius, Sardes ad Alyattem castrandos mitteret trecentorum primorum in Corcyraeis liberos, Corinthiique qui illos ducebant, Samum apulsi essent, audita Samii causa cur Sardes ducerentur, primum edocuere pueros, ut templum Dianae tangerent: deinde non negligentes abstrahere supplices a templo, quum arcerent Corinthii eos alimentis, ipsi Samii diem solennem egerunt, quem nunc quoque per eadem facta celebrant. Quum enim nox advenerat, quamdiu pueri supplicabant, exercebant choros virginum atque adolescentium, et interea dum choros exercent, ritum instituerunt ferendi esculenta ex sesamo ac melle, ut ea Corcyraeorum filii rapientes,

alimenta haberent. id eousque factum est, dum Corinthii puerorum custodes illis omissis abierunt. Ita Samii pueros Corcyram reduxerunt.

49. Quod si defuncto Periandro, Corinthiis cum Corcyraeis amicitia extitisset, illi non fuissent portio expeditionis hujus contra Samum propter hanc causam: nunc ab ipsis insulae originibus, Corinthii semper cum Corcyraeis discordes mutuo fuere. Hujus igitur rei memores Corinthii, exulcerato in Samios animo erant. Mittebat autem Periander ad castrandum Sardes primorum Corcyraeorum delectos pueros, ulciscendi gratia, quia Corcyraei priores nefandum facinus in eum admiserant.

50. Nam posteaquam uxorem suam Melissam necavit Periander, accidit, ut ad superiorem calamitatem haec quoque altera illi accederet. Erant ei ex Melissa

χοιεν τροφήν. ἐς τοῦτο δέ οἱ ἐγένετο,
ἐς ὃ οἱ Κορίνθιοι τῶν παίδων οἱ φύλακοι
οἶχοντο ^α ἀπολιπόντες. τοὺς δὲ παῖδας
ἀπήγαγον ἐς Κέρκυραν οἱ Σάμιοι.

μθ'. Εἰ μὲν νυν Περιάνδρος τελευτήσαν-
τος τοῖσι Κορινθίοισι Φίλα ἦν πρὸς τοὺς
Κερκυραίους, οἱ δὲ ἔκ ἂν συνελάβοντο τοῦ
στρατεύματος τῷ ἐπὶ Σάμον ταύτης εἶνε-
κεν ^β τῆς αἰτίας· νῦν δὲ αἰεὶ ἐπεὶ τε ἔκ-
τισαν τὴν νῆσον, εἰσὶ ἀλλήλοισι διάφοροι
εἶντες ἐωϋτοῖσι. τῶν ὧν εἶνεκεν ^γ ἀπε-
μνησικάκεον τοῖσι Σαμίοισι οἱ Κορίνθιοι.
ἀπέπεμπεν δὲ ^δ ἐς Σάρδεις ἐπ' ἐκίομῃ Πε-
ριάνδρος, τῶν πρώτων Κερκυραίων ἐπιλέ-
ξας τὰς παῖδας, τιμωρεύμενος· πρότεροι
γάρ οἱ Κερκυραῖοι ἤρξαν ἐς αὐτὸν πρῆγμα
ἀτάσθαλον ποιήσαντες.

ν'. Επεὶ τε γὰρ τὴν ἐωϋτοῦ γυναῖκα
Μελίαν Περιάνδρος ἀπέκτεινε, συμφο-
ρὴν τοιγυδὲ οἱ ἄλλην συνέβη πρὸς τῇ γε-
γονή γενέσθαι. ἦσαν οἱ ἐκ Μελίαντος δύο

^α οἶχοντο. ^β εἶνεκα. ^γ εἶνεκα. ^δ ἐπέμπε δέ.

παῖδες, ἡλικίην ὁ μὲν, ἐπὶ αὐαῖδεκα· ὁ δὲ, ὀκτωαῖδεκα ἔτεα γεγονώς. τούτῃς ὁ μητροπάτωρ Προκλῆς, ἐὼν Ἐπιδάουρου τύραννος, μέγα πεμψάμενος παρ' ἐωϋτόν, ἐφιλοφρονέειο^ε, ὡς εἰκὸς ἦν, θυγατρὸς ἔοντας τῆς ἐωϋτῆ παῖδας· ἐπεὶ τε δὲ σφεας ἀπέμπειο, εἶπε προπέμπων αὐτῆς, ‘ Ἀρα· ἴσε, ὦ παῖδες, ὅς ὑμέων τὴν μητέρα ἀπέκλεινε; τοῦτο τὸ ἔπος ὁ μὲν πρεσβύτερος αὐτῶν ἐν ὕδενι λόγῳ ἐποιήσατο· ὁ δὲ νεώτερος, τῷ ὕνομαι ἦν Λυκόφρων, ἤλγησε ἀκῆσας οὕτω, ὥστε ἀπικόμενος ἐς τὴν Κόρινθον, ἄτε Φονέα τῆς μητρὸς τὸν πατέρα ἔτε προσεῖπε, διαλεγομένῳ τε οὐ προσδιέλεγετο, ἰσορέοντί τε λόγον οὐδένα ἐδίδου. τέλος δὲ μιν περὶ θυμῷ ἐχόμενος ὁ Περὶ-ανδρὸς ἐξελαύνει ἐκ τῶν οἰκίων.

να'. Εξελάσας δὲ τοῦτον, ἰσόρειε τὸν πρεσβύτερον τά σφι ὁ μητροπάτωρ διέλεχθη· ὁ δὲ οἱ ἀπηγέειο ὡς σφεας φιλοφρόνως ἐδέξατο. ἐκείνῃ δὲ τῇ ἔπειος τό σφι

^ε ἐφιλοφρονέει τε.

filii duo, unus septem et decem, et alter duodeviginti natus annos. hos avus maternus Procles Epidauri tyrannus, ad se accitos, ea prosequabatur charitate qua par erat nepotes ex filia sua. Quos ubi remittendos statuit, deducens illos, ‘ Scitis, inquit, pueri, quis matrem vestram ‘ interemerit?’ Hoc dictum, ei qui major natu erat, nullius momenti habitum est: at minor, cui nomen erat Lycophroni, ita hoc audito doluit, ut reversus Corinthum, patrem neque salutaverit, neque colloquentem vicissim alloqui, ac ne interroganti quidem sermonem aliquem dederit. Eum Periander tandem sane indignatus a laribus ejecit.

51. Quo ejecto, majorem natu percontatur quaenam cum eis avus esset colloquutus. Ille narrare ut ipsos avus amantissime accepisset: non tamen recordari dicti illius quod Procles in eis dimitten-

dis dixisset, quippe quod in mentem non admiserat. Periander dicere, nulla ratione fieri posse quin aliquid illis ab avo sit suggestum: itaque percontando instare. Tunc adolescens in memoriam rediens, id quoque narravit. Quod Periander etiam animo attendens, tamen nolens aliquid concedere mollius, mittit illuc apud quos filius ab ipso expulsus degebat, prohibens ne adolescentem in domum excipiant. Iste postquam ejectus in alteram se domum conferebat, ab hac quoque abigebatur; et Periandro iis qui acceperant comminante, atque ut arcerent imperante, expulsus in aliam sodalium domum se contulit. Illi etsi formidantes, tamen quod esset Periandri filius, hominem excipiebant.

52. Ad postremum Periander per praeconem edici jussit, quisquis hunc in domum reciperet, aut alloqueretur, eum sacram mulctam Apollini debiturum,

ὁ Προκλῆς ἀποσέλλων εἶπε, ἅτε οὐ νόω λαβὼν, ἔκ ἐμέμνητο. Περίανδρος δὲ ὑδεμίην μηχανὴν ἔφη εἶναι μὴ ἔσφι ἐκεῖνον ὑποθέσθαι τι· ἐλιπάρεε τε ἰσορέων. ὁ δὲ, ἀναμνηθεὶς, εἶπε καὶ τῷτο· Περίανδρος δὲ νόω λαβὼν καὶ τοῦτο, καὶ μαλακὸν ἐνδιδόναι βουλόμενος ὑδὲν, ἧ ὁ ἐξελαθεὶς ἵ ὑπ' αὐτῷ παῖς διάμεταν ἐποιέειτο, ἐς τέττας πέμπων ἄγγελον, ἀπηγόρευε μὴ μιν δέκεσθαι οἰκίοισι. ὁ δὲ, ὅπως ἀπελαυνόμενος ἔλθοι ἐς ἄλλην οἰκίην, ἀπελαύνετ' ἂν καὶ ἀπὸ ταύτης· ἀπειλέοντός τε τοῦ Περιάνδρου τοῖσι δεξαμένοισι, καὶ ἐξείργειν κελεύοντος, ἀπελαυνόμενος ἂν ἔῃ ἐπ' ἐτέρην τῶν ἐταίρων. οἱ δὲ, ἅτε Περιάνδρος ἐόντα παῖδα, καίπερ δειμαίνοντες, ὅμως ἐδέκοντο.

16. Τέλος δὲ, ὁ Περίανδρος κήρυγμα ἐποίησατο, ὅς ἂν ἡ οἰκίοισι ἢ ὑποδέξηται μιν, ἢ προσδιαλεχθῇ, ἰρὴν ζημίην τοῦτον τῷ Απόλλωνι ὀφείλειν, ὅσην δὴ εἶπας. πρὸς ὧν δὴ τῷτο τὸ κήρυγμα, ἕτε τίς οἱ

¹ ἐξελαθείς. ² κελεύοντος. ἀπελαυνόμενος δ' ἂν. ³ ἐν οἰκίοισι.

διαλέγεσθαι, ἔτε οἰκίοισι δέκεσθαι ἤθελε.
 πρὸς δὲ, ἔδὲ αὐτὸς ἐκεῖνος ἐδικαίως πειρᾶ-
 σθαι ἀπειρημένον, ἀλλὰ διακαρτερέων ἐν
 τῇσι σοῇσι ἐκαλινδέετο. τετάρτῃ δὲ ἡμέρῃ
 ἰδὼν μιν ὁ Περίανδρος ἀλουσίῃσί τε καὶ ἀσι-
 τήσι συμπεπλωκότα οἴκτειρε· ὑπείς δὲ
 τῆς ὀργῆς, ἥϊε ἄσπον, καὶ ἔλεγε, ‘ Ω παῖ,
 ‘ κότερα τέτων αἰρεϊώτερά ἐσι, ταῦτα τὰ
 ‘ νῦν ἔχων πρήσσεις, ἢ τὴν τυραννίδα, καὶ
 ‘ τὰ ἀγαθὰ τὰ νῦν ἐγὼ ἔχω, ταῦτα,
 ‘ ἐόντα τῷ πατρὶ ἐπιτήδεον, παραλαμβά-
 ‘ νειν; ὅς ἐὼν ἐμός τε παῖς, καὶ Κορίνθου
 ‘ τῆς εὐδαίμονος βασιλεὺς, ἀλήτην βίον
 ‘ εἶλεν· ἀντισατέων τε καὶ ὀργῇ χρεώμε-
 ‘ νος ἐς τὸν σε ἤκιστα ἐχρῆν. εἰ γάρ τις
 ‘ συμφορὴ ἐν αὐτοῖσι ἐγεγόνεε ἐξ ἧς ὑπο-
 ‘ ψίην ἐς ἐμὲ ἔχεις, ἐμοί τε αὕτη γέγο-
 ‘ νε, καὶ ἐγὼ αὐτῆς τὸ πλεῦν μέτοχός
 ‘ εἰμι, ὅσω αὐτός σφε ἐξεργασάμην^α. σὺ
 ‘ δὲ μαθὼν ὅσω φθονέεσθαι κρέσσον ἐσι ἢ
 ‘ οἰκτεῖσθαι, ἅμα τε ὁκοῖόν τι ἐς τὸς το-

^α ἐξεργασάμην.

quantam ipse nuncupans. Ad hoc edictum quum nemo affari, nemo illum in domum recipere vellet, etiam ipse ille non putavit rem illicitam esse tentandam: sed sustinens in porticibus assidue versabatur. Quem die quarta Periander illuvie et inedia enectum cernens, misertus est, depositaque ira propius accedens, ‘ Fili, inquit, utrum est optabilius, istud quod cum maxime toleras, an tyrannidem atque opes, quas ego nunc habeo, accipere patri obtemperantem? qui quum sis et meus filius et beatae Corinthi rex, praestoptasti mendicam vitam, obsistendo atque irascendo illi cui minime debebas. Nam si quid calamitatis in iis accidit unde suspicionem in me habes, id mihi accidit, ejusque ego particeps eo magis sum, quod ipse id perpetravi. Tu vero, edoctus quanto satius sit invideri quam

‘ miserabilem esse, et simul quid sit in pa-
 ‘ rentes et in majores irasci, abi domum.’
 Periander quidem his verbis filium cor-
 ripiebat: ille autem nihil patri respondit,
 nisi ipsum sacram mulctam deo debere,
 quod in ipsius colloquium venisset. Ibi
 Periander animadvertens malum filii de-
 speratum esse et insuperabile, ab oculis
 cum sibi amandavit, navigio in Corcy-
 ram misso. nam et huic imperitabat. Eo
 autem amandato, bellum socero Procli in-
 tulit, tanquam praecipuo harum rerum
 auctori: expugnataque Epidauro, Proclum
 cepit, quem tamen vivum servavit.

53. Interjecto deinde tempore quum
 fenuisset Periander, sibi que esset conscius
 se non esse amplius parem administrandis
 obeundisque rebus, mittit Corcyram ar-
 cessitum Lycophronem ad tyrannidem.
 Nam in majore filio non erat indoles,

κῆας καὶ ἐς τὰς κρέσσονας τεθυμῶσθαι,
 ἅπιθι ἐς τὰ οἰκία.' Περίανδρος μὲν τού-
 τοισι αὐτὸν κατελάμβανε. ὁ δὲ ἄλλο μὲν
 ἔδεν ἀμείβειν τὸν πατέρα, ἔφη δὲ μιν ἱρὴν
 ζημίην ὀφείλειν τῷ Θεῷ, ἐωϋτῷ ἐς λόγους
 ἀπικόμενον. μαθὼν δὲ ὁ Περίανδρος ὡς ἄ-
 πορόν τι τὸ κακὸν εἴη τῷ παιδὸς καὶ ἀνίκη-
 τον, ἐξ ὀφθαλμῶν μιν ἀποπέμπειν, σεί-
 λας πλοῖον ^β ἐς Κέρκυραν. ἐπεκρίττεε γὰρ
 καὶ ταύτης. ἀποστείλας δὲ τῷτον ὁ Περίαν-
 δρος, ἐσφαλεύετο ἐπὶ τὸν πενθερὸν Προκλέα,
 ὡς τὸν παρεόντων οἱ πρηγμάτων ἔοντα αἰ-
 τιώτατον· καὶ εἶλε μὲν τὴν Επίδαυρον,
 εἶλε δὲ αὐτὸν Προκλέα, καὶ ἐζώγρησε.

γ'. Επεὶ δὲ τῷ χρόνῳ προβαίνοντος,
 ὁ, τε Περίανδρος παρηβήκεε, καὶ συνεγινώ-
 σκειτο ἐωϋτῷ ἔκτετι εἶναι δυνατὸς τὰ πρηγ-
 ματα ἐπορᾶν τε καὶ διέπειν, πέμψας ἐς τὴν
 Κέρκυραν, ἀπεκάλεε ^γ τὸν Λυκόφρονα ἐπὶ
 τὴν τυραννίδα. ἐν γὰρ δὴ τῷ πρεσβυτέρῳ
 τῶν παιδῶν οὐκ ἔώρα ^δ, ἀλλὰ οἱ κατε-

^β πλοῖον. ^γ ἐπεκάλεε. ^δ ἐκ ἐνέωρα.

φαίνετο εἶναι νωθέσενος. ὁ δὲ Λυκόφρων ἐδὲ
 ἀνακρίσιος ἤξιωσε τὸν φέροντα τὴν ἀγγε-
 λήν. Περίανδρος δὲ, περιεχόμενος τῷ νε-
 ννίῳ, δεύτερα ἀπέστειλε ἐπ' αὐτὸν τὴν
 ἀδελφεὴν ^ε, ἐωϋτῷ δὲ θυγατέρα· δοκέων
 μιν μάλισα ταύτῃ ἂν πείθεσθαι. ἀπικο-
 μένης δὲ ταύτης, καὶ λεγούσης, ' Ω παῖ,
 ' βέλεαι τὴν τε τυραννίδα ἐς ἄλλους πε-
 ' σέειν, καὶ τὸν οἶκον τῷ πατρὸς διαφορη-
 ' θέντα μᾶλλον, ἢ αὐτὸς σφε ἀπελθὼν ἔ-
 ' χεῖν; ἀπιδι ἐς τὰ οἰκία, παῦσαι σεωϋτὸν
 ' ζημιῶν. φιλοτιμίη, κλήμα σκαιόν. μὴ τὸ
 ' κακὸν τῷ κακῷ ἴω. πολλοὶ τῶν δικαίων
 ' τὰ ἐπιεικέστερα προτιθεῖσι. πολλοὶ δὲ ἢ
 ' δη τὰ μηρῶα διζήμενοι, τὰ παῖρῶα με-
 ' τέβαλον ^ε. τυραννίς, χρήμα σφαλερόν·
 ' πολλοὶ δὲ αὐτῆς ἐρασαί εἰσι. ὁ δὲ, γέ-
 ' ρων τε ἤδη καὶ παρηθηκώς. μὴ δῶς τὰ σε-
 ' ωϋτοῦ ἀγαθὰ ἄλλοισι.' ἡ μὲν δὲ τὰ
 ἐπαγωγότατα διδάχθεῖσα ὑπὸ τοῦ πα-
 τρός, ἔλεγε πρὸς αὐτόν. ὁ δὲ, ὑποκρινά-

^ε ἀδελφὴν. ^ε ἀπέβαλον.

hebetiorque esse ei videbatur. Lycophron
 ne interrogatione quidem est dignatus e-
 um qui sibi nuncium afferebat. At Peri-
 ander in amorem adolescentis propensus,
 rursus ad eum misit sororem filiam suam,
 sperans fore ut ille huic praecipue auscul-
 taret. Haec, ubi venit, ‘ô puer, inquit,
 ‘mavis tyrannidem recidere in alios, et
 ‘domum patris dispergi potius, quàm tu
 ‘ipse habere illuc reversus? Redi quaeso
 ‘ad penates, desine tibimet officere. Am-
 ‘bitio est possessio sinistra: noli malum
 ‘medicari malo. Multi justis mansuetio-
 ‘ra praeponunt. multi jam et materna
 ‘quaerentes, paterna converterunt. Lu-
 ‘brica res est tyrannis, cujus multi sunt
 ‘amatores. Pater senex jam est provectae-
 ‘que aetatis: tua ipsius bona ne aliis tra-
 ‘das.’ His illa verbis ad inducendum ma-
 xime appositis fratrem alloquebatur, a pa-
 tre edocta. Cui iste respondens, negat se

iturum Corinthum quoad patrem superesse audiret. Hoc quum mulier renunciasset, tertio Periander caduceatorem mittit, qui dicat se quidem in Corcyram vellem concedere, sed ut hic Corinthum proficiscatur ad tyrannidis successionem. Id approbante filio, Periander Corcyram ipse veniebat, juvenis Corinthum. Haec omnia edocti Corcyraei, ne ad ipsorum regionem Periander accederet, adolescentem interimunt. Ob haec igitur Periander de Corcyraeis ultionem sumebat.

54. Lacedaemonii ingenti cum classe ubi pervenere, Samum obsederunt, succedentesque muro, turrem mari imminentem in suburbio transcenderunt. Sed mox cum magna manu suppetias ipso ferente Polycrate, rejecti sunt. Sed quum a superiore turri, quae tergo montis im-

μενος^α, ἔφη ὕδαμᾶ ἤζειν ἐς Κόρινθον, ἔστ' ἂν πυθάνηται περιέοντα τὸν πατέρα. ἀπαγγειλάσης δὲ ταύτης ταῦτα, τὸ τρίτον ὁ Περίανδρος κήρυκα πέμπει, βεβλόμενος αὐτὸς μὲν ἐς Κέρκυραν ἥκειν· ἐκεῖνον δὲ ἐκέλευε ἐς Κόρινθον ἀπικόμενον, διάδοχον γενέσθαι τῆς τυραννίδος. καταινέσαντος δ' ἐπὶ τούτοις τοῦ παιδός, ὁ μὲν Περίανδρος ἐξέλλετο ἐς τὴν Κέρκυραν, ὁ δὲ παῖς οἱ ἐς τὴν Κόρινθον. μαθόντες δὲ οἱ Κερκυραῖοι τέτων ἕκαστα, ἵνα μὴ σφί Περίανδρος ἐς τὴν χώραν ἀπίκηται, κλείνουσι τὸν νεηνίσκον. ἀντὶ τέτων μὲν Περίανδρος Κερκυραίης ἐτιμωρέειο.

νδ'. Λακεδαιμόνιοι δὲ σόλῳ μεγάλῳ ὥς ἀπίκοντο, ἐπολιόρκεον Σάμον· προσβαλόντες δὲ πρὸς τὸ τεῖχος, τῷ μὲν πρὸς θαλάσῃ ἐξεῶτος πύργῳ κατὰ τὸ προάσειον τῆς πόλιος ὑπερέβησαν· μετὰ δὲ, αὐτῷ βοηθήσαντος Πολυκράτεος χειρὶ πολλῇ, ἀπηλλάθησαν^β. κατὰ δὲ τὸν ἐπάνω

• ^α ὑποκρινόμενος. ^β ἀπηλλάθησαν.

πύργον τὸν ἐπὶ τῆς ῥάχιος τῷ ἔρειος ἐπε-
όντα ἐπεξῆλθον οἱ τε ἐπικυροὶ καὶ αὐτῶν
Σαμίων συχνοί. δεξάμενοι δὲ τοὺς Λακε-
δαιμονίους ἐπ' ὀλίγον χρόνον, ἔφευγον ὀπί-
σω· οἱ δὲ, ἐπισπώμενοι, ἔκλεινον.

νέ. Εἰ μὲν νυν οἱ παρεόντες Λακεδαιμο-
νίων ὅμοιοι ἐγένοντο ταύτην τὴν ἡμέρην
Ἀρχίῃ τε καὶ Λυκώπῃ, αἰρέθη ἂν Σάμος.
Ἀρχίης γὰρ καὶ Λυκώπης μῆνοι συνεσπε-
σόντες Φεύγουσι ἐς τὸ τεῖχος τοῖσι Σαμί-
οις, καὶ ἀποκληισθέντες τῆς ὀπίσω ὁδῷ, ἀ-
πέθανον ἐν τῇ πόλει τῇ Σαμίων. τρίτῳ δὲ
ἀπ' Ἀρχίῳ τέττε γεγονότι ἄλλῳ Ἀρχίῃ
τῷ Σαμίς τῷ Ἀρχίῳ, αὐτὸς ἐν Πιτά-
νῃ συνεγενόμην· (δήμῃς γὰρ τούτῃς ἦν) ὅς
ξείνων πάντων μάλιστα ἐτίμα τε Σαμίς,
καὶ οἱ τῷ πατρὶ ἔφη Σάμιον τὸνομα τεθεῆ-
ναι, ὅτι οἱ πατὴρ Ἀρχίης ἐν Σάμῳ ἀρι-
στεύσας ἐτελεύτησε. τιμᾶν δὲ Σαμίς ἔφη,
διότι ταφῆναί οἱ τὸν πάππον δημοσίῃ ὑπὸ
Σαμίων.

posita erat, erupissent tum auxiliarii, tum ipsorum Samiorum permulti, et aliquantisper Lacedaemonios sustinuisent ipsi, retro fugam fecerunt, insequentique ab hoste caedebantur.

55. Quod si Lacedaemonii qui aderant, Archiae et Lycopae similes extitissent eo die, capta Samus fuisset. Siquidem Archias et Lycopes soli cum Samiis intra murum simul irruentes, interclusa ad redeundum via, intra urbem Samiorum occubuerunt. Equidem ipse cum tertio ab hoc Archia alio Archia, qui Archiae nepos, Samii filius, congressus sum apud Pitannen (hujus enim populi erat) qui ex omnibus hospitibus maxime Samios honorabat, dicente patri suo nomen Samio fuisse inditum, quod ei pater Archias strenue pugnans in Samo mortem oppetisset: se vero ideo Samiis honorem habere, quod avus suus fuisset a Samiis publica affectus sepultura.

56. Lacedaemonii, quadraginta diebus in obsidendo absumptis, quum in suscepta re nihil admodum proficerent, in Peloponnesum redierunt. Fertur, Polycratem, (ut rumor quidam temerarius emanavit) magnum numerum monetae patriae e plumbo percussisse, eamque auro induxisse, ac Lacedaemoniis dedisse: atque ea accepta illos recessisse. Hanc expeditionem Lacedaemonii Dorienfes in Asiam susceperunt.

57. Samii, qui Polycrati bellum intulerant, posteaquam a Lacedaemoniis se relictum iri vident, et ipsi transmiserunt in Siphnum. deficiebant enim pecuniae. Vigeabant autem ea tempestate Siphniorum res, erantque inter insulares locupletissimi, ut quibus in insula essent auraria et argenti metalla, unde tantum pecuniae redibat, ut ex decimis ejus reponeretur

νς'. Λακεδαιμόνιοι ^c δὲ, ὥς σφι τεσσεράκοντα ἐγεγόνεσαν ἡμέραι πολιορκέουσι Σάμον, ἐς τὸ πρόσω τε οὐδὲν προεκόπλετο τῶν πρηγμάτων, ἀπαλλάσσοντο ἐς Πελοπόννησον ^d. ὥς δὲ ὁ ματαιότερος λόγος ὤρμηται, λέγεται Πολυκράτεα ἐπιχώριον νόμισμα κόψαντα πολλὸν μολίβδου, καταχρυσώσαντα, δῆναί σφι· τοὺς δὲ, δεξαμένους, οὕτω δὴ ἀπαλλάσσεσθαι. ταύτην τὴν ^e στρατιὴν ἐς τὴν Ἀσίην Λακεδαιμόνιοι Δωριέες ^f ἐποιήσαντο.

νζ'. Οἱ δ' ἐπὶ τὸν Πολυκράτεα στρατευσάμενοι Σαμίων, ἐπεὶ οἱ Λακεδαιμόνιοι αὐτὰς ἀπολείπειν ἔμελλον, καὶ αὐτοὶ ἀπέπλεον ἐς Σίφνον· χρημάτων γὰρ ἐδέοντο. τὰ δὲ τῶν Σιφνίων πρήγματα ἤκμαζε τότε τὸν χρόνον, καὶ νησιωτέων μάλα ἐπλάτεον, ἅτε ἐόντων αὐτοῖσι ἐν τῇ νήσῳ χρυσέων καὶ ἀργυρέων μετάλλων οὕτω, ὥστε ἀπὸ τῆς δεκάτης τῶν γινομένων

^c Σαμίων εἰς Λακεδαιμόνιοι. ^d εἰς τὴν Πελοπόννησον. ^e ταύτην στρατὸν. ^f Λακεδαιμονίοισι Δωριεῖς.

αὐτόθεν χρημάτων, θησαυρὸς ἐν Δελφοῖσι ἀνακέεται, ὅμοια τοῖσι πλουσιωτάτοισι. αὐτοὶ δὲ τὰ γινόμενα τῷ ἐνιαυτῷ ἐκάσῳ χρήματα διενέμοντο. ὅτε ὦν ἐποιεῦντο τὸν θησαυρὸν, ἐχρέωντο τῷ χρηστηρίῳ, εἰ αὐτοῖσι τὰ παρεόντα ἀγαθὰ οἶά τε ἐς πολὺν χρόνον παραμένειν. ἡ δὲ Πυθίη ἔχρησέ σφι τάδε,

Ἀλλ' ὅταν ἐν Σίφνῳ πρυτανήϊα λαβὰ ῥήνῃ),
 Λάκοφρυς τ' ἀγορῇ, τότε δὴ δειφράδμονος ἀνδρὸς,
 Φράσασαδαι ξύλινόν τε λόχον κήρυκά τ' ἐρυθρόν.

τοῖσι δὲ Σιφνίοισι τότε ἦν ἡ ἀγορῇ καὶ τὸ πρυτανήϊον Παρίῳ λίθῳ ἡσκημένα.

νῆ'. Τοῦτον τὸν χρησμὸν οὐκ οἶοί τε ἦσαν γνῶναι, ὅτε τότε εὐθύς, ὅτε τῶν Σαμίων ἀπιγμένων. ἐπεὶ τε γὰρ τάχιστα πρὸς τὴν Σίφνον προσέσχον οἱ Σάμιοι, ἐπεμπον τῶν νεῶν μίαν πρέσβειας ἄγασαν ἐς τὴν πόλιν. τὸ δὲ παλαιὸν ἀπασαι αἱ νῆες ἦσαν μιλητηλεφέες. καὶ ἦν τῷτο τὸ ἡ Πυθίη προηγόρευε τοῖσι Σιφνίοισι, φυλά-

apud Delphos thesaurus locupletissimo
cuique par. Siphnii autem ipsi pecuniam
quae quotannis conficiebatur distribue-
bant. Qui dum thesaurum parabant, nun-
quid diu permanere possent ipsis praesen-
tia bona, consulere oraculum. Eis ita
Pythia respondit,

Quum tamen in Siphno fuerint prytaneia cana,
Cana fori facies, tunc vir vafer adsit oportet,
Qui notet e ligno agmen, legatumque rubentem.

Erant eo tempore Siphniis forum et pry-
taneium Pario lapide exculta.

58. Hoc autem oraculum Siphnii ne-
que tunc statim, neque post adventum
Samiorum intelligere potuerunt. Nam
Samii quum primum ad Siphnum adpli-
cuissent, miserunt ad urbem cum legatis
unam e navibus. Veteri autem instituto
naves omnes erant rubrica delibutae: at-
que hoc erat quod Siphniis Pythia prae-

dixit, ut observarent ligneum agmen ac rubrum legatum. Nuncii igitur ubi pervenere, decem sibi talenta mutuari Siphnios precabantur. Negantibus Siphniis se mutua daturos, Samii eorum agros populabantur. Id audientes Siphnii, continuo occurrentes, commissa pugna fugati sunt: eorumque multi ab urbe a Samiis interclusi, a quibus postea centum talenta exegerunt.

59. Ab Hermionensibus insulam Samii pecuniarum loco acceperunt, Thyream Peloponneso adjacentem, quam Troezeniis obligaverunt: ipsi Cydoniam in Creta condiderunt, quum illuc non ea de causa navigassent, sed ut Zacynthios ex insula summoverent. In hac quinquennium degentes, ita rem bene gesserunt, ut templa quae nunc in Cydonia visuntur, isti fecerint, et Dictynnae praeterea delubrum. Sexto eos anno Aegine-

ξαῖσαι τὸν ξύλινον λόχον κεύεσσα, καὶ κήρυκα ἐρυθρόν. ἀπικόμενοι δὲ ὧν οἱ ἄγγελοι ἐδέοντο τῶν Σιφνίων, δέκα τάλαντά σφι χρῆσαι. ὁ Φασκόνίων δὲ χρήσειν τῶν Σιφνίων αὐτοῖσι, οἱ Σάμιοι τοὺς χώρους αὐτῶν ἐπόρθεον. πυθόμενοι δὲ εὐθύς-ἤκον οἱ Σίφνιοι βοηθέοντες, καὶ συμβαλόντες αὐτοῖσι, ἐσώθησαν· καὶ αὐτῶν πολλοὶ ἀπεκληῖσθαι τῷ ἄσπερος ὑπὸ τῶν Σαμίων· καὶ αὐτὰς μετὰ ταῦτα ἑκατὸν τάλαντα ἐπρῆξαν.

18. Παρὰ δὲ Ἑρμιονέων νῆσον ἀντὶ χρημάτων παρέλαβον, Θυρέην τὴν ἐν Πελοποννήσῳ, καὶ αὐτὴν Τροιζηνίοισι παρακατέθεντο. αὐτοὶ δὲ Κυδωνίην τὴν ἐν Κρήτῃ ἔκτισαν· οὐκ ἐπὶ τοῦτο πλέοντες, ἀλλὰ Ζακυνθίους ἐξελθόντας ἐκ τῆς νήσου. ἔμειναν δὲ ἐν ταύτῃ καὶ εὐδαιμόνησαν ἐπ' ἔτεα πέντε, ὥστε τὰ ἰρὰ τὰ ἐν Κυδωνίᾳ εὐόλια νῦν, οὗτοί εἰσι οἱ ποιήσαντες, καὶ τὸν τῆς Δακτύνης νηόν. ἔκλω δὲ ἔτεϊ Αἰγινῆται αὐ-

τῆς ναυμαχίῃ νικήσαντες, ἡνδραποδίσαντο
μετὰ Κρητῶν. καὶ τῶν νηῶν καπρίδας ἐχ-
σέων τὰς πρῶρας ἡκρωτηρίασαν, καὶ ἀνέθε-
σαν ἐς τὸ ἱερόν τῆς ΑἈθηναίης ἐν Αἰγίνῃ.
ταῦτα δὲ ἐποίησαν ἐγκοῖον ἔχοντες Σαμί-
οισι Αἰγινῆται. πρότεροι γάρ^α Σάμιοι ἐπ'
Αμφικράτεος βασιλεύοντος ἐν Σάμῳ, στρα-
τευσάμενοι ἐπ' Αἰγιναν, μεγάλα κακά
ἐποίησαν Αἰγινήτας, καὶ ἔπαθον ὑπ' ἐκεί-
νων. ἡ μὲν αἰτία αὕτη.

ζ'. Εμήκυνα δὲ περὶ Σαμίων μάλλον,
ὅτι σφι τρία ἐστὶ μέγιστα ἀπάντων Ἑλλή-
νων ἐξεργασμένα, οὐρεός τε ὑψηλοῦ ὄρυγ-
μα^β ἐς πεντήκοντα καὶ ἑκατὸν ὀργυάς· τῷ
τοτὶ ὄρυγμα κάτωθεν ἀρξάμενον, ἀμφί-
σομον. τὸ μὲν μῆκος τῷ ὀρύγματι, ἐπὶ
στάδιοι εἰσι· τὸ δὲ ὕψος καὶ εὖρος, ὁκτώ
ἐκάτερον πόδες. διὰ παντός δὲ αὐτῷ ἄλλο
ὄρυγμα εἰκοσίπηχυ βάθος ὠρυκταί^γ, τρί-
πην δὲ τὸ εὖρος· δι' οὗ τὸ ὕδωρ μετοχε-

^α πρότερον μὲν γάρ. ^β Hacc vox ὄρυγμα non est in MS. et
patet interpreti fuisse ignotam. ^γ ὠρύκται.

tae navali proelio victos cum Cretenſibus ſubegerunt in ſervitutem, ac naves aprugnis proris inſtruſtas, roſtratas, mutilaverunt, eaſque apud Minervae templum in Aegina dedicaverunt. Haec Aeginetae Samiis fecere, inſenſi quod illi antea ſub Amphicrate Sami rege, bello Aeginae illo, magnis cladibus illos affecerant, et invicem affecti fuerant. et haec quidem fuit cauſa.

60. Protraxi autem ſermonem de Samiis ob hoc magis, quod tria ſunt apud eos opera Graecanicorum omnium maxima. Unum montis in centum quinquaginta orgyias editi; foſſa ab ejus imo incipiens habet duplex os, longitudinis foſſae ſeptem ſtadiorum; celſitudinis autem ac latitudinis, utriuſque octonum pedum. Item per eum totum altera foſſa depreſſa eſt viginti cubitorum altitudinis, trium

pedum latitudinis, per quam derivata a magno fonte aqua, fistulis diffusa in urbem deducitur. Hujus fossae architectus extitit Megarensis Eupalinus Naustrophii filius. Hoc primum e tribus operibus est. Alterum agger circa portum in mari, ad viginti orgyias altitudinis, duobus amplius stadiis longitudinis. Tertium opus est templum omnium quae nos vidimus amplissimum, cujus architectus primus extitit Rhoecus, Philei filius, indigena. Horum operum gratia sermonem aliquanto magis de Samiis extendi.

61. CAMBYSE Cyri circa Aegyptum moras trahente, ac desipiente, duo magi iidemque fratres contra eum insurrexerunt: quorum alterum Cambyfes reliquerat rei domesticae curatorem. Hic cognita Smerdis nece, quae occultabatur, paucisque Persarum erat nota, plerisque eum vivere arbitrantibus, haec in conspectu

τευόμενον διὰ τῶν σωλήνων, παραγίνεται
 εἰς τὴν πόλιν ἀγόμενον ἀπὸ μεγάλης πη-
 γῆς. ἀρχιτέκτων δὲ τῷ ὀρύγματι τούτου
 ἐγένετο Μεγαρεὺς Εὐπαλῖνος Ναυσρόφου.
 τῷτο μὲν δὴ ἐν τῶν τριῶν ἐστὶ· δεύτερον δὲ
 περὶ λιμένα χῶμα ἐν θαλάσῃ, βάθος
 κατὰ εἴκοσι ὀργυμέων· μῆκος δὲ τῷ χώμα-
 τος, μέζον δύο σταδίων. τρίτον δὲ σφίεζέ-
 ργασαι νηὸς μέγιστος πάντων νηῶν τῶν ἡ-
 μεῖς ἴδμεν· τῷ ἀρχιτέκτων πρῶτος ἐγένε-
 το Ῥοῖκος Φίλεω ἐπιχώριος. τέτων εἶνε-
 κε μᾶλλον τι περὶ Σαμίων ἐμήκυνα.

ξά'. Καμβύση δὲ τῷ Κύρῳ, χρονίζοντι
 περὶ Αἴγυπτον, καὶ παραφρονήσαντι, ἐπα-
 κτεάται ἄνδρες μάγοι δύο ἀδελφεοί· τῶν
 τὸν ἕτερον καταλελοίπεε τῶν οἰκητῶν με-
 λεδωνόν ὁ Καμβύσης. οὗτος δὴ ὢν οἱ ἐπα-
 νέση μαθὼν τε τὸν Σμέρδιος θάνατον, ὥς
 κρύπτοιο γενόμενος, καὶ ὥς ὀλίγοι τε ἦσαν
 οἱ ἐπιστάμενοι αὐτὸν Περσέων, οἱ δὲ πολ-
 λοὶ περιέοντά μιν εἰδείησαν· πρὸς ταῦτα

Βαλεύσας τάδε, ἐπεχείρησε τοῖσι βασι-
ληίοισι. ἦν οἱ ἀδελφεὸς τὸν εἰπά οἱ συνε-
πανασῆναι, οἰκῶς μάλισα τὸ εἶδος Σμέρ-
δι τῷ Κύρου, τὸν ὁ Καμβύσης ἐόντα ἐωῦ-
τοῦ ἀδελφεὸν ἀπέκλεινε. ἦν τε δὴ ὁμοιος
εἶδος τῷ Σμέρδι, καὶ δὴ καὶ οὖνομα τῷτῷ
εἶχε Σμέρδιν ^d. τοῦτον τὸν ἄνδρα ἀνα-
γνώσας ὁ μάγος Πατιζείθης, ὥς οἱ αὐτὸς
πάντα διαπρήξει, εἶσε ἄγων ἐς βασιλήϊον
θρόνον. ποιήσας δὲ τῷτο, κήρυκας διέπεμ-
πε τῇ τε ἄλλῃ καὶ δὴ καὶ ἐς Αἴγυπτον,
προερέοντα τῷ στρατῷ ὡς Σμέρδιος τῷ Κύ-
ρου ἀκασέα εἴη τοῦ λοιποῦ, ἀλλ' ὃ Καμ-
βύσεω.

ξβ'. Οἷτε δὴ ὧν ἄλλοι κήρυκες προη-
γόρευον ταῦτα, καὶ δὴ καὶ ὁ ἐπ' ^e Αἴγυπτον
ταχθεὶς, (εὔρισκε γὰρ Καμβύσεα καὶ τὸν
στρατὸν ἐόντα τῆς Συρίας ἐν Εὐβατάνοισι)
προηγόρευε τὰς ἐς μέσον ^f τὰ ἐντεταλμέ-
να ἐκ τοῦ μάγου. Καμβύσης δὲ ἀκούσας
ταῦτα ἐκ τῷ κήρυκος, καὶ ἐλπίσας μιν λέ-

^d Σμέρδης. ^e ὃ δὴ ὃ ἐπ'. ^f τὰς ἐν μέσοις.

lium istud adhibens, inhiavit regiis opibus. Erat ei frater, quem dixi una cum illo contra eum conspirasse, corporis habitu quamfimillimus Smerdi, Cyri filio, quem Cambyfes fratrem suum interemit: nec specie tantum corporis Smerdi assimilis, sed etiam nomen habebat Smerdin. Hunc virum magus Patizithes instructum quemadmodum ipse illi omnia peracturus esset, in regium solium perducit. Hoc acto, caduceatores cum in alia loca, tum vero unum in Aegyptum dimittit ad exercitum, qui ediceret ut Smerdi Cyri filio deinceps obedirent, non Cambyfi.

62. Haec caduceatores alii alibi edixere. Is quoque qui ad Aegyptum delegatus erat, (invenit autem Cambysem atque exercitum in Ecbatanis Syriae agentem) stans in medio, praecepta magi exposuit. Haec audiens Cambyfes, vera

loqui caduceatorem ratus, seque a Prexaspe esse proditum, quod missus ad occidendum Smerdin, rem non peregisset, intuens in eum, ‘Prexaspes, inquit, rem
 ‘mihi non exequutus es, quam injunxeram.’ Ad quem ille, ‘Ista, ô here, ait,
 ‘haudquaquam vera sunt, ut aut frater
 ‘tuus aliquando rebellaverit in te, aut
 ‘quippiam ex illo viro certaminis existat
 ‘magni exigui. quippe quum ego ipse
 ‘exequutus quae tu mihi imperasti eum
 ‘humarim meis ipsius manibus. Quod si
 ‘defuncti resurgunt, expecta ut tibi etiam
 ‘Astyages Medus insurrecturus sit: sin
 ‘autem ita habet ut antea, nullum tibi
 ‘ex illo novum malum amplius germinabit. Igitur mihi videtur curare, ut reprehendamus caduceatorem, et percontando indagemus, a quo veniens nobis
 ‘denunciet Smerdin regem audire.’

63. Haec loquentem Prexaspem Cam-

γειν ἄληθεά, αὐτός τε προεδόοθαι ἐκ
 Πρηξάσπεος (πεμφθέντα γὰρ αὐτὸν ὡς
 ἀποκλινέοντα Σμέρδιν, ὃ ποιῆσαι ταῦτα)
 βλέψας ἐς τὸν Πρηξάσπεα, εἶπε, ‘ Πρή-
 ‘ ξασπες, ὅτε μοι διεπρήξαι τό τοι προσέ-
 ‘ δηκα πρῆγμα.’ ὁ δὲ εἶπε, ‘ Ω δέσπο-
 ‘ τα, οὐκ ἔστι ταῦτα ἀληθεά ὅπως κοτέ
 ‘ σοι Σμέρδιν ἀδελφεὸς ὁ σὸς ἐπανεῖσθε,
 ‘ ὃδὲ ὅπως τὶ ἐξ ἐκείνου τοῦ ἀνδρὸς νεῖκος
 ‘ τοι ἔσαι ἢ μέγα ἢ σμικρόν. ἐγὼ γὰρ
 ‘ αὐτὸς, ποιήσας τὰ σύ με ἐκέλευες, ἔ-
 ‘ θαψά μιν χερσὶ τῇσι ἐμεωῦτοῦ. εἰ μὲν
 ‘ νυν οἱ τεθνεῶτες ἀνεσείασι, προσδέκεό τοι
 ‘ καὶ Ἀστυάγεα τὸν Μῆδον ἐπαναστήσεσθαι.
 ‘ εἰ δ’ ἔστι ὥσπερ προῖξ, ὃ μή τι τοι ἔγχε
 ‘ ἐκείνου νεώτερον κακὸν ἀναβλάσῃ. νῦν ὦν
 ‘ μοι δοκέει, μεταδιώξαντας τὸν κήρυκα,
 ‘ ἐξετάζειν εἰρωτεύοντας παρ’ ὅτευ ἦκων
 ‘ προαγορεύει ἡμῖν Σμέρδιος βασιλῆος ἀ-
 ‘ κέειν.’

ἔγ’. Ταῦτα εἶπαντος Πρηξάσπεος,

ὃ νεῖκος τι ἔσται.

(ἤρесе γὰρ Καμβύση) αὐτίκα μελαδίωκλος
γενόμενος ὁ κῆρυξ ἦκε. ἀπυγμένον δέ μιν
εἶρειο ὁ Πρῆζάσπης τάδε, ‘Ὀνθρωπε, φῆς
‘ γὰρ ἦκειν παρὰ Σμέρδιος τῷ Κύρῳ ἀγ-
‘ γελος· νῦν ὦν εἶπας τὴν ἀληθείην, ἀπι-
‘ θι χαίρων· κότερά αὐτός τι Σμέρδις
‘ Φαινόμενος ἐν ὅφει ἐνετέλλετο ταῦτα,
‘ ἢ τῶν τις ἐκείνῃς ὑπηρετέων.’ ὁ δὲ εἶπε,
‘ Εγὼ Σμέρδιν μὲν τὸν Κύρῳ ἐξ ὅτε βα-
‘ σιλεὺς Καμβύσης ἤλασε ἐς Αἴγυπτον,
‘ ἔκω ὅπωπα^β. ὁ δὲ μοι μάγος τὸν Καμ-
‘ βύσης ἐπίτροπον τῶν οἰκηίων ἀπέδεξε,
‘ οὗτος ταῦτα ἐνετείλατο, Φᾶς Σμέρδιν
‘ τὸν Κύρῳ εἶναι τὸν ταῦτα ἐπιθέμενον
‘ εἶπαι πρὸς ὑμέας.’ ὁ μὲν δὴ σφι ἔλεγε,
ἔδὲν ἐπικατεψευσμένος. Καμβύσης δὲ εἶ-
πε, ‘ Πρῆζασπες, σὺ μὲν, οἶα ἀνὴρ ἀγα-
‘ θός, ποιήσας τὸ κελευόμενον, αἰτίην ἐκ-
‘ πέφευγας· ἐμοὶ δὲ τίς ἂν εἴη Περσέων
‘ ὁ ἐπανεσεῶς, ἐπιβατεύων τῷ Σμέρδιος
‘ ἐνόμαλος;’ ὁ δὲ εἶπε, ‘ Εγὼ μοι δοκέω

^β ἐκ ὅπωπα.

byſi audienti quum placuiſſent, confeſſim reprehenuſ caduceator venit. Eum, ubi rediit, Prexaſpes his verbis interroga- vit, ‘ O homo, quandoquidem te ais a ‘ Smerdi Syri filio venire nuncium, dicito ‘ veritatem, qua dicta, abito ſoſpes. Utrum ‘ Smerdis ipſe in conſpectum datus tibi i- ‘ ſta mandavit, an quiſpiam ejus miniſtro- ‘ rum?’ Tum ille, ‘ Equidem, inquit, ego ‘ Smerdin Cyri filium, ex quo Cambyſes ‘ rex in Aegyptum fecit expeditionem, ‘ nunquam conſpexi: ſed magus quem ‘ Cambyſes rerum ſuarum familiarium ‘ procuratorem conſtituit; is mihi iſta ‘ mandavit, dicens Smerdin Cyri filium ‘ eſſe, qui imperet haec apud vos dicere.’ Haec ille loquutus fuit, nihil ementitus. Tum Cambyſes, ‘ Prexaſpes, inquit, tu ‘ quidem ut vir bonus, factò quod impe- ‘ ratum erat, culpam effugiſti: verum ‘ quiſnam e Perſis mihi inſurrexerit, oc- ‘ cupato Smerdis nomine?’ Ad quem

Prexaspes, ‘ Ego, inquit, ô Rex, hoc quod
 ‘ actum est mihi videor intelligere. Magi
 ‘ sunt qui adversus te insurrexerunt, Pa-
 ‘ tizithes quem tu rerum familiarium cu-
 ‘ ratorem reliquisti, et frater ejus Smerdis.’

64. Ibi Cambysem, quum Smerdis
 audisset nomen, percussit veritas sermo-
 nis, ac somnii, qui visus fuerat videre in
 somno aliquem ipsi nunciare, Smerdin re-
 gio insidentem solio, caelum tangere ver-
 tice. Agnoscens itaque sine causa fratris
 interemptorem se fuisse, deflebat Smer-
 din. Quem ubi deflevit (ut erat omni
 clade afflictus) in equum insiluit, habens
 in animo quamraptissime Susa versus exer-
 citum ducere in magum. Insiliente in e-
 quum, fungus vaginae gladii excidit, un-
 de nudatus gladius percussit femur. Vul-
 neratus in ea parte in qua prius ipse Ae-
 gyptiorum deum Apin percusserat, post-
 quam visa fuit plaga letalis, Cambyses,
 quodnam illi oppido nomen esset inter-

‘ συνιέναι τὸ γεγονὸς τῷτο, ὧ βασιλεῦ. οἱ
 ‘ μάγοι εἰσὶ τοι οἱ ἐπανεσεῶτες, τὸν τε
 ‘ ἔλιπες μελεδωνὸν τῶν οἰκίων, Πατιζεί-
 ‘ θης, καὶ ὁ τέττα ἀδελφεὸς Σμέρδης.

Ξδ'. Ενθαῦτα ἀκέσαντα Καμβύσεα τὸ
 Σμέρδιος ἔνομα, ἔτυψε ἡ ἀληθινή τῶν τε
 λόγων καὶ τοῦ ἐνυπνίου· ὃς ἐδόκεε ἐν τῷ
 ὕπνῳ ἀπαγγεῖλαι τινά οἱ ὡς Σμέρδης ἰ-
 ζόμενος ἐς τὸν βασιλῆϊον θρόνον, ψαύσειε
 τῇ κεφαλῇ τῷ ἔρανθ. μαθὼν δὲ ὡς μά-
 την ἀπολωλεκὼς εἶη τὸν ἀδελφεὸν, ἀπέ-
 κλαιε Σμέρδιν. ἀποκλαύσας δὲ, καὶ περιήμε-
 κήσας τῇ ἀπάσῃ συμφορῇ, ἀναθρόσκει ἐπὶ
 τὸν ἵππον, ἐν νόῳ ἔχων τὴν ταχίστην ἐς
 Σῶσα στρατεύεσθαι ἐπὶ τὸν μάγον. καὶ οἱ
 ἀναθρόσκοντι ἐπὶ τὸν ἵππον, τῷ κελεῖ τῷ
 ξίφος ὁ μύκης ἀποπίπτει. γυμνωθὲν δὲ τὸ
 ξίφος παίει τὸν μηρόν. τραυματιαθεὶς δὲ
 κατὰ τῷτο τῇ αὐτὸς πρότερον^α τῶν Αἰ-
 γυπτίων Θεὸν Ἀπιν ἐπληξε, ὡς οἱ καιρῇ
 ἔδοξε τετύφθαι, εἶρετο ὁ Καμβύσης ὅ,τι

^α τῷτο αὐτὸς τῇ πρότερον.

τῇ πόλι ἔνομα εἶη. οἱ δὲ εἶπαν^β ὅτι Εκ-
 βάτανα^γ. τῷ δὲ ἔτι πρότερον ἐκέχρηστο
 ἐκ Βατοῦς πόλιος ἐν Εκβατάνοισι τελευ-
 τήσειν τὸν βίον. ὁ μὲν δὴ ἐν τοῖσι Μηδ-
 κῶισι Εκβατάνοισι ἐδόκεε τελευτήσειν γη-
 ραιὸς, ἐν τοῖσί οἱ ἦν πάντα τὰ πρήγμα-
 τα. τὸ δὲ χρηστήριον τοῖσι ἐν Συρίῃ Εκ-
 βατάνοισι ἔλεγε ἄρα· καὶ δὴ ὡς τότε ἐπει-
 ρεόμενος ἐπύθετο τῆς πόλιος τὸ οὔνομα,
 ὑπὸ τῆς συμφορῆς τῆς τε ἐκ τοῦ μάγου
 ἐκπεπληγμένος, καὶ τῷ τρώματος, ἐσω-
 φρόνησε. συλλαβὼν δὲ τὸ Θεοπρόπιον, εἶ-
 πε, ‘Ενθαῦτα Καμβύσεα τὸν Κύρου ἐς
 ‘πεπρωμένον τελευτᾶν.’

ξέ. Τότε μὲν τοσαῦτα. ἡμέρησι δὲ ὕ-
 σερων ὡς εἴκοσι μεταπεμφάμενος Περσέ-
 ων τῶν παρεόντων τῆς λογιμωτάτους, ἔ-
 λεγέ σφι τάδε, ‘ὦ Πέρσαι, καταλελά-
 ‘θηκέ με, τὸ πάντων μάλισα ἔκρυπτον
 ‘πρηγμάτων, τῷτο ἐς ὑμέας ἐκφῆναι. ἐ-
 ‘γὼ γὰρ ἑὼν ἐν Αἰγύπτῳ, εἶδον ὅψιν ἐν

^β εἶπον. ^γ Εκβάτανα continue in MS.

rogavit. Illi ajunt Ecbatana. Et jam antea erat illi redditum ex urbe Buto oraculum, cum in Ecbatanis decessurum: et ipse quidem interpretabatur se in Ecbatanis Mediae (ubi res ejus omnis erat) senem vita functurum; at oraculum in Ecbatanis Syriae utique loquebatur. Tunc postquam sciscitatus rescivit oppidi nomen, prae calamitate, tum ex mago percussus, tum ex vulnere, resipuit, et oraculum expendens, ‘Hoc in loco, inquit, fatale est Cambysem Cyri decedere.’

65. Haestenus tunc quidem. Vicesimo dehinc die accitis Persarum qui aderant praestantissimis, ita inquit; ‘Quod maxime occultum volebam, Persae, id apprehendit me, ut apud vos efferam. ego enim quum in Aegypto agerem, inter quietem visum vidi, quod utinam

' minime vidissem! Videbatur mihi nun-
 ' cius quidam domo adveniens, nunciare
 ' Smerdin in regio sedentem folio, coe-
 ' lum capite contingere. Ex quo veritus
 ' ne a fratre exuerer principatu, properan-
 ' tius quam prudentius feci. neque enim
 ' in hominis natura situm est avertere
 ' quod eventurum est. Itaque vanus ego
 ' Prexasphem Susa ad Smerdin interimen-
 ' dum mitto. Quo tanto malo perpetrato
 ' securius degebam, nequaquam coniec-
 ' tans fore, ut Smerdie sublato, alius quis-
 ' piam mortalium in me exurgeret. Ve-
 ' rum prorsus in futuro frustratus, et par-
 ' ricida fratris quod non debuerat fieri,
 ' nec opus erat, extiti, et nihilominus reg-
 ' no exutus sum. nam Smerdis magus e-
 ' rat is quem daemon mihi per quietem
 ' praemonstravit in me arma sumpturum.
 ' Hoc opus quum ego perpetrarim, jam
 ' vobis Smerdin Cyri non superesse e-

τῷ ὕπνῳ τὴν μηδαμᾶ ὄφελον ἰδεῖν. ἐ-
 δόκεον δέ μοι ἄγγελον ἐλθόντα ἐξ οἴκου
 ἀγγέλλειν, ὥς Σμέρδης ἰζόμενος ἐς τὸν
 βασιλῆϊον θρόνον, ψαύσειε τῇ κεφαλῇ
 τῷ ἔρανῳ. δείσας δὲ μὴ ἀπαιρεθῆω τὴν
 ἀρχὴν πρὸς τοῦ ἀδελφεοῦ, ἐποίησα τα-
 χύτερα ἢ σοφώτερα. ἐν τῇ γὰρ ἀνθρω-
 πηΐ φύσει ἔκ ἐνῆν ἄρα τὸ μέλλον γί-
 νεσθαι ἀποτρέπειν. ἐγὼ δὲ ὁ μάταιος
 Πρηξάσπεα ἀποπέμπω ἐς Σῦσα ἀποκλι-
 νέοντα Σμέρδην. ἐξεργασθέντος δὲ κακῷ το-
 σέτῃ, ἀδεῶς διαιλώμην, ἔδαμᾶ ἐπιλεξά-
 μενος μή κοτέ τις μοι, Σμέρδιος ὑπαρα-
 ρημένου, ἄλλος ἐπανασταίῃ ἀνδρώπων.
 παντὸς δὲ τοῦ μέλλοντος ἔσεσθαι ἀμαρ-
 τῶν, ἀδελφεοκλόνος τε οὐδὲν δέον γέγονα,
 καὶ τῆς βασιληΐης ἔδὲν ἦασον ἐσέρημαι.
 Σμέρδης γὰρ δὴ ἦν ὁ μάγος, τόν μοι ὁ
 δαίμων προέφαινε ἐν τῇ ὀφει ἐπαναστή-
 σεσθαι. τὸ μὲν δὴ ἔργον ἐξέργασαί μοι¹,
 καὶ Σμέρδην τὸν Κύρου μηκέτι ὑμῖν ἔόν-

¹ ἔργασαί μοι.

‘ τα λογίζεσθε· οἱ δὲ ὑμῖν μάγοι κρατέ-
 ‘ ροσι τῶν βασιληῶν, τὸν τε ἔλιπον ἐπί-
 ‘ τροπον τῶν οἰκίων, καὶ ὁ ἐκείνου ἀδελ-
 ‘ φεὸς Σμέρδης. τὸν μὲν νυν μάλις αὖτε
 ‘ ἐμεῦ αἰχρὰ πρὸς τῶν μάγων πεπονθό-
 ‘ τος τιμωρέειν ἐμοὶ, ὅς τις μὲν ἀνοσίῳ μόρῳ
 ‘ τετελεύτηκε ὑπὸ τῶν ἐωϋτὲς οἰκηϊωτά-
 ‘ των. τέττε δὲ μηκέτι ἐόντος, δεύτερα τῶν
 ‘ λοιπῶν ὑμῖν ὥ Πέρσαι γίνεταιί μοι ἀ-
 ‘ ναγκαιότατον ἐντέλλεσθαι, τὰ θέλω
 ‘ μοι γενέσθαι, τελευτῶν τὸν βίον· καὶ δὴ
 ‘ ὑμῖν τάδε ἐπισκήπλω, θεοὺς τοὺς βασι-
 ‘ ληῖς ἐπικαλέων, καὶ πᾶσιν ὑμῖν, καὶ μά-
 ‘ λις Αἰχαιμενιδέων τοῖσι παρεούσι, μὴ
 ‘ περιιδεῖν τὴν ἡγεμονίην αὐτὶς ἐς Μήδους
 ‘ περιελθῶσαν· ἀλλ’ εἴτε δόλῳ ἔχουσι αὐ-
 ‘ τὴν κτησάμενοι, δόλῳ ὑπαίρεθῆναι ὑπὸ
 ‘ ὑμέων· εἴτε καὶ δένει τέω^α κατεργασά-
 ‘ μενοι, δένει κατὰ τὸ καρτερόν ἀνασώ-
 ‘ σασθαι. καὶ ταῦτα μὲν ποιέουσιν ὑμῖν γῆ
 ‘ τε καρπὸν ἐκφέροι, καὶ γυναικὲς τε καὶ

^α στήνι τῇ.

xistimetis, sed magi vobis regnum oc-
 cuparunt: quorum alterum rerum do-
 mesticarum procuratorem reliqueram,
 alter ejus frater est Smerdis. Quem igi-
 tur decebat praecipue vicem meam ul-
 cisci, si indigna a magis passus fuisset,
 is impia morte a proximis suis affectus
 est. Quum vero ille non sit amplius, se-
 cundum ex reliquis mihi est vobis, ô Per-
 sae, maxime necessarium mandare quae
 e vita exiens effici mihi volo. Ergo vo-
 bis haec praecipio, regios deos obte-
 stans cum omnibus vobis, tum maxime
 Achaemenidis qui adestis, ne negligatis
 imperium rursus circumire ad Medos.
 Sed si dolo occupatum illud tenent, do-
 lo per vos furripiatur; sin vi aliqua prae-
 reptum, vi, prout poteritis, recuperetis.
 Haec vobis facientibus, et tellus fruc-
 tum efferat, uxoresque et pecua pariant in

‘ omne tempus libertate fruuntibus : secus
 ‘ facientibus, et neque recuperantibus im-
 ‘ perium neque aggredientibus recupera-
 ‘ re contraria his quae dixi vobis fieri im-
 ‘ precor ; et praeterea unicuique Persa-
 ‘ rum eum finem qualis mihi contigit.’
 Simul haec loquutus Cambyfes, deflevit
 omnem suam conditionem.

66. Persae, ut regem lamentantem
 conspexere, universi tum vestimenta re-
 scindere, tum effuso ploratu uti. Post haec
 ubi os vitiatum est, femurque celerrime
 computruit, Cambyfi vita erepta est, Cyri
 filio, quum regnasset septem omnino an-
 nos et menses quinque, nulla prorsus pro-
 le suscepta virili femineave. At Persis qui
 aderant magna suffusa est incredulitas, re-
 rum potiri magos, interpretantibus poti-
 us, Cambysem, quae de nece Smerdis

ἔποιμναι^β τίκτοιεν ἐοῦσι ἐς τὸν ἅπαντα
 χρόνον ἐλευθέροισι· μὴδ' ἀνασώσαμέ-
 νοισι ἀρχὴν, μὴδ' ἐπιχειρήσασι ἀνασώ-
 ζειν, τὰ ἐναντία τούτοις ἀρέομαι ὑμῖν
 γενέσθαι· καὶ προσέτι τούτοις, τὸ τέλος
 Περσέων ἐκάσῳ ἐπυγενέσθαι οἶον ἐμοὶ
 ἐπυγέγονε. ἅμα τε εἶπας ταῦτα ὁ
 Καμβύσης, ἀπέκλαυε πᾶσαν τὴν ἐωῦτοῦ
 πρῆξιν.

ξς'. Πέρσαι δ' ὡς τὸν βασιλέα εἶδον
 ἀνακλαύσαντα, πάντες τὰ τε ἐσθῆτος ἐ-
 χόμενα εἶχον, ταῦτα κατήρικόν^γ τε καὶ
 οἰμωγῇ ἀφθόνῳ διεχρέωντο. μετὰ δὲ ταῦ-
 τα, ὡς ἐσφακέλισέ τε τὸ ὄσέον, καὶ ὁ μη-
 ρὸς τάχιστα ἐσάπη, ἀπῆνεικε Καμβύσεα
 τὸν Κύρου, βασιλεύσαντα μὲν τὰ πάντα
 ἑπτὰ ἔτεα καὶ μῆνας πέντε, ἅπαιδα δὲ τὸ
 παράπαν ἔοντα ἔρσηνος καὶ Δήλεος γόνου.
 Περσέων δὲ τοῖσι παρέῃσι ἀπισίῃ πολλὴν
 ὑπεκέχυτο, τοὺς μάγας ἔχειν τὰ πρήγ-
 ματα· ἀλλ' ἠπιστάλο ἐπὶ διαβολῇ εἰπεῖν

^β ποιμνικ. ^γ κατήρικον.

Καμβύσεα τὰ εἶπε περὶ τῷ Σμέρδιος θανάτῳ, ἵνα οἱ ἐκπολεμωθῇ πᾶν τὸ Περσικόν. οὗτοι μὲν νυν ἠπιστάτο Σμέρδιν τὸν Κύρου βασιλέα ἀνεστῶτα· δεινῶς γὰρ καὶ ὁ Πρηξάσπης ἕξαρκος ἦν μὴ μὲν ἀποκλίνειν Σμέρδιν. οὐ γὰρ ἦν οἱ ἀσφαλές, Καμβύσεω τετελευτηκότος, Φάναι τὸν Κύρου υἱὸν ἀπολωλεκέναι αὐτοχειρίῃ.

ξζ'. Ὁ δὲ δὴ μάγος, τελευτήσαντος Καμβύσεω, ἀδελῶς ἐβασίλευσε, ἐπιστατεύων τῷ ὁμωνύμῳ Σμέρδιος τῷ Κύρου μῆνας ἐπὶ τῆς ἐπιλοίπης Καμβύσῃ ἐς τὰ ὀκτὼ ἔτα τῆς πληρώσιος· ἐν τοῖσι ἀπεδέξατο ἐς τῆς ὑπηκόους πάντας εὐεργεσίας μεγάλας, ὥστε ἀποθανόντος αὐτῷ πόθον ἔχειν πάντας τοὺς ἐν τῇ Ἀσίῃ, παρέξ αὐτῶν Περσέων. διαπέμψας γὰρ ὁ μάγος ἐς πᾶν ἔθνος τῶν ἡρχε, προεῖπε ἀτελεῖν εἶναι στρατηγίας καὶ φόρος ἐπ' ἔτα τρία. προεῖπε μὲν δὲ ταῦτα αὐτίκα ἀνιστάμενος ἐς τὴν ἀρχήν.

dixisset, ea dixisse ut sic ab eo omne nomen Persicum ad hostilem iram concitaretur. Itaque pro certo habebant Smerdin Cyri exsurrexisse regem, utpote etiam Prexaspe usque pernegante a se fuisse Smerdin interfectum. Neque enim tutum ei erat post Cambyfis obitum fateri, ipsius manu filium Cyri interemptum.

67. MAGUS defuncto Cambyse, simulando se Smerdin esse Cyri filium, qui ipsi fuerat cognominis, securus regnavit menses septem, qui reliqui erant ad implendum octavum annum regni Cambyfis: per quos menses in subiectos omnes munificentiam permagnam exhibuit, adeo ut ejus defuncti magnum ceperit desiderium omnes Asiaticos, ipsis Persis exceptis. Nam missis ad singulas quibus imperabat nationes edictis, magus immunitatem tributorum ac vacationem militiae in triennium tribuit: atque hoc quidem statim adeptus imperium edixit.

68. Octavo autem mense, quisnam esset compertus est hunc in modum. Erat Otanes Pharnaspis filius, sed genero atque opibus primo cuique Persarum par. Hic Otanes magum non esse Smerdin filium Cyri, primus suspicatus est, sed eum qui erat, hac conjectura, quod neque ex arce progrediebatur, neque Persarum procerum quempiam ad conspectum suum vocabat. Itaque cum suspectum habens, hoc fecit. Habebat filiam ejus nomine Phaedyman Cambyses, eamque ipsam tunc magus tenebat ejusque consuetudine utebatur, ut aliarum omnium Cambysis uxorum. Otanes mittens ad eam sciscitabatur quocum homine cubaret, utrum cum Smerdie Cyri, an cum alio quopiam. Illa remisit negans se scire, quippe quae nec Smerdin filium Cyri vidisset unquam, nec eum cum quo cubaret nosset quis.

ξή. Ογδῶν δὲ μηνὶ ἐγένετο κατάδηλος
τρόπῳ τοιῷδε· Οτάνης ἦν Φαρνάσπεω
μὲν παῖς, γένει δὲ καὶ χρήμασι ὁμοίως τῷ
πρώτῳ Περσέων. οὗτος ὁ Οτάνης^α πρῶ-
τος ὑπώπλευσεν τὸν μάγον, ὡς ἔκ εἴη ὁ Κύ-
ρυς Σμέρδις, ἀλλ' ὅσπερ ἦν· τῇδε συμβαλ-
λέομενος, ὅτι τε ἔκ ἐξεφοίτα ἐκ τῆς ἀκρο-
πόλιος, καὶ ὅτι οὐκ ἐκάλεε ἐς ὅψιν ἐωϋτῶ
ἑδένα τῶν λογίμων Περσέων. ὑποπλεύσας
δὲ μιν, ἐποίεε τάδε. ἔρχε αὐτῷ ὁ Καμβύ-
σης θυγατέρα, τῇ οὖνομα ἦν Φαιδύμη·
τὴν αὐτὴν δὲ ταύτην εἶχε τότε ὁ μάγος,
καὶ ταύτῃ τε συνοίκεε^β, καὶ τῇσι ἄλλη-
σι πάσῃσι τῇσι τοῦ Καμβύσεω γυναῖξί.
πέμπων δὲ ὧν ὁ Οτάνης παρ' αὐτὴν^γ
τὴν θυγατέρα, ἐπυνθάνετο παρ' ὅτεω ἀν-
δρώπων κοιμῶτο, εἴτε μετὰ Σμέρδιος τῷ
Κύρῳ, εἴτε μετὰ ἄλλῃ. ἡ δὲ οἱ ἀντέ-
πεμπε, φασμένη ὅτι γινώσκειν· ἔτε γὰρ τὸν
Κύρου Σμέρδιν ἰδέσθαι ἑδαμᾶ, οὔτε ὅστις

^α ὅτος ὦν ὁ Οτάνης. ^β ταύτῃ συνοίκεε. ^γ MS. habet παρ' αὐτὸν.
Nescio an quid lateat.

εἶη ὁ συνοικέων αὐτῇ εἰδέναι. ἔπεμπε δεύ-
 τερα ὁ Οτάνης, λέγων, ‘ Εἰ μὴ αὐτὴ
 ‘ Σμέρδιν τὸν Κύρου γινώσκεις, σὺ δὲ πα-
 ‘ ρὰ Ατόαςης πύθου ὅτεω τέτω συνοικέει
 ‘ αὐτὴ τε ἐκείνη, καὶ σύ. πάντως γὰρ δὴ
 ‘ κου τὸν γε ἐωϋτῆς ἀδελφεὸν γινώσκει.
 ἀνιπέμπει πρὸς ταῦτα ἡ Φυγάτηρ, ‘ Οὐ-
 ‘ τε Ατόασῃ δύναμαι ἐς λόγους ἐλθεῖν, οὐ-
 ‘ τε ἄλλην ὄδεμίνην ἰδέσθαι τῶν συγκατη-
 ‘ μένων γυναικῶν. ἐπεὶ τε γὰρ τάχιστα
 ‘ οὗτος ἄνθρωπος, ὅστις κοτέ ἐσι, παρέ-
 ‘ λαβε τὴν βασιληίην, διέσπειρε ἡμέας,
 ‘ ἄλλην ἄλλη τάξας.’

ξθ’. Ακχονίι δὲ ταῦτα τῷ Οτάνῃ, μάλ-
 λον κατεφαίνετο τὸ πρῆγμα. τρίτην δὲ
 ἀγγελίην ἐσπέμπει παρ’ αὐτὴν, λέγου-
 σαν ταῦτα, ‘ Ω Φυγάτηρ, δεῖ σε γεγο-
 ‘ νυῖαν εὔ, κίνδυνον ἀναλαβέσθαι τὸν ἄν-
 ‘ ὁ πατὴρ ὑποδύνειν κελεύη^δ. ἦν γὰρ δὴ
 ‘ μὴ^ε ἐσι ὁ Κύρου Σμέρδης, ἀλλὰ τὸν
 ‘ καταδοκέω^ς ἐγὼ, οὗτοί μιν σοί τε συγ-

^δ χιλεύει. ^ε γὰρ μὴ. ^ς τὸν ἄν καταδοκίω.

nam esset. Altera vice mittit Otanes, in-
 ‘quiens, ‘ Si ipsa Smerdin Cyri non ha-
 ‘bes cognitum, tu vero sciscitare ab Atos-
 ‘sa quocum viro tu atque illa cubitetis.
 ‘omnino enim illa suum ipsius novit fra-
 ‘trem.’ Filia ad hoc respondit, ‘ Ne in
 ‘Atossae quidem colloquium venire pos-
 ‘sum, aut ullam aliam cernere confiden-
 ‘tium mulierum. Namque hic vir, quis-
 ‘quis est, quumprimum adeptus est reg-
 ‘num, nos disperfit, aliam alibi collo-
 ‘cans.’

69. Audienti haec Otani res est visa
 manifestior. Itaque tertio nuncium ad e-
 andem mittit in haec verba, ‘ Filia, decet
 ‘te bonis ortam natalibus, suscipere pe-
 ‘riculum, quod te subire pater hortatur.
 ‘Si enim iste Smerdis, filius Cyri non est,
 ‘sed is quem ego suspicor, non debet tua

‘ fruens consuetudine, et potentiam Per-
 ‘ sarum obtinens, hinc latus abire, sed
 ‘ poenas luere. Nunc igitur hoc agito:
 ‘ quum tecum cubabit, animadvertesque
 ‘ somno vinctum, palpa ejus aures: quas
 ‘ si habentem compereris, cum Smerdie
 ‘ filio Cyri te cubare existima: sin minus,
 ‘ cum Smerdie mago.’ Ad haec Phaedy-
 ma remittit, se, si id faciat, magnum adi-
 turam discrimen, quoniam probe scit, si
 ille careat auribus, et ipsa in palpando de-
 prehendatur, fore ut ipsa ab illo trucidetur:
 tamen se id facturam. Et Phaedy-
 ma quidem recipit se patri hoc perfecturam.
 Huic autem Smerdi mago Cyrus, quum
 regnaret, aures praeciderat, non exigua de
 caussa. Ergo Phaedy-
 ma haec Otanis fi-
 lia, quaecunque receperat patri, exequu-
 ta est. nam ubi vices ejus fuerunt adeun-
 di magum, (etenim uxores Persarum per

• κοιμώμενον, καὶ τὸ Περσέων κράτος ἔ-
 • χοντα, δεῖ χαίροντα ἀπαλλάσσειν, ἀλ-
 • λὰ δεῖναι δίκην. νῦν ὦν ποιήσον τάδε·
 • ἐπεὰν σοι συνεύδῃ, καὶ μάθῃς αὐτὸν κα-
 • τυπνωμένον, ἄφασον αὐτῷ τὰ ὦτα. καὶ
 • ἢν μὲν φαίνεται ἔχων ὦτα, νόμιζε σε-
 • ωῦτήν Σμέρδι τῷ Κύρῳ συνοικέειν· ἢν δὲ
 • μὴ ἔχων, σὺ δὲ τῷ μάγῳ Σμέρδι· ἀν-
 • τιπέμπει πρὸς ταῦτα ἡ Φαιδύμη, Φαμέ-
 • νη κινδυνεύσειν μέγας ἢν ποιῇ ταῦτα.
 ἢν γὰρ δὴ μὴ τυγχάνῃ τὰ ὦτα ἔχων, ἐ-
 • πίλαμπος δὲ ἀφάσασσα ὃ ἔσαι, εὖ εἰδέναι
 ὡς αἰσώσῃ μιν. ὅμως μέντοι ποιήσῃ ταῦ-
 • τα. ἢ μὲν δὴ ὑπεδέξατο ταῦτα τῷ πατρὶ
 κατεργάσασθαι^h. τοῦ δὲ μάγῃ τέτῃ τῷ
 Σμέρδιος Κύρος ὁ Καμβύσεω ἄρχων τὰ
 ὦτα ἀπέτεμε ἐπ' αὐτῇ δὴ τινὶ οὐ σμικρῇ.
 ἢ ὦν δὴ Φαιδύμηⁱ αὕτη ἢ τῷ Οτάνεω θυ-
 γάτρῃ, πάντα ἐπιτελέσσα τὰ ὑπεδέξατο
 τῷ πατρὶ, ἐπεὶ τε αὐτῇ μέρος ἐγένετο
 τῆς ἀπίξις παρὰ τὸν μάγον (ἐν περιτρο-

^g ἀφάσασσα. ^h κατεργάσασθαι. ⁱ φαιδυμή est in MS.

πῇ γὰρ δὴ αἱ γυναῖκες ^α Φοιτέουσι τοῖσι Πέρσησι ἐλθοῦσα παρ' αὐτὸν ἠῦδε. ὑπνωμένους δὲ καρτερῶς τῇ μάγῃ, ἤφασε τὰ ὦτα. μαθῶσα δὲ ἔχaleπῶς ἀλλ' εὐπετέως ἐκ ἔχοντα τὸν ἄνδρα ὦτα, ὥς ἡμέρη τάχιστα ἐγεγόνεε, πέμψασα ἐσήμηνε τῷ πατρὶ τὰ γενόμενα.

οἱ. Ὁ δὲ Οτάνης παραλαβὼν Ασπαθίνην καὶ Γωβρύην, Περσέων τε πρώτους ἐόντας καὶ ἐωϋτῷ ἐπιτηδεωτάτους ἐς πῖσιν, ἀπηγήσατο πᾶν τὸ πρῆγμα. οἱ δὲ καὶ αὐτοὶ ἄρα ὑπώπλευον οὕτω τοῦτο ἔχειν. ἀνενείκαντος δὲ τῇ Οτάνεος ^β τῆς λόγους, ἐδέξαντο καὶ ἐδοξέ σφι ἕκασον ἄνδρα Περσέων προσεταιρίσασθαι τοῦτον ὅτῳ πτερεῦει μάλιστα. Οτάνης μὲν νυν εἰσάγειαι Ἰνταφέρνεα. Γωβρύης δὲ ^γ, Μεγάβυζον. Ασπαθίνης δὲ, Ὑδάρνεα. γεγονότων δὲ τέτων ἕξ, παραγίνεσθαι ἐς τὰ Σῶσα Δαρεῖος ὁ Ὑσάσπεος, ἐκ Περσέων ἦκων. τούτων γὰρ δὴ ἦν οἱ ὁ πατήρ ὕπαρχος. ἐπεὶ ὦρ

^α δὴ γυναῖκες. ^β Οτάνης. ^γ ὁ δὲ Γωβρύης.

circuitum ad illos pergunt) adiens magum, una cubuit, ejusque, dum vehementi somno correptus esset, aures palpavit: quibus carere hominem, non difficulter sed facile sane deprehendit. Ubi illuxit, celerrime patrem certiore rei gestae facit.

70. Iste, sumptis Aspathine et Gobrya Persarumque primoribus, et ad fidem sibi servandam accommodatissimis, rem omnem exponit, qui et ipsi rem ita se habere suspicabantur. eoque verba quae Otanes attulerat, admiserunt: constitueruntque ut singuli sibi singulos in societatem deligerent e Persis quibus maxime confiderent. Ascivit itaque sibi Otanes Intaphernem, Gobryas Megabyzum, Aspathines Hydarnem. hi quum sex forent, advenit Susa Darius Hystaspis ex Persis veniens; nam his pater ejus praeerat. qui quum advenisset, placuit sex

Persis Darium quoque in societatem ad-
sciscere.

71. Qui quum septem essent, con-
gressi fidem mutuo dederunt et collo-
quuti sunt. Quumque ad Darium ordo
dicendae sententiae venisset, ita apud ce-
teros verba fecit: ‘ Equidem mihi vide-
‘ bar ego solus nosse magum regnare, et
‘ Smerdin, filium Cyri, mortem oppeti-
‘ isse: atque ob id ipsum dedita opera huc
‘ me contuli, ad necem mago comparan-
‘ dam. Verum quandoquidem contigit,
‘ ut vos quoque rem sciatis et non solum
‘ ego, videtur mihi confestim esse pera-
‘ gendum neque differendum. neque e-
‘ nim id melius.’ Ad haec Otanes, ‘ Fili,
‘ inquit, Hystaspis, et patre egregio ortus
‘ es, et te nihilo inferiorem esse patre tuo
‘ videris praeferre: noli tamen ita prope-
‘ rare ad rem aggrediendam inconsulto,
‘ sed considerantius illam capeffe: oportet

αὐτὸς ἀπρίκετο, τοῖσι ἔξ τῶν Περσέων ἔδοξε καὶ Δαρεῖον προσεταιρίσασθαι.

οα'. Συνελθόντες δὲ οὗτοι ἐόντες ἐπ' αὐτῷ, ἐδίδουσαν σφίσι πίσις ^d καὶ λόγους. ἐπεὶ τε δὲ ἐς Δαρεῖον ἀπρίκετο γνώμην ἀποφαίνεσθαι, ἔλεγέ σφι τάδε· 'Εγὼ ταῦτα ἐδόκεον μὲν αὐτὸς ^e μῦθος ἐπίσασθαι, ὅτι 'τε ὁ μάγος εἴη ὁ βασιλεύων, καὶ Σμέρδης ὁ Κύρῳ τετελεύτηκε. καὶ αὖ τίς τ' εἶνεκεν ἦκω σπουδῇ, ὥς συστήσω ἐπὶ τῷ μάγῳ θάνατον. ἐπεὶ τε δὲ συνήνεικε, ὥστε καὶ ὑμέας εἰδέναι, καὶ μὴ μοῦνον ἐμὲ, ποιεῖν αὐτίκα μοι δοκεί, καὶ μὴ ὑπερβαλέσθαι. οὐ γὰρ ἄμεινον.' εἶπε πρὸς ταῦτα ὁ Οτάνης, 'ὦ παῖ Ὑδάσπεος, εἰς τε πατὴρ ἀγαθὸς, καὶ ἐκφαίνειν ἐοικας σεωυτὸν ἐόντα τῷ πατὴρ ^b οὐδὲν ἥσσω. τὴν μέντοι ἐπιχείρησιν ταύτην μὴ οὕτω συντάχυνε ἀβέλως, ἀλλ' ἐπὶ τὸ σωφρονέστερον αὐτὴν λάμβανε. δεῖ

^d ἐδίδουσαν σφι πίσις. ^e ἐδόκειον αὐτὸς. ^f καὶ αὐτῷ τούτῳ. ^b ἐν τῷ πατρί.

‘ γὰρ πλεῦνας γενομένους, ἔτῳ ἐπιχειρέ-
 ‘ ειν.’ λέγει πρὸς ταῦτα Δαρεῖος, ‘ Αν-
 ‘ δρες οἱ παρεόντες, τρόπῳ τῷ εἰρημένῳ ἐξ
 ‘ Οτάνεος εἰ χρήσεσθε, ἐπίστασθε ὅτι ἀ-
 ‘ πολέεσθε κάκιστα. ἔξοίσει γάρ τις πρὸς
 ‘ τὸν μάγον, ἰδίῃ περιβαλλόμενος ἐωϋτῷ
 ‘ κέρδεα. μάλιστα μὲν νυν ὀφείλετε ἐπ’
 ‘ ὑμέων αὐτῶν βαλόμενοι ^h ποιέειν ταῦ-
 ‘ τα· ἐπεὶ τε δὲ ὑμῖν ἀναφέρειν ἐς πλεῦ-
 ‘ νας ἐδόκεε, καὶ ἐμοὶ ὑπερέθεσθε, ἢ ποιέω-
 ‘ μεν σήμερον, ἢ ἴσε ὑμῖν ὅτι ἦν ὑπερπέ-
 ‘ ση ἢ νῦν ἡμέρη, ὥς ἐκ ἄλλος φθὰς ἐμεῦ
 ‘ καλήγορος ἔσαι, ἀλλὰ σφέας αὐτὰς ἐγὼ
 ‘ κατερέω πρὸς τὸν μάγον.’

οβ’. Λέγει πρὸς ταῦτα Οτάνης, ἐπει-
 ‘ δὴ ὥρα σπερχόμενον Δαρεῖον, ‘ Επεὶ
 ‘ τε ἡμέας συνταχύνειν ἀναγκάζεις, καὶ
 ‘ ὑπερβάλλεσθαι οὐκ ἔα, ἴθι ἐξηγέο αὐ-
 ‘ τὸς ὅτεω τρόπῳ πάριμεν ἐς τὰ βασι-
 ‘ λήϊα, καὶ ἐπιχειρήσομεν αὐτοῖσι. Φυλα-
 ‘ κας γὰρ δὴ διεξεώσας οἶδας καὶ αὐ-

^h βυλόμενοι.

‘ tet enim ita eum aggredi quum plures
 ‘ fuerimus.’ Tum Darius, ‘ Viri, inquit,
 ‘ qui adestis, si eo quem Otanes dixit u-
 ‘ temini modo, sciatis vos teterrime peri-
 ‘ tuos. aliquis enim privati lucri ratione
 ‘ habita rem ad magum deferet. Et vos
 ‘ quidem debetis maxime in vos solos
 ‘ rem suscipientes exequi: sed quoniam
 ‘ statuistis ad plures referendum et me
 ‘ adhibendum, aut hodie conficiamus, aut
 ‘ scitote, vobis si hodiernus elabatur dies,
 ‘ non alium occupaturum, ut me accuset,
 ‘ sed me ut vos deferam ad magum.’

72. Ad haec Otanes, quum cerneret
 Darium properare, ‘ Quoniam, inquit,
 ‘ nos una maturare compellis, nec sinis
 ‘ differre, age, expone ipse quonam pacto
 ‘ regiam introire possimus, et illos aggre-
 ‘ di. excubias namque dispositas esse, ipse
 ‘ quoque, etsi non visu, certe auditu no-

‘ sti: quas qua ratione transibimus?’ Cui
 respondens Darius, ‘ Certe multa sunt,
 ‘ inquit, Otanes, quae nequeunt oratione
 ‘ declarari, sed facto: alia, quae oratione
 ‘ quidem possunt, sed unde nihil clari o-
 ‘ peris exstitit. Vos vero nostis, excubias
 ‘ quae dispositae sunt, haudquaquam dif-
 ‘ ficiles esse ad transeundum. Partim enim
 ‘ nos qui tales sumus, nemo non (quis-
 ‘ quis ille sit) cedit nobis, vel ob reveren-
 ‘ tiam, vel ob timorem; partim habeo
 ‘ ipse praetextum accommodatissimum
 ‘ propter quem transeamus: siquidem mo-
 ‘ do e Persis venire me dicam, ac velle
 ‘ quaedam a patre mandata regi nuncia-
 ‘ re. Ubi enim oportet mendacium dice-
 ‘ re, dicatur. nam idem optamus, quique
 ‘ mendacium dicimus, quique veritatem:
 ‘ quippe quum illi mentiantur tunc, quum
 ‘ persuadendo sunt quippiam lucri factu-
 ‘ ri: et illi verum dicant, ut verum dica-

' τὸς, εἰ μὴ ἰδὼν, ἀλλ' ἀκούσας, ἄς τέω
 ' τρόπῳ περήσομεν; ἀμείβεται Δαρεῖος
 τοῖσδε · ' Οτάνη, ἥ πολλά ἐσι τὰ λόγῳ
 ' μὲν ἔκ οἱά τε δηλῶσαι, ἔργῳ δέ · ἄλλα
 ' οἷ' ἐσι τὰ λόγῳ μὲν οἱά τε, ἔργον δέ ἔ-
 ' δὲν ἀπ' αὐτῶν λαμπρὸν γίνεται. ὑμεῖς
 ' δὲ ἴσε φυλακὰς τὰς κατεφεύσας, εὐού-
 ' σας ἔδὲν χαλεπὰς παρελθεῖν. τῷτο μὲν
 ' γάρ, ἡμέων ἑόντων τοίων, ἔδεις ὅσις οὐ
 ' παρήσει · τὰ μὲν κου καταδεόμενος ἡ-
 ' μέας, τὰ δέ κου καὶ δειμαίνων. τοῦτο
 ' δὲ, ἔχω αὐτὸς σκῆψιν εὐπρεπεσάτην,
 ' τῇ πάριμεν · φὰς ἄρτι τε ἤκειν ἐκ Περ-
 ' σέων, καὶ βέλεσθαι τι ἔπος παρὰ τοῦ
 ' πατρὸς σημῆναι τῷ βασιλείῳ. ἔνθα γάρ
 ' τι δεῖ ψεύδος λέγεσθαι, λεγέσθω. τῷ
 ' γάρ αὐτοῦ γλιχόμεθα οἳ τε ψευδόμενοι
 ' καὶ οἳ τῇ ἀληθείᾳ διαχρεώμενοι. οἳ μὲν
 ' γε ψεύδονται τότε, ἐπεὰν τι μέλλωσι
 ' ψεύδεσι^α πείσαντες, κερδήσεσθαι · οἳ
 ' οἷ' ἀληθίζονταί τι, ἵνα τῇ ἀληθείᾳ ἐπι-

^α μέλλωσι τοῖσι ψεύδεσι.

‘ σπάσωνται κέρδος, καὶ τι μᾶλλον ^β σφι-
 ‘ σι ἐπιτράπηται. οὕτω ὦν ταῦτα ἀ-
 ‘ σκέοντες, τῷτοῦ ^γ περιεχόμεθα. εἰ δὲ
 ‘ μηδὲν κερδήσεσθαι μέλλοιεν, ὁμοίως ἂν
 ‘ ὁ, τε ἀληθιζόμενος, ψευδὴς εἴη, καὶ ὁ
 ‘ ψευδόμενος, ἀληθής. ὅς ἂν μὲν νυν τῶν
 ‘ πυλῶν ἐκὼν παρείη, αὐτῷ οἱ ἄμεινον
 ‘ ἐς χρόνον ἔσαι. ὅς δι’ ἂν ἀντιβαίνειν
 ‘ πειρᾶται, δεικνύσθω ἐνταῦτα ἐὼν πο-
 ‘ λέμιος, καὶ ἔπειτα ὡσάμενοι ἔσω, ἔργου ἐ-
 ‘ χώμεθα.

οὔ. Λέγει Γωβρύης μετὰ ταῦτα, ‘ Αν-
 ‘ δρες Φίλοι, ἡμῖν τότε κάλλιον παρέξει ^δ
 ‘ ἀνασώσασθαι τὴν ἀρχὴν, ἢ, εἴ γε μὴ
 ‘ οἱοί τε ἐσόμεθα αὐτὴν ἀναλαβεῖν, ἀπο-
 ‘ θανεῖν. ὅτε γὰρ ἀρχόμεθα μὲν, ἔοντες
 ‘ Πέρσαι, ὑπὸ Μήδᾳ ἀνδρὸς μάγᾳ, καὶ τέ-
 ‘ τῃ ὥτα ἐκ ἔχοντες, ὅσοι τε ὑμέων Καμ-
 ‘ βύση νοσέοντι παρεγένοντο, πάντως καὶ μέ-
 ‘ μνησθε τὰ ἐπέσκηψε Πέρσησι τελευ-
 ‘ τῶν τὸν βίον, μὴ πειρεωμένοισι ἀνακτᾶ

^β καὶ τις μᾶλλον, ^γ τῷτῳ. ^δ παρίξαι.

' do aliquod lucrum attrahant: et magis
 ' aliquid illis committatur. Sic igitur i-
 ' sta factitantes, idem tamen obtinemus.
 ' quod si nihil lucri facturi sunt, perae-
 ' que et verax foret mendax, et mendax
 ' verax. Quod autem ad janitores attinet,
 ' si quis eorum volens praetermittat, me-
 ' lius ei sequenti tempore erit: si quis re-
 ' sistere conabitur, ibi tunc pro hoste ha-
 ' beatur: et deinde intro irrumpentes,
 ' rem transigamus.'

73. Post haec Gobryas, ' Viri amici,
 ' inquit, nobis pulchrius erit recuperare
 ' imperium, aut, si recuperare non pote-
 ' rimus, mortem oppetere, quum, qui su-
 ' mus Persae, ab viro Medo regamur, eo-
 ' que aures non habente; et quicumque
 ' vestrum Cambyfi aegrotanti adfuerunt,
 ' memoria teneatis omnes, quae ille dum
 ' vita excederet, Persis imprecatus est, im-
 ' perium recuperare non tentantibus;

‘ quae nos tunc non admittebamus, sed
 ‘ per calumniam dici a Cambyse existi-
 ‘ mabamus. Nunc igitur calculum pono
 ‘ in Darii sententiam, neque ex hoc coe-
 ‘ tu dissolvi aliorum cunctes, quam recta
 ‘ adversus magum.’ Haec dicta a Gobrya
 omnes comprobarunt.

74. Interea vero dum ab istis consul-
 tatur, forte hoc contigit, ut magi inito
 inter se consilio statuerent conciliandum
 sibi amicum Prexaspcem, quod indigna
 passus a Cambyse esset, occiso ejus filio
 ictu sagittae, et solus mortem Smerdis Cy-
 ro geniti nosset, quem ipse suapte manu
 interemisset: quod praeterea apud Per-
 sas in maxima erat exilimatione. His de
 causis accitum hominem, sibi amicum
 comparabant; accipientes fidem, ac jure-
 jurando, certe fallaciam quae ab ipsis in
 Persas facta esset apud se habiturum, ne-
 que cuiquam mortalium patefacturum,

• σθαι τὴν ἀρχήν. τὰ τότε ἐκ ἐνεδεκόμε-
 • θα, ἀλλ' ἐπὶ διαβολῇ ἐδοκέομεν εἰπεῖν
 • Καμβύσεα. νῦν ὦν τίθεμαι ψῆφον πεί-
 • θεσθαι Δαρείῳ, καὶ μὴ διαλύεσθαι ἐκ τῆ
 • συλλόγου τῆδε ἄλλοθι ἰόντας ἢ ἐπὶ τὸν
 • μάγον ἰθέως. ταῦτα εἶπε Γωβρύης. καὶ
 πάντες ταῦτα αἶνον.

ὁδ'. Εν ᾧ δὲ οὗτοι ταῦτα ἐβλαλεύοντο,
 ἐγένετο κατὰ συντυχίην τάδε· τοῖσι μά-
 γοις ἔδοξε βλαευομένοις Πρηξάσπεα Φί-
 λον προσθέσθαι, ὅτι τε ἐπεπόνθεε πρὸς
 Καμβύσεω ἀνάρσια, ὅς οἱ τὸν παῖδα το-
 ξεύσας ἀπολωλέκεε· καὶ διότι μῆνος ἠπί-
 σατο τὸν Σμέρδιος τῆ Κύρου θάνατον, αὐ-
 τοχειρὴν μιν ἀπολέσας· πρὸς δ' ἔτι, ἔόν-
 τα ἐν αἰνῇ μεγίστῃ τὸν Πρηξάσπεα ἐν Πέρ-
 σησι. τῶτων δὴ μιν εἵνεκε καλέσαντες, Φί-
 λον προσεκλήωντο, πίσις τε ^α λαβόντες, καὶ
 ὀρκίοις, ἢ μὴν ἔξειν παρ' ἐωϋτῶ, μηδ' ἐ-
 ξοίσειν μηδενὶ ^β ἀνθρώπων τὴν ἀπὸ σφέων
 ἀπάτην ἐς Πέρσας γεγονῆαν· ὑπιοχνεύμε-

^α πίσις. ^β ἐξοίσειν παρὰ μηδενὶ.

νοι τὰ πάντα οἱ μυρία δώσειν. ὑποχομένου δὲ τῷ Πρηξάσπεω ποιήσιν ταῦτα, ὡς ἀνέπεισάν μιν οἱ μάγοι, δεύτερα προσέφερον, αὐτοὶ μὲν Φάμενοι Πέρσας πάντας συγκαλέειν ὑπὸ τὸ βασιλῆϊον τείχος, κῆνον δ' ἐκέλευον ἀναβάντα ἐπὶ πύργον ἀγορεύσαι, ὡς ὑπὸ τῷ Κύρῳ Σμέρδιος ἄρχονται, καὶ ὑπ' ἑδενὸς ἄλλου. ταῦτα δὲ οὕτω ἐνετέλλοντο, ὡς πιστοτάτῃ δῆθεν ἐόντις αὐτῷ ἐν Πέρσῃσι, καὶ πολλάκις ἀποδεξαμένη γνώμην ὡς περιεῖη ὁ Κύρου Σμέρδις, καὶ ἐξαρνησαμένη τὸν Φόνον αὐτῷ.

οἷ. Φάμενου δὲ καὶ ταῦτα εἰοίμην εἶναι ποιεῖν τοῦ Πρηξάσπεω, συγκαλέσαντες Πέρσας ^c οἱ μάγοι, ἀνεβίβασαν αὐτὸν ἐπὶ πύργον ^d, καὶ ἀγορεύειν ἐκέλευον. ὁ δὲ, τῶν μὲν τι ἐκείνοι προσεδέοντο αὐτῷ, τῶν μὲν ἐκὼν ἐπελήθει. ἀρξάμενος δὲ ἀπ' Αἰχαιμένεος, ἐγενεηλόγησε τὴν πατρίην τῷ Κύρῳ. μετὰ δὲ, ὡς ἐς τῷτο κατέβη, τελευτῶν ἔλεγε ὅσα ἀγαθὰ Κύρος Πέρσας πε-

^c συγκαλίσαντες τὰς Πέρσας. ^d ἐπὶ τὸν πύργον.

pollicitantes omnia innumera se ei datoros. Recipiente Prexaspe facturum se quae magi suaferant, iterum illi dicere, in animo se habere omnes Persas sub castellum regium convocare: ideoque jubere hunc conscensa turri praedicare, a Smerdie Cyri Persis imperari, et ab alio nemine. Haec illi sic praecipiebant, veluti homini summae apud Persas autoritatis, et qui saepenumero asseverasset superesse Smerdin Cyri, ac caedem a se factam pernegasset.

75. Haec quoque Prexaspe se paratum exequi dicente, magi convocatis Persis, hominem in turrim perductum jubent habere orationem. Prexaspes, ea quae ab istis oratus fuerat sponte obliviscitur: exorsusque ab Achacmene, seriem familiae Cyri recenset: et ubi devenit ad hoc, tandem commemoravit Cyri in

Perfas beneficia. His expositis, promptis veritatem, caussatus ideo se antehac occultasse, quod sibi tutum non fuisset proferre rem gestam, sed in praesens ab necessitate deprehensum proferre: dixitque se a Cambyse adactum Smerdin Cyri quidem occidisse, et magos esse qui regnent. Multis quoque verbis Perfas quum devovisset nisi rursus imperium recuperarent, ac magos ulciscerentur, sese in caput a turri praecipitem didit. Hunc in modum Prexaspes, vir per omne tempus vitae spectatus, occubuit.

76. At septem Persae, ubi constituerunt aggredi protinus magos, neque rem differre, deos comprecatum ierunt, omnino ignari eorum quae circa Prexasphem acta essent: sed haec inter eundem in medio itineris audierunt: eoque a via sece-

παῖήκοι· διεξελθὼν δὲ ταῦτα, ἐξέφαινε τὴν ἀληθείην, φάμενος πρότερον μὲν κρυπτεῖν· οὐ γάρ οἱ εἶναι ἀσφαλὲς λέγειν τὰ γενόμενα· ἐν δὲ τῷ παρεόντι ἀναγκαίην μιν καταλαμβάνειν φαίνειν. καὶ δὴ ἔλεγε, τὸν μὲν Κύρου Σμέρδιν ὡς αὐτὸς ὑπὸ Καμβύσεω ἀναγκαζόμενος ἀποκτείνειε, τὸς μάγας δὲ βασιλεύειν. Πέρσησι δὲ πολλὰ ἐπαρησάμενος, εἰ μὴ ἀνακλήσασαί το ὀπίσω τὴν ἀρχὴν, καὶ τὸς μάγας τισαῖατο, ἀπῆκε ἐαυτὸν ἐπὶ κεφαλὴν φέρεσθαι ἀπὸ τῆς πύργου κάτω. Πρηνξάσπης μὲν νυν ἐὼν τὸν πάντα χρόνον ἀνὴρ δόκιμος, οὕτω ἐτελεύτησε.

ος'. Οἱ δὲ δὴ ἐπὶ τῶν Περσέων, ὡς ἐβλήσαντο αὐτίκα ἐπιχειρεῖν τοῖσι μάγοις, καὶ μὴ ὑπερβάλλεσθαι, ἦσαν εὐζάμενοι τοῖσι θεοῖσι, τῶν περὶ Πρηνξάσπεα πρηχθέντων εἰδότες ἑδέν. ἐν τε δὴ τῇ ὁδῷ μέσῃ σίχοντες^c ἐγίνοντο, καὶ τὰ περὶ Πρηνξάσπεα γεγονότα ἐπυνθάνοντο. ἐνθαῦτα ἐκ-

^c σίχοντες.

πάντες τῆς ὁδοῦ, ἐδίδουσιν αὐτοῖσι σφίσι λόγους· οἱ μὲν ἀμφὶ τὸν Οτάνην, πᾶν χυκελεύοντες ὑπερβαλέεσθαι[†], μηδὲ οἰδεόντων τῶν πρηγμάτων, ἐπιτίθεσθαι· οἱ δὲ ἀμφὶ τὸν Δαρεῖον, αὐτίκα τε ἵεναι, καὶ τὰ δεδογμένα ποιεῖν, μηδὲ ὑπερβάλλεσθαι. ὠδίζομένων δὲ αὐτῶν, ἐφάνη ἱρήκων ἑπτὰ ζεύγεα, δύο αἰγυπιῶν ζεύγεα διώκοντά τε καὶ τίλλοντα καὶ ἀμύσσοντα. ἰδόντες δὲ ταῦτα οἱ ἐπὶ αὐτῇ τὴν τε Δαρεῖον πάντες ἄνεον γνώμην, καὶ ἔπειτα ἦσαν ἐπὶ τὰ βασιλῆϊα τεθαρρήκοτες τοῖσι ὄρνισι.

οἷ. Ἐπιστᾶσι δὲ ἐπὶ τὰς πύλας ἐγένετο οἷον τι Δαρεῖω ἡ γνώμη ἔφερε. καταδεόμενοι γὰρ οἱ φύλακοι ἄνδρας τὸς Περσέων πρώτους, καὶ ἑδὲν τοιοῦτον ὑποπτεύοντες ἐξ αὐτῶν ἔσεσθαι, παρέσαν, δεῖν πομπῇ χρεωμένους. καὶ ἐπὶ πρῶτα ἑδείς. ἐπεὶ τε δὲ καὶ παρῆλθον εἰς τὴν αὐλήν, ἐνέκυρσαν τοῖσι τὰς ἀγγελίας ἐσφέρουσι εὐνούχοισι οἱ σφῆας ἰσόρεον ὅ,τι θέλοντες ἤκουον.

[†] ὑπερβαλίσθαι.

dentes inter se colloquuti sunt. Et Otanes quidem censuit propositum prorsus differri, neque tumescentibus rebus insidiari: Darius vero confestim ire, et quod decretum esset peragere, neque cessare. Eis concertantibus apparuerunt septem accipitrum paria, insectantium duo paria vulturum, eosque vellicantium atque insectantium. Quod intuentes illi septem, sententiam Darii omnes comprobarunt; et mox freti avibus ad regiam cum fiducia perrexerunt.

77. Ubi ad portas adfuerunt, prout Darius senserat, ita evenit. nam custodes reveriti Persarum primarios, nec aliquid hujusmodi suspicantes ex his fore, admitterunt missione divina instinctos; neque vel interrogavit quisquam. Ubi in aulam introgressi sunt, offendunt eunuchos qui erant a nunciis; et hos qua gratia venirent interrogaverunt; simulque inter

percontandum janitoribus minitabantur, quod istos ingredi permisissent: atque ulterius pergere volentes eosdem prohibebant. Isti se mutuo cohortati, eductis gladiis, eos a quibus arcebantur, ibidem simul trucidant; iidemque cursu in conclave contendunt.

78. In eo tunc forte ambo magi agebant, et de iis quae a Prexaspe erant acta consultabant. Qui quum vidissent tumultuantes eunuchos atque vociferantes, recurrerunt uterque: et quod fiebat animadvertentes, ad viros conversi sunt: quorum unus occupat arcum, alter lanceam sumit. atque inde adoriuntur invicem. Verum arcus ei qui illum sumpserat, quum hostes juxta essent, et arriperent, nulli usui fuit: alter qui se lancea tuebatur, tum Aspathinis femur percussit, tum oculum In-

καὶ ἅμα ἰσορέοντες τέτρες, τοῖσι πυλωροῖσι^α
ἀπείλεον ὅτι σφέας παρήκαν· ἴσχον τε
βυλομένους τοὺς ἑπτὰ εἰς τὸ πρόσω παριέ-
ναι· οἱ δὲ, διακελευσάμενοι, καὶ σπασάμενοι
τὰ ἐγχειρίδια, τέτρους μὲν τῶς ἴσχοντας
αὐτῶ ταύτῃ συγκεντέεσι· αὐτοὶ δὲ ἦσαν
δρόμῳ εἰς τὸν ἀνδρεῶνα.

οἱ. Οἱ δὲ μάγοι ἔτυχον ἀμφοτέρω
τηνικαῦτα ἔόντες τε εἴσω^β, καὶ τὰ ἀπὸ
Πρηξάσπεω γένομενα ἐν βουλῇ ἔχοντες.
ἐπεὶ ὦν εἶδον τῶς εὐνούχους τεθορυβημένους
τε καὶ βοῶντας, ἀνά τε ἔδραμον πάλιν ἀμ-
φότεροι, καὶ ὥς ἔμαθον τὸ ποιούμενον, πρὸς
ἀλκὴν ἐτράποντο. ὁ μὲν δὴ αὐτέων φθά-
νει τὰ τόξα κατελόμενος· ὁ δὲ, πρὸς τὴν
αἰχμὴν ἐτράπετο. ἐνθαῦτα δὲ συνέμισγον
ἀλλήλοισι. τῷ μὲν δὴ τὰ τόξα ἀναλα-
βόντι αὐτέων, ἔόντων τε ἀγχι^γ τῶν^γ πο-
λεμίων, καὶ προσκειμένων, ἦν χρηστὰ ἔδεν.
ὁ δ' ἕτερος τῇ αἰχμῇ ἡμύνετο· καὶ τῷτο
μὲν, Ασπαθίνην παίει εἰς τὸν μηρόν· τῷ-

^α πυλωροῖσι. ^β ἰόντες ἔσω. ^γ ἀγχι αὐτῶ τῶν.

το δὲ, Ἰνταφέρνεα ἐς τὸν ὀφθαλμόν. καὶ ἐξερήθη μὲν τῷ ὀφθαλμῷ ἐκ τῷ τρώματος ὁ Ἰνταφέρνης, οὐ μέντοι ἀπέθανέ γε. τῶν μὲν δὴ μάγων οὐτερος τραυματίζει τέτῳ· ὁ δὲ ἕτερος, ἐπεὶ τέ οἱ τὰ τόξα ἔδεν χρησά ἐγένετο, ἦν γὰρ δὴ θάλαμος ἐσέχων ἐς τὸν ἀνδρεῶνα, ἐς τῷτον καλαφεύγει, θέλων αὐτῷ προθεῖναι τὰς θύρας· καὶ οἱ συνεσπίπτουσι τῶν ἐπὶ αὐτοῦ δύο, Δαρειῖός τε καὶ Γωβρύης. συμπλακέντος δὲ Γωβρύεω τῷ μάγῳ, ὁ Δαρειῖος ἐπεσεῶς ἠπόρει, οἷα ἐν σκότει, προμηθεόμενος μὴ πλήξῃ τὸν Γωβρύην. ὁρῶν δὲ μιν ἀργὸν ἐπεσεῶτα ὁ Γωβρύης, εἶρετο ὅτι ἔχρηται τῇ χειρί· ὁ δὲ εἶπε, ‘ Προμηθεόμενος σέο, μὴ πλήξω.’ Γωβρύης δὲ ἀμείβετο, ‘ Ωθει καὶ δι’ ἀμφοτέρων τὸ ξίφος.’ Δαρειῖος δὲ πυθόμενος, ὥσε τὸ ^d ἐγχειρίδιον, καὶ ἔτυχέ κως τοῦ μάγῃ.

οθ'. Αποκλείναντες δὲ τὰς μάγας, καὶ ἀποταμόντες αὐτέων τὰς κεφαλὰς, τοὺς

^d ἔστι τι τὸ.

æaphernis ; oculoque ex vulnere Intaphernes, non tamen et vita privatus est. Hos igitur alter magorum vulneravit : alter vero, quando arcus ei nulli usui erat, in thalamum qui erat conclavi contiguus, se proripuit, fores occlusurus. Sed illuc duo de septem cum eo simul irrumpunt, Darius et Gobryas : quum autem Gobryas esset amplexus magum, Darius adstans atque haerens, utpote in tenebris, praecebat ne Gobryam feriret. Eum cernens Gobryas ociosum adstantem, interrogavit cur non uteretur manu. Respondenti Dario, sollicitus de te, ne feriam, ‘ Tu vero, inquit Gobryas, vel per utrumque exige gladium.’ Cui Darius obtemperans, pugionis ictu adaucto magum casu percussit.

79. Interfectis magis et capitibus eorum amputatis, eos qui faucii ex suis e-

rant illic relinquunt, tum quod invalidi essent, tum arcis tuendae causa; quinque eorum habentes magorum capita currunt cum vociferatione ac strepitu: ceterosque Persas compellando, rem gestam exponebant, capita ostentantes: et simul quicunque magorum ipsis occurrebat mactabant. Persae, cognito quod actum ab septem illis erat ac dolo magorum, et ipsi facienda sibi alia ejusmodi censuerunt; eductisque gladiis, ubicunque reperiebant magum, interficiebant, et, nisi noctis interventu cohibiti fuissent, neminem magum reliquissent. Hunc diem Persae maxime solennem publice observant, et in eo ingens celebrant festum, vocantes id *μυγοφόνια*, id est, *magorum caedem*. quo die nulli mago fas est prodire in lucem, sed cuncti magi se intra domum continent.

μὲν τρωματίας ἐωϋτῶν αὐτῷ λείπῃσι, καὶ
 ἀδυνασίῃς εἵνεκεν, καὶ Φυλακῆς τῆς ἀκρο-
 πόλιος. οἱ δὲ πέντε αὐτέων ἔχοντες τῶν
 μάγων τὰς κεφαλὰς, ἔθεον, βοῇ τε καὶ
 πατάγῳ χρεώμενοι. καὶ Πέρσας τὰς ἄλ-
 λας ἐπεκαλέοντο, ἐξηγεόμενοι τε τὸ πρῆγ-
 μα, καὶ δεικνύοντες τὰς κεφαλὰς· καὶ ἅμα
 ἔκλεινον πάντᾳ τινι τῶν μάγων τὸν ἐν πο-
 σὶ γινόμενον. οἱ δὲ Πέρσαι, μαθόντες τὸ
 γεγονός ἐκ τῶν ἐπὶ αὐτῶν, καὶ τῶν μάγων τὴν
 ἀπάτην, ἐδικαίευν καὶ αὐτοὶ ἕτερα τοιαῦ-
 τα ποιεῖν. σπασάμενοι δὲ τὰ ἐγχειρίδια,
 ἔκτεινον ὅκου τινὰ μάγων εὕρισκον· εἰ δὲ
 μὴ νῦν ἐπελθῶσα ἔσχε, ἔλιπον ἂν οὐδένα
 μάγον. ταύτην τὴν ἡμέρην θεραπεύουσι
 Πέρσαι κοινῇ μάλισα τῶν ἡμερέων· καὶ
 ἐν αὐτῇ ὁρτὴν μεγάλην ἀνάγουσι ^α, ἣ κέ-
 κληται ὑπὸ Περσέων μαγοφόνια ^β. ἐν τῇ
 μάγον οὐδένα ἔξεσι φανῆναι εἰς τὸ φῶς, ἀλ-
 λά κατ' οἴκους ἐωϋτὸς οἱ μάγοι ἔχουσι τὴν
 ἡμέρην ταύτην.

^α ἐν αὐτῇ, κοινῇ ὁρτὴν μεγάλην ἀγνοῦσι. ^β μαγοφόνια.

π'. Επεὶ τε δὲ κατέστη ὁ Δόρυβος, καὶ
ἐντὸς πέντε ἡμερέων ἐγένετο, ἐββλεύοντο
οἱ ἐπανασάντες τοῖσι μάγοισι περὶ τῶν
πρηγμάτων πάντων· καὶ ἐλέχθησαν λό-
γοι ἄπιστοι μὲν ἐνίοισι Ἑλλήνων, ἐλέχθη-
σαν δὲ ὧν. Οτάνης μὲν ἐκέλευε ἐς μέσον
Πέρσης καταθεῖναι τὰ πρήγματα, λέ-
γων τάδε, ' Εμοὶ δοκέει, ἓνα μὲν ἡμέων
' μῆναρχον μῆνον μηκέτι γενέσθαι· οὔτε
' γὰρ ἡδὺ, οὔτε ἀγαθόν. εἶδετε μὲν γὰρ
' τὴν Καμβύσειω ὕβριν ἐπ' ὅσον ἐπεξῆλθε,
' μετεσχήκατε δὲ καὶ τῆς τῆς μάγου ὕβριος.
' κῶς δ' ἂν εἴη χρῆμα κατηρητημένον μῆ-
' ναρχίῃ, τῇ ἕξεσι ἀνουθύνω^ε ποιεῖν τὰ
' βύλεται; καὶ γὰρ ἂν τὸν ἄριστον ἀνδρῶν
' πάντων σάντα ἐς ταύτην, ἐκτὸς^δ τῶν
' ἐωθότων νοσημάτων σήσειε. ἐγγίνεσθαι μὲν
' γὰρ οἱ ὕβρις ὑπὸ τῶν παρεόντων ἀγα-
' θῶν, Φθόνος δὲ ἀρχῇθεν ἐνεμφύεται
' ἀνθρώπῳ. δύο δὲ ἔχων ταῦτα, ἔχει

^ε ἀνευθύνως. ^δ ταύτην τὴν ἀρχὴν, ἐκτὸς. ^ε MS. habet ἰσχυρὰ
ita ut literae sit superposita litera μ.

80. Ubi resedit tumultus, diesque
 quinque excessere, ii qui magos invase-
 rant, de omni rerum statu consultabant.
 Quorum orationes etsi apud nonnullos
 Graecorum fide carent, tamen hujusmo-
 di fuerunt: Otanes hortabatur, ut rem
 Persicam in medium deponerent, ita in-
 quiens; 'Unum e nobis principem solum
 'amplius fieri mihi non videtur: neque
 'enim id aut jucundum est, aut bonum.
 'Nam et insolentiam Cambyſis novistis,
 'quo processerit, et partem sensistis inso-
 'lentiae. Quomodo autem res apta ha-
 'beatur monarchia, cui licet pro libidine
 'agere quae vult impune? quae virum,
 'etiamsi optimus omnium fuerit, tamen
 'quum in illa positus est, extra consuetos
 'abjecerit sensus? Quippe quum praeter
 'invidiam ab initio ingenitam homini, in-
 'generetur ex praesentibus bonis insolentia.
 'Itaque haec duo habens, omnem
 'malitiam habet; partim enim satiatus in-

solentia, multa et atrocia committit; par-
 tim per invidiam. Atenim vir tyrannus,
 ut qui omnia bona obtineat, debebat si-
 ne livore esse: verum contrario modo is
 comparatus est erga populares suos. si-
 quidem eorum optimis quibusque qui su-
 perstites sunt atque vivunt, invidet, de-
 terrimis civium delectatur: calumnias e-
 tiam admittere optimum putat. Hoc au-
 tem omnium indecentissimum est, nam
 sive mireris eum modeste, offenditur quod
 non effuse colatur: sive effuse colat quis,
 offenditur, quippe adulationem existi-
 mans. Et ut exequar dicendo quae maxi-
 ma sunt, jura patriae labefactat, femi-
 nis vim affert, sine judicio interimit. At
 quum dominatur multitudo, primum
 quidem nomen obtinet omnium pulcher-
 rimum, juris aequabilitatem: deinde ve-
 ro nihil eorum agit quae unus omne im-
 perium tenens. nam magistratus sorte
 regit, tum administrationum rationem

• πᾶσαν κακότηλα. τὰ μὲν γὰρ ὕβρει κε-
 • κορημένος ἔρδει πολλά καὶ ἀτάσθαλα.
 • τὰ δὲ, φθόνῳ. καίτοι ἄνδρα γε τύραν-
 • νον, ἄφθονον ἔδει εἶναι, ἔχοντά γε πάν-
 • τα τὰ ἀγαθὰ. τὸ δὲ ὑπεναντίον τέττι
 • ἐς τὰς πολιήτας πέφυκε. Φθονέει γὰρ
 • τοῖσι ἀρίστοισι περιεοῦσί τε καὶ ζώουσι,
 • χαίρει δὲ τοῖσι κακίστοισι τῶν ἀσῶν.
 • διαβολὰς δὲ ἄριστον ἐνδέκεσθαι ἡγέεται.
 • ἀναρμοςότατον δὲ πάντων. ἦν τε γὰρ
 • αὐτὸν μετρίως θωυμάζης, ἄχθεται ὅτι
 • οὐ κάρτα θεραπεύεται. ἦν τε θερα-
 • πεύῃ τις κάρτα, ἄχθεται ἅτε θωπεί-
 • αν ἡγόμενος¹. τὰ δὲ δὴ μέγιστα ἔρχο-
 • μαί ἐρέων. νόμαιά τε κινεῖ πατρία, καὶ
 • βιάται γυναῖκας, κτείνει τε ἀκρίτως.
 • πληθὺς δὲ ἄρχον, πρῶτα μὲν, οὐνομα
 • πάντων κάλλιστον ἔχει, ἰσονομίην. δεύ-
 • τερα δὲ, τέττων τῶν ὁ μέναρχος, ποι-
 • εῖ οὐδέν. πάλῳ μὲν ἀρχὰς² ἄρχει,

¹ verbum ἡγόμενος non exstabat in MS. ² πάλῳ μιν γὰρ ἄρχας.

• ὑπεύθυνον δὲ ἀρχὴν ἔχει, βουλευμά-
 • τα δὲ πάντα ἐς τὸ κοινὸν ἀναφέρει. τί-
 • θεμαι ὦν γνώμην, μετέντας ἡμέας μου-
 • ναρχίην, τὸ πλῆθος ἀέξειν· ἐν γὰρ τῷ
 • πολλῷ ἐνὶ τὰ πάντα. Οτάνης μὲν δὴ
 ταύτην τὴν γνώμην ἐσέφερε.

πα'. Μεγάβυζος δὲ ὀλιγαρχίῃ ἐκέ-
 λευε ἐπιτράπειν, λέγων τάδε, ' Τὰ μὲν
 • Οτάνης εἶπε, τυραννίδα παύων, λελέχ-
 • θω κάμοι ταῦτα· τὰ δὲ ἐς τὸ πλῆ-
 • θος ἀνωγε φέρειν τὸ κράτος, γνώμης
 • τῆς ἀρίστης ἡμάρτηκε. ὁμίλου γὰρ ἀ-
 • χρηίς ἑδέν ἐστι ἀξυνετώτερον, οὐδὲ ὑβρι-
 • σότερον ^α. καὶ τυράννης ὑβριν φεύγοντας
 • ἀνδρας, ἐς δῆμου ἀκολάστῃ ὑβριν πεσέειν,
 • ἐστὶ ἑδαμῶς ἀναχετόν· ὁ μὲν γὰρ, εἴ τι
 • ποίει, γινώσκων ποίει· τῷ δὲ ὁ γινώ-
 • σκειν ^β ἐνὶ. κῶς γὰρ ἂν γινώσκοι, ὅς ἑτ'
 • ἐδιδάχθη, οὔτε οἶδε καλὸν οὐδὲν, οὐδ'
 • οἰκήιον· ὠθέει τε ἐμπεσὼν τὰ πρήγμα-
 • τα ἀνευ νόου, χειμάρρῳ ποταμῷ ἰκε-

^α ὑβριστικώτερον. ^β τῷ δὲ ἑδὲ γινώσκειν.

' reddit: omnia denique consilia in com-
 ' mune refert. Itaque dico pro sententia
 ' nobis monarchiam seponentibus multi-
 ' tudinem auctum ire. in multo enim in-
 ' sunt omnia.' Otanes quidem hanc sen-
 tentiam dixit.

81. Megabyzus autem imperio pau-
 corum monebat permittere, his verbis ;
 ' Quae Otanes dixit de abolenda tyranni-
 ' de, ea sint dicta a me quoque: sed qua-
 ' tenus hortabatur potentiam deferri ad
 ' multitudinem, ab optima erravit senten-
 ' tia. Etenim inutili coetu nihil est neque
 ' insipientius, neque insolentius. Itaque
 ' eos qui tyranni insolentiam fugiunt, ad
 ' intemperantis plebis recidere insolenti-
 ' am, nequaquam tolerandum est. Nam
 ' tyrannus, siquid facit, intelligens facit:
 ' at plebi hoc adest, ut nihil intelligat.
 ' quo enim pacto intelligat, qui neque e-
 ' doctus est, neque quidquam honestum
 ' novit, neque domesticum? et qui inci-

‘dens pellit negotia sine mente torrenti
 ‘flumini similis? Quare siqui male con-
 ‘sultum Persis cupiunt, ii statu populari
 ‘utantur: nos vero conventu virorum op-
 ‘timorum delecto, ad eos imperium de-
 ‘feramus. nam inter eos et ipsi erimus,
 ‘et ex optimis viris credibile est optima
 ‘existere consilia.’ Hanc Megabyzus sen-
 tentiam dixit.

82. Tertio loco suam Darius, inqui-
 ens, ‘Quae Megabyzus dixit, quatenus ad
 ‘statum popularem pertinent, recte mihi
 ‘videtur dixisse: quatenus autem ad sta-
 ‘tum paucorum, non recte. propositis e-
 ‘nim tribus statibus, et his omnibus op-
 ‘timis, ut optime imperet populus, opti-
 ‘me pauci, optime unus, inter haec mul-
 ‘to antecellere hoc postremum sentio.
 ‘imperio enim unius viri qui optimus sit,
 ‘nihil melius queat esse. Hoc enim ani-
 ‘mo utens sine reprehensione multitudi-
 ‘nem populi curet, taceanturque sic prae-

' λος. δῆμῳ μὲν νυν οἱ Πέρσῃσι κακὸν νο-
 ' εῖουσι, οὗτοι χράσθων. ἡμεῖς δὲ ἀνδρῶν
 ' τῶν ἀρίστων ἐπιλέξαντες ὁμιλίην, τού-
 ' τοισι περιθέωμεν τὸ κράτος. ἐν γὰρ δὴ
 ' τούτοισι καὶ αὐτοὶ ἐνεσόμεθα. ἀρίστων
 ' δὲ ἀνδρῶν εἰκὸς ἄριστα βουλευόμενα γίνε-
 ' σθαι.' Μεγάβυζος μὲν δὴ ταύτην γνώ-
 μην εἰσέφερε.

πβ'. Τρίτος δὲ Δαρεῖος ἀπεδείκνυτο
 γνώμην, λέγων, ' Εμοὶ δὲ τὰ μὲν εἶπε
 ' Μεγάβυζος, ἐς τὸ πλῆθος ἔχοντα, δο-
 ' κέει ὀρθῶς λέξαι· τὰ δ' ἐς ὀλιγαρχί-
 ' ῃν, οὐκ ὀρθῶς. τριῶν γὰρ προκειμένων,
 ' καὶ πάντων τῶν λέγω ἀρίστων ἑόντων,
 ' δήμου τε ἀρίστου, καὶ ὀλιγαρχίης, καὶ
 ' μουνάρχου, πολλῷ τῷτο προέχειν λέ-
 ' γω. ἀνδρὸς γὰρ ἑνὸς τοῦ ἀρίστου ἔξεν ἄ-
 ' μεινον ἢ Φανείη. γνώμη γὰρ τοιούτη
 ' χρεώμενος, ἐπιτροπεύοι ἢ ἀνωμήτως
 ' τῷ πλῆθει· σιγῶτό τε ἢ βουλευομένη
 ' ἐπὶ δυσμενέας ἀνδρας οὕτω μάλιτα· ἐν

δὲ ὀλιγαρχίῃ, πολλοῖσι ἀρεῖῃν ἐπασκέ-
 ουσι ἐς τὸ κοινόν, ἔχθρα ἴδια ἰσχυρὰ φι-
 λείει ἐγγίνεσθαι. αὐτὸς γὰρ ἕκαστος βε-
 λόμενος κορυφαῖος εἶναι, γνώμησίν τε νι-
 κᾶν, ἐς ἔχθρα μεγάλα ἀλλήλοισι ἀπι-
 κνέονταί· ἐξ ὧν σάσεις ἐγγίνονται· ἐκ δὲ
 τῶν σασίων, Φόνος· ἐκ δὲ τοῦ Φόνου,
 ἀπέβη ἐς μοναρχίην. καὶ ἐν τούτῳ διέ-
 δεξε ὅσον ἐστὶ τῷτο ἄριστον. δήμου τε αὖ
 ἄρχοντος ἀδύνατα μὴ οὐ κακότηλα ἐγ-
 γενέσθαι. κακότητος τοίνυν ἐγγινομέ-
 νης ἐς τὰ κοινὰ, ἔχθρα μὲν οὐκ ἐγγί-
 νεται τοῖσι κακοῖσι, Φιλία^α δὲ ἰσχυ-
 ραί. οἱ γὰρ κακοῦντες τὰ κοινὰ, συγκρύ-
 ψαντες ποιεῦσι. τοῦτο δὲ τοιοῦτο γίνε-
 ται, ἐς ὃ ἂν προσάς τις τοῦ δήμου τοὺς
 τοιοῦτους παύσῃ. ἐκ δὲ αὐτῶν θωῦμά-
 ζεται οὗτος δὴ ὑπὸ τῷ δήμῳ· θωῦμα-
 ζόμενος δὴ ἂν ὧν ἐφάνη μούναρχος εἶναι·
 καὶ ἐν τούτῳ δηλοῖ καὶ οὗτος ὡς ἡ μου-
 ναρχίῃ κράτιστον. ἐνὶ δὲ ἔπει πάντα

^α ἰγγίνεσθαι τοῖσι, φιλία.

‘cipue consilia in viros infestos capta. At
‘in statu paucorum, quum plures virtuti
‘incumbant in publicum, vehementia pri-
‘vata odia excitari consuerunt. quum e-
‘nim quisque princeps esse optet, et con-
‘siliis vincere, ad ingentes inter se inimi-
‘citas evadunt. Ex quibus seditiones exi-
‘stunt, e seditionibus caedes, e caedibus
‘ad unius imperium devenitur. et hac re
‘monstravit, quantum sit hoc praestantis-
‘simum. Jam vero, plebe imperante, fieri
‘non potest, quin malitia intret: ingressa
‘malitia in rempublicam malis quidem il-
‘lis odia non existunt, sed amicitiae vali-
‘dae. qui enim rempublicam corrup-
‘punt, mutuo se occultant: idque tamdiu
‘fit dum aliquis populo praepositus tales
‘homines compescat; quem propter ista
‘populus admiratur. Hic quum admira-
‘tioni est, tunc vere monarchus ostendi-
‘tur, declarans etiam in hoc monarchiam

‘esse praestantissimum. Atque ut uno ver-
 ‘bo omnia comprehendens dicam, unde
 ‘nobis libertas extitit? et a quo data? a
 ‘populone, an oligarchia, an monarcho?
 ‘Ego igitur sentio, nos per unum virum
 ‘liberatos, debere illud ipsum complecti;
 ‘et praeter hoc leges patrias bene consti-
 ‘tutas non dissolvere: non enim melius.’

83. Hae tres dictae fuerunt senten-
 tia, et ex septem illis quatuor huic assense-
 runt. Otanes, qui juris aequabilitatem fa-
 cere Persis studebat, ubi ipsius sententia re-
 jecta est, apud eos ita in medium loquutus
 est, ‘Viri socii, videlicet necesse est unum
 ‘aliquem e nobis regem fieri, sive sorte
 ‘fortiamur, sive permittamus Persarum
 ‘multitudini quem illi elegerint, sive qua
 ‘alia ratione; equidem ego inter vos non
 ‘contendam. quippe qui neque praeesse
 ‘volo, neque regnari. Et hac lege cedo
 ‘imperio, ut a nullo vestrum regner aut

• συλλαβόντα εἰπεῖν, κόθεν ἡμῖν ἢ ἔλευ-
 • ϑερίῃ ἐγένετο; καὶ τεῦ δόντος; κότερα
 • παρὰ τῆ δῆμυ, ἢ ὀλιγαρχίης, ἢ μενάρ-
 • χου; ἔχω τοίνυν γνώμην, ἡμέας ἔλευ-
 • θερώθενίης διὰ ἓνα ἄνδρα, τὸ τοιοῦτο πε-
 • ρισέλλειν. χωρίς τε τούτου, πατρί-
 • ος νόμους μὴ λύειν ἔχονίης εὔ. οὐ γάρ
 • ἄμεινον.

πγ'. Γινώμαι μὲν δὴ τρεῖς αὗται προε-
 χέατο^h. οἱ δὲ τέσσερες τῶν ἑπτὰ ἀνδρῶν
 προσέθεντο ταύτῃ. ὡς δὲ ἐσώθη τῇ γνώ-
 μη ὁ Οτάνης, Πέρσησι ἰσονομίην σπεύδων
 ποιῆσαι, ἔλεξε ἐς μέσον αὐτοῖσι τάδε,
 • Ἄνδρες ῥασιῶται, δῆλα γὰρ δὴ ὅτι δεῖ
 • ἓνα γέ τινα ἡμέων βασιλέα γενέσθαι ἢ
 • τοι κλήρω γε λαχόντων, ἢ ἐπιτρεφάν-
 • των τῷ Περσέων πλήθει τὸν ἄν ἐκείνοι
 • ἔλονται, ἢ ἄλλην τινὰ μηχανήν. ἐγὼ
 • μὲν νυν ὑμῖν ἔκ ἐναγωνιεῦμαι. ἔτε γὰρ
 • ἄρχειν ἔτε ἄρχεσθαι ἐθέλω. ἐπὶ τῷ
 • δὲ ὑπεξίσταμαι τῆς ἀρχῆς, ἐπ' ᾧ τε

^h προσκίατο.

‘ ὑπ’ ὁθενὸς ὑμέων ἄρξομαι, ὅτε αὐτὸς ἐγώ,
 ‘ ὅτε οἱ ἀπ’ ἐμεῦ αἰεὶ γινόμενοι.’ τῆτου
 εἰπανίλος ταῦτα ὡς συνεχώρεον^c οἱ ἔξ ἐπὶ
 τέτοισι, οὗτος μὲν δὴ σφι ἔκ ἐνηγωνίζετο,
 ἀλλ’ ἐκ μέσῃ καθῆσο. καὶ νῦν αὕτη ἡ οἰκίη
 διατελέει μῆνη ἐλευθέρῃ ἔσσα Περσέων, καὶ
 ἀρχεῖται τοσαῦτα ὅσα αὕτη θέλει, νόμους
 ἔκ ὑπερβαίνουσα τῆς Περσέων.

πδ’. Οἱ δὲ λοιποὶ τῶν ἐπὶ ἀ ἐβούλευον-
 το ὡς βασιλέα δικαιοτάτα ζήσονται· καί
 σφι ἔδοξε, Οτάνη μὲν καὶ τοῖσι ἀπὸ Οτά-
 νεω αἰεὶ γινόμενοισι, ἣν ἐς ἄλλόν τινα τῶν
 ἐπὶ ἀ ἐλθῇ ἡ βασιληΐη, ἐξαίρετα δίδοσθαι
 ἐοδῆτά τε Μηδικὴν ἔτεος ἐκάστῃ καὶ τὴν
 πᾶσαν δωρεὴν ἣ γίνεσθαι ἐν Πέρσῃσι τιμω-
 ράτῃ. τῷδε δὲ εἵνεκεν ἐβούλευσάν οἱ δίδο-
 σθαι ταῦτα, ὅτι ἐβέλευσέ τε πρῶτος τὸ
 πρῆγμα, καὶ συνέστησε αὐτός. ταῦτα μὲν
 δὴ Οτάνη ἐξαίρετα. τάδε δὲ ἐς τὸ κοινὸν ἐ-
 βέλευσαν, παριέναι ἐς τὰ βασιλῆϊα πάντα
 τὸν βυλόμενον τῶν ἐπὶ ἀ ἄνευ ἐσαγγελέ-

^c ταῦτα, συμπάριον.

‘ipse ego, aut ullus unquam meorum posterorum.’ Otane haec loquuto, postquam ceteri sex ejus postulatis assenserunt, ita hic in aliis non contendens, e medio abiit alio fessum. Atque ad hunc usque diem sola haec familia inter Persas libertatem retinet, et in tantum regnatur, quantum ipsa vult, leges Persarum non transgrediens.

84. Ceteris autem istorum septem de rege justissime deligendo consultantibus, visum est, si ad aliquem ex ipsorum numero regnum perveniret, Otanem donari debere peculiariter ejusque deinceps universos posteros tum Medica quotannis veste, tum omni alio magnificentiae genere apud Persas honorificentissimo. Quae ideo decreverunt ei donanda quod primus rem agitaverat, et ipsos in coetum coëgerat. Et haec quidem decora Otani decreverunt: illa vero in commune, ut

regiam introire unicuique e septem sine internuncio liceret, nisi forte cum uxore cubaret rex: neve regi fas esset aliunde quam e familia conjuratorum uxorem ducere. De regno autem hunc in modum; ut sub ortum solis conscensis equis, dum in suburbio vectarentur, cujus equus sonum primus edidisset, is regnum obtineret.

85. Erat autem Dario equiso, vir solers, nomine Oebares: ad quem Darius, postquam e coetu digressi sunt, ita inquit, ‘ Oebares, de regni negotio sic inter nos
 ‘ convenit: cujus equus sub ipsum solis
 ‘ ortum equis conscensis sonum primus
 ‘ ediderit, is regno potiatur. Nunc igitur
 ‘ siquid solertiae habes, comminiscere, ut
 ‘ nos obtineamus hoc decus, et nemo alius.’ Respondet Oebares, ‘ ô Here, si
 ‘ in hoc versatur tibi ut rex sis vel non,
 ‘ de hoc ne esto sollicitus, et bonum ha-

ος, ἦν μὴ τυγχάνη εὐδων μετὰ γυναικὸς βασιλεύς· γαμέειν δὲ μὴ ἐξεῖναι ἄλλοθεν τῷ βασιλεῖ ἢ ἐκ τῶν συνεπανασάντων. περὶ δὲ τῆς βασιληΐης ἐβδλευσαν τοιοῦνδε· ὅτεν ἂν ὁ ἵππος ἡλίου ἐπανατέλλοντος πρῶτος φθέγξῃται ἐν τῷ προασείῳ, αὐτῶν ἐπιβεβηκότων, τοῦτον ἔχειν τὴν βασιληίην.

πέ. Δαρείῳ δὲ ἦν ἵπποκόμος, ἀνὴρ σοφός, τῷ οὖνομα ἦν Οἰβάρης. πρὸς τοῦτον τὸν ἄνδρα, ἐπεὶ τε διελύθησαν, ἔλεξε Δαρεῖος τάδε, ‘ Οἰβάρης, ἡμῖν δέδοκται περὶ
 ‘ τῆς βασιληΐης ποιεῖν κατὰ τάδε· ὅτεν
 ‘ ἂν ὁ ἵππος πρῶτος φθέγξῃται ἅμα τῷ
 ‘ ἡλίῳ ἀνιόντι, αὐτῶν ἐπαναβεβηκότων,
 ‘ τοῦτον ἔχειν τὴν βασιληίην. νῦν ὧν εἰ
 ‘ τίνα ἔχεις· σοφίην, μηχανῶ ὥς ἂν ἡ-
 ‘ μεῖς χῶμεν τῷτο τὸ γέρας, καὶ μὴ ἄλ-
 ‘ λός τις.’ ἀμείβεται Οἰβάρης τοῖσδε, ‘ Εἰ
 ‘ μὲν δὴ, ὧ δεσπότα, ἐν τούτῳ τοι ἐστὶ ἢ
 ‘ βασιλέα εἶναι ἢ μὴ, θάρσее τῷτο εἶνε-

• κε, καὶ θυμὸν ἔχε ἀγαθόν· ὥς βασιλεὺς
 • ὕδεις ἄλλος πρὸ σεῦ ἔσαι· τοιαῦτα ἔ-
 • χω φάρμακα· λέγει Δαρεῖος, ‘Εἰ τοί-
 • νυν τι τοιῦτον ἔχεις σόφισμα, ὦρῃ μη-
 • • χανᾶσθαι, καὶ μὴ ἀναβάλλεσθαι· ὥς τῆς
 • • ἐπίσης ἡμέρης ὁ ἀγὼν ἡμῖν ἐστί· ἀκέ-
 • σας ταῦτα ὁ Οἰβάρης, ποιεῖται τοιόνδε· ὥς
 • ἐγίνετο ἡ νύξ, τῶν θηλέων ἵππων μίην, τὴν
 • ὁ Δαρείου ἵππος ἔφερε μάλισσα, ταύτην
 • ἀγαγὼν ἐς τὸ προάσειον, κατέδησε, καὶ
 • ἐπήγαγε τὸν Δαρεῖος ἵππον· καὶ τὰ μὲν
 • πολλὰ περιήγαγε ἀγχοῦ τῇ ἵππῳ, ἐγ-
 • χρίμπτων τῇ θηλείῃ· τέλος δὲ, ἐπῆκε ὁ-
 • χεύσαι τὴν ἵππον.

πς’· Ἄμ’ ἡμέρη δὲ διαφωσκέσθῃ, οἱ ἔξ,
 κατὰ συνεθήκαντο, παρῆσαν ἐπὶ τῶν ἵπ-
 πων· διεξελαυνόντων δὲ κατὰ τὸ προάσει-
 ον, ὥς κατὰ τῆτο τὸ χωρίον ἐγένοντο ἵνα
 τῆς παροιχομένης νυκτὸς κατεδέδειο ἡ θή-
 λεα ἵππος, ἐνθαῦτα ὁ Δαρεῖος ἵππος προσ-
 δραμὼν ἐχρεμέτισε· ἅμα δὲ τῷ ἵππῳ τῷ

‘beto animum ; certe ante te rex nemo
‘futurus est : ejusmodi habeo medica-
‘menta. Si igitur, inquit Darius, habes
‘istiusmodi commentum, adest tempus eo
‘utendi, nec differendi rem, utpote cra-
‘stino die nobis est certamen.’ Haec ut
audivit Oebares, ita facit : Ubi nox adve-
nit, unam equarum quam equus Darii ma-
xime adamabat, istam in suburbium ad-
ductam alligat : tum equum Darii inducit :
eumque saepius circumduxit prope equam
identidem feminae appropinquans, ac tan-
dem permisit ascendere.

86. Postero die, quum illucesceret,
fex Persae ex convento adfuerunt equis
insidentes. et quum in suburbio ultro ci-
troque vectarentur, ubi ad locum istum
pervenerunt, ubi superiore nocte equa fu-
erat alligata, ibi Darii equus accurrens
hinnitum edidit : et equo id exsequuto

protinus fulgur sereno coelo tonitruque extitit. Haec quum Dario supervenissent, eum inaugurarunt, tanquam ex composito quodam evenientia. nam ceteri ex equis defilientes Darium ut regem adoraverunt.

87. Sunt qui hoc dicunt Oebarem fuisse machinatum, sunt qui illud. utroque enim modo refertur a Persis. Volunt namque Oebarem attrectatis manu hujus equae genitalibus, ipsam manum intra subligacula tenuisse abditam: et sub ipsum statim solis ortum, quum equi digressuri essent, eam extulisse, et naribus equi Darii admovisse, eumque ad odoris sensum infremuisse atque hinnisse.

88. DARIUS itaque, Hystaspis filius, declaratus est rex: eique omnes Asiani audientes dicto fuerunt, praeter Arabas, a Cyro et postea rursus a Cambyse sabacti;

το ποιήσαντι, ἀσραπή ἐξ ἀθρήης καὶ βροντῇ
ἐγένετο. ἐπιγενόμενα δὲ ταῦτα τῷ Δα-
ρείῳ, ἐτελέωσέ μιν, ὥσπερ ἐκ συνθέτου τευ-
γόμενα. οἱ δὲ, καταθορόντες ἀπὸ τῶν
ἵππων, προσεκύνηον τὸν ^δ Δαρεῖον ὡς βα-
σιλῆα.

πζ. Οἱ μὲν δὴ φασι τὸν Οἰβάρεα ταῦ-
τα μηχανήσασθαι· οἱ δὲ, τοιαύδε. (καὶ
γὰρ ἐπ' ἀμφοτέρω λέγεται ὑπὸ Περσέων)
ὡς τῆς ἵππου ταύτης τῶν ἄρθρων ἐπιφάυ-
σας τῇ χειρὶ, ἔχοι ^ε αὐτὴν κρύψας ἐν
τῇσι ἀναξυρίσι· ὡς δὲ ἅμα τῷ ἡλίῳ ἀνι-
όντι ἀπείσθαι μέλλειν τοὺς ἵππους, τὸν
Οἰβάρεα τῷτον ἐξεΐρανε τὴν χεῖρα, πρὸς
τῷ Δαρείῳ ἵππῳ τῆς μυκτῆρας προσενεῖ-
και· τὸν δὲ, αἰσθόμενον, φριμάζασθαι τε
καὶ χρεμετίσαι.

πή. Δαρεῖός τε δὴ ὁ Ὑδάσπεος βασι-
λεὺς ἀπεδέδεκτο, καὶ οἱ ἦσαν ἐν τῇ Ασίῃ
πάντες κατήκοοι, πλὴν Αραβίων, Κύρου τε
καλασρεφάμενου, καὶ ὕστερον αὐτὶς Καμβύ-

^δ προσεκύνηόν μιν τὸν. ^ε ἔχει.

σεω. Αράβιοι δὲ ἑδαμᾶ κατήκυσαν ἐπὶ δα-
 λουσύνῃ Πέρσησι, ἀλλὰ ξεῖνοι ἐγένοντο,
 παρένιες Καμβύσεα ἐπ' Αἴγυπτον. ἀεκόν-
 των γὰρ Αραβίων, ἕκ ἂν ἐσβάλλοιεν Πέρ-
 σαι ἐς Αἴγυπτον. γάμους τε τῆς πρώτους
 ἐγάμει Πέρσησι ὁ Δαρεῖος, Κύρου μὲν δύο
 θυγατέρας, Ατοασάν τε καὶ Αρτυσώνην·
 τὴν μὲν Ατοασαν, προσυνοικήσασαν Καμ-
 βύσῃ τε τῷ ἀδελφεῷ καὶ αὐτὶς τῷ μάγῳ·
 τὴν δὲ Αρτυσώνην, παρθένον. ἑτέραν δὲ
 Σμέρδιος τοῦ Κύρου θυγατέρα ἔγημε, τῇ
 ἔνομα ἦν Πάρμυς. ἔχε δὲ καὶ τὴν τῆς Οτά-
 νεω θυγατέρα, ἣ τὸν μάγον κατάδηλον
 ἐποίησε. δυνάμιός τε πάντα οἱ ἐπιπλέα-
 το^α. πρῶτον μὲν νυν τύπον ποιησάμενος
 λίθον^β, ἔστησε, ζῶον δὲ οἱ ἐνῆν, ἀνὴρ ἱπ-
 πεύς. ἐπέγραψε δὲ γράμματα λέγοντα τά-
 δε, ΔΑΡΕΙΟΣ Ὁ ὙΣΤΑΣΠΕΟΣ ΣΥΝ ΤΕ ΤΟΥ
 ἸΠΠΟΥ ΤΗΣ ΑΡΕΤΗΣ, τὸ οὐνομα λέγων,
 ΚΑΙ ΟΙΒΑΡΕΟΣ ΤΟΥ ἸΠΠΟΚΟΜΟΥ, ΕΚΤΗ-
 ΣΑΤΟ ΤΗΝ ΠΕΡΣΕΩΝ ΒΑΣΙΛΕΙΑΝ.

^α ἐπιπλήλιο. ^β λίθινον.

Arabes vero a Persis nunquam in servitutem redacti sunt, sed hospites extiterunt, transmittentes Cambysem in Aegyptum : quippe quibus invitis haudquaquam invasissent Persae Aegyptum. Darius matrimonia primaria ex Persis auspicatus est, ductis duabus Cyri filiabus, Atossa, quae ante Cambyfi fratri et postea mago nupsit, et Artystona virgine. Praeterea alteram Smerdis, filii Cyri, filiam, nomine Parmyn, nec non filiam Otanis duxit, quae magum prodiderat. Idem, viribus omni ex parte stabilitis, ante omnia quum effigiem fecisset lapidem statuit cui inerat animal, vir eques, inscriptis in haec verba litteris, DARIUS, HYSTASPIS FILIUS, TUM EQUI VIRTUTE, (cujus nomen legebatur) TUM OEBARIS EQUISONIS, PERSARUM REGNUM ADEPTUS EST.

89. His apud Persas actis, viginti provincias, quas ipsi satrapeias vocant, constituit: earumque singulis praefides praefecit, descriptis quae ei penderentur tributis per nationes, et nationibus finitimos adtribuens, et supergrediens vicinos, remotiores gentes alias aliis dividens. Provincias autem et tributorum redditus annuos hunc in modum distribuit. Aliis quidem argentum afferentibus injungebatur Babylonico pondere talentum adferre: qui aurum, Euboico. Valet autem Babylonicum talentum septuaginta minas Euboicas. Etenim sub Cyro atque deinde sub Cambyse nihil dum fuerat circa tributa institutum, sed munera afferebantur. Ob hanc tributi ordinationem et alia hujusmodi, Persae ajunt Darium fuisse institutorem: Cambysem autem, dominum: Cyrum vero, patrem. quoniam Darius

πθ'. Ποιήσας δὲ ταῦτα ἐν Πέρσησι, ἀρχὰς κατεστήσατο εἴκοσι, τὰς αὐτοὶ καλέσσι σατραπείας. καλᾶσθης δὲ τὰς ἀρχάς, καὶ ἀρχοντας ἐπιστήσας, ἐτάξατο φόρους οἱ προσιέναι κατὰ ἔθνεά τε, καὶ πρὸς τοῖσι ἔθνεσι τὰς πλησιοχώρους προστάδων, καὶ ὑπερβαίνων τὰς προσεχέας, τὰ ἐκαστέρῳ ἄλλοισι ἄλλα ἔθνεα νέμων. ἀρχὰς δὲ καὶ φόρων πρόσδοον τὴν ἐπέτειον κατὰ τάδε διεΐλε. τοῖσι μὲν αὐτέων ἀργύριον ἀπαγινέσσι εἰρήτο Βαβυλώνιον σαθμὸν τάλαντον ἀπαγινέειν· τοῖσι δὲ χρυσίον ἀπαγινέσσι, Εὐβοεικόν· τὸ δὲ Βαβυλώνιον τάλαντον δύναται Εὐβοίδης ἑβδομήκοστα μνέας. ἐπὶ γὰρ Κύρου ἀρχοντος, καὶ αὐτὶς Καμβύσεω, ἦν κατεστηκὸς ἑδὲν φόρος πέρι, ἀλλὰ δῶρα ἀγίνεον. διὰ δὲ ταύτην τὴν ἐπίταξιν τῷ φόρου, καὶ παραπλήσια ταύτῃ ἄλλα, λέγουσι Πέρσαι ὡς Δαρεΐος μὲν ἦν κάπηλος· Καμβύσης δὲ, δεσπότης· Κύρος δὲ, πατήρ. ὁ μὲν, ὅτι ἐκαπήλευε πάντα

τὰ πρήγμαλα· ὁ δὲ, ὅτι χαλεπός τε ἦν καὶ ὀλίγωρος· ὁ δὲ, ὅτι ἥπιός τε, καὶ ἀγαθά σφι τὰ ἐμηχανήσατο^c.

Ζ'. Ἀπὸ μὲν δὴ Ἰώνων, καὶ Μαγνήτων τῶν ἐν τῇ Ἀσίῃ, καὶ Αἰολέων, καὶ Καρῶν, καὶ Λυκίων, καὶ Μηλυέων, καὶ Παμφύλων, (εἰς γὰρ ἦν οἱ τεταγμένος Φόρος οὗτος) προσήει τετρακόσια τάλαντα ἀργυρίου. ὁ μὲν δὴ πρῶτος οὗτός οἱ νομὸς^d καλεσθήκεε. ἀπὸ δὲ Μυσῶν, καὶ Λυδῶν, καὶ Αλυσονίων, καὶ Καβαλίων, καὶ Ὑγεννέων, πεντακόσια τάλαντα· νομὸς^e δεύτερος οὗτος. ἀπὸ δὲ Ἑλλησποντίων τῶν ἐπὶ δεξιά ἐσπλέοντι, καὶ Φρυγῶν, καὶ Θρηίκων τῶν ἐν τῇ Ἀσίῃ, καὶ Παφλαγόνων, καὶ Μαριανδηνῶν, καὶ Συρίων, ἐξήκοντα καὶ τριηκόσια ἦν τάλαντα Φόρος· νομὸς τρίτος οὗτος. ἀπὸ δὲ Κιλικίων, ἵπποι τε λευκοὶ ἐξήκοντα καὶ τριηκόσιοι, ἑκάστης ἡμέρης εἰς γινόμενος, καὶ τάλαντα ἀργυρίου πεντακόσια. τῶν δὲ τεσσεράκον-

^c ἀγαθὰ σφι πάντα ἐμηχανήσατο. ^d ὥς μὲν δὲ πρῶτός οἱ νομὸς. ^e τάλαντα ἀργυρίου. νομὸς.

res omnes quaestui habebat: Cambyfes, asper erat ac negligens: Cyrus mitis, et omni ratione de illis bene mereri studens.

90. Ab Ionibus igitur et Magneti-
bus qui in Asia incolunt, et Acolensibus
et Caribus et Lyciis et Melyensibus et
Pamphylis (unum enim erat illi positum
hoc tributum) pendebantur quadringenta
argenti talenta. Haec erat ab eo prima
praefectura instituta. A Mysis et Lydis et
Alysoniis et Cabaliis et Hygennensibus
quingena talenta. Secunda portio haec
erat. Ab Hellepontiiis, qui ad dextram
illuc innavigantium siti sunt, et Phrygibus
et Thracibus qui Asiam incolunt, et a
Paphlagonibus et Mariandenis et Syriis,
trecenta et sexaginta talenta erant tribu-
tum. Haec tertia portio. A Cilicibus,
equi albi trecenti sexaginta in dies singu-
los singuli, nec non talenta argenti quin-
genta: quorum centum et quadraginta e-

rogabantur in equitatum qui Ciliciae regionem pro praesidio custodiebat: trecenta autem et sexaginta Dario obveniebant: Haec quarta portio.

91. Ab urbe Posideio, quam Amphilochnus Amphiarai filius exstruxit in finibus Cilicum ac Syrorum, ab hac ad Aegyptum usque, praeter Arabum partem (haec enim erat immunis) trecenta et quinquaginta talenta erat tributum: Quinta portio haec. cui annumeratur Phoenice omnis et Syria quae dicitur Palaestina, et Cyprus. Ab Aegypto et Afris Aegypto conterminis, et Cyrene et Barce (in portione namque Aegyptia istae ordinantur) septingenta proveniebant talenta, praeter pecuniam e piscario provenitu lacus Moerios. Extra hanc pecuniam mensurati quoque frumenti septingenta

τα καὶ ^α ἑκατὸν ἐς τὴν Φρυγέεσσαν ἵππον
τὴν Κιλικίην χώραν ἀναισιμῶτο ^β, τὰ δὲ
τριηκόσια καὶ ἑξήκοντα Δαρείῳ ἐφοίτα· νο-
μὸς τέταρτος οὗτος.

Ζα'. Ἀπὸ δὲ Ποσειδηίου πόλεος, τὴν
Ἀμφίλοχος ὁ Ἀμφιάρεω οἶκισε ἐπ' ὕρσοις ^ε
τοῖσι Κιλικίων τε καὶ Σύρων, ἀρξάμενον ἀπὸ
ταύτης μέχρι Αἰγύπτου, πλὴν μοίρης τῆς
Αραβίων (ταῦτα γὰρ ἦν ἀτελέα) πεντή-
κοντα καὶ τριηκόσια τάλαντα φόρος ἦν. ἔστι
δὲ ἐν τῷ νομῷ τούτῳ Φοινίκη τε πᾶσα, καὶ
Συρία ἢ Παλαιστίνη καλεομένη, καὶ Κύ-
προς· νομὸς πέμπτος ὅτος. ἀπ' Αἰγύπτου
δὲ, καὶ Λαβύων τῶν προσεχέων Αἰγύπτῳ,
Κυρήνης τε καὶ Βάρκης (ἐς γὰρ τὸν Αἰγύ-
πτιον νομὸν αὗται ἐκασμέατο ^δ) ἐπτακόσια
προσῆι τάλαντα, πάρεξ τῶ ἐκ τῆς Μοί-
ριος ^ε λίμνης γινομένης ἀργυρίδ, τὸ ἐγίνετο
ἐκ τῶν ἰχθύων· τούτῳ τε δὴ χωρὶς τῶ ἀρ-
γυρίδ, καὶ τοῦ μετρεμένου ^ε σίτου προσῆι

^α τεσσαράκοντα μὲν ἔ. ^β ἀναισιμῶτο. ^ε ὕρσι. ^δ ἐκασμέατο.

^ε Μύριος. ^ε ἱππιματρύνον.

ἐπιαχόσια τάλαντα. πρὸς γὰρ δύο καὶ δέκα ἑμυριάσι Περσέων τε τοῖσι ἐν τῷ Λευκῷ τείχεϊ τῷ ἐν Μέμφι κατακνημένοισι καταμετρέουσι, καὶ τοῖσι τέτων ἐπικήροισι νομὸς ἕκλος οὗτος. Σαίγαγύδαι δὲ, καὶ Γανδάριοι, καὶ Δαδίκαι τε καὶ Απαρύται, ἐς τῷϋτὸ τεταγμένοι, ἑβδομήκοντα καὶ ἑκατὸν τάλαντα προσέφερον· νομὸς δὲ ἕτος ἑβδομος¹. ἀπὸ Σούσων δὲ, καὶ τῆς ἄλλης Κισσίων χώρας, τριηκόσια· νομὸς ὀγδοὺς ἕτος.

46'. Ἀπὸ Βαβυλῶνος δὲ, καὶ τῆς λοιπῆς Ἀσσυρίης, χίλια^κ οἱ προσήϊε τάλαντα ἀργυρίσ, καὶ παῖδες ἑκτομίαι πεντακόσιοι· νομὸς εἵναλος ἕτος. ἀπὸ δὲ Εἰςβατάκων¹, καὶ τῆς λοιπῆς Μηδικῆς καὶ Παρυκαίων, καὶ Ὀρθοκορυβακτίων, πεντήκοντά τε καὶ τετρακόσια τάλαντα· νομὸς δέκαλος οὗτος. Κάσπιοι δὲ καὶ Παισίκαι, Παντίμαθοί τε καὶ Δαρεῖται, ἐς τῷϋτὸ συμφέροντες, διηκόσια τάλαντα ἀπαγίνεον· νομὸς

^κ τάλαντα. σίτη γὰρ δυάδικα. ^η Σαίγαγύδαι. ¹ νομὸς ἑβδόμος ἕτος. ² Ἀσσυρίης χώρας, χίλια. ³ ΜΒ. Ἀγβατώνων.

talenta obveniebant. Nam ad centum viginti millia etiam illis Persis, qui in Albo muro Memphitico habitant, admetiuntur et eorum auxiliariis. Sexta portio haec. Satgagydae et Gandarii et Dadicae et Aparytae, in idem conjuncti, centum et septuaginta talenta pendebant: Septima portio haec. A Sufis et cetera Cissiorum regione, trecenta: Octava haec portio.

92. A Babylone vero ceteraque Assyria mille talenta argenti proveniebant, et praeterea pueri castrati quingenti: Nona portio haec. Ab Ecbatanis et ab reliqua Medica et Parycaniis et Orthocorybantiis, quadringenta et quinquaginta talenta: Decima portio haec. Caspii et Pausicae et Pantimathi et Daritae simul conferentes, ducenta talenta afferebant;

Undecima haec portio. A Bactrianis ad Aeglos usque, trecentorum et sexaginta talentorum erat tributum: Portio duodecima haec.

93. A Pactyica et Armeniis, eorumque conterminis, Euxino tenus ponto, talenta quadringenta: Tertiadecima haec portio. A Sargatiis et Sarangaeis et Thamanais et Utiis et Mecis, et iis qui rubri maris insulas incolunt, ubi rex eos qui Relegati vocantur collocat: ab his omnibus sexcentorum talentorum proveniebat tributum: Quartadecima portio haec. Sacae et Caspii ducenta et quinquaginta talenta afferebant: Quintadecima portio haec. Parthi Chorasmiique et Sogdi et Aarii, trecenta talenta: Sextadecima portio haec.

94. Paricanii et qui ex Asia sunt Aethiopes, quadringenta talenta: Septima-

ἐνδέκαλος ἔτος. ἀπὸ Βακίριανῶν δὲ μέχρι Αἰγλῶν, ἐξήκοντα καὶ τριηκόσια τάλαντα φόρος ἦν· νομὸς δωδέκαλος ὁ ὕτος.

Ζγ'. Ἀπὸ Πακλυϊκῆς δὲ, καὶ Ἀρμενίων, καὶ τῶν προσεχέων μέχρι τῆς πόντης τῆς Εὐξεινῆς, τετρακόσια τάλαντα· νομὸς τρίτος καὶ δέκαλος ἔτος. ἀπὸ δὲ Σαργατίων^β, καὶ Σαραγγαίων, καὶ Θαμαναίων, καὶ Οὐτίων, καὶ Μέκων, καὶ τῶν ἐν τῇσι νήσοισι οἰκεόντων τῶν ἐν τῇ Ερυθρῇ θαλάσῃ, ἐν τῇσι τῆς Ἀνασπάσους καλεομένους κατοικίζει βασιλεὺς, ἀπὸ τούτων πάντων ἑξακόσια τάλαντα ἐγίνειτο φόρος· νομὸς τέταρτος καὶ δέκαλος ἔτος. Σάκαι δὲ καὶ Κάσπιοι πεντήκοντα καὶ διηκόσια ἀγίνεον^γ τάλαντα· νομὸς πέμπτος καὶ δέκαλος ἔτος. Πάρθοι δὲ, καὶ Χοράσμιοι, καὶ Σογδοὶ τε καὶ Ἀρειοί, τριηκόσια τάλαντα· νομὸς ἕκτος καὶ δέκατος ὁ ὕτος.

Ζδ'. Παρικάνιοι δὲ, καὶ Αἰθίοπες οἱ ἐκ τῆς Ἀσίας, τετρακόσια τάλαντα ἀπαγί-

^α δωδέκαλος. ^β Σαργατίων. ^γ ἀπαγίνεον.

θεον νομὸς ἑβδομος καὶ δέκαλος ἔτος. Μαν-
τινηῶσι, καὶ Σαρπειρῶσι, καὶ Αλαροδίοις
διηκόσια ἐπετέτακτο τάλαντα· νομὸς ὅγ-
δοος καὶ δέκαλος ἔτος. Μόχοιτι δὲ, καὶ Τβα-
ρηνῶσι, καὶ Μάκρωσι, καὶ Μοσυνοίοις,
καὶ Μάρδοις, τριηκόσια τάλαντα προείρη-
το· νομὸς εἵνατος καὶ δέκαλος ἔτος. Ἰνδῶν
δὲ πληθὺς τε πολλῶ πλεῖσόν ἐστι πάντων
τῶν ἡμεῖς ἴδμεν ἀνθρώπων, καὶ φόρον ἀπα-
γίγειν πρὸς πάντας τὰς ἄλλας, ἐξήκοντα
καὶ τριηκόσια τάλαντα ψήγματος· νομὸς
εἰκοσὸς ἔτος.

Λέ. Τὸ μὲν δὴ ἀργύριον τὸ Βαβυλώ-
νιον πρὸς τὸ Εὐβοικὸν συμβαλλεόμενον
τάλαντον, εἶναι τεσσεράκοντα καὶ πεντακό-
σια καὶ εἰνακισχίλια τάλαντα. τὸ δὲ χρυσί-
ον τρισκαίδεκάσασιον λογιζόμενον, τὸ ψήγ-
μα εὐρίσκεται ἐὼν Εὐβοικῶν τάλαντων
ὀγδώκοντα καὶ ἑξακοσίων καὶ τετρακισχιλίων.
τούτων ὧν πάντων συντιθεμένων τὸ πλῆ-
θος, Εὐβοικὰ τάλαντα συνελέγετο ἐς τὸν

decima portio haec. Mantienis et Sarpi-
ribus et Alarodiis ducenta injuncta ta-
lenta erant: Duodevicesima portio haec.
Moschis et Tibarenis et Macronibus et
Mosynoecis et Mardis trecenta talenta
praecepta erant: Undevicesima haec por-
tio. Indi ut sunt multitudine multo nu-
merosissimi inter omnes quos novimus
mortales, ita tributum ad omnes ceteros
afferebant trecenta sexaginta talenta auri
ramentorum: Vicesima portio haec.

95. Quod si Babylonica pecunia ad
talentum Euboicum redigatur, fiunt no-
vies millena quingenaque et quadraginta
talenta. Aurum vero si ter decies multi-
plicatum computetur ad argentum, ra-
mentum reperitur ad rationem Euboicam
esse quatuor millia talentorum sexcenta-
que et octoginta. Quibus in unum con-
tractis, Euboica talenta colligebantur in

summam annui tributi a Dario, quatuordecim millia quingenta et sexaginta. Minorem his summam omittens non refero.

96. Hoc tributum Dario ex Asia obveniebat, et aliquantulum ex Africa: ceterum procedente tempore et ab insulis obvenit aliud tributum, et ab iis qui Europam Thessalia tenus incolunt. Id tributum rex hunc ad modum in thesauris reponit. Liquefactum in fictiles fidelias defundit: expleta autem fidelia subinde testam aufert: ex eoque, quoties pecunia indiget, tantum decedit quantum usus postulat.

97. Atque hae quidem provinciae erant ac tributorum taxationes. Sola autem regio Persis tributaria a me dicta non est, quod immunem regionem Persae colunt. Isti autem ad ferendum ullum tributum non adigebantur, sed dona portabant. Aethiopes Aegypto contermini,

ἐπέτειον Φόρον Δαρείῳ, μυρία καὶ τετρακισχίλια καὶ πεντακόσια καὶ ἐξήκοντα. τὸ δὲ ἔτι τούτων ἔλασσον ἀπιεῖς, ἔ λέγω.

Ζς'. Οὗτος Δαρείῳ προσήει Φόρος ἀπὸ τε τῆς Ασίας, καὶ τῆς Λιβύης ὀλιγαχόθεν. προϊόντος μέντοι τῷ χρόνῳ, καὶ ἀπὸ νήσων προσήϊε ἄλλος Φόρος, καὶ τῶν ἐν τῇ Εὐρώπῃ μέχρι Θεσσαλίας οἰκημένων ^α. τῷτον τὸν φόρον θησαυρίζει βασιλεὺς τρόπῳ τοιῷδε. ἐς πίθους κεραμίδας ^β τήξας καταχέει. πλήσας δὲ τὸ ἄλγος, περιαιρέει τὸν κέραμον. ἔπειαν δὲ δεηθῇ χρημάτων, κατακόπλει τοσοῦτον ὅσας ἂν ἐκάστοτε δέηται.

Ζζ'. Αὗται μὲν ἀρχαί τε ^γ ἦσαν, καὶ φόρων ἐπιτάξεις. ἡ Περσίς δὲ χώρα μὲν μοι οὐκ εἶρηται δασμοφόρος· ἀτελέα γὰρ Πέρσαι νέμονται χώραν. οἶδε δὲ φόρον μὲν ἑδένα ἐτάχθησαν φέρειν, δῶρα δὲ ἀγίειον ^δ. Αἰθίοπες οἱ πρόστροι Αἰγύπτῳ, τὰς Καμ-

^α οἰκομένων. ^β κεραμίς. ^γ μὲν νυν ἀρχαίτε. ^δ ἀγίειον.

βύσης ἐλαύνων ἐπὶ τῆς Μακροβίης Αἰθίο-
 πας κατεσρέψατο· οἱ περί τε Νίωσιν τὴν
 ἰρὴν κατοίκηνται, καὶ τῷ Διονύσῳ ἀνά-
 γουσι τὰς ὀρτάς· ἔτσι οἱ Αἰθίοπες καὶ οἱ
 πλησιόχωροι τέτοισι, σπέρματι μὲν χρέ-
 ονται τῷ αὐτῷ τῷ καὶ οἱ Καλαντίαι Ιν-
 δοί· οἰκήματα δὲ ἔκτεναι κατάγαια. οὗ-
 τοι συναμφοτέροι διὰ τρίτου ἔτεος ἀγίνε-
 ον, ἀγινέσσι δὲ καὶ τὸ μέχρι ἐμεῦ, δύο χοί-
 νικας ἀπύρξ χρυσίῃς, καὶ διηκοσίας φάλαγ-
 γας ἑβένῃς, καὶ πέντε παῖδας Αἰθίοπας, καὶ
 ἑλέφαντος ὀδόντας μεγάλους εἴκοσι. Κόλχαι
 δ' ἔταζάν οἱ ἐς τὴν δωρεὴν, καὶ οἱ προσε-
 χέες μέχρι τῷ Καυκάσιος ἔρεος. ἐς τῷτο
 γὰρ τὸ ἔρος ὑπὸ Πέρσῃσι ἄρχεται. τὰ δὲ
 πρὸς βορρῇν ἀνεμον τοῦ Καυκάσιος, Περ-
 σέων ἔδεν ἔτι φροντίζει. ἔτσι ὧν δῶρα τὰ
 ἑτάξαντο, ἔτι καὶ ἐς ἐμεῦ διὰ πεντεήριδος
 ἀγίνεον, ἑκατὸν παῖδας, καὶ ἑκατὸν παρ-
 θένας. Ἀράβιοι δὲ χίλια τάλαντα ἀγίνεον
 λιβανωτοῦ ἀνὰ πᾶν ἔτος. ταῦτα μὲν οὗ-

quos Cambyſes in expeditione contra Macrobios Aethiopes ſumpta ſubegit ; quique ſacram Niſſam incolunt, et Baccho dies feſtos agunt ; iſti Aethiopes eorumque finitimi, eodem quo Indi Calantiae ſemine utuntur, ſubterraneasque habent domos. horum utrique tertio quoque anno portabant, portantque ad meam uſque memoriam, binos choenicas auri non igniti, et ducentas trabes ebeni, et quinque Aethiopes pueros, et viginti grandes elephanti dentes. Colchi quoque ad donationem ipſi ordinabant, eorumque finitimi ad montem uſque Caucaſum. Ad hunc enim montem imperitatur a Perſis. nam qui ad aquilonem Caucaſi habitant, eorum jam nulli Perſas curant. Iſti igitur dona ſibi imperata, etiam ad meam uſque aetatem, quinto quoque anno afferebant, centum pueros, totidemque virgines. Afferebant et Arabes mille quotannis ta-

lenta thuris. Haec quidem isti dona, praeter tributum, regi portabant.

98. Sed Indi id aurum tam multum, unde ramenta, quae dixi, regi afferunt, hac ratione comparant. Indicae regionis id quod ad solem orientem vergit, fabulosum est. nam ex illis quos scimus, de quibus aliquid pro certo narratur, primi sunt hominum in Asia ad auroram et solis ortum habitantes. **I N D O R U M** enim tractus qui auroram spectat, propter arenam vastus est. Eorum autem complures sunt gentes, atque eae lingua inter se dissonae: et eorum alii sunt dediti rei pecuariae, alii non: item alii in paludibus fluvii habitant, crudis victitantes piscibus, quos aggressi ex arundineis navigiis captant. Singula autem navigia e singulis arundinis genubus fiunt. Isti quidem ex Indis gerunt vestem e libro; quem ubi e

τοι^α δῶρα πάρεξ τοῦ φόρου βασιλεῖ ἐκό-
μιζον.

Ζή. Τὸν δὲ χρυσὸν τοῦτον τὸν πολ-
λὸν οἱ Ἰνδοὶ, ἀπ' ἧς τὸ ψῆγμα τῷ βασιλεῖ
τὸ εἰρημένον κομίζουσι^β, τρόπῳ τοιῶδε δὲ
κλιῶνται^γ. ἔστι τῆς Ἰνδικῆς χώρας τὸ πρὸς
ἥλιον ἀνίχοντα ψάμμος. τῶν γὰρ ἡμεῖς
ἴδμεν, τῶν πέρι^δ ἀτρεκές τι λέγεται, πρῶ-
τοι πρὸς ἡῷ καὶ ἡλίου ἀνατολὰς οἰκέουσι ἀν-
θρώπων τῶν ἐν τῇ Ἀσίῃ. Ἰνδῶν^ε γὰρ τὸ
πρὸς τὴν ἡῷ ἐρημίῃ ἔστι, διὰ τὴν ψάμμον.
ἔστι δὲ πολλὰ ἔθνεα Ἰνδῶν, καὶ οὐκ ὁμόφωνα
σφίσι· καὶ οἱ μὲν αὐτῶν, νομάδες εἰσὶ, οἱ
δὲ, οὐ· οἱ δὲ, ἐν τοῖσι ἔλεσι οἰκέουσι τῇ πο-
ταμῷ^ς. καὶ ἰχθύας σιτέονται ὠμὰς, τὰς
αἰρέουσι ἐκ πλοίων καλαμίνων ὀρμεώμενοι.
καλάμου δὲ ἐν γόνυ πλοῖον ἕκαστον ποιεέ-
ται. ἔτσι μὲν δὴ τῶν Ἰνδῶν φερέουσι ἐξ ἑ-
τά τε φλοῖνῃν· ἐπεὰν^ς ἐκ τοῦ ποταμοῦ

^α μὲν ὧν οὗτοι. ^β Hoc verbum κομίζουσι non exstat in MS.

^γ τοιῶδε κλιῶνται. ^δ τῶν καὶ πέρι. ^ε Ἀσίῃ Ἰνδοί. Ἰνδῶν. ^ς λοῖνον·
ἢ ἰχθάν.

φλῆν ἀμήσωσι, καὶ κόψωσι, τὸ ἐνθεῦτε^ρ
 Φορμῦ τρόπον καταπλέξαντες, ὡς θώρηκα
 ἐνδυνέουσι.

Ζθ'. Ἄλλοι δὲ τῶν Ἰνδῶν πρὸς ἡῶ οἰ-
 κέοντες τούτων, νομάδες εἰσὶ, κρεῶν ἐδε-
 ζαὶ ὤμων. καλέονται δὲ Παδαῖοι. νόμοισι
 δὲ τοιοῖσδε λέγονται χρᾶσθαι. ὅς ἂν κά-
 μη τῶν ἀσῶν, ἦν τε ἀνὴρ, ἦν τε γυνή, τὸν
 μὲν ἄνδρα ἄνδρες οἱ μάλιστά οἱ ὀμιλέοντες
 κτείνουσι, φάμενοι αὐτὸν, τηκόμενον τῇ
 νούσῳ, τὰ κρέα σφίσι διαφθείρεσθαι ^α. ὁ
 δὲ, ἀπαρνεόμενός ἐστι μὴ μὲν νοσέειν· οἱ δὲ,
 οὐ συγγινωσκόμενοι, ἀποκτείναντες ^β κα-
 τευωχέονται. ἦν δὲ γυνή κάμη, ὡσαύτως
 αἱ ἐπιχρεώμεναι μάλισα γυναῖκες ταυ-
 τὰ τοῖσι ἀνδράσι ποιεῦσι. τὸν γὰρ δὴ ἐς
 γῆρας ἀπικόμενον θύσαντες, κατευωχέον-
 ται. ἐς δὲ τέττ^α λόγον ^γ οὐ πολλοὶ τινες
 αὐτέων ἀπικνέονται· πρὸ γὰρ τῆ τὸν ἐς
 ἥσον πάντα πίπλοντα κλείνουσι.

ρ'. Ἐτέρων δὲ ἐστὶ Ἰνδῶν ὅτε ἄλλος τρό-

^α διαφθεῖρειν. ^β ἀποκτείνοντες. ^γ ἐκ δὲ τούτου τοῦ λόγου

flumine messuerunt contuderuntque, plectentes in modum storeae, tanquam thoracem induunt.

99. Alii Indorum, ad istorum auro-ram habitantes sunt pecuarii, carnibus crudis vescentes, nomine Padaei, qui talibus uti moribus narrantur: Quicumque civium seu vir seu facmina aegrotat, virum quidem sui maxime familiares interimunt; quod dicant illum morbo tabescentem, carnes ipsis corrumpere: et licet se neget ille aegrotare, nihilominus isti non ignoscentes necant eum, epulanturque. Mulier vero si aegrotet, suae maxime necessariae facminae, idem quod viri faciunt. Qui enim ad senium pervenit, eo mactato pascuntur. Sed in hujus rationem non multi eorum perveniunt; nam ante id unumquemque, qui in morbum incidit, necant.

100. Est aliorum Indorum haec di-

versa consuetudo, ut nihil animatum interrimant, utque nihil ferant, nec domos possidendas existiment, atque herba vititent. Estque eis quoddam milii instar magnitudine, sua sponte nascens e terra, suo in calyce: quod cum ipso calyce lectum coquunt, eduntque. Eorum quisquis in morbum incidit, is in locum desertum pergit, ibique decumbit, ejus vel defuncti vel decumbentis curam gerente nemine.

101. Horum omnium quos recensui Indorum coitus in propatulo est, sicut pecorum: color similis ac proximus Aethiopico. genitura quam in mulieres emittunt, non alba, quemadmodum ceterorum hominum, sed atra, ut color corporis: quale virus Aethiopes quoque emittunt. Hi Indi longius a Persis absunt, et ventum austrum versus: eoque Dario neutiquam obtemperaverunt.

πος· οὔτε κτείνουσι οὐδὲν ἔμφυχον, οὔτε τι σπείρουσι^δ, ἕτε οἰκίας νομίζουσι ἐκτῆ-
 θαι. παηφαγέουσι δὲ, καὶ αὐτοῖσι ἐς ὅ-
 σον κέγχρος τὸ μέγαθος ἐν κάλυκι, αὐ-
 τόματον ἐκ τῆς γῆς γινόμενον· τὸ συλ-
 λέγοντες, αὐτῇ τῇ κάλυκι ἔψοσι τε καὶ
 σιτέονται. ὅς οἱ ἂν ἐς νῦσον αὐτέων πέ-
 ση, ἐλθὼν ἐς τὴν ἔρημον κέεται. Φροντί-
 ζει δὲ οὐδεὶς οὔτ' ἀποθανόντος, οὔτε κάμ-
 νοντος.

ρα'. Μίξις δὲ τούτων τῶν Ἰνδῶν τῶν
 κατέλεξα πάντων, ἐμφανὲς ἐστὶ, κατὰ περ
 τῶν προβάτων, καὶ τὸ χρώμα φορέουσι ὁ-
 μοῖον πάντες καὶ παραπλήσιον Αἰθίοψι. ἡ
 γονὴ δὲ αὐτῶν, τὴν ἀπίενται ἐς τὰς γυ-
 ναῖκας, οὐ, κατὰ περ τῶν ἄλλων ἀνδρώ-
 πων, ἐς λευκὴν, ἀλλὰ μέλαινα, κατὰ περ
 τὸ χρώμα. τοιαύτην δὲ καὶ Αἰθίοπες ἀπί-
 ενται θορῇ. ἔτσι μὲν τῶν Ἰνδῶν ἑκάστω
 τῶν Περσέων οἰκέουσι, καὶ πρὸς νότον ἀνέμου
 καὶ Δαρεῖς βασιλῆος ἑδαμᾶ ὑπήκουσαν,

^δ ἕτε σπείρουσι.

ρβ'. Ἄλλοι δὲ τῶν Ἰνδῶν Κασπατύρω
 τε πόλι καὶ τῇ Πακλυϊκῇ χώρῃ εἰσὶ πρό-
 στροι, πρὸς ἄρκιν τε καὶ βορέω^α ἀνέμῳ κα-
 τοικημένοι, καὶ τῶν ἄλλων Ἰνδῶν, οἱ Βακ-
 τριοῖσι παραπλησίην ἔχουσι διάταν· ἔτοι
 καὶ μαχιμώτατοί εἰσι Ἰνδῶν. καὶ ἐπὶ^β τὸν
 χρυσὸν σελλόμενοι εἰσὶ ἔτοι· καλὰ γὰρ τῶ-
 τό ἐστι ἐρημὴ διὰ τὴν ψάμμον. ἐν δὲ τῶν τῇ
 ἐρημῇ ταύτῃ καὶ τῇ ψάμμῳ γίνονται μύρ-
 μηκες, μεγάθεα ἔχοντες κυνῶν μὲν ἐλάσ-
 σονα, ἀλωπέκεων^γ δὲ μέζονα. εἰσὶ γὰρ
 αὐτῶν καὶ^δ παρὰ βασιλείῃ τῶν Περσέων,
 ἐνθεῦτεν θηρευθέντες. ἔτοι ὧν οἱ μύρμηκες
 ποιούμενοι οἴκησιν ὑπὸ γῆν, ἀναφορέσιν τὴν
 ψάμμον κατὰπερ οἱ ἐν τοῖσι Ἑλλήσι
 μύρμηκες, καὶ τὸν αὐτὸν τρόπον. εἰσὶ δὲ
 καὶ αὐτοὶ εἶδος ὁμοιότατοι. ἡ δὲ^ε ψάμ-
 μος ἡ ἀναφερομένη ἐστὶ χρυσῖτις. ἐπὶ δὲ
 ταύτῃ τὴν ψάμμον σέλλονται ἐς τὴν ἐ-
 ρημον οἱ Ἰνδοί, ζευζάμενος ἕκαστος καμήλας
 τρεῖς, σειρηφόρον^ς μὲν ἑκατέρωθεν ἔρσενα

^α βορίῳ. ^β καὶ οἱ ἐπὶ. ^γ ἀλωπικῶν. ^δ γὰρ ἐξ αὐτῶν. ^ε καὶ τὴν
 οὗτος ὁμοιότατοι ἔτοι. ἡ δὲ. ^ς σειρηφόρον.

102. Alii vero Indorum Caspatyro urbi et Paëtyicae regioni contermini sunt, versus septentrionem et ventum aquilonem habitantes ; et ex aliis Indis qui proximam Bactrianis vitam degunt ; hi et pugnacissimi in eis sunt, et qui ad aurum mittuntur, hi sunt. Circa hanc enim plagam vasta sunt propter arenam loca. in ea igitur solitudine arenosa formicae gignuntur, canum quidem magnitudine minores, vulpium vero majores. Earum quippe nonnullae et apud regem Persarum visuntur, hinc venatu captae. Hae formicae in faciendis sub terra domiciliis egerunt arenam, ut apud Graecos formicae, atque eodem modo, ipsa etiam specie corporis simillima. Ea autem quae egeritur arena, aurea est : ad quam in desertum mittuntur Indi ; ternis singuli camelis junctis, ut utrinque funales mares trahant,

femina in medio, in quam ipsi ascendant: data opera ut a recentissimis fectibus abstractas jungant. Etenim istae apud eos cameli nihilo sunt minori pernecitate quam equi, separatim vero ad ferenda onera multo valentiores.

103. Qualcm autem habeat camelus speciem, Graecis, utpote scientibus, non conscribo: sed quod de eo animali nescitur, id dicam. Camelus in posterioribus cruribus gerit quatuor femora, et totidem genua, et veretra per posteriora crura caudam versus spectantia.

104. Hunc in modum junctis camelis, Indi ad aurum tendunt dinumerate, ut quum ferventissimi fuerint aestus, sint in rapina. siquidem prae aestu formicae sub terra se occultas tenent. Est autem illis hominibus sol ardentissimus matutinus,

παρέλκειν, Θήλεα δὲ, ἐς μέσον. ἐπὶ ταύ-
την δὴ αὐτὸς ἀναβαίνει, ἐπιτηδεύσας ὅ-
κως ἀπὸ τέκνων ὡς νεωτάτων ἀποσπάσας
ζεύξει. αἱ γὰρ σφι κάμηλοι ἵππων ἔκ ἡσ-
σονες ἐς ταχυτήτά εἰσι· χωρὶς δὲ, ἄχ-
θεια δυνατώτεραι πολλῶ ἔ φέρειν.

ργ'. Τὸ μὲν δὴ εἶδος ὁκοῖόν τι ἔχει ἡ
κάμηλος, ἐπισαμένοισι τοῖσι Ἑλλησι ἔ συλ-
γράφω^h. τὸ δὲ μὴ ἐπιστάλαι αὐτῆς, τῷ-
το φράσω. κάμηλος ἐν τοῖσι ὀπιοδίοις
σκελέσι ἔχει τέσσερας μηρῆς, καὶ γένατα
τέσσερα· τὰ δὲ αἰδοῖα, διὰ τῶν ὀπιοδίω
σκελέων, πρὸς τὴν ἔρην τετραμμένα.

ρδ'. Οἱ δὲ δὴ Ἰνδοὶ τρόπῳ τοιούτῳ καὶ
ζεύξει τοιούτῃ χρεώμενοι, ἐλαύνουσι ἐπὶ
τὸν χρυσὸν λελογισμένως, ὅκως ἂν καυ-
μάτων τῶν θερμοτάτων ἐόντων ἔσονται
ἐν τῇ ἀρπαγῇ. ὑπὸ γὰρ τοῦ καύματος
οἱ μύρμηκες ἀφανέες γίνονται ὑπὸ γῆν.
Θερμότατος δὲ ἐστὶ ὁ ἥλιος τούτοις τοῖσι
ἀνθρώποις τὸ ἐωθινόν· οὐ κατὰ περ τοῖ-

^h MS. πολλόν. ἢ ἔ γράφω.

οἱ ἄλλοισι μεταμβρίης, ἀλλ' ὑπερτείλας
μέχρις οὗ ἀγορῆς διαλύσιος • τῷτον δὲ τὸν
χρόνον καίει πολλῷ μᾶλλον ἢ τῇ με-
σαμβρίῃ τὴν Ἑλλάδα • ἕτως ὥστ' ἐν ὕδασι
λόγος αὐτοὺς ἐσι βρέχεσθαι τηνικαῦτα.
μεσῶσα δὴ ἡ ἡμέρη, σχεδὸν παραπλησίως
καίει τὰς τε ἄλλας ἀνθρώπους καὶ τὰς Ἰν-
δὰς • ἀποκλινομένης δὲ τῆς μεσαμβρίης, γί-
νεταί σφι ὁ ἥλιος κατάπερ τοῖσι ἄλλοισι
ὁ ἑωθινός • καὶ τὸ ἀπὸ τέττα ἐπιὼν ἔτι
μᾶλλον φύχει, ἐς ὃ ἐπὶ θυσμῆσι ἑὼν, καὶ
τὸ κάρλα φύχει.

ρέ. Επεὰν δὲ ἔλθωσι ἐς τὸν χῶρον αἱ
Ἰνδοί, ἔχοντες θυλάκια, ἐμπλήσαντες ταῦ-
τα τῆς ψάμμου, τὴν ταχίστην ἐλαύνουσι
ὀπίσω. αὐτίκα γὰρ οἱ μύρμηκες ὁδμῇ, ὡς
δὴ λέγεται ὑπὸ Περσέων, μαθόντες δαί-
κνυσι. εἶναι δὲ ταχυτῆτα ὕδενι ἑτέρῳ ὁ-
μοιον ἕτω, ὥστε ^α εἰ μὴ προλαμβάνειν τῆς
ὁδοῦ τὰς Ἰνδὰς ἐν ᾧ τὰς μύρμηκας συλλέ-
γεσθαι, ὕδενά αὖ σφέων ἀποσώζεσθαι. τῆς

^α ὁμοίαν τύπῃ, ὥστε

non quemadmodum aliis meridie, eoque capitibus imminens dum tempus est a foro discedendi: per quod spatium multo magis urit quam meridianus Graeciam, adeo ut dicantur illi tum in aqua se madefacere. Meridies vero fere Indos urit peraeque atque alios homines: declinante meridie, talis est illic sol qualis alibi matutinus: ac deinceps magis ac magis frigescens, dum ad occasum perveniens praecipue friget.

105. Ubi ad locum Indi pervenere, culeis quos attulere, arena completis, quamprimum retro se recipiunt. Protinus enim illos formicae (ut a Persis fertur) olfactu perceptos insequuntur tanta pernicitate ut nulli alii sit similis; ita ut nisi viam interim dum formicae congregantur, anticipent Indi, nemo sit ipsorum inde evasurus. Ideoque camelos mares, quod im-

pares feminis sunt in currendo, etiam plane resolvi extortos, non pariter utroque: feminas vero, pullorum quos reliquerunt memores, nihil remittere. Isti Indi majorem auri partem possident, ut Persae memorant. nam quod effoditur in eadem regione aurum, rarius est.

106. Et sane pulcherrima quodammodo extremae orbis habitati partes fortitae sunt, quemadmodum Graecia tempestates optime temperatas nacta est. Nam, ut paulo ante dixi, ultima plagarum quae ad orientem vergentes habitantur, Indica est: in qua tum animantes tam quadrupedes quam volucres, multo sunt grandiores quam ceteris in locis, praeterquam equi. nam quod ad eam partem attinet, ab equis Medicis vincuntur qui Nisaei vocantur; tum infinita vis auri illic est, partim effossi, partim per flumina

μέν νυν ἔρσενας τῶν καμήλων, εἶναι γὰρ ἥσοντας θεῖν τῶν θηλέων, καὶ παραλύεσθαι ἐπελκομένους, ἔκ ὁμῶ ἀμφοτέρους· τὰς δὲ θηλέας ἀναμιμνησκομένας τῶν ἑλίπον τέκνων, δίδόναι ^b μαλακὸν οὐδέν. τὸν μὲν δὴ πλέω τῷ χρυσῷ ἔτοι ^c οἱ Ἰνδοὶ κτῶνται, ὡς Πέρσαι Φασί· ἄλλος δὲ σπανιώτερός ἐστι ἐν τῇ χώρῃ ὀρυασόμενος.

ρς'. Αἱ δ' ἑχαλίαί κως τῆς οἰκεμένης τὰ κάλλιστα ἔλαχον, κατὰπερ ἡ Ἑλλὰς τὰς ὥρας πολλόν τι κάλλιστα κεκραμένας ἔλαχε. τῷτο μὲν γὰρ πρὸς τὴν ἑὼ ἑχάτη τῶν οἰκεομένων ἡ Ἰνδική ἐστι, ὥσπερ ὀλίγον ^d πρότερον εἶρηκα. ἐν ταύτῃ τῷτο μὲν, τὰ ἔμψυχα τετράποδά τε καὶ τὰ πετηνά ^e πολλῶ μέζω ἢ ἐν τοῖσι ἄλλοισι χωρίοισι εἰσι, πάρεξ τῶν ἵππων· τοῦτο δὲ ἑσθῆναι ^f ὑπὸ τῶν Μηδικῶν, Νισαίων δὲ καλευμένων ἵππων· τῷτο δὲ χρυσὸς ἀπλείος αὐτόθι ἐστὶ, ὁ μὲν, ὀρυασόμενος· ὁ δὲ, καταφορεύμενος ὑπὸ ποταμῶν· ὁ δὲ,

^b ἐνδιδόναι. ^c ἔτοι. ^d ὀλίγον. ^e πετηνά. ^f ἵππων· ἔτοι γὰρ ἑσθῆναι.

ὥσπερ ἐσήμανα, ἀρπαζόμενος. τὰ δὲ δένδρεα τὰ ἄγρια αὐτόθι φέρει καρπὸν εἴρια καλλονῇ τε προφέροντα, καὶ ἀρετῇ τῶν ἀπὸ τῶν οἴων· καὶ ἐσθῆτι οἱ Ἰνδοὶ ἀπὸ τῶν τῶν δένδρεων χρέωνται.

ρζ. Πρὸς εἰς αὐτὴν μεσαμβρίας ἐσχάτη Αραβίη τῶν οἰκεμένων χωρίων ἐστίν. ἐν δὲ ταύτῃ λιβανωτός τε ἐστὶ μούνη ἡ χωρέων πασέων φυόμενος, καὶ σμύρνη, καὶ κασίη, καὶ κιννάμωμον, καὶ λήδανον. ταῦτα πάντα¹ πλὴν τῆς σμύρνης, εὐπετέως κτέωνται οἱ Αράβιοι. τὸν μὲν γε λιβανωτὸν συλλέγουσι, τὴν σύρακα θυμιῶντες, τὴν ἐς Ἑλληνας Φοίνικες ἐξάγουσι· ταύτην θυμιῶντες λαμβάνουσι. τὰ γὰρ δένδρεα ταῦτα τὰ λιβανωτοφόρα, ὅφιος ὑπόπτεροι, μικροὶ τὰ μεγάλα, ποικίλοι τὰ εἶδεα, φυλάσσουσι, πλήθει πολλοὶ περὶ δένδρον ἕκαστον· οὗτοι οἵπερ ἐπ' Αἴγυπτον ἐπιστρατεύονται.

ρη'. Οὐδενὶ δὲ ἄλλῳ ἀπελαύνονται ἀπὸ τῶν δένδρεων, ἢ τῆς σύρακος τῷ καπνῷ.

¹ ἀρετῇ τῇ ἀπὸ. ἢ ἐστὶ τὴ μούνη. ² ταῦτα γὰρ πάντα.

deveſti, partim ut indicavi ſurrepti. praeterea agreſtes arbores illic pro fructu lanam ferentes, ovillae tum pulchritudine tum bonitate praecellentem: et ab his arboribus veſte Indi utuntur.

107. Porro ad meridiem ultima e regionibus quae habitantur, Arabia eſt: in qua ſola omnium terrarum naſcuntur thus, myrrha, caſia, cinnamomum, et ledanum. cuncta haec facilia Arabibus ad nanciſcendum, praeter myrrham. Thus quidem Arabes ſtyrace ſuffientes colligunt, ea quam Phoenices ad Graecos exportant. hanc ſuffientes thus capiunt. Et enim thuriferas illas arbores ſervant colubri ſubalati, exiguo corpore, diſcolori ſpecie, permagno numero circa ſingulas arbores; iidem videlicet qui adverſus Aegyptum factò exercitu tendunt.

108. Nec ullo alio ab arboribus quam ſtyracis fumo ſubmoventur, univerſam ter-

ram oppleturi, ut Arabes ajunt, nisi (ut iidem narrabant) simile quiddam istis contingeret ei quod novimus contingere viperis, idque (ut credere debemus) solerti divinitatis prudentia. nam quae et timido animo sunt et esculenta, ea omnia fetuosa fecit, ne assiduo esu deperirent: contra, quae saeva et maligna sunt, parum fetuosa. Unde fit ut lepus, quem venatur omnis fera, ales, homo, tam ferax sit: solaque ex omnibus bestiis, quum gravida est, denuo se impleri patiatur, et alium fetum in utero gestet pilis vestitum, alium nudum, alium tantum quod formatum: alium concipiat. Et lepus quidem talis est. At leaena validissimum ferocissimumque animal, semel in vita unum parit. nam una cum fetu uteros emittit. Cujus rei causa est haec, quod scymnus leoninus, ubi moveri in utero incipit, quum habeat ungues

λέγουσι δὲ καὶ τὸδε Ἀράβιοι, ὡς πᾶσα ἄν-
 γῇ ἐπίμπλατο ^α τῶν ὀφίων τούτων, εἰ
 μὴ γίνεσθαι κατ' αὐτοὺς οἶον τι κατὰ
 ἐχίδνας ἡπιστάμην γίνεσθαι. καὶ κως τῷ
 θεῷ ἢ προνοίῃ, ὥσπερ καὶ οἶκός ^β ἐστὶ, ἔσσα
 σοφή. ὅσα μὲν γὰρ ψυχὴν τε ^γ δειλὰ καὶ
 ἐδῶδιμα, ταῦτα μὲν πάντα πολύγονα πε-
 ποίηκεν, ἵνα μὴ ἐπιλίπηται ^δ κατεσθιόμε-
 να. ὅσα δὲ χέτλια καὶ ἀνιηρά, ὀλιγόγονα.
 τῷτο μὲν, ὅτι ὁ λαγῶς ὑπὸ παντὸς θη-
 ρεύεται θηρίῳ, καὶ ὄρνιθος, καὶ ἀνθρώπου· ἔτω
 δὴ τι τὸ πολύγονόν ἐστι· ἐπικυΐσκειται μῦ-
 νον πάντων τῶν θηρίων· καὶ τὸ μὲν θασύ
 τῶν τέκνων ἐν τῇ γαστρὶ, τὸ δὲ, φίλόν· τὸ
 δὲ, ἄρτι ἐν τῇσι μήτρῃσι πλάσσειται. τὸ
 δὲ, ἀναιρέειται· τῷτο μὲν δὴ τοῖσδ' ἐστὶ. ἢ
 δὲ δὴ λέαινα, ἐὼν ἰσχυρότατον, καὶ θρασύ-
 τατον, ἅπαζ ἐν τῷ βίῳ τίκτει ἐν. τίκτε-
 σα γάρ, συνεκβάλλει τῷ τέκνῳ τὰς μή-
 τρας· τὸ δὲ αἴτιον τέτς τὸδε ἐστὶ· ἐπεὶ ἂν
 ὁ σκύμνος ἐν τῇ μήτρῃ ἐὼν ἀρχῇται διακι-

^α ἐπίμπλετο. ^β οἶκος. ^γ ὅσα μὲν ψυχὴν τε. ^δ ἐπιλήπεται.

νεόμενος, ὁ δὲ, ἔχων ὄνυχας θηρίων πολλὸν
πάντων ὀξύτατος, ἀμύσσει τὰς μήτρας· αὐ-
ξανόμενός τε δὴ πολλῷ μᾶλλον ἐπικνέειαι
καταγράφων. πέλας τε δὴ ὁ τόκος ἐστὶ, καὶ
τοπαράπαν λείπειαι αὐτέων ὑγιὲς ἔδὲ ἐν.

ρθ'. Ὡς δὲ καὶ αἱ ἔχιδναί τε καὶ οἱ ἐν
Αραβίοισι ὑπόπτεροι ὄφιοι, εἰ ἐγίνοντο ὡς
ἡ φύσις αὐτοῖσι ὑπάρχει, ἔκ ἂν ἦν βιώ-
σιμα ἀνθρώποισι· νῦν δὲ ἔπεα νύ θορνύων-
ται κατὰ ζεύγεα, καὶ ἐν αὐτῇ ἢ ὁ ἔρσην τῇ
ἐκποιήσῃ, ἀπιεμένους αὐτῶ τὴν γονὴν, ἡ θή-
λεα ἀπτεται τῆς δειρῆς, καὶ ἐμφῦσα, οὐκ
ἀνίει πρὶν διαφάγη^ε. ὁ μὲν δὴ ἔρσην ἀ-
ποθνήσκει τρόπῳ τῷ εἰρημένῳ. ἡ δὲ θή-
λεα τίσῃ τοιήνδε ἀποτίνει τῷ ἔρσει· τῷ
γονεῖ τιμωρέοντα ἔτι ἐν τῇ γαστρὶ ἑόντα
τὰ τέκνα, διεσδίει τὴν μήτραν. διαφαγόν-
τα δὲ τὴν νηδὺν αὐτῆς, οὕτω τὴν ἐκδυσσιν
ποιεῖται. οἱ δὲ ἄλλοι ὄφιοι, ἑόντες ἀνθρώ-
πων ἔδηλήμονες, τίχισσί τε ὡὰ, καὶ ἐκλέ-
πῃσι πολλόν τι χρῆμα τῶν ὀφίων. αἱ μὲν

longe acutissimos ex omnibus feris, uteros lacerat, augescensque multo magis ungues imprimendo exulcerat: ita ut ad postremum, quum partus instat, nihil eorum relinquatur incolume.

109. Sic quoque si viperæ et alati Arabiae serpentes gignerentur ut ipsis natura fert, non esset hominibus vivendi facultas: nunc autem, quum libidine agitantur, et per paria coëunt, femina colum maris in emittenda genitura comprehendit, et innexa non prius dimittit quam devoraverit. et mas quidem hoc modo perit. Femina vero talem luit masculo poenam: quod fetus dum adhuc intra ventrem sunt, patrem ulciscentes uterum ambedunt: ejusque alva ambefa, ita partum faciunt. Ceteri serpentes qui non sunt hominibus perniciosi, ova pariunt et magnam rem fetuum excludunt.

Porro viperæ per universum orbem terrarum existunt: alati vero densi nusquam alibi nisi in Arabia; ideo videntur frequentes esse.

110. Thus vero illud hunc in modum Arabes comparant. Casiam autem sic: Postquam et totum corpus, et faciem præter solos oculos obligaverunt coriis aliisque pellibus, ad casiam pergunt. Ea nascitur in palude non alta, circa quam et in qua degunt ferae alatae, vespertilionibus simillimæ, fridore diro, et viribus prævalentibus: quas ab oculis arcentes Arabes, sic casiam metunt.

111. Cinnamomum etiam quam superiora mirabilius colligunt. nam aut ubi nascatur aut quæ terra nutriat illud, nequeunt dicere: nisi quod probabili ratione utentes quidam narrent id gigni in iis

κυν ἔχιδναι κατὰ πᾶσαν τὴν γῆν εἰσὶ· οἱ δὲ ὑπόπτεροι ἐόντες, ἄθροοι εἰσὶ ἐν τῇ Αραβίῃ, καὶ ὕδαμῃ ἄλλῃ· κατὰ τῷτο δοκέουσι πολλοὶ εἶναι.

ρί'. Τὸν μὲν δὴ λιβανωτὸν τῷτον οὕτω κτῶνται Αραβιοὶ. τὴν δὲ καοσίην, ὧδε· ἐπεὰν καλαδήσωνται βύρσησι καὶ δέρμασι ἄλλοις πᾶν τὸ σῶμα καὶ τὸ πρόσωπον, πλὴν αὐτῶν τῶν ὀφθαλμῶν, ἔρχονται ἐπὶ τὴν καοσίην· ἡ δὲ ἐν λίμνῃ φύεται οὐ βαθύη. περὶ δὲ αὐτὴν καὶ ἐν αὐτῇ αὐλίζεται καὶ θηρία πτερωτά, τῇσι νυκτερίσι προσείκελα μάλιστα· καὶ τέτρυγε δεινὸν, καὶ ἐς ἀλκὴν ἄλκιμα. τὰ δὲ δὴ ἀπαμυνομένους ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν, ἔτω δρέπειν τὴν καοσίην.

ρια'. Τὸ δὲ δὴ κιννάμωμον ἔτι τούτων θωύμαςότερον συλλέγουσι. ὅκου μὲν γὰρ γίνεσθαι, καὶ ἥτις μιν γῆ ἢ τρέφουσα ἐστὶ, ἔκ ἔχουσι εἰπεῖν, πλὴν ὅτι λόγῳ εἰκότι χρεώμενοι, ἐν τοῖσι δὲ χωρίοις φασὶ τινες αὐ-

τὸ φύεσθαι, ἐν τοῖσι ὁ Δίονυσος ἐτράφη.
 ὄρνιθας δὲ λέγῃσι μεγάλας φορέειν ταῦτα
 τὰ κάρφεια, τὰ ἡμεῖς ἀπὸ Φοινίκων μα-
 θόντες κιννάμωμον καλέομεν. φορέειν δὲ τὰς
 ὄρνιθας ἐς νεοασίας προσπεπλασμένας ἐκ
 πηλῆ^α πρὸς ἀποκρήμνοισι ἔρρεσι, ἔνθα πρόσ-
 βασιν ἀνθρώπῳ ὑδεμίνην εἶναι. πρὸς ὧν δὴ
 ταῦτα τοὺς Αῤαβίους σοφίζεσθαι τάδε·
 βοῶν τε καὶ ὄνων τῶν ἀπογινομένων καὶ τῶν
 ἄλλων ὑποζυγίων τὰ μέλεα διαταμόντας
 ὡς μέγιστα, κομίζειν ἐς ταῦτα τὰ χωρία·
 καί σφρα ἴεντας ἀγχῆ^α τῶν νεοασιέων, ἀ-
 παλλάσσεσθαι ἐκάς αὐτέων· τὰς δὲ ὄρ-
 νιθας καταπετομένας, αὐτῶν τὰ μέλεα
 τῶν ὑποζυγίων ἀναφορέειν ἐπὶ τὰς νεοσ-
 σιάς· τὰς δὲ, ὕδυναμένας ἴχειν, καταρ-
 ρήγνυσθαι ἐπὶ γῆν^β. τοὺς δὲ, ἐπιόντας,
 συλλέγειν ἔτω τὸ κιννάμωμον^γ· συλλε-
 γόμενον δὲ ἐκ τέττων ἀπικνέεσθαι ἐς τὰς
 ἄλλας χώρας.

ρβ'. Τὸ δὲ δὴ λήδανον, τὸ Ἀράβιοι

^α πεπλασμένας πηλῇ. ^β ἐπὶ τὴν γῆν. ^γ ἔτω μὲν τὸ κιννάμωμον.

regionibus ubi Bacchus educatus est: et ipsas festucas, quas nos ab Phoenicibus edocti vocamus cinnamomum, afferri a grandibus quibusdam aliribus ad nidos e luto constructos in praeruptis montium et homini inaccessis. Ad ista igitur Arabes haec excogitaverunt: boum asinorumque defunctorum et aliorum jumentorum membra concisa quammaxima in ea loca portant: et ubi juxta nidos posuere, procul inde abscedunt. Ad haec frustra delapsae volucres, ad nidos carnem jumentorum apportant: cui sustinendae impares nidi, disrupti ad terram labuntur: tunc Arabes accedentes ita colligere cinnamomum; quod hac ratione collectum illinc in alias regiones dimittitur.

112. At ledanum (quod Arabes la-

Q 4

danum vocant) etiam cinnamomo mirabilius comparatur: quippe quod in graveolentissimo loco nascens, tamen fragrantissime olet. Nam in barbis caprarum hircorum invenitur innatum, veluti mucor ligni, cum ad conficienda multiplicia unguenta utile, tum praecipue ad suffitionem qua Arabes utuntur.

I I 3. Haecenus de thymiamatis dictum sit. Redolet Arabica regio mirifice jucundo quodam odore. Suntque in ea ovium duo genera admiratione digna, quae nusquam alibi sunt. Quorum unum caudas habet longas, trium cubitorum, non breviores: quas si quis eas trahere permittat, ulcera habeant certe, dum ad terram atteruntur: nunc vero unusquisque pastorum haecenus est doctus arte fabrili, ut plostella faciant, quae singula singularum ovium caudis subligent, superque plostella caudas ipsas alligent.

καλέεσι λάδανον, ἐκ τήτης θωύμασκότε-
ρον γίνεται. ἐν γὰρ δυσοδροτάτῳ γινόμε-
νον, εὐωδέσαίον ἐσι. τῶν γὰρ αἰγῶν τῶν
τράγων ἐν τοῖσι πώγῳσι εὐρίσκειαι ἐλγινό-
μενον, οἷον γλοιὸς ἀπὸ τῆς ὕλης· χρήσι-
μον δὲ ἐς πολλὰ τῶν μύρων ἐσι· θυμῳσέ
τε μάλισα τῷτο Αράβιοι.

ργ'. Τοσαῦτα μὲν θυμιαμάτων^d πέ-
ρι εἰρήσθω. ἀπόζει δὲ τῆς χώρας τῆς Α-
ραβίης θεσπέσιον ὡς ἡδύ. δύο δὲ γένεα οἷων
σφι ἐσὶ θωύματος ἄξια, τὰ οὐδαμόθι ἐτέ-
ρωθί ἐσι. τὸ μὲν αὐτῶν ἕτερον ἔχει τὰς
ῥαῖς μακράς, τριπήχεας^e, ἔκ ἐλάσσονας·
τὰς εἴ τις ἐπήει σφι ἀπέλκειν, ἔλκεα αὖ
ἔχοιεν, ἀνατρίβομένων πρὸς τῇ γῇ τῶν ῥ-
ρέων. νῦν δὲ ἅπας τις τῶν ποιμένων ἐπί-
σαιαι ξυλκργέειν ἐς τοσῷτο· ἀμαξίδας γὰρ
ποιεῦντες, ὑποδέεσι αὐτὰς τῇσι ῥῥῇσι, ἐνὸς
ἐκάστῃ κλήνεος τὴν ῥῥὴν ἐπὶ ἀμαξίδα ἐκά-
στην καταδέοντες. τὸ δὲ ἕτερον γένος τῶν

^d In MS. est θυμάτων, sed in margine θυμάτων. • τῇ
σίχῃ.

οἶων τὰς ὕρας πλατέας φορέουσι, καὶ ἐπὶ
πῆχυν πλάτος.

ριδ'. Αποκλιναμένης δὲ μεσαμβρίας,
παρήκει πρὸς δύνοντα ἥλιον ἢ Αἰθιοπική
χώρη, ἐσχάτη τῶν οἰκεομένων. αὕτη δὲ
χρυσόν τε φέρει πολλόν, καὶ ἐλέφαντας ἀμ-
φιλαφείας, καὶ δένδρεα πάντα ἄγρια, καὶ ἔβε-
ρον, καὶ ἄνδρας μεγίστους καὶ καλλίστους καὶ μα-
κροβιβάτους.

ριέ'. Αὗται μὲν νυν ἐν τε τῇ Ἀσίῃ
ἰσχαλιαί εἰσι¹ καὶ ἐν τῇ Λαυῇ. περὶ δὲ τῶν
ἐν τῇ Εὐρώπῃ τῶν πρὸς ἐσπέρην ἐσχα-
τιέων ἔχω μὲν οὐκ ἀτρεκέως λέγειν. οὐ-
τε γὰρ ἔγωγε ἐνδέχομαι Ἑριδανὸν καλέ-
εσθαι πρὸς βαρβάρων ποταμὸν, ἐκδιδόντα
εἰς θάλασσαν τὴν πρὸς βορέην ἄνεμον, ἀπὸ
τε τοῦ ἡλεκτρον φοιτᾶν λόγος ἐστὶ, οὔτε
θήσους οἶδα κασιτερίδας ἔσας, ἐκ τῶν ὅ
κασιτέρος ἡμῖν φοιτᾶ. τῆτο μὲν γὰρ, ὅ
Ἑριδανὸς αὐτὸ κατηγορεῖ τοῦ ὄνομα, ὡς
ἔστι Ἑλληνικόν, καὶ ὅτε ἔ βαρβαρικόν. ὑπὸ

¹ In MS. αἱ ἰσχαλιαί εἰσι. ² ὅτι.

Alterum genus ovium ad cubitalem latitudinem caudas gerit.

114. Huic, qua parte meridies ad solem occidentem vergit, contermina est Aethiopia, terrarum habitatarum ultima. Haec et auri multum fert, et vastos elephantes, prominentibus utrinque dentibus: et cum agrestes omnes arbores, tum vero ebum, necnon viros maximos pulcherrimosque et aevi longissimi.

115. Atque haec quidem extrema sunt Asiae Africaeque. De extremitatibus autem Europae ad vesperam quod pro comperto referam non habeo. neque enim assentior fluvium quendam Eridanum a barbaris vocitari, qui exit in mare ad septentrionem spectans, unde electrum venire narratur. Ne Cassiteridas quidem novi insulas, unde ad nos venit cassiteros, *stannum*. nam vel ipsum coarguit nomen Eridanus, quod Graecum est, et non bar-

barum, ab aliquo poëta fictum. Sed et si hoc studiose quaesivi, a nemine qui ipse viderit accipere possum, quomodo se habeat mare ad illam Europae partem. Ab extrema itaque ad nos venit stannum electrumque.

116. Ceterum ad septentrionem Europae quamplurimam auri vim esse constat: sed quomodo fiat, ne hoc quidem pro comperto dicere queo. Dicuntur tamen id super gryphas auferre Arimaspi, viri unoculi. quod nec ipsum crediderim, ut viri nascantur unoculi, ceteram naturam habentes aliis hominibus parem. Porro extremitates terrarum videntur circumcludere aliam regionem intusque cohibere ea quae nobis pulcherrima esse putantur et habere rarissima istae.

117. Est in Asia planities undique cincta monte quinque in locis interciso, quae aliquando fuit Chorasmiorum, in montibus viventium Chorasmiorum ipso-

ποιητῆς δὲ τίνος ποιηθέν. ὅτε δὲ ὕδενός αὐτόπλειω γενομένων οὐ δύναμαι ἀκῶσαι τῆτο μελετῶν, ὅπως θάλασσά ἐστι τὰ ἐπέκεινα Εὐρώπης. ἐξ ἐσχάτης δι' ὧν ὁ καοσίτερος ἡμῖν Φοιτᾶ, καὶ τὸ ἠλεκίρον.

ρισ'. Πρὸς δὲ ἄρκις τῆς Εὐρώπης πολλῷ πλείστος^α χρυσὸς φαίνεται ἐών· ὅπως μὲν γινόμενος, ἔκ' ἔχω ὕδὲ τῆτο ἀτρεκέως εἶπαι· λέγεται δὲ ὑπὲρ τῶν γρυπῶν ἀρπάζειν Αῤῥιμασπῆς, ἄνδρας μνηοφθαλμοῦς· πείθομαι δὲ ὕδὲ τῆτο, ὅπως μνηόφθαλμοι ἄνδρες φύονται, φύσιν ἔχοντες τὴν ἄλλην ὁμοίην τοῖσι ἄλλοις ἀνθρώποις. αἱ δὲ ὧν ἐχατιαὶ οἴκασι περικληῖσαι τὴν ἄλλην χώραν, καὶ ἐντὸς ἀπέργουσαι τὰ κάλλιστα δοκέοντα ἡμῖν εἶναι, καὶ σπανιώτατα ἔχει αὐταί.

ριζ'. Ἐστὶ δὲ πεδῖον ἐν τῇ Ἀσίῃ περικλεισμένον οὐρεῖ πάντοθεν· διασφάγες δὲ τοῦ ὕδρὸς εἰσι πέντε. τοῦτο τὸ πεδῖον ἦν μὲν κοτε Χορασμίων, ἐν οὐρεσι ἐόν-

^α πολλῇ τῇ πλῆθει.

των ^b Χορασμίων τε αὐτῶν καὶ Ὑρκανίων,
καὶ Πάρθων, καὶ Σαραγγέων, καὶ Θωμαναί-
ων ^d. ἐπεὶ τε δὲ Πέρσαι ἔχουσι τὸ κρά-
τος, ἔστι τῷ βασιλέος· ἐκ δὴ ὧν τῷ περι-
κληϊόνιος ἔρεος τέττα ρέει ποταμὸς μέγας,
ἔνομα δὲ οἱ ἐστὶ Ἀκης. οὗτος πρότερον μὲν
ἄρδεσκε διαλελαμμένος πανταχῷ τῶν εἰ-
ρημένων τέτων τὰς χώρας, διὰ διασφάγος
ἀγόμενος ἐκάστης ἐκάστοισι· ἐπεὶ τε δὲ ὑπὸ
τῷ Πέρσῃ εἰσὶ, πεπόνθασι τοιόνδε· τὰς
διασφάγας τῶν ὑρέων ἐνδείμας ὁ βασιλεὺς,
πύλας ἐπ' ἐκάστη διασφάγι ἔστησε. ἀποκε-
κληϊμένε δὲ τῷ ὕδαλις τῆς ἐξόδου ^c, τὸ πε-
δίον τὸ ἐνὸς τῶν ὑρέων, πέλαγος γίνεται,
ἐνδιδόντος μὲν τῷ ποταμῷ, ἔχοντος δὲ ὕδα-
μῇ ἐξήλυσιν. οὗτοι ὧν οἱ περ ἔμπροσθεν
εἰώθεσαν χρᾶσθαι τῷ ὕδατι, οὐκ ἔχοντες
αὐτῷ χρᾶσθαι, συμφορῇ μεγάλη διαχρέ-
ονται· τὸν μὲν γὰρ χειμῶνα ὕει σφι ὁ
θεὸς, ὥσπερ καὶ τοῖσι ἄλλοισι ἀνθρώποισι·

^b Haec quatuor vocabula Χορασμίων ἐν ἑρσι ἰόντων non con-
stant in MS. ^c Σαραγγαίων καὶ Θωμανίων. ^d διεξόδου.

tum et Hyrcaniorum et Parthorum et Sarangensium et Thomanaeorum: sed posteaquam Persae rerum potiti sunt, facta est regis. Ex hoc igitur circumclaudente monte ingens amnis profluit, nomine Aces: qui quondam per singulas undique intercisiones ductus ac distributus, totidem quas dixi gentium regiones irrigabat: ubi vero in Persae potestatem venerunt, hoc ab illo sunt passae, quod sectionibus montium ab rege obstructis, et ad earum singulas portis positis, aqua ab exitu interclusa est; et planities quae intra montes erat, pelagus facta, quum fluat in interiora amnis, sed nulla ex parte exitum habeat: atque ita ipsae gentes pristino aquae usu fraudatae afficiuntur magno detrimento. Nam hyberno tempore deus illis, quemadmodum aliis hominibus, plu-

it: sed aestate quum ferunt anicum et sesamum, aquam desiderant. Igitur quum nihil eis aquae tribueretur, ad Persas venerunt viri atque mulieres: stantesque ad fores regis, cum ejulatu vociferabantur. Tunc rex iis qui maxime indigebant portas reserari iussit, utique eas quae ad illud ferrent: easdem, quum illorum terra humore hausto satiata esset, rursus obserari; alias vero, ut quique ceterorum populorum maxime aqua indigerent, jubet aperire. id faciens (quantum ego auditu cognovi) magnam pecuniam exigit praeter tributum. Atque haec quidem ita se habent.

118. CETERUM unum e septem viris qui adversus magum conspiraverunt, Intaphernem, accidit per insolentiam ita perire. statim post oppressos magos regiam ingressus, volebat admitti ad colloquium regis. etenim hac etiam lege con-

τῷ δὲ Θέρεος σπείροντες μελίνην, καὶ σήσα-
 μον, χρηίσκοντο τῷ ὕδατι. ἐπεὰν ὦν μηδέν
 σφι παραδιδῶται τοῦ ὕδατος, ἐλθόντες ἐς
 τὰς Πέρσας αὐτοὶ τε καὶ γυναῖκες. πάντες
 κατὰ τὰς θύρας τῷ βασιλέως, βῶσι ὠρυ-
 ὄμενοι. ὁ δὲ βασιλεὺς τοῖσι δεομένοισι αὐ-
 τῶν μάλιστ' ἐντέλλεται ἀνοίγειν τὰς πύ-
 λας τὰς ἐς τὸ φερέσας. ἐπεὰν δὲ διά-
 κορος ἢ γῆ σφέων γένηται πίνεσα τὸ ὕδωρ,
 αὐταὶ μὲν αἱ πύλαι ἀποκληθιόνται, ἄλ-
 λας δ' ἐντέλλεται ἀνοίγειν ἄλλοισι τοῖσι
 δεομένοισι μάλιστ' αὐτῶν λοιπῶν. ὥς δ' ἐγὼ
 οἶδ' ἀκέσας, χρήματ' ἀμεγάλ' ἀπαιτούμε-
 νος ἀνοίγει, παρέξ τῷ φόρῳ. ταῦτα μὲν δὴ
 ἔχει ἔγωγε.

ρή'. Τῶν δὲ τῷ μάγῳ ἐπανασάντων
 ἑπτὰ ἀνδρῶν, ἓνα αὐτῶν Ἰνταφέρνεα καλε-
 λαβε ὑβρίσαντα τάδε, ἀποθανεῖν. αὐτίκα
 μετὰ τὴν ἐπανάστασιν ἤθελε ἐς τὰ βσι-
 λήϊα ἐσελθὼν χρηματίσασθαι τῷ βσι-
 λείῳ. καὶ γὰρ δὴ καὶ ὁ νόμος οὕτω εἶχε,

² ἢ γὰρ δὴ ὁ νόμος.

τοῖσι ἐπανάσῃσι τῷ μάγῳ ἔσοδον εἶναι
 παρὰ βασιλέα ἄνευ ἀγγέλων, ἦν μὴ γυναι-
 κὶ τυγχάνη μισγόμενος ὁ βασιλεύς. ἔκων
 δὲ Ἰνταφέρης ἐδικαίετο οὐδένα οἱ ἐσαγγέ-
 λαι· ἀλλ' ὅτι ἦν τῶν ἐπ' αὐτῷ, ἤθελε ἐσιέναι.
 ὁ δὲ πύλκρος καὶ ὁ ἀγγελιηφόρος ἔπεριώρε-
 ον, φάμενοι τὸν βασιλέα γυναικὶ μίσε-
 σθαι. ὁ δὲ Ἰνταφέρης, δοκέων σφέας ψεύ-
 δεα λέγειν, ποιεῖ τοιάδε ^b· σπασάμενος
 τὸν ἀκινάκεια, ἀποτάμνει αὐτῶν τὰ τε
 ὦτα καὶ τὰς ῥίνας· καὶ ἀνείρας περὶ τὸν χα-
 λινόν ^c τῷ ἵππῳ, περὶ τῆς αὐχένας σφέ-
 ων ἔδησε, καὶ ἀπῆκε. οἱ δὲ τῷ βασιλεῖ δει-
 κνύουσι· ἐωϋτοὺς, καὶ τὴν αἰτίην εἶπον, δι'
 ἣν πεπονθότες εἴησαν.

ριθ'. Δαρεῖος δὲ, ἀρρώδηςας μὴ κοινῷ
 λόγῳ οἱ ἔξ πεποιηκότες ἔωσι ταῦτα, με-
 ταπεμπόμενος ἕνα ἕκαστον, ἀπεπειράτο
 γνώμης, εἰ συνίπαντο εἰσι τῷ πεποιημέ-
 νῳ. ἐπεὶ τε δὲ ἐξίμαθε ὡς οὐ συγχεμένοι-
 σι εἴη ταῦτα πεποιηκῶς, ἔλαβε αὐτὸν τε

^b τὰδε. ^c ἀνείρας, τὸν χαλινόν. ^d δεικνύουσι.

ventum erat inter magi oppressores, ut eis ad regem foret aditus sine internuncio, nisi cubantem cum uxore. Itaque non oportere sibi intervenire nuncium censens Intaphernes, quia foret unus e septem, introire utique volebat. sed quum janitor et qui a responsis erat introire non sinerent, quod regem dicerent rei uxoriae dare operam, eos mentiri ratus, educto acinace, aures utrique narsque praecidit, et annectens circa frenum equi cervicibus ipsorum circumdedit hominesque dimisit.

119. Qui quum sese regi exhibuissent et cur id passi fuerant exposuissent, Darius singulatim unoquoque arcessito, veritus ne id communi sex lociorum consilio factum esset; exploravit numquid id quod actum foret comprobarent. Ubi comperit sine horum consensu Intapher-

nem haec fecisse, hominem comprehendit ejusque filium atque omnem familiam; multis de causis credens illum cum suis propinquis rebellionem fuisse moliturum: hos comprehensos ad necem vinciri iussit. Tunc uxor Intaphernis ad regias fores accedens, plorabat atque lamentabatur. Id assidue faciendo ad sui misericordiam Darium quum adduxisset, misso ad eam nuncio, rex inquit, ‘ Mulier, offert ‘ tibi Darius unius electionem ex victis ‘ domesticis tuis quem velis liberare.’ Illa postquam secum deliberavit, ita respondit, ‘ Si quidem unius animam rex mihi ‘ gratificatur, eligo ex omnibus fratrem.’ Haec audiens rex, miratus hujus orationem, misso nuncio, inquit, ‘ Percontatur ‘ te rex, qua de causa, viro filiisque praetermissis, fratrem delegeris, ut superesset, ‘ qui et remotiore abs te est gradu quam

τὸν Ἰνταφέρνεα, καὶ τὸν παῖδα ^c αὐτοῦ, καὶ
τὰς οἰκητῆρας πάντας· ἐλπίδας πολλὰς ἔ-
χων μετὰ τῶν συγγενέων μιν ἐπιβλεῦειν
οἱ ἐπανάσασιν. συλλαβὼν δὲ σφεας, ἔδῃσε
τὴν ἐπὶ θανάτῳ. ἡ δὲ γυνὴ τῆς Ἰνταφέρ-
νεος φοιτέσσα ἐπὶ τὰς θύρας τῆς βασιλέως,
κλαίεσκε ἂν καὶ ὠδύρετο· ποιεῦσα δὲ αἰεὶ
τῷτὸ τῷτο, τὸν Δαρεῖον ἐπεισε οἰκτεῖ-
ραί μιν· πέμψας δὲ ἄγγελον, ἔλεγε τάδε,
‘ ὦ γύναι, βασιλεὺς τοι Δαρεῖος διδοῖ ἓνα
‘ τῶν δεδεμένων οἰκητῶν ῥύσασθαι, τὸν βέ-
‘ λεαι ἐκ πάντων.’ ἡ δὲ, βουλευσαμένη,
ὑπεκρίνετο τάδε, ‘ Εἰ μὲν δὴ μοι διδοῖ βα-
‘ σιλεὺς ἑνὸς ψυχὴν, αἰρέομαι ἐκ πάντων
‘ τὸν ἀδελφεόν.’ πυθόμενος δὲ Δαρεῖος
ταῦτα, καὶ θωυμάσας τὸν λόγον, πέμψας
ἠγόρευε, ‘ ὦ γύναι, εἰρωτᾷ σε βασιλεὺς
‘ τίνα ἔχουσα γνώμην, τὸν ἄνδρά τε καὶ
‘ τὰ τέκνα ἐγκαταλιπῆσα, τὸν ἀδελφεόν
‘ εἴλευ περιεῖναι τοι· ὅς καὶ ἀλλοτριώτα-
‘ τός τοι τῶν παίδων, καὶ ἦσαν κεχαρισ-

^c ὁ τὸς παῖδας.

' μέιος τῷ αἰδρός ἐσι.' ἢ δ' ἀμείβετο τοῖσ-
 δε, ' Ω βασιλεῦ, αἰὴρ μὲν μοι ἂν ἄλλος
 ' γένοιτο, εἰ δαίμων ἐθέλοι, καὶ τέκνα ἄλ-
 ' λα, εἰ ταῦτα ἀποβάλλοιμι πατρός' ἐ-
 ' κὲ μητρός ἔκ' ἐτι μευ ζώντων, ἀδελφεός
 ' ἂν ἄλλος οὐδενὶ τρόπῳ γένοιτο. ταῖτη
 ' τῇ γνώμῃ χρεωμένη, ἔλεξα ταῦτα.' εὐ-
 τε δὲ ἔδωξε τῷ Δαρείῳ εἰπεῖν ἡ γυνή, καὶ
 οἱ ἀπῆκε τοῦτόν τε τὸν παραιτέτο, καὶ
 τῶν παίδων τὸν πρεσβύτατον, ἡδείς αὖ-
 τῇ· τὰς δὲ ἄλλας ἀπέκλεινε πάντας. τῶν
 μὲν δὲ ἐπὶ αὐτὴν εἰς αὐτὴν τρόπον τῷ εἰρημέ-
 νῳ ἀπολώλεε.

ρή'. Κατὰ δέ κου μάλισα τὴν Καμ-
 βύσειω νῆσον ἐγένετο τάδε· ὑπὸ Κύρου κα-
 τασαθεὶς ἦν Σαρδίων ὑπαρχος Οροίτης,
 αἰὴρ Πέρσης· ἔτος ἐπεθύμησε πρήγματις
 ἔκ' ὀσίου· οὔτε γάρ τι παθὼν ἔτε ἀκέσας
 μάταιον ἔπος πρὸς Πολυκράτεος τῷ Σα-
 μίῃ, οὔτε ἰδὼν πρότερον, ἐπεθύμειε λαβὼν
 αὐτὸν ἀπολέσαι· ὥς μὲν οἱ πλεῖνες λέγου-

‘ filii, et minus jucundus quam maritus.’
 Cui illa respondens, ‘ ô Rex, inquit, ma-
 ‘ ritus mihi alius, si daemon voluerit, at-
 ‘ quæ alii liberi, si hos amifero, esse pos-
 ‘ sunt: alius frater, parentibus meis jam
 ‘ vita defunctis, nulla ratione potest esse.
 ‘ Hanc sequuta causam, ita loquuta sum.’
 visaque est mulier Dario probe dixisse.
 itaque ea re delectatus, et eum quem mu-
 lier optaverat missum secit, et filiorum
 natu maximum, ceteris omnibus interfici
 jussis. Ita unus e septem statim eo modo,
 quo dixi, occubuit.

120. Enimvero illud fere circa Cam-
 bysis infirmitatem contigit: Erat Sardi-
 bus praeses quidam a Cyro praefectus. no-
 mine Oroctes, Persa, cui nefariae rei cu-
 pido incessit: siquidem Polycratem Sami-
 um, a quo nullo nec facto nec dicto quan-
 tulocunque laesus esset, quemque ne vi-
 disse quidem unquam, tamen concupivit

capere ad interimendum, ob hanc (ut plerique ajunt) causam: Quum aliquando ad fores regis considerent. Oroetes et alter quidam Persa nomine Mitrobates, praefectus gentis quae est in Dascyllo, e verbis ad jurgia pervenerunt. Et quum de virtute disceptaretur, Mitrobates obijciens Oroeti, inquit, 'Tunc in pretio virorum es, qui insulam Samum tuae provinciae adjacentem, regi non acquisivisti, ita facilem captu ut quidam e popularibus quindecim armatis fretus occupavit, ejusque tyrannide nunc potiatur?' Hoc jurgium audienti Oroeti adeo doluisse quidam ajunt, ut affectaverit non de objurgante vindictam, sed Polycratem prorsus occidere, propter quem mali audisset.

121. Alii (sed pauciores) inquit, caduceatorem in Samum ab Oroete missum cujusdam rei rogandae causa: (cujus autem, non dicitur) Polycratem autem

σι, διὰ τοιήνδ' εἴ τινα αἰτίην· ἐπὶ τῶν βασιλέως Θυρέων κατήμενον τὸν τε Οροίτην καὶ ἄλλον Πέρσην τῷ ἔνομα εἶναι Μιτροβάτεια, νομῶν ἄρχοντα τῷ ἐν Δασκυλείῳ, τέτρες ἐκ λόγων ἐς νείκεα συμπεσέειν, κρινομένων δὲ περὶ ἀρεΐης, εἰπεῖν τὸν Μιτροβάτεια τῷ Οροίτῃ προφέροντα, ' Σὺ γὰρ ἐν ἀνδρὸς λόγῳ, ὅς βασιλεῖ νῆσον Σάμον πρὸς τῷ σῶ νομῷ προσκειμένην οὐ προσεκτήσας, ὥδε δὴ τι ἔβαν εὐπετέα χειρωθῆναι, τὴν τῶν τις ἐπιχωρίων πεντεκαίδεκα ὀπλίτησι ἐπαναστὰς ἔχε, καὶ νῦν αὐτῆς τυραννεύει; ' οἱ μὲν δὴ μιν φασὶ τῷτο ἀκῆσαντα, καὶ ἀλγίσαντα τῷ ὀνειδέει, ἐπιθυμῆσαι ἐκ οὕτω, τὸν εἰπαντα ταῦτα, τίσασθαι, ὡς Πολυκράτεια πάντως ἀπολέσαι, διὰ τινα κακῶς ἔκχεσε.

ρχα'. Οἱ δὲ ἐλάσσονες λέγουσι πέμψαι Οροίτεια ἐς Σάμον κήρυκα ὅτε δὴ χρήματος δεησόμενον· (οὐ γὰρ ὦν δὴ τῷτο γελέγεται ^b) καὶ τὸν Πολυκράτεια τυχεῖν

^a διὰ τιν' α κακῶς. ^b τῷτο λέγεται.

κατακείμενον ἐν ἀνδρεῶνι· παρεῖναι δέ οἱ καὶ Ανακρέοντα τὸν Τηϊῖον. καί κως εἴτ' ἐκ προνοίης αὐτὸν καλῆλογέοντα τὰ Οροίτεω πρήγματα, εἴτε καὶ συντυχίῃ τις τοιῷτῃ ἐπεγένετο. τὸν τε γὰρ κήρυκα τὸν Οροίτεω παρελθόντα διαλέγεσθαι, καὶ τὸν Πολυκράτεα· τυχεῖν γὰρ ἐπεσφραμμένον πρὸς τὸν τοῖχον, οὔτε τι μετασφραφῆναι, οὔτε ὑποκρίνασθαι.

ρκβ'. Αἰτίαι μὲν δὴ αὗται διφάσαι λέγονται τῷ Θανάτῳ τῷ Πολυκράτεος γενέσθαι, πάρεσι δὲ πείθεσθαι ὁκοτέρῃ τις βούλεται αὐτέων. ὁ δὲ ὢν Οροίτης ἰζόμενος ἐν Μαγνησίῃ τῇ ὑπὲρ Μαιάνδρου τῷ ποταμοῦ οἰκημένῃ^c, ἐπεμπε μύρσον τὸν Γύγεω ἄνδρα Λυδὸν ἐς Σάμον ἀγγελίην φέροντα, μαθὼν τῷ Πολυκράτεος τὸν νόον. Πολυκράτης γάρ ἐστι πρῶτος τῶν ἡμεῖς ἴδμεν Ἑλλήνων, ὃς θαλασσοκρατέειν ἐπενοήθη, πάρεξ Μίνωός τε τῷ Κνωρσίῃ, καὶ εἰ δὴ τις ἄλλος πρότερος τούτου ἦρξαι

^c οἰκισμένη.

tunc forte in conclavi virili cubantem fuisse, assistente ei Anacreonte Teio, sive id consulto, quod res Oroetis contemptui haberet, sive forte aliqua hujusmodi factum sit. ad quem quum accedens Oroetis caduceator, ejus mandata exponeret, Polycratem neque se ad hominem convertisse (erat enim ad parietem versus) neque quicquam respondisse.

122. Hae duplices causae mortis Polycratis fuisse memorantur, quarum utrilibet accommodare fidem quis potest. Itaque Oroetes in *urbe* Magnesia degens, quae est super Maeandrum flumen sita, misit Myrsum Lydum, Gygis filium, cum nuncio in Samum ad Polycratem, cujus animum noverat. Etenim Polycrates primus extitit Graecorum, quos novimus (secundum Minoem Cnossium, et si quis alius isto prior maris imperio potitus est) qui in animum induxerit ut mari potire-

tur: sed quod ad generationem et aetatem attinet, quae humana vocatur, solus est Polycrates, qui multam conciperet spem Ioniae atque insulis dominandi. Hoc igitur eum in animo habere certior Oroetes factus, misit nuncium in haec verba, OROETES POLYCRATI ITA INQUIT, ‘Audio te res ingentes agitare animo, sed proposito rem pecuniarum non suppetere. Quod si ita feceris ut suadeo, prospexeris et tibi et salutis meae. Nam rex Cambyfes (ut mihi pro comperto renunciatur) de me interficiendo cogitat. nunc igitur me ipsum recipito, atque pecunias, earum partem tibi habiturus, partem mihi permissurus: et ipsarum pecuniarum beneficio omni Graeciae imperaturus. De quibus si mihi fidem non habes, mitto quempiam tibi fidissimum, cui ego monstrabo.’

τῆς θαλάσσης. τῆς δὲ ἀνθρωπίνης λεγο-
 μένης γειῆς Πολυκράτης μοῦνος ἐλπίδας
 πολλὰς ἔχων Ἰωνίης τε καὶ νήσων ἄρξειν.
 μαθὼν ὧν ταῦτα μὲν διανοούμενον ^α ὁ Ο-
 ροίτης, πέμψας ἀγγελίην, ἔλεγε τάδε,
 ΟΡΟΙΤΗΣ ΠΟΛΥΚΡΑΤΕΙ ὩΔΕ ΛΕΓΕΙ,
 • Πυνθάνομαι ἐπιβουλεύειν σε πρήγμασι
 • μεγάλοισι, καὶ χρήματά τοι ἔκ εἶναι κα-
 • τὰ τὰ Φρονήματα. σὺ νῦν ὧδε ποιήσας,
 • ὀρθώσεις μὲν σεωῦτόν, σώσεις δὲ καὶ ἐμέ.
 • ἔμοι γάρ ^β βασιλεὺς Καμβύσης ἐπιβου-
 • λεύει θάνατον, καὶ μοι τῷτο ἔξαγγέλ-
 • λεται σαφηνέως. σὺ νῦν ἐμὲ ἐκκομίσας
 • αὐτόν, καὶ χρήματα, τὰ μὲν, αὐτέων
 • αὐτὸς ἔχε, τὰ δὲ, ἐμὲ ἔα ἔχειν· εἵνε-
 • κέν τε ^γ χρημάτων, ἄρξεις ἀπάσης τῆς
 • Ἑλλάδος ^δ. εἰ δέ μοι ἀπιστέεις τὰ πε-
 • ρὶ τῶν χρημάτων, πέμψον ὅσῃς τοι πι-
 • σότατος τυγχάνει ἐὼν, τῷ ἐγὼ ἀπο-
 • δέξω ^ε.

^α ταῦτα διανοούμενον. ^β ἔμοι μὲν γάρ. ^γ εἰνικά τε. ^δ ἀπά-
 ρης Ἑλλάδος. ^ε ὑποδέξω.

ρχγ'. Ταῦτα ἀκούσας Πολυκράτης, ἦσθη τε καὶ ἐβέβηλο· καί κως ἰμείζηλο γὰρ χρημάτων μεγάλως· ἀποπέμπει πρῶτα κατοφόμενον Μαιάνδριον· Μαιανδρίε, ἀνδρα τῶν ἀσῶν, ὅς οἱ ἦν γραμματ.ς^ς· ὃς χρόνῳ ἔ πολλῶ ὕστερον τέτων, τὸν κόσμον τὸν ἐκ τῆ ἀνδρεῶνος τῆ Πολυκράτεος ἔόντα ἀξιοθέηλον ἀνέθηκε πάντα ἐς τὸ Ἡραῖον. ὁ δὲ Ουροίτης, μαθὼν τὸν κατάσκοπον ἔόντα προσιδόκιμον, ἐποίηε τοιαῦδε ε· λάρνακας ὀκτὼ πληρώσας λίθων, πλὴν κάρτα βραχείος τοῦ περὶ αὐτὰ τὰ χεῖλεα, ἐπιπολῆς τῶν λίθων, χρυσὸν ἐπέβαλε. καταδήσας δὲ τὰς λάρνακας, εἶχε ἐτοίμας. ἐλθὼν δὲ ὁ Μαιάνδριος^h, καὶ θεηράμενος, ἀπήγγειλε τῷ Πολυκράτει.

ρχδ'. Ὁ δὲ, πολλὰ μὲν τῶν μαντίωνⁱ ἀπαγορευόντων, πολλὰ δὲ τῶν φίλων, ἐσέλλετο αὐτόσε. πρὸς δὲ, καὶ ἰδύσης τῆς θυγατρὸς ὅφιν ἐνυπνίου τοιήνδε· ἐδόκέε οἱ τὸν πατέρα ἐν τῷ ἡέρι μετέωρον ἔόντα,

ε Μαιάνδριον. ε ταῦδε. h Μαιάνδρος. i μακροῦτον.

123. Quo audito Polycrates gavisus est, atque obsequi volebat. majorem enim in modum pecuniam avebat. Mittit itaque prius ad rem inspiciendam e popularibus Maeandrium Maeandrii filium, scribam suum: qui non longo post haec tempore ornatum conclavis Polycratis spectatu dignum templo Junonis omnem dieavit. Hunc Oroetes quum cognovisset speculatorem esse expectandum, ita sibi agendum putavit: Octo arcas lapidibus quum implevisset, praeter admodum parvam partem circa ipsas oras, ac superficiem lapidum aurum injecit: easque arcas alligatas in expedito habet. Quas adveniens Maeandrius quum inspexisset, Polycrati renunciavit.

124. At ille dehortantibus multum tum vatibus, multum quoque amicis profectus illuc est, quum etiam filia in somnio vidisset hoc visum. Videbatur sibi cernere patrem in aëre sublimem esse, qui

a Jove quidem lavaretur, a sole autem ungeretur. Hanc visionem conspicata, instabat omni modo dissuadere, ne a patria proficisceretur ad Oroetem: quinetiam ad navem L remorum eunti male ominabatur. Cui quum ille minitaretur, si fospes rediret, fore ut haec per diu maneret virgo: ipsa ut ita contingeret, sibi imprecata est. malle enim se diutius virginem esse quam patre orbari.

125. Polycrates omne consilium pro nihilo habens, ad Oroetem navigavit, cum alios multos familiarium secum ducens, tum vero Democedem Calliphontis filium, Crotoniensem medicum, qui eam artem optime omnium suae aetatis exercebat. Ubi Magnesium pervenit Polycrates, tetra morte est affectus, nec digna vel sua persona vel cogitationibus. nam praeter illos qui Syracusis extiterunt, ne unus

λῆσθαι μὲν ὑπὸ τῷ Διὶ, χρίεσθαι δὲ ὑπὸ τῷ ἡλίῳ. ταύτην ἰδῶσα τὴν ὄψιν, παντοίῃ ἐγένετο μὴ ἀποδημῆσαι τὸν Πολυκράτα παρὰ τὸν Οροίτα· καὶ δὴ καὶ ἰόντος αὐτῷ ἐπὶ τὴν πεντηκόντορον, ἐφημίζετο ^α. ὁ δὲ οἱ ἠπείλησε, ἥν σῶς ἀπονοσῆσι, πολλὸν μιν χρόνον παρθενεύεσθαι. ἡ δὲ ἠρήσατο ἐπιτελέα ταῦτα γενέσθαι. βῆλεσθαι γὰρ παρθενεύεσθαι πλέω χρόνον ἢ τῷ πατρὸς ἐσερῆσθαι.

ρχέ'. Πολυκράτης δὲ, πάσης συμβουλίας ἀλογήσας, ἔπλεε παρὰ τὸν Οροίτα, ἅμα ἀγόμενος ἄλλας τε πολλὰς τῶν ἐταίρων, ἐν δὲ δὴ καὶ Δημοκίδεα τὸν Καλλικῶνλος, Κροτωνιήτην, ἄνδρα ἰητρὸν τ' ἐόντα, καὶ τὴν τέχνην ἐπατκέοντα ἄριστα τῶν κατ' ἐωυτόν. ἀπικόμενος δὲ ἐς τὴν Μαγνησίην ὁ Πολυκράτης, διεφθάρη κακῶς, ὥτε ἐωυτῷ ἀξίως ὥτε τῶν ἐωυτῷ φρονημάτων. ὅτι γὰρ μὴ οἱ Συρηχασίων γινόμενοι, οὐδὲ ^β εἰς τῶν ἄλλων Ἑλληνικῶν

^α ἐπεφημίζετο. ^β γινόμενοι τύαννοι, ἰδί.

τυράννων ἄξιός ἐστι Πολυκράτει μεγαλο-
 πρεπίην συμβληθῆναι. ἀποκλείνας δέ μιν
 ἐκ ἀξίως ἀπηγήσιος Οροίτης ἀνεσαύρωσε.
 τῶν δέ οἱ ἐπομένων ὅσοι μὲν ἔσαν Σάμιοι,
 ἀπῆκε, κελεύων σφέας ἐωϋτῷ χάριν εἰ-
 δέναι, ἑόντας ἐλευθέρους. ὅσοι δὲ ἔσαν ζεῖ-
 νοί τε καὶ δῶλοι τῶν ἐπομένων, ἐν ἀνδρα-
 πόδων λόγῳ ποιούμενος εἶχε. Πολυκρά-
 τῆς δὲ ἀνακρεμάμενος, ἐπετέλεσε πᾶσαν
 τὴν ὄψιν τῆς θυγατρὸς. ἐλῆτο μὲν γὰρ
 ὑπὸ τῷ Διὸς ὅπως υἱοί, ἐχρίετο δὲ ὑπὸ τῷ
 ἡλίῳ, ἀνιεὶς αὐτὸς ἐκ τῷ σώματος ἰκμά-
 δα. Πολυκράτεος μὲν δὴ αἱ πολλαὶ εὐ-
 τυχίαι ἐς τοῦτο ἐτελεύτησαν, τῇ οἱ Α-
 μασις ὁ Αἰγύπτου βασιλεὺς προεμαντεύ-
 σατο.

ρης'. Χρόνῳ δὲ οὐ πολλῷ ὕστερον καὶ
 Οροίτεα Πολυκράτεος τίσιες μετῆλθον.
 μετὰ γὰρ τὸν Καμβύσεω θάνατον, καὶ
 τῶν μάγων τὴν βασιληίην, μένων ἐν τῇσι
 Σάρδισι Οροίτης, ὠφείλει μὲν οὐδὲν Πέρ-

quidem aliorum Graecorum tyrannorum nullus est magnificentia cum Polycrate comparandus. Eum Oroetes (quod indignum relatu est) postquam occidit, cruci suffixit: ex illis vero qui illum comitabantur, Samios quidem dimisit, jubens eos gratiam sibi habere quod liberi essent: peregrinos autem atque servos eorum qui comites fuerant, pro mancipiis sibi vendicans, retinuit. Polycrates ergo suspensus omnem filiae visionem explevit. nam ab Jove quidem, quum plueret, lavabatur; a sole autem ungebatur, dum ipse ex corpore humorem emitteret. Hunc exitum habuerunt tot prosperae res Polycratis, quem ante vaticinatus ei fuerat Amasis rex Aegypti.

126. Verum non multo post tempore Polycratis manes ab Orocte poenas petiverunt. quippe post Cambyfis obitum et usurpationem a magis regni, Oroetes

quum maneret Sardibus, nihil de Persis qui a Medis imperio fraudati erant, bene meritus est: ille vero in ea regni usurpatione Mitrobatem Dascylii praefectum, qui illi de Polycrate exprobraverat, interemit, et ejus filium Cranapem, spectatos in Persis viros: et cum alia quoque generis omnis flagitia commisit, tum quendam e nunciis qui ad ipsum a Dario venerat, quod parum jucunda nunciaffet, trucidandum in via curavit, summissis qui redeuntem aggrederentur; trucidatumque cum ipso equo occultavit.

127. Darius, ubi principatu potitus est, Oroetem ulcisci cum ob alia scelera, tum praecipue ob Mitrobatem filiumque, cupiebat: sed adversus eum directo mittere copias consilii non erat, utique rebus nondum satis tranquillis, et imperio recens parto: quum praesertim audiret Oroetem multa vi nixum, quum mille Per-

σας, ὑπὸ Μήδων ἀπαραιρημένους τὴν ἀρχήν· ὁ δὲ ἐν ταύτῃ τῇ ἀρχῇ κατὰ μὲν ἔκτεινε Μιτροβάτεια τὸν ἐκ Δασκυλείου ὑπαρχον, ὅς οἱ ὠνείδισε τὰ ἐς Πολυκράτεια ἔχοντα· κατὰ δὲ, τὸν Μιτροβάτew παῖδα Κρανάπην· ἄνδρας ἐν Πέρσῃσι δοκίμους. ἀλλὰ τε ἐξύβρισε παντοῖα, καὶ τινὰ ἀγγελιηφόρον ἐλθόντα Δαρείου παρ' αὐτὸν, ὡς ἔπρὸς ἡδονήν οἱ ἦν τὰ ἀγγελόμενα, κτείνει^β μιν ὑπίσω κομιζόμενον, ἄνδρας οἱ ὑπείσας κατ' ἑδὸν. ἀποκλείνας δὲ μιν, ἠφάνισε αὐτῷ ἵππῳ.

ρκζ'. Δαρεῖος δὲ ὡς ἔρχε τὴν ἀρχήν, ἐπεθύμει^γ τὸν Οροῖτεια τίσασθαι, πάντων τῶν ἀδικημάτων εἶνεκε, καὶ μάλιστα Μιτροβάτew, καὶ τοῦ παιδός· ἐκ μὲν δὴ τῆς ἰθείης στρατὸν ἐπ' αὐτὸν οὐκ ἐδόκειε πέμπειν, ἅτε οἱ οἰδαινόων ἔτι τῶν πρηγμάτων, καὶ νεωστὶ ἔχων τὴν ἀρχήν, καὶ τὸν Οροῖτεια μεγάλην^δ τὴν ἰσχὺν πυνθα-

^β ἔκτεινε. ^γ ἐπιθύμει. ^δ vox ista μεγάλην in MS. non existat.

νόμενος ἔχειν· τὸν χίλιοι μὲν Περσέων
 ἔδορυφόρεον· εἶχε δὲ νομὸν τὸν τε Φρύ-
 γιον, καὶ Λύδιον, καὶ Ἰωνικόν. πρὸς ταῦ-
 τα δὴ ὦν ὁ Δαρεῖος τάδε ἐμηχανήσατο·
 συγκαλέσας Περσέων τοὺς δοκιμωτάτους,
 ἔλεγέ σφι τάδε, ‘ Ω Πέρσαι, τίς ἂν μοι
 ‘ τῷτο ὑμέων ὑποσὰς ἐπιτελέσειε σοφίῃ
 ‘ τε, καὶ μὴ βίῃ τε καὶ ὁμίλῳ· ἐνθα γάρ
 ‘ σοφίης δέει, βίης ἔργον οὐδέν. ὑμέων δὴ
 ‘ ὦν τίς μοι Οροίτεα ἢ ζῶντα ἀγάγοι, ἢ
 ‘ ἀποκτείνειε· ὃς ὠφέλησε μὲν κω Πέρ-
 ‘ σας ὄδεν, κακὰ δὲ μεγάλα ἔοργε· τῷτο
 ‘ μὲν, δύο ἡμέων ἥϊσωσε, Μιτροβάτεά τε
 ‘ κὴ τὸν παῖδα αὐτῷ· τῷτο δὲ, τῆς ἀνα-
 ‘ καλέοντας αὐτὸν, καὶ πεμπομένους ὑπ’
 ‘ ἐμοῦ, κτείνει, ὕβριν ἔκ ἀνασχετὸν Φαί-
 ‘ κων. πρὶν τι ὦν μέζον ἐξεργάσασθαι μιν
 ‘ Πέρσας κακὸν, καταλαμπλέεσ ἐς ἡμῖν
 ‘ θανάτῳ.’

ρκή. Δαρεῖος μὲν ταῦτα ἐπηρώτα,
 τῷ δὲ ἄνδρες τριήκοντα ὑπέστησαν, αὐτὸς

farum satellitio stipatus esset. nam suae provinciae habebat Phrygiam, Lydiam, Ioniam. Itaque Darius adversus haec hanc rationem inivit: Accitis Persarum laudatissimis eos alloquutus est his verbis, ‘ Persae, quis hoc vestrum mihi repromittat, exequuturus et prudentia duntaxat, et nulla vi, nullisque copiis? Ubi enim opus prudentia est, ibi vi agere nihil attinet. Ergo quis vestrum mihi Oroetem vel ducat vivum, vel interficiat? qui de Persis nihil omnino bene meruit, sed cum alia multa scelera admisit, tum haec duo: unum, quod duos e nobis, Mitrobatem ejusque filium interemit; alterum, quod a me missos ad se arcessendum necat, insolentiam non tolerandam exhibens. ideoque priusquam majora in Persas mala admittat, occupandus est nobis nece.’

I 28. Haec Darius interrogabat; et

triginta extiterunt qui repromitterent, singuli volentes ipsi id exequi. Quos invicem contendentes Darius reprehendens, fortiri jussit. id quum fecissent, fors Bagacum Artontis filium ex omnibus contigit. Hic forte delectus, hac ratione usus est: Complures litteras variis de rebus ubi scripsit, sigillumque Darii impressit, cum his profectus est Sardes. Eas, posteaquam in conspectum Oroetis venit, dedit separatim recitandas regio scribae. (regios autem scribas cuncti praesides habent.) Reddebat autem separatim Bagaeus litteras, explorandi gratia animos satellitum, numquid annuerent ad faciendum ab Oroete. Quos animadvertens magnopere venerari litteras, et ea, quae in illis dicerentur, etiam vehementius, reddidit aliam epistolam in haec verba; ‘ fac, Darius rex interdicat vobis ne apud Oroetem fungamini satellitum officio.’

ἕκαστος ἐθέλων ποιεῖν ταῦτα· ἐρίζοντας
 δὲ Δαρεῖος κατελάμβανε, κελεύων πάλ-
 λεσθαι. παλλομένων δὲ, λαγχάνει ἐκ
 πάντων Βαγαῖος ὁ Αῤῥτόϊεω. λαχὼν δὲ ὁ
 Βαγαῖος, ποιεῖ τοιάδε· βιβλία γραφάμε-
 νος πολλά, καὶ περὶ πολλῶν ἔχουσα πρηγ-
 μάτων, σφρηγῖδά σφι ἐπέβαλε τὴν Δα-
 ρεῖου. μετὰ δὲ ἦγε, ἔχων ταῦτα, ἐς τὰς
 Σάρδεις. ἀπικόμενος δὲ, καὶ Οῤοίτεω ἐς ὄ-
 ψιν ἐλθὼν, τῶν βιβλίων ἐν ἑκάστον περιαι-
 ρεόμενος, ἐδίδου τῷ γραμματισταίῳ τῷ βασι-
 ληϊῷ ἐπιλέγεσθαι. (γραμματισταὺς δὲ βασι-
 ληϊοὺς οἱ πάντες ὑπαρχοὶ ἔχουσι) ἀπο-
 πειρεώμενος δὲ τῶν δορυφόρων, ἐδίδου τὰ
 βιβλία ὁ Βαγαῖος, εἰ ἐνδεξαίατο^α ἀπόσα-
 σιν ἀπὸ Οῤοίτεω. ὁρέων δὲ σφεας τὰ τε
 βιβλία σεβομένους μεγάλως, καὶ τὰ λεγό-
 μενα ἐκ τῶν βιβλίων ἔτι μεζόνως, διδοῖ ἄλ-
 λο, ἐν τῷ ἐνῆν ἔπεα τάδε^β, ‘Ω Πέρσαι,
 ‘ βασιλεὺς Δαρεῖος ἀπαγορεύει ὑμῖν μὴ
 ἰ δορυφορέειν Οῤοίτεα.’ οἱ δὲ, ἀκούσαντες

^α ἢ οἱ ἐνδεξαίατο. ^β τοιάδε.

τῶτων, μετῆκάν οἱ τὰς αἰχμάς. ἰδὼν δὲ
 τῶτω σφέας ὁ Βαγαῖος πειθομένους τῷ βι-
 βλίῳ, ἐνθαῦτα δὴ θαρσήσας, τὸ τελευ-
 τᾶιον τῶν βιβλίων διδοῖ τῷ γραμματισῇ,
 ἐν τῷ ἐγγράπῳ, ‘Βασιλεὺς Δαρεῖος Πέρ-
 ‘σησι τοῖσι ἐν Σάρδισι ἐντέλλεται κτεί-
 ‘νειν Οροῖτεα.’ οἱ δὲ δορυφόροι ὡς ἤκουσαν
 ταῦτα, σπασάμενοι τὰς ἀκινάκεις, κλεί-
 νουσι παραυτίκα μιν. ἔτω δὴ Οροῖτεα τὸν
 Πέρσην Πολυκράτεος τοῦ Σαμίου τίσιες
 μετῆλθον.

ρχθ’. Απικομένων δὲ καὶ ἀνακομιζέν-
 των τῶν Οροῖτεω χρημάτων ἐς τὰ Σοῦ-
 σα, συνήνεικε χρόνῳ ἔ πολλῷ ὕστερον βα-
 σιλέα Δαρεῖον, ἐν ἄγρῃ θηρῶν ἀποθρῶ-
 σκονῖα ἀπ’ ἱππῶν, σφαφῆναι τὸν πόδα. καί
 πως ἰχυροτέρως ἐσράφη· ὁ γάρ οἱ ἀσρά-
 γαλος ἐξεχώρησε ἐκ τῶν ἄρθρων. νομίζω
 δὲ καὶ πρότερον περὶ ἐωῦτὸν ἔχειν Αἴγυ-
 πτίων τὰς δοκεόντας εἶναι πρώτους τὴν ἡ-
 τρικὴν, τέτοισι ἐχρήτο. οἱ δὲ, σφραγίσθη

His illi auditis lanceas deposuerunt. Tunc Bagaeus cernens illos obtemperantes huic epistolae, sumpta fiducia reddidit scribae ultimum libellum in haec verba scriptum; ‘ Rex Darius mandat Persis qui Sardibus sunt ut Oroetem interimant.’ Id ubi audiere satellites, eductis acinacibus sine mora Oroetem interemerunt. Ita vindicta Polycratis Samii Oroetem Persam insequuta est.

129. Traductis atque comportatis Susa bonis Oroetis, contigit non diu post, ut in venatu ferarum Darius rex, dum ab equo defilit, pedem torserit. Et sane tortus fuit vehementius. nam talus e juncturis exactus est. Se itaque existimans, ut etiam prius, habere ex Aegyptiis eos qui primi putarentur arte medicinae, eorum opera utebatur. At isti retorquendo pedem ac violenter tractando malum augebant; adeo quidem ut septem dies to-

tidemque noctes Darius prae molestia qua afficiebatur transegerit insomnes. Octavo die eidem male habenti quidam Democedis Crotoniatae mentionem apud eum facit ; cujus de artificio prius jam inde Sardibus audisset. Darius hominem quam- celerrime arcessi ad se jubet. Ille, ut inter servos Oroetis fuit inventus, ubi pro neglecto habebatur, in medium adductus est, sicut erat trahens compedes ac pannosus.

130. In medio positum Darius interrogavit numquid eam nosset artem. Democedes non promittere, veritus ne si se proderet, usquequaque Graeciâ privaretur, sed tamen visus fuit Dario notitiam artis perite didicisse ; unde iussit eos qui hominem duxerant, verbera et stimulos afferre in medium. Tunc ille dissimulatione missa, se plane quidem scire artem illam negavit, sed aliquantulum, ob eam consuetudinem quam cum medicis

καὶ βιώμενοι τὸν πόδα, κακὸν μέζον ἐργάζοιτο· ἐπ' ἐπτά μὲν δὴ ἡμέρας καὶ ἐπτά νύκτας ὑπὸ τῷ παρεόντος κακῷ ὁ Δαρεῖος ἀγρυπνίῃσι εἵχετο· τῇ δὲ δὴ ὀγδόῃ ἡμέρῃ ἔχοντι οἱ Φλαίῳ, παρακῆσας τις πρότερον ἔτι ἐν Σάρδισι τῷ Κροτωνιήτῳ Δημοκίδεος τὴν τέχνην, ἀγγέλλει τῷ Δαρείῳ. ὁ δὲ ἄγειν μιν τὴν ταχίστην παρ' ἐωϋτὸν ἐκέλευσε. τὸν δὲ ὡς ἐξεῦρον ἐν τοῖσι Οροίτῳ ἀνδραπόδοις ὅκῃ δὴ ἀπημελημένον^c, παρῆγον ἐς μέσον, πέδας τε ἔλκοντα, καὶ ῥάκεσι ἐσθημένον.

ρλ'. Σταθέντα δὲ ἐς μέσον, ἡρώτα ὁ Δαρεῖος τὴν τέχνην εἰ ἐπίστατο. ὁ δ' ἐκ ὑπεδέκετο, ἀρρωδέων μὴ ἐωϋτὸν ἐκφύνας, τοπαράπαν τῆς Ἑλλάδος ἢ ἀπεσερρημένος. κατεφάνη τε τῷ Δαρείῳ τεχνάζειν ἐπιστάμενος· καὶ τοὺς ἀγαγόνίᾳ αὐτὸν, ἐκέλευσε μάστιγας τε καὶ κέντρα παραφέρειν ἐς τὸ μέσον. ὁ δὲ ἐνθαῦτα δὴ ὦν ἐκφαίνει, φᾶς, ἀτρεκέως μὲν ἐκ ἐπίσταται,

^c ὅκῃ δὴ καὶ ἀπημελημένον.

ὁμιλήσας δὲ ἰητρῶ, Φλαύρως ἔχειν τὴν τέχνην. μετὰ δὲ, ὥς οἱ ἐπέτρεψε, Ἑλληνικοῖσι ἱήμασι χρεώμενος, καὶ ἠπιάματα τὰ ἰχυρὰ προσάγων, ὕπνου τέ μιν λαγχάνειν ἐποίεε, καὶ ἐν χρόνῳ ὀλίγῳ ὑγίειαν ἔόντα ἀπέδεξε, ὕδαμά ἔτι ἐλπίζοντα ἀρτίπουν ἔσεσθαι. δωρέεται δὲ μιν μετὰ ταῦτα ὁ Δαρεῖος πεδέων χρυσέων δύο ζεύγεα. ὁ δὲ μιν ἐπείρετο, εἴ οἱ διπλήσιον τὸ κακὸν ἐπίτηδες νέμει, ὅτι μιν ὑγίειαν ἐποίησε. ἠΐθις δὲ τῷ ἔπει ὁ Δαρεῖος, ἀποπέμπει μιν παρὰ τὰς ἐωϋτῆς γυναῖκας. παράγοντες δὲ οἱ εὐνῆχοι, ἔλεγον πρὸς τὰς γυναῖκας ὡς βασιλεῖ οὗτος εἴη ὃς τὴν ψυχὴν οἱ ἀπέδωκε. ὑποτύπισσα δὲ αὐτέων ἑκάσῃ, Φιάλῃ τῆ^α χρυσῆ σὺν θήκῃ ἔδωκετο τὸν Δημοκίδεα. οὕτω δὲ τι δαφνολεῖ δωρεῇ, ὡς τῆς ἀποπίπλοντας ἀπὸ τῶν Φιαλέων σατῆρας ἐπόμενος ὁ οἰκέτης τῷ οὐνόμα ἦν Σκίτων, ἀνελέγετο, καὶ οἱ χρῆμα πολλόν τι χρυσῆ συνελέχθη.

^α φιάλην τῇ.

habuisset. Factaque ei potestate curandi, Graecis medicamentis utens, et fomenta acria admovens, Darium compotem somni fecit, et brevi tempore incolumem reddidit, nequaquam amplius sperantem sibi integrum fore usum pedum. Ob quam curationem postea quum eum Darius duobus aurcarum compedum paribus donasset, interrogavit Democedes numquid ideo se duplici malo ex industria mactaret, quod ipsum sospitem fecisset. Hoc dicto Darius delectatus, ad suas uxores hominem misit. Eunuchi vero qui cum deduxerunt ad feminas, dicebant hunc esse qui restituisset animam regi. tunc earum unaquaeque subverberans auri phialam cum theca Democedi donavit tam amplo munere, ut famulus nomine Sciton qui sequebatur, excidentes ex phialis stateres colligens, prorsus grandem auri summam coëgerit.

131. Hic Democedes hunc in modum e Crotone profectus cum Polycrate consuetudinem habuit. In Crotone continebatur ab patre, sane difficili ; quem cum gravaretur, eo relicto abiit in Aeginam : ubi commoratus, primo anno superavit primos medicos etsi imparatus, et nihil instrumentorum habens quae ad artem medicinae pertinerent. Ex quo factum est, ut insequenti anno Aeginetae publice conduxerint eum talento, Athenienses tertio anno centum minis, Polycrates quarto anno talentis duobus. ita Samum profectus est. A quo viro non minimum medici Crotoniatae inclaruerunt. Tunc enim id factum est, quando primi quidem Crotoniatae medici celebrarentur per Graeciam, secundi Cyrenaei. Qua etiam tempestate Argivi ceteris Graecis praestare musica ferebantur.

ρλα'. Ὁ δὲ Δημοκίδης οὗτος, ὧδε ἐκ
 Κρότωνος ἀπιγμένος, Πολυκράτει ὠμί-
 λησε πατρὶ, ὃς ^b συνείχετο ἐν τῇ Κρότω-
 νι, ὄργην χαλεπῶ. τῷτον ἐπεὶ τε ἔκ ἐ-
 δύνατο φέρειν, ἀπολιπὼν, οἶχετο ἐς Αἴ-
 γιναν. κατασὰς δὲ ἐς ταύτην, τῷ πρώ-
 τῳ ἑτεῖ ὑπερεβάλετο τὰς πρώτας ἱητροὺς,
 ἀσκευὴς περ ἐὼν, καὶ ἔχων οὐδὲν τῶν ὅσα
 περὶ τὴν τέχνην ἐστὶ ἐργαλήϊα. καὶ μιν
 δευτέρῳ ἑτεῖ ταλάντῃ Αἰγινῆται δημοσίῃ
 μιοθεῦνται. τρίτῳ δὲ ἑτεῖ Ἀθηναῖοι, ἑκα-
 τὸν μνέων. τετάρτῳ δὲ ἑτεῖ Πολυκρά-
 τῆς δυὼν ταλάντων ^c. οὕτω μὲν ἀπῆκετο
 ἐς τὴν Σάμον. καὶ ἀπὸ τούτῃ τῷ ἀνδρὸς
 οὐκ ἦκιστα Κροτωνιῆται ἱητροὶ εὐδοκίμη-
 σαν. ἐγένετο γὰρ ὧν τῷτο ὅτε πρώτοι μὲν
 Κροτωνιῆται ἱητροὶ ἐλέγοντο ἀνὰ τὴν Ἑλ-
 λάδα εἶναι, δεύτεροι δὲ, Κυρηναῖοι. κατὰ
 τὸν αὐτὸν δὲ χρόνον ^d καὶ Ἀργεῖοι ἦκον με-
 σικὴν εἶναι Ἑλλήνων πρώτοι.

b vacula ista ὃς non exstat in MS. prout nec videtur agnos-
 cisse Valla. ^c δυὼν ταλάντων. ^d αὐτὸν δὲ τῷτον χρόνον.

ρλβ'. Τότε δὴ ὁ Δημοκίδης ἐν τοῖσι Σύσσοισι ἐξιησάμενος Δαρεῖον, οἶκόν τε μέγιστον εἶχε, καὶ ὁμοτράπεζος βασιλεῖ ἐγγόνεε· πλήν τε ἐνὸς τῷ ἐς Ἑλληνας ἀπέναι, πάντα τ' ἄλλὰ οἱ παρῆν. καὶ τοῦτο μὲν, τὰς Αἰγυπτίους ἱητροὺς, οἱ βασιλέα πρότερον ἰῶντο, μέλλοντας ἀνασκολοπιεῖν θάψαι, διότι ὑπὸ Ἑλλήνος ἱητροῦ ἐσώθησαν, τέτυς, βασιλέα παραιτησάμενος, ἐρρύσατο· τῷτο δὲ, μάντιν Ἡλεῖον Πολυκράτει ἐπισπώμενον, καὶ ἀπημελημένον ἐν τοῖσι ἀνδραπόδοις, ἐρρύσατο. ἦν δὲ μέγιστον πρῆγμα Δημοκίδης παρὰ τῷ βασιλεῖ.

ρλγ'. Ἐν χρόνῳ δὲ ὀλίγῳ μετὰ ταῦτα, τάδε ἄλλα συνήνεγκε γενέσθαι· Ἀτόσση τῇ Κύρῳ μὲν θυγατρὶ, Δαρεῖς δὲ γυναικί, ἐπὶ τῷ μαστῷ ἔφυ Φῦμα· μετὰ δὲ, ἔκραγὲν, ἐνέμελλο πρόσω. ὅσον μὲν δὴ χρόνον ἦν ἔλασσον, ἡ δὲ, κρύπτεσα καὶ αἰχυνομένη, ἔφραζε οὐδενί· ἐπεὶ τε δὲ ἐν κακῷ

132. Tunc itaque Democedes Dario fanato Susis maximas aedes obtinebat, et cum rege mensam communem habebat, omnibus rebus affluens, praeter hanc unam quod in Graeciam redire non poterat. Quinetiam Aegyptios medicos regem antea curare solitos, quum essent patibulis suffigendi, quod a Graeco medico superati forent, impetrata ab rege venia liberavit: item vaticinum quendam Eleum, qui Polycratem sequutus fuerat et inter mancipia pro neglecto relictus. Denique maximi apud regem momenti Democedes erat.

133. Interjecto deinde brevi tempore, inter alia contigit, ut Atossae Cyri filiae (quae erat Darii uxor) in mamilla ulcus exoriretur, deinde diruptum porro serperet; quod ista, quoad fuit exiguum, prae pudore occultans, nemini indicavit: sed ubi male jam se habebat, arcessito Demo-

cedi rem ostendit. Ille se reddituram famam affirmans, jurejurando adigit eam ut sibi vicissim ipsa inserviat in eo quod oraverit; oraturum autem nihil unde dedecus redundaret.

134. A quo posteaquam medicis remediis curata est, edocta ab eodem, Darium, dum cum eo cubat, his verbis alloquuta est, ‘ O rex, quum tantum tu habear copiarum, desides, nullam neque gentem neque potentiam Persis acquirens. atqui par est virum et juvenem et magnarum opum dominum, aliquid operis edendo se ostendere, quo etiam Persae cognoscant sibi virum praeesse. Quod ut facias, duabus de causis interest, ut Persae et eum qui ipsis praeest, virum esse intelligant, et bello atterantur: ne otium agentes tibi insidias tendant. Nunc ergo aliquod opus edas quoad in aetate juvenili es. nam augescente

ἦν, μετεπέμψατο τὸν Δημοκῆδεα, καὶ οἱ
ἐπέδειξε· ὁ δὲ, Φὰς ὑγιέα ποιήσῃν, ἔξορ-
κοῖ^α μιν, ἥ μὴν οἱ ἀντυπεργήσῃν ἐκείνην
τῷτο τὸ ἂν αὐτῆς δεηθῇ· δεήσεσθαι δὲ ἔ-
δενὸς τῶν ὅσα ἐς αἰσχύνην^β ἐςὶ φέρονται.

ρλδ'. Ὡς δὲ ἄρα μιν μετὰ ταῦτα ἰώ-
μενος ὑγιέα ἀπεδέξατο, ἐνθαῦτα δὴ διδαχ-
θεῖσα ὑπὸ τοῦ Δημοκῆδεος ἡ Ατοῦσα,
προσέφερε ἐν τῇ κοίτῃ Δαρείῳ λόγον τοι-
όνδε, ' Ω βασιλεῦ, ἔχων δύναμιν τοσαύ-
' την κάτῃσαι, ἔτε τι ἔθνος προσκτώμε-
' νος, οὔτε δύναμιν Πέρσῃσι. εἰκὸς δὲ ἐςὶ
' ἄνδρα, καὶ νέον, καὶ χρημάτων δεσπότην
' μεγάλων, φαίνεσθαι τι ἀποδεικνύμενον,
' ἵνα καὶ Πέρσαι ἐκμάθωσι ὅτι ὑπ' ἀνδρὸς
' ἄρχονται. ἐπ' ἀμφοτέρω δέ τοι φέρει
' ταῦτα ποίειν, καὶ ἵνα σφέων Πέρσαι ἐ-
' πισέωνται ἄνδρα εἶναι τὸν προεσεῶτα,
' καὶ ἵνα τρίβωνται πολέμῳ, μηδὲ σχολὴν
' ἄγοντες, ἐπιβδλεύωσί τοι. νῦν γὰρ ἂν τι
' καὶ ἀποδέξαιο ἔργον, ἕως γέως εἰς ἡλικί-

^α ἔξορκῃ. ^β ὅσα αἰσχύνην.

• ην. αὐξανομένῳ γὰρ τῷ σώματι συναύ-
 • ζοῖται καὶ αἱ Φρένες, γηράσκοντι δὲ συγ-
 • γηράσκουσι, καὶ ἐς τὰ πρήγματα πάντα
 • ἀπαμβλύνονται. ἡ μὲν δὴ ταῦτα ἐκ δι-
 • δαχῆς ἔλεγε· ὁ δ' ἠμείβεται τοῖσδε, ὦ
 • γύναι, πάντα ὅσα περ αὐτὸς ἐπινοέω
 • ποιήσῃ, εἴρηκας. ἐγὼ γὰρ βεβέλευμαι
 • ζεῦξαι γέφυραν· ἐκ δὲ τῆς ἡπείρου ἐς τὴν
 • ἑτέραν ἡπείρου ἐπὶ Σκύθας στρατεύεσθαι.
 • καὶ ταῦτα ὀλίγῳ χρόνῳ ἔσαι τελεύμε-
 • να. λέγει Ἀτρεΐδης^c τάδε, ὦ Ὀρά νυν,
 • ἐς Σκύθας^d μὲν τὴν πρώτην ἵεναι ἑα-
 • σον (οὔτοι γὰρ, ἐπεὶ σὺ βούλῃ, ἔσον-
 • ταί τοι) σὺ δέ μοι ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα
 • στρατεύεσθαι. ἐπιθυμέω γὰρ, λόγῳ πυν-
 • θανομένη, Λακαίνας τέ μοι γενέσθαι Δε-
 • ραπαίνας καὶ Ἀργεΐας καὶ Ἀττικὰς καὶ Κο-
 • ρινθίας. ἔχεις δὲ ἄνδρα ἐπιτηδεώτατον
 • ἀνδρῶν πάντων δέξαι τε ἕκαστα τῆς Ἑλ-
 • λάδος καὶ κατηγήσασθαι, τῷτον ὃς σευ
 • τὸν πόδα ἐξήσατο. ἀμείβεται Δαρεΐος,

^c λίγῃ δὲ Ἀτρεΐδης. ^d Ὀρά νυν, ἐπὶ Σκύθας.

‘ corpore ingenium quoque pariter auge-
 ‘ scit, et consenescente consenescit, et ad
 ‘ res omnes hebetatur.’ Haec Atossa ex
 admonitu Democedis. Ad quam Darius
 respondens, ‘ Quae, inquit, uxor, ipse fa-
 ‘ cere destinaveram, ea omnia dixisti. ego
 ‘ enim constitui Scythis bellum inferre,
 ‘ juncto mari e nostra continente in alte-
 ‘ ram ponte: et haec brevi tempore per-
 ‘ ficientur.’ ad eum Atossa, ‘ Animadver-
 ‘ te, inquit, nunc; omitte primum Scythis
 ‘ bellum inferre, qui, quandocunque vo-
 ‘ les, tui erunt: adversus Graeciam mihi
 ‘ tu eas in expeditionem. concupisco e-
 ‘ nim Lacaenas et Argivas et Atticas et
 ‘ Corinthias, fando cognitae, mihi fieri
 ‘ ancillas. Et ad hoc virum habes ex om-
 ‘ nibus maxime idoneum ad demonstnan-
 ‘ das Graeciae res atque exponendas, hunc
 ‘ qui pedem tuum sanavit.’ Cui Darius,

‘ Quandoquidem, inquit, uxor, tibi vide-
 ‘ tur nos primum Graeciam tentare debe-
 ‘ re, mihi videtur satius ante omnia mittere
 ‘ illuc exploratores Persas, una cum isto
 ‘ quem dicis, qui percepta omnia illic et
 ‘ visa renuncient: et mox ego ab illis e-
 ‘ doctus, adversus Graecos tendam.’

135. Haec loquutus Darius, et quod
 fuit loquutus, re quoque aggressus est.
 namque ubi primum illuxit, accitis quin-
 decim viris Persarum spectatis, praecepit
 ut sequentes Democedem omnia Grae-
 ciae maritima loca collustrarent, neve com-
 mitterent ut Democedes ab illis aufuge-
 ret, sed rursus eum omnino reducerent.
 Haec illis ubi praecepit, secundo loco De-
 mocedem ipsum arcessitum orat, ut pera-
 grata atque monstrata Persis omni Grae-
 cia, rursus redeat: jubetque eum dona
 ferre patri ac fratribus omnia sua instru-

• Ω γύναι, ἐπεὶ τοίνυν τοι δοκεί τῆς
 • Ἑλλάδος ἡμέας πρῶτα ἀποπειρᾶσθαι,
 • κατασκόπους μοι δοκεί Περσέων πρῶ-
 • τον ἄμεινον εἶναι ὁμῶς τῷ τῷ σὺ λέ-
 • γεις, πέμψαι ἐς αὐτούς· οἱ μαθόντες καὶ
 • ἰδόντες ἕκαστα αὐτῶν, ἐξαγγελέσσι ἡμῖν.
 • καὶ ἔπειτα ἐξεπιστάμενος, ἐπ' αὐτοὺς
 • • τρέφομαι·

ρλέ. Ταῦτα εἶπε. καὶ ἅμα τ' ἔπος ἔ-
 φα, καὶ ἔργον ἐποίησε. ἐπεὶ τε γὰρ τά-
 χιστα ἡμέρη ἐπέλαμψε, καλέσας Περσέ-
 ων ἄνδρας δοκίμους πεντεκαίδεκα, ἐνεέλλε-
 τό σφι, ἐπομένους Δημοκῆδεϊ, διεξελθεῖν τὰ
 παραθαλάσσια τῆς Ἑλλάδος· ὅπως τε
 μὴ διαδρήσῃται σφεας ὁ Δημοκῆδης, ἀλ-
 λά μιν πάντως ὀπίσω ἀπάξωσι. ἐντειλά-
 μενος δὲ τέτοισι ταῦτα, δεύτερα καλέσας
 αὐτὸν Δημοκῆδεα, ἐδέετο αὐτῷ ὅπως ἐξη-
 γησάμενος πᾶσαν καὶ ἐπιδέξας τὴν Ἑλλά-
 δα τοῖσι Πέρσῃσι, ὀπίσω ἦξει. δῶρα δὲ μιν
 τῷ πατρὶ καὶ τοῖσι ἀδελφεοῖσι ἐκέλευε

^a ἅμα ἔπος τ' ἔργον.

πάντα τὰ ἐκείνους ἐπιπλα λαβόντα ἄγειν, φὰς ἄλλὰ οἱ πολληπλήσια ἀντιδώσειν. πρὸς δὲ, ἐς τὰ δῶρα, ὀλκάδά οἱ ἔφη συμβαλλέεσθαι, πλήσας ἀγαθῶν παντοίων, τὴν ἅμα οἱ πλεύσεσθαι. Δαρεῖος μὲν δὴ, δοκέειν ἐμοί, ἀπ' οὐδενὸς δολερῶ νόου ἐπαγγέλλετό οἱ ταῦτα. Δημοκῆδης δὲ, δείσας μὴ εὖ ἐκπειρῶτο Δαρεῖος, ὅτι ἐπιδραμῶν πάντων^β, τὰ διδόμενα ἐδέκετο. ἀλλὰ τὰ μὲν ἐωϋτοῦ, κατὰ χώρην ἔφη καταλείψειν, ἵνα ὀπίσω σφέα ἀπελθὼν ἔχοι τὴν μὲν τοι ὀλκάδα, τὴν οἱ Δαρεῖος ἐπαγγέλλετο ἐς τὴν δωρεὴν τοῖσι ἀδελφεοῖσι, δέκεσθαι ἔφη. ἐνλείλάμενος δὲ καὶ τέτρω ταῦτα ὁ Δαρεῖος, ἀποσέλλει αὐτὸς ἐπὶ θάλασσαν.

ρλς'. Καταβάντες δ' οὗτοι ἐς Φοινίκην, καὶ Φοινίκης ἐς Σιδῶνα πόλιν, αὐτίκα μὲν τριηρέας δύο ἐπλήρωσαν, ἅμα δὲ αὐτῇσι^γ καὶ γαυλὸν μέγαν, παντοίων ἀγαθῶν. παρεσκευασμένοι. δὲ πάντα, ἔπλεον ἐς τὴν

^β πάντας. ^γ ἅμα δι' αὐτῶσι.

menta, quae secum fumeret, affirmans se alia multo copiosiora illi in vicem donaturum. ac praeter ea conferre illi ait ad dona vehenda onerariam navim, omnigenis bonis refertam, quae cum eo esset navigatura. Quae Darius nullo doloso consilio (ut mea fert opinio) promittebat: ille tamen veritus ne se Darius tentaret, nihil omnium offendens oblata sibi accepit: sed sua quidem se illic velle ait relinquere, ut ea reversus haberet: verum navim onerariam quam sibi Darius promitteret ad donationem fratribus, accipere respondit. Darius postquam haec etiam Democedi praecepit, homines ad mare demisit.

I 3 6. Isti, quum in Phoenicen descendissent, et Phoenices urbem Sidonem, confestim duas triremes nautis impleverunt, et simul ingentem onerariam omnigenis bonis; comparatisque omnibus in

Graeciam trajiciunt. et quum appulissent adeuntes maritima ejus loca intuebantur atque describebant. Donec pleraque ac celeberrima Graeciae loca contemplati, in Italiam Tarentum transmiserunt. Ibi Aristophilides Tarentinorum rex, et ipse Crotonienſis, gubernacula Medicarum navium reſolvit, pariter et ipſos Perſas detinuit, tanquam certos exploratores. Interea dum iſti patiuntur haec, Democedes Crotonem abiit. Quo digreſſo et jam reverſo ad domum ſuam Aristophilides Perſas miſſos fecit, reſtitutis iis quae de navibus abſtuliffet.

137. Illinc Perſae navigantes, ac Democedem perſequentes, Crotonem perveniunt: naſtique in foro Democedemprehendunt. Eum Crotoniatarum quidam, res Perſicas reformidantes, tradere parati erant: quidam injectis e diverſo

Ἑλλάδα. προσίχοντες δὲ αὐτῆς τὰ^d πα-
ραθαλάσσια ἔθνευλον, καὶ ἀπεγράφοντο. ἐ-
ὅ, τὰ πολλὰ αὐτῆς καὶ οὐνομαστὰ θεησά-
μενοι, ἀπίκοντο τῆς Ἰταλίας ἐς Τάραντα.
ἐνθαῦτα δὲ ἐκ Κρητῶν τῆς Δημοκίδεος,
Αρισοφιλίδης τῶν Ταραντίνων ὁ βασιλεὺς,
τοῦτο μὲν, τὰ πηδάλια παρέλυσεν τῶν
Μηδικῶν νεῶν, τῆτο δὲ, αὐτὸς τῆς Πέρ-
σας ἔρξε, ὡς κατασκόπῃς δῆθεν ἑόντας. ἐν
ᾧ δὲ οὗτοι ταῦτα ἔπαχον, ὁ Δημοκίδης
ἐς τὴν Κρότωνα ἀπικνέεται. ἀπιγμένῃ δὲ
ἤδη τούτῃ ἐς τὴν ἐωϋτῆ, ὁ Αρισοφιλί-
δης ἔλυσεν τῆς Πέρσας, καὶ τὰ παρέλαβεν
τῶν νεῶν, ἀπέδωκέ σφι.

ρλζ. Πλέοντες δὲ ἐνθεῦτεν οἱ Πέρσαι,
καὶ διώκοντες Δημοκίδεα, ἀπικνέονται ἐς τὴν
Κρότωνα. εὐρόντες δὲ μιν ἀγοράζοντα, ἀ-
πτοντο αὐτοῦ. τῶν δὲ Κροτωνιητέων οἱ
μὲν, καταρξώδεοντες τὰ Περσικὰ πρήγ-
ματα, προίεναί ἐτοῖμοι ἔσαν· οἱ δὲ ἀντά-
πτοντό τε καὶ τοῖσι^e σκυτάλοισι ἔπαιον

^d αὐτῇ, τὰ. ^e τῇσι σκυτάλαις.

τοὺς Πέρσας, προῖσχομένους ἔπεα ταῦδε,
 ὦ ἄνδρες Κροτωνιῆται, ὁρᾶτε τὰ ποιεέτε·
 ἄνδρα βασιλῆος δρηπέτην γενόμενον ἔξαι-
 ρέεσθε; κῶς ταῦτα βασιλεῖ Δαρείῳ ἐκ-
 χρήσει περιϋβρίσθαι^β; κῶς δὲ ὑμῖν τὰ
 ποιεύμενα ἔξει καλῶς, ἣν ἀπέλησθε ἡ-
 μέας; ἐπὶ τίνα δὲ τῇσδε^γ προτέρην στρα-
 τευσόμεθα πόλιν; τίνα δὲ προτέρην ἀν-
 δραποδίζεσθαι πειρησόμεθα; ταῦτα λέ-
 γοντες^δ, τὸς Κροτωνιήτας οὐκ ἔπειθον·
 ἀλλ' ἔξαιρεθέντες τε τὸν Δημοκίδα, καὶ
 τὸν γαυλὸν τὸν ἅμα ἡγόνιο^ε ἀπαιρεθέντες,
 ἀπέπλεον ὀπίσω ἐς τὴν Ἀσίην, ὃδέ τι ἐζή-
 τησαν τὸ προσωτέρω τῆς Ἑλλάδος ἀπι-
 κόμενοι ἐκμαθεῖν, ἐσερημένοι τῷ ἡγεμόνῳ.
 τοσόνδε μέντοι ἐνετείλατό σφι Δημοκίδης,
 ἀναγομένοισι κελεύων εἰπεῖν Δαρείῳ σφέ-
 ας, ὅτι ἄρμοςαι τὴν Μίλωνος θυγατέρα
 Δημοκίδης γυναῖκα. τοῦ γὰρ δὴ παλαι-
 σέω Μίλωνος ἦν ἔνομα πολλὸν παρὰ βα-
 σιλεῖ. κατὰ δὲ τῷτό μοι δοκέει σπεῦσαι

^β περιϋβρίσθαι. ^γ ταύτης. ^δ ταῦτα δὲ λέγοντες. ^ε ἡγόνιο.

manibus, fustibus caedebant Persas, haec
 verba proferentes; ‘ Viri Crotoniatae,
 ‘ considerate quid faciatis, qui hominem
 ‘ regis fugitivum eripitis. An ex usu erit
 ‘ vobis hanc injuriam regi Dario intulif-
 ‘ se, ac vobis bene cedit ista fecisse, si nos
 ‘ spoliaveritis? cui enim prius quam huic
 ‘ urbi bellum inferemus? aut quam pri-
 ‘ orem diripere conabimur?’ Haec di-
 cendo Crotoniatis plane non persuase-
 runt. quinimo non modo Democede, sed
 etiam oneraria navi quam una duxerant,
 privati sunt; atque in Asiam reversi, o-
 misso jam studio discendi ulteriora Grae-
 ciae, quod duce essent fraudati. Quibus
 tamen in digressu Democedes mandavit
 ut Dario dicerent, Democedem duxisse
 uxorem Milonis filiam. erat enim apud
 regem celebre nomen Milonis luctatoris.
 Quas nuptias videtur mihi eo tempore

properasse magna erogata pecunia, ut ipsum etiam in patria sua spectatum esse Dario appareret.

138. Profecti Crotone Persae, ad Iapygiam navibus suis cursu excidentes venerunt: a quibus in servitutem redactos Gillus quidam Tarentinus exul redemit, et ad regem Darium reportavit. Ob quod meritum quum rex paratus esset donare ei quicquid vellet, optavit se in patriam reduci, exposita prius sua calamitate; sed ne omnem Graeciam conturbaret, si classis ingens ipsius causa in Italiam mitteretur, aiebat solos Cnidios pares fore ad ipsum reducendum: existimans, pro amicitia quae Cnidiis erat cum Tarentinis, sibi praecipue reditum paratum iri. Id Darius pollicitus effecit. nam misso Cnidum nuncio iussit ut Gillum Tarentum reducerent. Cnidii Dario obsequentes, id

τὸν γάμον τοῦτον, τελέσας χρήματα μεγάλα Δημοκίδης, ἵνα Φάνῃ πρὸς Δαρείῳ ἑὼν καὶ ἐν τῇ ἐωϋτῇ δόκιμος.

ρλή. Αναχθέντες δὲ ἐκ τῆς Κρότωνος οἱ Πέρσαι, ἐκπύπλουσι ἑ τῇσι νηυσὶ ἐς Ἰη-
 πυγίην. καὶ σφεας δουλεύοντας ἐνθ' αὐτά,
 Γίλλος ἀνὴρ Ταραντῖνος Φυγὰς ῥυσάμε-
 νος, ἀπήγαγε παρὰ βασιλέα Δαρεῖον. ὁ
 δὲ ἀντὶ τῶτων ἐτοῖμος ἦν δίδοναι τῶτ' ὅ,
 τι βούλοιτο αὐτός. Γίλλος δὲ αἰρέεται
 κάτοδόν οἱ ἐς Τάραντα γενέσθαι, προ-
 απηγησάμενος τὴν συμφορὴν. ἵνα δὲ μὴ
 συνταράξῃ τὴν Ἑλλάδα, ἣν δι' αὐτῶν σό-
 λος μέγας πλὴν ἐπὶ τὴν Ἰταλίην, Κνιδί-
 οὺς μόνους ἀποχρᾶν οἱ ἔφη τὰς κατάγον-
 τας γίνεσθαι. δοκέων ἀπὸ τῶτων ἑόντων
 τοῖσι Ταραντῖνοισι φίλων μάλισα τὴν κά-
 τοδόν οἱ ἔσεσθαι. Δαρεῖος δὲ ὑποδεξάμενος
 ἐπετέλεε. πέμψας γὰρ ἄγγελον ἐς Κνί-
 δον, κατάγειν σφέας ἐκέλευε Γίλλον ἐς
 Τάραντα. πειθόμενοι δὲ Δαρείῳ Κνίδιοι

^f ἐκπύπλουσι.

Ταραντίνους ἔκων ἔπειθον, βίην δὲ ἀδύναστοι ἦσαν προσφέρειν. ταῦτα μὲν νυν οὕτω ἐπρήχθη. ἔτοι δὲ πρῶτοι ἐς τὴν Ἑλλάδα ἐκ τῆς Ασίας ἀπίκοντο Πέρσαι, καὶ οὗτοι διὰ τοιόνδε πρῆγμα κατὰσκοποὶ ἐγένοντο.

ρλθ'. Μετὰ δὲ ταῦτα, Σάμον βασιλεὺς Δαρεῖος αἰρέει, πολίον πασέων πρώτην Ἑλληνίδων καὶ βαρβάρων, διὰ τοιήνδ' εἴ τινα αἰτίην· Καμβύσεω τῷ Κύρῳ στρατευομένῳ ἐπ' Αἴγυπτον, ἄλλοι τε συχνοὶ ἐς τὴν Αἴγυπτον ἀπίκοντο Ἑλλήνων, οἱ μὲν, ὡς εἰκὸς, κατ' ἐμπορίην στρατευόμενοι, οἱ δὲ τινες, καὶ αὐτῆς τῆς χώρας δεηταί, τῶν ἦν καὶ Συλοσῶν ὁ Αἰάκεος^α, Πολυκράτεος τε ἐὼν ἀδελφεός, καὶ φεύγων ἐκ Σάμου. τῷτον τὸν Συλοσῶντα κατέλαβε εὐτυχίῃ τοιήδ' εἰ τις· λαβὼν χλανίδα καὶ περιβαλλόμενος πυρρὴν ἡγόραζε ἐν τῇ Μέμφι· ἰδὼν δὲ αὐτὸν Δαρεῖος, δορυφόρος τε ἐὼν Καμβύσεω, καὶ λόγῳ ἑδενός κω μεγάλῃ, ἐπεθύ-

^α Διάκκοις.

tamen a Tarentinis non impetraverunt: nam ad vim inferendam invalidi erant. Atque haec hunc in modum administrata sunt. hique Persae primi extitere, qui ex Asia in Graeciam trajecerunt explorandi gratia, et ob hanc rem.

139. SAMUM vero post haec rex Darius omnium urbium tam Graecarum quam barbararum primam, evertit, ob hanc causam: Dum Cambyfes in expeditione adversus Aegyptum ageret, permulti se illuc Graecorum conferebant, partim (ut credibile est) negotiandi, partim militandi, partim ipsius regionis spectandae gratia. E quibus fuit Syloson Aeacis filius, Polycratis germanus, extorris patria. Huic Sylosoni felicitas hujusmodi contigit: sumpto hic amiculo rutilo ac sibi circumdato, in foro Mempheos spatibatur. Quem quum vidisset Darius Cambyfis satelles, nullius etiamnum auctorita-

tis vir, captus desiderio amiculi, adit hominem ut mercetur amiculum. Syloson, animadvertens Darium magnopere amiculum cupere, divina fortuna usus, ‘Ego, ‘inquit, amiculum hoc nulla pecunia vendo, sed largior, praesertim si modo sic debet esse.’ Haec penitus approbans Darius, accipit indumentum.

140. Syloson, qui putarat sibi illud stulte perisse, interjecto tempore, quum Cambyfes decessisset, et septem illi magum oppressissent, et ex septem illis Darius regnum adeptus esset, ubi certior factus est ad eum virum pervenisse regnum, cui ipse roganti dedisset in Aegypto illud amiculum, Susa ascendit, sedensque ad antefores regiae ait, se eum esse qui de Dario sit bene meritus. haec audiens janitor, regi nunciavit: et admirabundus rex, secum; ‘Et quis, inquit, Graecorum est

μησε ^b τῆς χλανίδος, καὶ αὐτὴν προσελ-
θὼν ὠνέετο. ὁ δὲ Συλοσῶν ὀρέων τὸν Δα-
ρεῖον μεγάλως ἐπιθυμέοντα τῆς χλανίδος,
δεῖν τύχῃ χρεώμενος, λέγει, 'Εγὼ ταύ-
' την πωλέω μὲν ἕδενός χρήματος· δίδωμι
' δὲ ἄλλως, εἴ περ οὕτω δεῖ γενέσθαι.'
πάντως τοι αἰνέσας ταῦτα ὁ Δαρεῖος, πα-
ραλαμβάνει τὸ εἶμα.

ρμ'. Ὁ μὲν δὴ Συλοσῶν ^c ἠπίστατό οἱ
τῷτο ἀπολωλέναι δι' εὐηθείην· ὥς δὲ τοῦ
χρόνου προβαίνοντος Καμβύσης τε ἀπέ-
θανε, καὶ τῷ μάγῳ ἐπανεῖσησαν οἱ ἑπτὰ,
καὶ ἐκ τῶν ἑπτὰ Δαρεῖος τὴν βασιληίην
ἔσχε, πυνθάνεται ὁ Συλοσῶν ὡς ἡ βασι-
ληίη περιεληλύθει ὡς τοῦτον ^d τὸν ἄνδρα
τῷ κοτε αὐτὸς ἔδωκε ἐν Αἰγύπτῳ δεηθέντι
τὸ εἶμα. ἀναβὰς δὲ ἐς τὰ Σῶσα, ἵζετο ἐς
τὰ πρόθυρα τῶν βασιλῆος οἰκίων, καὶ ἔφη
Δαρεῖς εὐεργέτης εἶναι. ἀγγέλλει ^e ταῦ-
τα ἀκέσας ὁ πυλῆρὸς τῷ βασιλεῖ· ὁ δὲ,
θωυμάσας λέγει πρὸς ἐωυτόν, 'Καὶ τίς

ms. ἰπιθυμῶν. ^c ὁ μὲν ὢν Συλοσῶν. ^d ἐς τῷτον. ^e ἀναγγέλλει.

‘ ἐσι Ἑλλήνων εὐεργέτης, ὃν ἐγὼ προαι-
 ‘ δεῦμαι, νεωστὶ μὲν τὴν ἀρχὴν ἔχων; ἀ-
 ‘ ναβέβηκε δι’ ἣν τις [†] ἢ ὕδεις κω παρ’ ἡμέ-
 ‘ ας αὐτῶν. ἔχω δὲ χρέος εἰπεῖν οὐδὲν ^ε
 ‘ ἀνδρὸς Ἑλλήνος. ὅμως δὲ αὐτὸν παρὰ-
 ‘ γείε ἐσω, ἵνα εἰδέω τί θέλων λέγει ταῦ-
 ‘ τα.’ παρῆγε ὁ πυλκρὸς τὸν Συλοσῶν-
 τα. πάντα δὲ ἐς μέσον ἡρώτευν οἱ ἐρμηνέες
 τίστε εἴη, καὶ τί ποιήσας, εὐεργέτης Φησί
 εἶναι βασιλῆος. εἶπε ὧν ὁ Συλοσῶν πάν-
 τα τὰ περὶ τὴν χλανίδα γενόμενα, καὶ
 ὡς αὐτὸς εἴη κείνος ὁ δὲς. ἀμείβεσθαι πρὸς
 ταῦτα Δαρεῖος, ‘ Ω γεναιότατ’ ἀνδρῶν,
 ‘ σὺ κείνος εἶ, ὃς ἐμοὶ ὕδεμίην ἔχοντί κω
 ‘ δύναμιν ἔδωκας; εἰ καὶ σμικρὰ, ἀλλ’ ὧν
 ‘ ἴση γε ἢ χάρις ὁμοίως ὥς εἰ νῦν κοθέν τι
 ‘ μέγα λάβοιμι. ἀνθ’ ὧν τοι χρυσὸν καὶ
 ‘ ἄργυρον ἀπλετοῦν δίδωμι, ὥς μή κοτέ τα
 ‘ μεταμελήσῃ Δαρεῖον τὸν Ὑσάσπεος εὖ
 ‘ ποιήσαντι.’ λέγει πρὸς ταῦτα ὁ Συλο-
 σῶν, ‘ Εμοὶ μήτε χρυσὸν ὧ βασιλεῦ μή-

[†] ἀναβέβηκε δὲ τις. ^ε ἔχω δὲ χρέος, ὡς ἀπὸ τοῦ ὕδεις.

' beneficus, cui ego reverentiam ante de-
 ' beam, recens regno potitus? Etiamnum
 ' aut aliquis aut nullus eorum ad nos a-
 ' scendit: nec ullius Graeci viri mutuum
 ' dicere habeo. tamen hominem introdu-
 ' cite, ut sciam quid haec dicendo velit
 ' sibi.' Ubi a janitore introductus est Sy-
 ' loson, ac stetit in medio, interrogatur ab
 ' interpretibus quisnam esset, aut quo fac-
 ' to beneficus in regem extitisset. Ipse rem
 ' omnem gestam circa amiculum refert, se-
 ' seque illum esse qui id donasset. Ad haec
 ' respondens Darius, ' O, inquit, virorum
 ' generosissime, tunc ille es qui mihi nul-
 ' lam dum potentiam habenti donasti ea,
 ' quamvis parva, tamen perinde grata, ac si
 ' nunc aliquid magnum acciperem? Quam
 ' ob rem immenso te auro argentoque re-
 ' muneror, ut nunquam poeniteat te libe-
 ' ralem in Darium Hystaspis filium exti-
 ' tisse.' Ad quae Syloson, ' Mihi, inquit,

‘ ô rex, neque aurum neque argentum de-
 ‘ deris, sed patriam meam da Samum, ubi
 ‘ eam servaveris ; quam nunc post necem
 ‘ fratris mei Polycratis ab Oroete inter-
 ‘ fecti, occupat servus noster : hanc mihi
 ‘ donato citra caedem atque direptionem.’

141. His Darius auditis, misit exer-
 citum duce Otane uno e septem viris,
 jussu ut quae Syloson rogasset, ea effecta
 redderet. Otanes ad mare descendens,
 contrahebat exercitum.

142. At Sami imperium obtinebat
 Maeandrius Maeandrii filius, acceptum a
 Polycrate, ut illud procuraret. Cui, ju-
 stissimo virorum volenti esse, non licuit.
 nam ubi de Polycratis interitu allatus est
 nuncius, fecit ista : ante omnia Jovi Libe-
 ratori statuit aram, eique fanum in cir-
 cuitu designavit, quod nunc quoque in
 suburbanis extat. Deinde ubi hoc perfe-

• τε ἄργυρον δίδε, ἀλλ' ἀνασωσάμενός μοι
 • δὸς τὴν πατρίδα Σάμον· τὴν νῦν, ἀδελ-
 • φεῦ τῷ ἐμῷ Πολυκράτεος ἀποθανόντος
 • ὑπὸ Οροίτῳ, ἔχει δοῦλος ἡμέτερος·
 • ταύτην μοι δὸς ἄνευ τε Φόνος καὶ ἑξανδρα-
 • ποδίστιος.'

ρμα'. Ταῦτα ἀκούσας Δαρεῖος, ἀπέ-
 σειλε στρατιήν τε καὶ στρατηγὸν Οτάνεα,
 ἀνδρῶν τῶν ἐπὶ ἀ γενόμενον· ἐντειλάμενος
 ὅσων ἐδεήθη ὁ Συλοσῶν, ταῦτά οἱ ποίειν
 ἐπιτελέα. καταβὰς εἰς ἐπὶ τὴν θάλασ-
 σαν ὁ Οτάνης, ἔσελλε τὴν στρατιήν.

ρμβ'. Τῆς δὲ Σάμου Μαϊάνδριος ὁ Μα-
 ανδρίης εἶχε τὸ κράτος, ἐπιτροπέειν^α πα-
 ρὰ Πολυκράτεος λαβὼν τὴν ἀρχήν. τῷ
 δικαιοτάτῳ ἀνδρῶν βεβλομένῳ γενέσθαι, ἔκ
 ἐξεγένετο· ἐπειδὴ γάρ οἱ ἐξαγγέλθη ὁ Πο-
 λυκράτεος θάνατος, ἐποίησε τοιαύδε· πρῶ-
 τα μὲν, Διὸς Ελευθερίου βωμὸν ἰδρύσατο,
 καὶ τέμενος περὶ αὐτὸν ἔρισε τῷτο τὸ νῦν
 ἐν τῷ προασηνίῳ ἐστίν. μετὰ δὲ, ὥς οἱ ἐπε-

^α ἐπιτροπέειν.

ποίηλο, ἐκκλησίην συναγείρας πάντων τῶν
 ἄσων, ἔλεξε τάδε, ‘ Εμοὶ (ὡς ἴσε καὶ ὑ-
 ‘ μεῖς) σκῆπτρον καὶ δύναμις πᾶσα ἡ Πο-
 ‘ λυκράτεος ἐπιτέτραπται, καὶ μοι παρέ-
 ‘ χει νῦν ὑμέων ἄρχειν· ἐγὼ δὲ τὰ τῶ
 ‘ πέλας ἐπιπλήσω, αὐτὸς κατὰ δύναμιν
 ‘ οὐ ποιήσω. οὔτε γάρ μοι Πολυκράτης
 ‘ ἤρεσκε δεσπότην ἀνδρῶν ὁμοίων ἐωυτῶ,
 ‘ ἔτε ἄλλος ὅστις τοιαῦτα ποιέει. Πολυ-
 ‘ κράτης μὲν νυν ἐξέπλησε μοῖρην τὴν ἐ-
 ‘ ωυτοῦ· ἐγὼ δὲ ἐς μέσον τὴν ἀρχὴν τι-
 ‘ θεὶς ἰσονομίην ὑμῖν προαγορεύω. τοσαῦτα
 ‘ μέντοι δικαίῳ γέρεα ἐμεωῦτῶ γενέσθαι·
 ‘ ἐκ μὲν γε τῶν Πολυκράτεος χρημά-
 ‘ των, ἐξαίρετα ἔξ τάλαντά μοι γενέσθαι·
 ‘ ἱεροσύνην δὲ πρὸς τούτοις αἰρεῦμαι αὐ-
 ‘ τῶ τ’ ἐμοὶ καὶ τοῖσι ἀπ’ ἐμεῦ αἰεὶ γινο-
 ‘ μένοισι, τῷ Διὸς τῷ Ελευθερίῃ· τῷ αὐ-
 ‘ τὸς τε ἱρὸν ἰδρυσάμην, καὶ τὴν ἐλευθε-
 ‘ ρίην ὑμῖν περιτίθηναι· ὁ μὲν δὲ ταῦτα
 τοῖσι Σαμίοις ἐπαγγέλετο· τῷ δὲ τῆ

cit, advocata omnium civium concione, ita
 verba fecit; ‘ Mihi sceptrum atque omnis
 ‘ potentia Polycratis (ut vos etiam nostis)
 ‘ demandata fuit; et mihi nunc suppeditat
 ‘ vobis dominari: sed quae in propin-
 ‘ quo reprehendo, ipse quoad potero non
 ‘ faciam. Nam neque Polycrates placebat
 ‘ mihi, in viros sibi ipsi pares dominatum
 ‘ habens, neque alius quispiam talia faci-
 ‘ ens. Et Polycrates quidem fatum suum
 ‘ explevit: ego autem, posito in medium
 ‘ dominatu, juris aequabilitatem vobis
 ‘ pronuncio: postulans tamen jure opti-
 ‘ mo mihi ipsi hos honores concedi, ut e
 ‘ pecunia Polycratis sex talenta eximia
 ‘ mihi cedant; et praeterea Jovis Libera-
 ‘ toris (cui ego templum extruxi) sacerdo-
 ‘ tium tam mihi ipsi, quam meis in per-
 ‘ petuum posteris; et sic libertatem vobis
 ‘ restituo.’ Haec Maeandrius a Samiis pos-
 ‘ tulabat. Tunc quidam surgens, ‘ Tu ve-

‘ ro, inquit, indignus es qui nobis impe-
 ‘ res, tu qui malus extitisti, et es funestus,
 ‘ sed dignus potius qui pecuniarum, quas
 ‘ intervertisti, rationem reddas.’ Haec Te-
 lesarchus (ita enim vocabatur) dixit, in-
 ter cives spectatus.

143. Quae Macandrius animo acci-
 piens, reputansque fore ut si ipse domina-
 tum deponeret, alius quispiam in ejus lo-
 cum tyrannus constitueretur, non depo-
 nendum sibi dominatum statuit: sed in
 arcem regressus, accitum unumquemque
 eorum, tanquam rationem pecuniarum
 redditurus, comprehendit, et in carce-
 rem misit. Post haec, dum hi in vinculis
 sunt, Macandrius morbo corripitur: quem
 decessurum credens frater, nomine Lyca-
 retus, quo facilius Sami rerum potiretur,
 omnes vinctos interimit; neque enim vi-
 debantur velle liberi esse.

144. Igitur ubi Samum venere Per-

ἔξανασας εἶπε, ‘ ΑΛΛ’ ὅδ’ ἄξιός ἐστι σύ γε
 ‘ ἡμέων ἄρχειν, γεγονώς τε κακός, καὶ ἐὼν
 ‘ ὄλεθρος· ἀλλὰ μᾶλλον ὅπως λόγον δώ-
 ‘ σεις τῶν μελεχέριστας χρημάτων.’ ταῦ-
 τα εἶπε, ἐὼν ἐν τοῖσι ἀσπίσι δόκιμος, τῷ
 οὐνομα ἦν Τελέσαρχος ^b.

ρμγ’. Μαιάνδριος δὲ νόῳ λαβὼν ὥς εἰ
 μετήσει τὴν ἀρχὴν, ἄλλός τις ἀντ’ αὐτῷ
 τύραννος καταστήσει, οὐ δὴ τι ἐν νόῳ εἶ-
 χε μετιέναι αὐτήν· ἀλλ’ ὥς ἀνεχώρησε
 εἰς τὴν ἀκρόπολιν, μεταπεμπόμενος ἕνα ἑ-
 καστον ὥς δὴ λόγον τῶν χρημάτων δώσων,
 συνέλαβέ σφεας, καὶ κατέδησε. οἱ μὲν δὴ
 ἐδεδέαλο. Μαιάνδριον δὲ μετὰ ταῦτα κα-
 τέλαβε νοῦσος· ἐλπίζων δέ μιν ἀποθανέε-
 σθαι ὁ ἀδελφεός, τῷ ὄνομα ἦν Λυκάρητος,
 ἵνα εὐπετεσέρως καλᾶσθαι τὰ ἐν τῇ Σάμῳ
 πρήγματα, κατακλείνει τὰς δεσμώτας πάν-
 τας. ὁ γὰρ δὴ, ὥς εἰκότα, ἐβεβέαλο εἶναι
 ἐλεύθεροι.

ρμδ’. Επειδὴ ὧν ἀπίκοντο εἰς τὴν Σά-

^b Τελεσίαρχος.

μον οἱ Πέρσαι, κατάγοντες Συλοσῶνλα, οὐ
 τέ τι σφι χεῖρας ἀνταείρειαι, ὑπόσπον-
 δοί τε ἔφασαν εἶναι ἐτοῖμοι οἱ τῷ Μαιαν-
 δρίῳ ἡσσιῶται, καὶ αὐτὸς Μαιάνδριος, ἐκ-
 χωρήσαι ἐκ τῆς νήσου. καταινέσαντος δὲ ἐ-
 πὶ τῆτοισι Οτάνεω, καὶ σπεισαμένου, τῶν
 Περσέων οἱ πλείους ἄξιοι θρόνους θέμενοι,
 κατεναντίον τῆς ἀκροπόλιος ἐκάλεατο.

ρμέ. Μαιανδρίῳ δὲ τῷ τυράννῳ ἦν ἀ-
 δελφεὸς ὑπομαργότερος, τῷ ἔνομα ἦν Χα-
 ρίλεως. ἔτος ὅτιδὲ ἔξαμαρτῶν, ἐν γοργύρῃ
 ἐδέδελο. καὶ δὴ τότε ἐπακῶσας τε τὰ πρησ-
 σόμενα, καὶ διακύψας διὰ τῆς γοργύρης, ὡς
 εἶδε τὰς Πέρσας εἰρηναίως κατημένους, ἐ-
 βόα τε καὶ ἔφη λέγων, Μαιανδρίῳ θέλειν
 ἐλθεῖν ἐς λόγους. ἐπακῶσας δὲ ὁ Μαιάνδρι-
 ος, λύσαντας αὐτὸν ἐκέλευε ἄγειν παρ' ἐ-
 ωυτόν. ὡς δὲ ἄχθη τάχις αἰδορέων τε
 καὶ κακίζων μιν, ἀνέπειθε ἐπιθέσθαι ταῖσι
 Πέρσησι, λέγων τοιαῦδε, Ἐμὲ μὲν, ὦ κά-
 κισε ἀνδρῶν, ἐόντα σεωῦ τῷ ἀδελφεόν, καὶ

fae, Sylofontem reducentes, nihil prorsum adversus eos manum levavit, et ii qui ejusdem Maeandrio factionis erant, se paratos esse ad se submittendum data fide dixerunt; et ipse Maeandrius ex insula discedere. Approbante haec Otane, atque inito foedere, eminentissimi quique Persarum positis fellis e regione arcis sedebant.

145. Erat autem Maeandrio frater subvecordior, nomine Charileus, qui ob quodcunque delictum in subterraneo loco erat alligatus. Hic quum audisset quae agebantur, et per specum suspiciens vidisset Persas tranquille sedentes, vociferando dicebat velle se in colloquium venire Maeandrii. Eum audiens Maeandrius, jussit solutum ad se adduci. ubi adductus est, confestim conviciando maledicendoque illi suadebat ut impetum daret in Persas: haec inquam, ‘ Me tu, ô deter-
‘ rime virorum, qui sum tuus frater, qui-

' que nihil vinculis dignum peccavi, in
 ' subterraneo carcere alligandum putasti:
 ' Persas autem, quos cernis te expellentes
 ' atque extorrem facientes, ulcisci non au-
 ' des, tam faciles ad capiendum? Quos si
 ' tu reformidas, praebe mihi auxiliares,
 ' ut istos ob suum huc adventum ulciscar:
 ' paratus etiam teipsum ex insula ejicere.'
 Haec Charileus.

I 46. Quem sermonem Maeandrius
 suscepit, quantum ego sentio, non quia
 eo insipientiae venisset, ut putaret suas vi-
 res regiis superiores esse: sed invidens Sy-
 losonti, si civitatem integram sine labore
 esset accepturus. Irritatis igitur Persis ma-
 luit res Samias debilitare, atque ita tra-
 dere, probe intelligens, Persas si quid ip-
 sis accideret saevituros esse in Samios, et
 sibi tutum sciens ex insula excessum esse

ἡ ἀδικήσαντα ἔδεν ἄξιον δεσμῷ, δῆσας ἂ γορ-
 γύρης ἤξιώσας; ὁρέων δὲ τὰς Πέρσας ἐκ-
 βάλλοντάς τέ σε καὶ ἄνοικον ποιέουίλας, ἔ-
 τολμᾷς τίσασθαι, ἔτω δὴ τι ἐόνίλας εὐ-
 πετέας χειρωθῆναι; ἀλλ' εἴ τι σύ σφεας
 καταρρώδηκας, ἐμοὶ δὲ τὰς ἐπικούρους,
 καὶ σφεας ἐγὼ τιμωρήσομαι τῆς ἐνθάδε
 ἀπίξιος· αὐτόν τέ σε ἐκπέμψαι ἐκ τῆς
 νήσου ἐτοῖμός εἰμι.' ταῦτα δὲ ἔλεξε ὁ
 Χαρίλεως.

ρμς'. Μαϊάνδριος δὲ ὑπέλαβε τὸν λό-
 γον, ὡς μὲν ἐγὼ δοκέω, καὶ ἐς τὸ αὖτο ἀφρο-
 σύνης ἀπικόμενος, ὡς δοῦναι τὴν ἐαυτοῦ δύ-
 ναμιν περιέσεσθαι τῆς βασιλείας, ἀλλὰ
 φθονήσας μᾶλλον Συλοσῶντι, εἰ ἀπονητὶ
 ἐμελλε ἀπολάμψεσθαι ἂ ἀκέραιον τὴν πό-
 λιν. ἐρεθίσας ὦν τὰς Πέρσας, ἔθελε ὡς ἀ-
 σθενέσθαι ποιῆσαι τὰ Σάμια πρήγματα,
 καὶ οὕτω παραδιδόναι· εὖ ἐξεπιστάμενος ὡς
 παθόντες οἱ Πέρσαι, προσεμπικρανέεσθαι ὃ
 ἐμελλον τοῖσι Σαμίοις· εἰδὼς τε ἐαυτοῦ

ἂ δίδωσι. ἂ ἀπολάμψεσθαι. ὃ οἱ Πέρσαι κακῶς, προσεμπικρανέεσθαι.

ἀσφαλέα ἔκδυσιν ἔῤυσαν ἐκ τῆς νῆσος τότε,
 ἔπειαν αὐτὸς βέληται. ἐπεποίητο γάρ οἱ
 κρυπτὴ διώρυξ ἐκ τῆς ἀκροπόλιος Φέρσας
 ἐπὶ θάλασσαν. αὐτὸς μὲν δὴ ὁ Μαιάν-
 θριος ἐκπλέει ἐκ τῆς Σάμου. τοὺς δὲ ἐπι-
 κέρως πάντας ὀπλίσας ὁ Χαρίλεως καὶ ἀνα-
 πετάσας τὰς πύλας, ἐξῆκε ἐπὶ τῆς Πέρ-
 σας, ὅτε προσδεκομένους τοιοῦτο ἔδεν, δοκέ-
 οντάς τε δὴ πάντα συμβεβάναι. ἐμπεσόν-
 τες δὲ οἱ ἐπίκουροι, τῶν Περσέων τοὺς δι-
 φροφορευμένους τε καὶ λόγους πλείους ἑόντας
 ἔκτεινον. καὶ ὅτοι μὲν ταῦτα ἐποίουν, ἡ δὲ
 ἄλλη στρατιὴ ἡ Περσικὴ ἐπέβόηθεε. πι-
 ζεύμενοι δὲ οἱ ἐπίκουροι ὀπίσω κατειλή-
 θησαν εἰς τὴν ἀκρόπολιν.

ρμζ'. Οτάνης δὲ ὁ στρατηγός, ἰδὼν πά-
 θος μέγα Πέρσας πεπονθότας, ἐντολάς τε
 τὰς Δαρεΐος ἀποσέλλων ^ε ἐνετέλλετο,
 μήτε κτείνειν μηδὲνα Σαμίων, μήτε ἀν-
 δραποδίζεσθαι, ἀπαθέα τε κακῶν ἀποδύ-
 ναι τὴν νῆσον Συλοσῶνι, τῆτέων μὲν τῶν

^δ πιζύμενοι. ^ε Δαρῆος οἱ ἀποσέλλων

quandocunque vellet. foderat enim sibi occultum cuniculum, ex arce ferentem ad mare. itaque ipse quidem Maeandrius e Samo enavigavit. Charileus autem, armatis cunctis auxiliariis, patefactisque portis egreditur in Persas nihil tale expectantes, sed omnia convenisse existimantes. Hos Persas qui fellas attulerant, et pluri mi momenti erant, dato impetu auxiliarii occiderunt. Dum haec isti agunt, ceterae Persarum copiae auxilio veniunt; a quibus repulsi auxiliarii, rursus in arcem se recipiunt.

147. Otanes imperator, cernens tantam cladem illatam Persis, memor praeceptorum quae Darius cum mittens dederat, ne quem Samiorum aut occideret aut caperet, insulamque immunem malorum Sylofonti traderet: horum dico prae-

ceptorum reminisci neglexit, jussitque milites ut quemque Samium adipiscerentur, occidere, virum pariter et puerum. Tunc pars copiarum arcem obsidebat, pars obvium quemque sine discrimine trucidabat, tam in delubro quam extra delubrum.

148. Maeandrius e Samo profugiens, Lacedaemonem navigavit. eo ubi pervenit, ac devexisset quae secum habens excefferat, id egit; postquam pocula argentea et aurea proposuit, servi in eo erant, ut ea extergerent: interea ipse Cleomenem, Anaxandridae filium, Spartae regem, colloquendo deducit ad aedes suas. Cleomenes ubi pocula vidit, prae admiratione attonitus erat. Maeandrius eum jubere, quaecunque liberet, illinc asportare: idque quum bis et ter Maeandrius diceret, tamen Cleomenes virorum justissi-

ἐντολέων μεμνημένος ἐπελανθάνετο· ὁ δὲ παρήγγειλε τῇ στρατῇ πάντα τὸν ἄν λάρωσι, καὶ ἄνδρα καὶ παῖδα, ὁμοίως κτενέειν. ἐνθαῦτα τῆς στρατίης οἱ μὲν τὴν ἀκρόπολιν ἐπολιόρκεον, οἱ δὲ ἔκτεινον πάντα τὸν ἐμποδῶν γινόμενον, ὁμοίως ἐν τε ἱρῶ καὶ ἔξω ἱρῶ.

ρκή. Μαιάνδριος δὲ ἀποδρᾶς ἐκ τῆς Σάμῃ, ἐκπλέει ἐς Λακεδαίμονα. ἀπικόμενος δὲ ἐς αὐτήν, καὶ ἀνενεικόμενος τὰ ἔχων ἐξεχώρησε, ἐποίηε τοιάδε· ὅπως ποτήρια ἀργύρεά τε καὶ χρύσεια προῖκετο, οἱ μὲν δερᾶποινες αὐτῷ ἐξέσμων αὐτά. ὁ δὲ ἄν τὸν χρόνον τοῦτον τῷ Κλεομένει τῷ Ἀναξανδρίδῃ ἐν λόγοισι ἑὼν, βασιλεύοντι Σπάρτης, προῆγέ μιν ἐς τὰ οἰκήϊα. ὅπως δὲ ἴδοιτο Κλεομένης τὰ ποτήρια, ἐπεθωύμαζέ τε ^α καὶ ἐξεπλήρωσε. ὁ δὲ ἄν ἐκέλευε αὐτέων ἀποφέρειν αὐτὸν ὅσα βούλοιτο. τοῦτο καὶ δις καὶ τρίς εἶπαντος Μαιανδρίου, ὁ Κλεομένης δικαιοτάτος ἀν-

^α ἀπειθῶμαζέ τε.

δρῶν γίνεται· ὃς λαβεῖν μὲν διδόμενα οὐκ ἐδικαίευσεν· μαθὼν δὲ ὡς ἄλλοισι διδοὺς τῶν ἀστῶν εὐρήσεται τιμωρίην, βὰς ἐπὶ τοὺς ἐφόρους, ἄμεινον εἶναι ἔφη τῇ Σπάρτῃ τὸν ξεῖνον τὸν Σάμιον ἀπαλλάσσεσθαι ἐκ τῆς Πελοποννήσου, ἵνα μὴ ἀναπείσῃ ἢ αὐτὸν, ἢ ἄλλον τινὰ Σπαρτίητέων, κακὸν γενέσθαι. οἱ δὲ ὑπακούσαντες ἐξεκήρυξαν Μαιάνδριον.

ρμθ'. Τὴν δὲ Σάμον σαγηνεύσαντες αἱ Πέρσαι, παρέδωσαν Συλοσῶντι, ἔρημον ἔβαν ἀνδρῶν· ὑσέρω μέντοι χρόνῳ καὶ συγκατοίκισε αὐτὴν ὁ στρατηγὸς Οτάνης, ἐκ τε Ὀψιος ὀνείρου, καὶ νύσσε ἢ μιν κατέλαβε νοσῆσαι τὰ αἰδοῖα.

ρν'. Ἐπὶ δὲ Σάμον στρατεύματος ναυτικῆ οἰχομένης, Βαβυλώνιοι ἀπέσκησαν, κάρτα εὖ παρεσκευασμένοι. ἐν ὧσιν γὰρ ὁ, τε μάγος ἦρχε καὶ οἱ ἐπτά ἐπανεσκησαν, ἐν τούτῳ παντὶ τῷ χρόνῳ καὶ τῇ ταραχῇ εἰς τὴν πολιορκίην παρεσκευάσαντο. καὶ

mus extitit, quæ ea quæ sibi donabantur, recipienda non putavit. Sed quum didicit eadem aliis civium Maeandrium elargientem punitum iri, aditis ephoris, dixit satius esse Spartæ hospitem Samium e Peloponneso ablegari, ne aut ipsi aut alii cuiuspiam Spartanorum persuaderet fieri malum. Illi, Cleomeni obsequentes, Maeandrio indixerunt abitum.

149. Persæ ubi diripuerunt Samum, Sylofonti tradiderunt viris desolatam. Interjecto tamen tempore etiam Otanes imperator frequentem incolis effecit, tum evisione insomnii, tum ex morbo, quo laboravit circa pudenda.

150. CETERUM, dum Samum nauticus proficiscitur exercitus, Babylonii rebellaverunt, rebus probe admodum comparatis. nam quamdiu magus imperavit, et septem insurrexerunt, per hoc omne tempus et per turbationem se ad feren-

dam obsidionem instruxerunt, et in his apparandis usque latuerunt: verum ubi e professo desciverunt, haec sibi facienda statuerunt: Matribus exceptis mulierum unam, quam sibi quisque voluit, e domesticis deligit; ceteras omnes contractas strangularunt: illam vero unam quisque ad panem pinsendum eligebat; strangularunt autem eas, ne frumentum ipsorum absumerent.

151. His rebus cognitis Darius collectis omnibus copiis adversus eos contendit: et postquam pervenit, urbem obsidione cingit. Sed illi nihili pendere obsidionem. nam conscensis muri propugnaculis, tripudiare probraque ingerere Dario atque exercitui ejus; quorum quidam ita inquit, ‘ Quid hic desidetis Persae? quin potius absceditis, quippe tunc expugnaturi nos, quum pepererint murae.’ Hoc quidam Babyloniorum dice-

κως ταῦτα ποιεῦντες ἐλάνθανον. ἐπεὶ τε δὲ ἐκ τοῦ ἐμφανέος ἀπέστησαν, ἐποίησαν τοιόνδε· τὰς μητέρας ἐξελόντες, γυναῖκα ἕκαστος μίην προσέξαιρέειο, τὴν ἐβύλετο^δ ἐκ τῶν ἐωῦτοῦ οἰκηίων· τὰς δὲ λοιπὰς ἀπάσας συναγαγόντες, ἀπέπνιζαν. τὴν δὲ μίην ἕκαστος σιτοποιὸν ἐξαιρέειο. ἀπέπνιζαν δὲ αὐτάς, ἵνα μὴ σφρων τὸν σῖτον ἀναισιμώσωσι.

ρνα'. Πυθόμενος δὲ ταῦτα ὁ Δαρεῖος, καὶ συλλέξας ἅπασαν τὴν ἐωῦτ⁸ δύναμιν, ἐσρατεύειο ἐπ' αὐτούς. ἐπελάσας δὲ ἐπὶ τὴν Βαβυλῶνα, ἐπολιόρκεε, φροντίζοντας ἑδὲν τῆς πολιορκίης. ἀναβαίνοντες γὰρ ἐπὶ τοὺς προμαχεῶνας τοῦ τείχεος οἱ Βαβυλώνιοι, κατωρχέοντο, καὶ κατέσκωπτον Δαρεῖον καὶ τὴν στρατιὴν αὐτ⁸. καὶ τις αὐτῶν εἶπε τοῦτο τὸ ἔπος, ' Τί κάτησθε ἐνθαῦτα ὦ Πέρσαι, ἀλλ' ἐκ ἀπαλλάσσεσθε; τότε γὰρ αἰρήσετε ἡμέας ἐπεὰν ἡμίονοι τέκωσι.' τῆτο εἶπε τῶν τις Βα-

^δ τὴν ἐν ἐβύλειο.

Βυλωνίων, οὐδαμᾶ ἐλπίζων ἂν ἡμίονον
τεκεῖν.

ρβ'. Ἑπτὰ δὲ μηνῶν καὶ ἐνιαυτῷ διε-
ληλυθότος ἤδη, ὁ Δαρεῖός τε ἥσχαλε, καὶ
ἡ στρατιὴ πᾶσα, ὅ δυνατὴ ἔβσα ἐλεῖν τὰς
Βαβυλωνίους· καὶ τοι πάντα σοφίσματα καὶ
πάσας μηχανὰς ἐπεποιήκεε ἐς αὐτοὺς
Δαρεῖος. ἀλλ' ὅδ' ὥς ἐδύνατο ἐλεῖν σφέας·
ἄλλοισι τε σοφίσμασι πειρησάμενος, καὶ δὴ
καὶ τῷ Κῦρος εἰλέ σφεας, καὶ τέτῳ ἐπει-
ρήθη. ἀλλὰ γὰρ δεινῶς ἔσαν ἐν φυλα-
κῇσι οἱ Βαβυλώνιοι, οὐδέ σφεας οἶός τε ἦν
ἐλεῖν.

ργ'. Ενθαῦτα εἰκοσῷ μηνὶ Ζωπύρῳ
τῷ Μεγαβύζῃ τῷ, ὅς ^β τῶν ἑπτὰ ἀνδρῶν
ἐγένετο τῶν τὸν μάγον κατελόντων, τέτῳ
τῷ Μεγαβύζῃ παιδὶ Ζωπύρῳ ἐγένετο τέ-
ρας τότε· τῶν οἱ σιτοφόρων ἡμίονων ἡ μίη
ἔτεκε. ὡς δὲ οἱ ἐξαγγέλθη, καὶ ὑπὸ ἀπισί-
ης αὐτὸς ὁ Ζώπυρος εἶδε τὸ βρέφος, ἀπεί-
πας τοῖσι ἰδοῦσι μηδενὶ φράζειν τὸ γεγο-

^α ἐλπίζων ἡμίονον. ^β Μεγαβύζην, τότε ὅς.

bat, credens nunquam parere mulam.

152. Anno ac septem mensibus in obsidione consumptis, jam Darium, atque universum exercitum, tædere quod Babylonios expugnare non posset; etsi adversus illos omnia machinamenta atque omnes insidias expertus, cum alias, tum illas quibus eisdem Cyrus expugnaverat. Omnia hæc frustra fuerunt, quia Babylonij vehementer excubijs incumbebant.

153. Sed quum ne sic quidem capi possent, vicesimo quam circumvallati sunt mense, Zopyro, Megabyzi filio, unius e septem viris qui magum sustulerunt, hoc contigit portentum, ut quaedam mularum ejus quæ frumentum subvehebant, pareretur. Quod ubi ei renunciatum fuit, non credens, fetum ipse inspicere voluit; simulque vetans suos, qui viderant, cuipiam rem aperire, consultabat, et ad illius

Babylonii verba, qui inter initia dixerat, postquam mulae peperissent, fore ut murus expugnaretur: ad hoc omen a Zopyro visa est expugnabilis Babylon. divino enim numine et illum loquutum et sibi mulam peperisse.

154. Igitur ubi visum est fatale esse jam Babylonem capi, adiens Darium, sciscitatus est numquid perquam magni faceret expugnare Babylonem. Audiens perquam magni ab illo fieri, aliud consultat, quomodo ipse foret urbis expugnator, et suum hoc esset opus. bene gesta enim apud Persas permultum ad incrementa magnitudinis valent. Alio quidem nullo opere illam se facere opus manuum suarum posse cogitabat, quam si a seipso mutilatus ad illos transfugeret. Tum igitur parvi pendens seipsum insaniabili mutilatione afficit. quippe nasum sibi

νός, ἐβλεύετο. καὶ οἱ πρὸς τὰ τῷ Βα-
 βυλωνίου ῥήματα, ὅς κατ' ἀρχὰς ἔφησε,
 ἐπεὰν περ ἡμίονοι τέκωσι, τότε τὸ τεῖ-
 χος ἀλώσεται, πρὸς ταύτην τὴν Φήμην
 Ζωπύρῳ ἐδόκεε ἀλώσιμος εἶναι ἡ Βαβυ-
 λών. σὺν γὰρ θεῷ ἐκεῖνόν τε εἶπεῖν, καὶ
 ἐωϋτῷ τεκεῖν τὴν ἡμίονον.

ρνδ'. Ὡς δέ οἱ ἐδόκεε μόρσιμον εἶναι
 ἤδη τῇ Βαβυλῶνι ἀλίσκεσθαι, προσελθὼν
 Δαρεῖῳ ἀπεπυνθάνετο εἰ περὶ πολλῷ κάρ-
 τα ποίεεται τὴν Βαβυλῶνα ἐλεῖν. πυθό-
 μενος δὲ ὡς πολλῷ τιμῶτο, ἄλλο ἐβλεύ-
 ετο, ὅπως αὐτός τε ἔσαι ὁ ἐλὼν αὐτήν,
 καὶ ἐωϋτοῦ τὸ ἔργον ἔσαι. κάρτα γὰρ ἐν
 τοῖσι Πέρσησι αἱ ἀγαθουργίαι ἐς τὸ πρό-
 σω μεγάθεος τιμῶνται. ἄλλω μὲν οὐκ ἔ-
 φράζετο ἔργῳ δυνατὸς εἶναί μιν αὐτο-
 χειρίην ποιῆσαι, εἰ δὲ ἐωϋτὸν λωβησά-
 μενος αὐτομολήσῃ ἐς αὐτούς. ἐνθαῦτα
 ἐν ἐλαφρῷ ποιησάμενος ἐωϋτὸν λωβᾶται
 λώβην ἀνήκεσον· ἀποταμὼν γὰρ ἐωϋτοῦ

ἔ. ἄλλω μὲν γὰρ ἔκ. d δυνατὸν. e αὐτοχειρή ποιῆσαι.

τὴν ῥίνα καὶ τὰ ὦτα, καὶ τὴν κόμην κα-
κῶς περικείρας, καὶ μαστιγώσας, ἦλθε παρὰ
Δαρεῖον.

ῥνέ. Δαρεῖος δὲ κάρτα βαρέως ἠνεγκε,
ιδὼν ἄνδρα δοκιμώτατον λελωθῆμένον· ἐκ
τε τοῦ θρόνου ἀναπηδήσας, ἀνέβωσέ τε καὶ
εἵρετό μιν ὅστις εἴη ὁ λωθησάμενος, καὶ
ὅ,τι ποιήσαντα· ὁ δὲ εἶπε, ‘ Οὐκ ἔστι οὐ-
• τος ὡς νῆρ ὅτι μὴ σὺ, τῷ ἔστι δύναμς το-
• σαύτῃ ἐμὲ δὴ ὧδε διαθεῖναι. ὅτε τις ἀλ-
• λοτρίων, ὧ βασιλεῦ, τάδε ἔργασαι, ἀλλ’
• αὐτὸς ἐγὼ ἐμεωῦτόν· δεινόν τι ποιούμε-
• νος Ασυρίους Πέρσησι καταγελαῖν.’ ὁ
δὲ ἀμείβετο, ‘ Ω σχετλιώτατε ἀνδρῶν,
• ἔργῳ τῷ αἰχίσῳ ἔνομα τὸ κάλλιστον ἐ-
• θευ, φᾶς διὰ τὰς πολιορκεομένους^α σεωῦ-
• τὸν ἀνηκέσως διαθεῖναι. τί, ὧ^β μάταιε,
• λελωθῆμένου σεῦ, θᾶσσον οἱ πολέμοι
• παραστήσονται; πῶς ἔκ ἐξέπλωσας τῶν
• Φρενῶν, σεωῦτόν διαφθείρας;’ ὁ δὲ εἶπε,
• Εἰ μὲν τοι ὑπερετίθεα τὰ ἐμελλον πα-

^α πολιορκευμένους. ^β τί δ’ ὧ.

praecidit auresque, comamque deformiter circumtondit, et se flagris cecidit: atque ita ad Darium perrexit.

155. Quem ille intuens, virum videlicet spectatissimum mutilatum, adeo graviter tulit ut exiliens e folio exclamaret, interrogando quis eum et ob quod facinus mutilasset. Ad eum respondens Zopyrus, ‘ Nemo, inquit, ille vir est praeter te, cujus tanta potentia est, ut ita me possis afficere. neque alienus quispian, ô rex, haec mihi fecit, sed ipse ego: quod indigno animo fero Assyrios Persis illudere.’ Cui respondit, ‘ O virorum miserrime, turpissimo facto pulcherrimum nomen imposuisti, inquit propter eos qui obsidentur, temetipsum indigne laceraffe. Numquid, ô demens, te mutilato hostes citius deditionem facient? quomodo non teipsum lanians mente excidisti?’ Ad eum Zopyrus, ‘ Si

' quidem, inquit, prodidissē, quae eram
 ' facturus, tu mihi non permisisses: nunc
 ' memet ego adhibens, id feci. Itaque
 ' jam Babylonem capimus, nisi tu tuis de-
 ' eris. ego enim ita uti sum ad murum
 ' pro transfuga ibo, dicamque illis me haec
 ' abs te esse passum: et opinor, ubi per-
 ' suafero illis haec ita habere, militiae fi-
 ' am particeps. At tu decimo die quā-
 ' murum fuero ingressus, mille milites ex
 ' eo genere cujus jactura nihil admodum
 ' damni fiat, colloca ad portas quae vo-
 ' cantur Semiramis: rursus interjectis sep-
 ' tem diebus, colloca mihi alia duo millia
 ' ad portas quae dicuntur Niniorum: at-
 ' que tertio, viginti diebus interjectis, e re-
 ' gione portarum quae dicuntur Chal-
 ' daeorum, alios statue, numero quatuor
 ' millia: sed neque priores neque poste-
 ' riores habeant quo se defendant, praeter

ἦσιν, οὐκ ἂν με περιεῖδες· νῦν δὲ ἐπ'
 ἐμεῦ τοῦ βαλλόμενος, ἐπρήξα. ἤδη ὦν
 ἦν μὴ τῶν σῶν δεήσει, αἰρέομεν Βαβυλῶ-
 να· ἐγὼ μὲν γὰρ ὡς ἔχω, αὐτομολήσω
 ἐς τὸ τεῖχος, καὶ Φήσω πρὸς αὐτὸς ὡς
 ὑπὸ σεῦ τάδε ἐπαθον, καὶ δοκέω, πείσας
 σφέας ταῦτα ἔχειν ἔτι, τεύξεσθαι στρα-
 τῆς. σὺ δέ, ἀπ' ἧς ἂν ἡμέρης ἐγὼ ἐσέλ-
 θω ἐς τὸ τεῖχος, ἀπὸ ταύτης ἐς δεκά-
 την ἡμέρην τῆς σεωῦτ' στρατῆς, τῆς ὀ-
 δεμῖν ἔσαι ὥρῃ ἀπολλυμένης, ταύτης
 χιλίης τάξον κατὰ τὰς Σεμιράμιος κα-
 λεομένας πύλας· μετὰ δέ, αὐτὶς ἀπὸ
 τῆς δεκάτης ἐς ἐβδόμην, ἄλλης μοι τά-
 ξον δισχιλίης κατὰ τὰς Νινίων καλεο-
 μένας πύλας. ἀπὸ δέ τῆς ἐβδόμης δια-
 λιπὼν εἴκοσι ἡμέρας, καὶ ἔπειτα ἄλλους
 κάτισον, ἀγαγὼν κατὰ τὰς Χαλκιδέων
 καλεομένας πύλας, τετρακισχιλίους. ἐ-
 χόντων δέ μήτε οἱ πρότεροι μηδὲν τῶν
 ἀμυνόντων, μήτε οὗτοι, πλὴν ἐγχειριδί-

^c ταύτη.

ὧν. τοῦτο δὲ ἔαν ἔχῃν. μετὰ δὲ τὴν
 εἰκοστὴν ἡμέρην, ἰδέως τὴν μὲν ἄλλην
 στρατὸν κελεύειν περίεξ προσβάλλειν πρὸς
 τὸ τεῖχος. Πέρσας δέ μοι τάξον καλά
 τε τὰς Βηλίδας καλεομένας πύλας καὶ
 Κισίας. ὥς γὰρ ἐγὼ δοκέω, ἐμέο με-
 γάλα ἔργα ἀποδεξαμένου, τὰ τε ἄλλα
 ἐπιτράφονται ἐμοὶ Βαβυλώνιοι, καὶ δὴ καὶ
 τῶν πυλέων τὰς βαλανάγρας· τὸ δ' ἐν-
 θεῦτεν, ἐμοὶ τε καὶ Πέρσησι μελήσει τάδε
 ποιεῖν.

ρηγ'. Ταῦτα ἐνθιλάμενος ἦϊε ἐπὶ τὰς
 πύλας, ἐπισρεφόμενος ὥς δὴ ἀληθέως αὐ-
 τόμολος· ὁρέωντες δὲ ἀπὸ τῶν πύργων οἱ
 κατὰ τῷτο τεταγμένοι, κατέτρεχον κά-
 τω· καὶ ὀλίγον τι παρακλινάντες τὴν ἐτέ-
 ρην πύλην, ἠρώτεον τίς τε εἴη, καὶ ὅτεν
 θεόμενος ἦκοι. ὁ δὲ σφι ἠγόρευε ὥς εἴη τε
 Ζώπυρος, καὶ αὐτομολέοι ἐς ἐκείνους. ἦγον
 δὴ μιν οἱ πυλωροὶ, ταῦτα ὥς ἤκουσαν, ἐπὶ
 τὰ κοινὰ τῶν Βαβυλωνίων. καταστὰς δὲ

' gladios: hoc tantum finas eos habere.
 ' Post diem vicesimum reliquas copias
 ' jube recta muros undique subire. Ve-
 ' rum ad portas quae Belides ac Cissiae
 ' vocantur Persas mihi statuito. etenim
 ' (ut ego arbitror) Babylonii mihi, qui
 ' magna opera ediderim, committent cum
 ' alia, tum vero portarum claves. illinc
 ' mihi atque Persis curae erit operam na-
 ' vare.'

156. Haec ubi mandavit, ad portas
 perrexit, subinde respectans tanquam ve-
 re perfuga. Eo conspecto qui in turribus
 ad id dispositi erant, deorsum decurre-
 runt, et alteram portam aliquantulum re-
 clinantes, sciscitabantur quisnam esset, et
 cujus rei indigens veniret. Quumque hic
 dixisset se Zopyrum esse, et se ad illos
 transfugere, cum ad Babyloniorum magi-
 stratus deduxerunt. Ante quos ubi stetit

Zopyrus, conditionem suam miserabatur, referens a Dario se passum quae a semetipso passus erat; idque ob eam causam quod suasset illi discedere cum exercitu, quoniam nulla via ostenderetur urbis expugnandae. ‘At nunc, inquit, ad vos venio, Babylonii, futurus vobis maximo bono, Dario autem et copiis et Persis maximo malo. Neque enim quod ita me mutilavit feret impune, quum habeam exploratos omnes consiliorum ejus exitus.’ Haec Zopyrus commemorabat.

157. Quem Babylonii virum apud Persas spectatissimum cernentes naso atque auribus privatum, vibicibus ac sanguine conspersum, existimantes omnino vera cum loqui, et ad ipsos venire socium, parati erant ad committenda ei quaecunque postulabat. Postulabat autem copias militum: quod ubi ab illis accepit, ~~effecit~~ effecit ea quae cum Dario constituerat.

ἐπ' αὐτὰ, κατοικτίζετο, Φᾶς ὑπὸ Δαρείῳ πεπονθέναι τὰ ἐπεπόνθεε ^d ὑπ' ἐωϋ-
 τῷ· παθεῖν δὲ ταῦτα διότι συμβελεύσαί
 οἱ ἀπανιστάναι τὴν στρατιήν, ἐπεὶ τε δὲ ὤ-
 δεις ^e πόρος ἐφάνετο τῆς ἀλώσιος. Ἐνῶν
 * τε (ἔφη λέγων) ἐγὼ ὑμῖν, ὦ Βαβυλώνιοι,
 * νιοι, ἦκω μέγιστον ἀγαθόν, Δαρείῳ δὲ καὶ
 * στρατῇ καὶ Πέρσῃσι μέγιστον κακόν. ὃ γὰρ
 * δὴ, ἐμέ γε ὧδε λωδησάμενος, καταπροΐ-
 * ξεται· ἐπίσταμαι οἷ' αὐτῷ πάσας τὰς
 * * διεξόδους τῶν βουλευμάτων· τοιαῦτα ἔ-
 λεγε.

ρζ'. Οἱ δὲ Βαβυλώνιοι ὁρέωντες ἄνδρα
 τῶν ἐν Πέρσῃσι δοκιμώτατον ῥινόσ τε καὶ
 ὧτων ἐσπερημένον, μάλιστα τε καὶ αἵματι ἀ-
 γαπεφυρμένον, πάγχυ ἐλπίσαντες λέγειν
 μιν ἀληθέα, καὶ σφί ἦκειν σύμμαχον, ἐπι-
 τραπέσθαι ἐτοῖμοι ἔσαν τῶν ἐδέετο σφέων·
 ἐδέετο δὲ στρατῆς. ὁ δὲ, ἐπεὶ τε αὐτέων
 τοῦτο παρέλαβε, ἐποίηε τὰ περ τῷ Δα-
 ρείῳ συνεθήκατο. ἐξαγαγὼν γὰρ τῇ δεκά-

^d πεπόνθει. ^e ἰπὸ τε ὧδης.

τῇ ἡμέρῃ τὴν στρατιὴν τῶν Βαβυλωνίων, καὶ κυκλωσάμενος τὰς χιλίους, τὰς πρώτας ἐνείειλατο Δαρείῳ τάξαι, τῆς κατεφόνευσεν. μαθόντες δὲ μιν οἱ Βαβυλώνιοι τῶσι ἔπεσι τὰ ἔργα παρεχόμενον ὁμοῖα, πάντῃ περιχαρές ἔοντες, πᾶν δὴ ἐτῶμαι ἔσαν ὑπηρετέειν. ὁ δὲ, διαλιπὼν ἡμέρας τὰς συγκειμένας, αὐτὶς ἐπιλεξάμενος τῶν Βαβυλωνίων, ἐξήγαγε καὶ κατεφόνευσεν τῶν Δαρείων στρατιωτῶν τὰς διαχιλίας. ἰδόντες δὲ καὶ τὸτο τὸ ἔργον οἱ Βαβυλώνιοι, πάντες Ζώπυρον εἶχον ἐν φόβῳ αἰνέοντες. ὁ δὲ, αὐτὶς διαλιπὼν τὰς ἐγκειμένας ἡμέρας, ἐξήγαγε ἐς τὸ προειρημένον· καὶ κυκλωσάμενος κατεφόνευσεν τὰς τετρακχιλίας. ὥς δὲ καὶ τοῦτο κατέργασεν, πάντα δὴ ἦν ἐν τοῖσι Βαβυλωνίοις Ζώπυρος, καὶ στρατάρχης² τε οὗτός σφι καὶ τειχοφύλαξ ἀπέδεδεκτο.

ρηή. Προσβολὴν δὲ Δαρείῳ κατὰ τὰ συγκείμενα ποιευμένου περίξ τὸ τεῖχος,

² στρατάρχης.

Siquidem decimo die educ̃tis Babyloniorum copiis, mille Persas quos collocari primos Dario mandarat, circumventos trucidavit. Eum Babylonii animadvertentes consentanea verbis facta praestare, majorem in modum laetabantur, parati omni in re homini parere. Iste rursus interjectis diebus de quibus erat conventum, cum delectis Babyloniorum egressus, duo millia Darii militum interfecit. Babylonii cernentes hoc etiam opus, nihil aliud quam Zopyrum in ore omnes habere, laudibus tollere. Hic rursus constitutis diebus supersedens ad id quod praedixerat copias educit, circumventaque quatuor millia occidit: quo et ipso opere edito, Zopyrus omnia apud Babylonios erat, adeo ut et dux exercitus et murorum custos declararetur.

158. Ubi vero e composito Darius copias undique muris admovit, ibi Zopy-

rus dolum omnem patefecit. nam quum Babylonii conscenso muro copias Darii adorientes arcerent, ipse apertis portis quas Cissias ac Belidas vocant, Persas intra murum introduxit. Ex Babyloniiis, qui id factum videbant, alii quidem in templum Jovis Beli fugerunt: qui non videbant, hi in suo quisque loco permanserunt, donec et ipsi se proditos intellexerunt.

159. Ita Babylon iterum capta est. qua potitus Darius et muros ejus circumvertit, et portas omnes detraxit: quorum neutrum Cyrus fecerat prius eidem a se captae. Babyloniorum quoque procerum tria millia patibulis affixit, data ceteris venia urbem incolendi. Atque ut iidem uxores haberent unde succresceret suboles, providit. nam feminas proprias Babylonii (ut superius demonstratum est) rei

ἐνθαῦτα δὴ πάντα τὸν δόλον ὁ Ζώπυρος ἐξέφαινε. οἱ μὲν γὰρ δὴ Βαβυλώνιοι ἀναβάντες ἐπὶ τὸ τεῖχος, ἡμύνοντο τὴν Δαρρεῖς στρατιὴν προσβάλλουσαν· ὁ δὲ Ζώπυρος τὰς τε Κιοσίας καὶ Βηλίδας καλεόμενας πύλας ἀναπέλασας, ἐσῆκε τῆς Πέρσας ἐς τὸ τεῖχος. τῶν δὲ Βαβυλωνίων οἱ μὲν εἶδον τὸ ποιηθὲν, οὗτοι ἔφευγον ἐς τὴν Διὸς τῆς Βήλης τὸ ἱερόν· οἱ δὲ οὐκ εἶδον, ἔμενον ἐν τῇ ἐωυτοῦ τάξει ἑκάστος, ἐς ὃ δὴ καὶ οὗτοι ἔμαθον προδεδομένοι.

ρθ'. Βαβυλὼν μὲν νυν ἔτῳ τοδεύτερον αἰρέθη. Δαρρεῖος δὲ ἐπεὶ τε ἐκράτησε τῶν Βαβυλωνίων, τῆτο μὲν, σφέων τὸ τεῖχος περικεῖλε, καὶ τὰς πύλας πάσας ἀπέσπασε. τὸ γὰρ πρότερον ἐλὼν Κῦρος τὴν Βαβυλῶνα, ἐποίησε τυτέων ἑδέτερον. τῆτο δὲ, ὁ Δαρρεῖος τῶν ἀνδρῶν τῆς κορυφαίας μάλισα ἐς τριχιλίς ἀνεσκολόπισε, τοῖσι δὲ λοιποῖσι Βαβυλωνίοισι ἀπέδωκε τὴν πόλιν οἰκέειν. ὥς οἱ ἔχουσι γυναῖκας οἱ Βαβυλώ-

νοι, ἵνα σφι γένεα ὑπογίνηται, τὰδε Δαρεῖος προῖδὼν ἐποίησε. τὰς γὰρ ἐωϋτῶν, ὡς καὶ κατ' ἀρχὰς δεδήλωται, ἀπέπνικαν οἱ Βαβυλώνιοι, τῷ σίτῃ προορέωντες. ἐπέταξε τοῖσι περιοίκοις ἔθνεσι γυναῖκας ἑς Βαβυλῶνα κατισάναι, ὅσασδὴ ἐκάσται ἐπιτάσων, ὥστε πέντε μυριάδων τὸ κεφαλαίωμα τῶν γυναικῶν συνῆλθε. ἐκ τεττέων δὲ τῶν γυναικῶν οἱ νῦν Βαβυλώνιοι γεγόνασι.

ρζ'. Ζωπύρῃ δὲ ὑδαὶς ἀγαθαεργίην Περσέων ὑπερεβάλετο παρὰ Δαρεῖω κριτῇ, οὔτε τῶν ὑπερον γενομένων, ὅτε τῶν πρότερον, ὅτι μὴ Κῦρος μῆνος· τέτῳ γὰρ ὑδαὶς Περσέων ἠξιώσέ κω ἐωϋτὸν συμβαλέειν. πολλάκις δὲ Δαρεῖον λέγεται γνώμην τήνδε ἀποδέξασθαι, ὡς βούλοιτο ἂν Ζώπυρος εἶναι ἀπαθέα τῆς ἀεικείης μᾶλλον, ἢ Βαβυλῶνάς οἱ εἴκοσι πρὸς τῇ εὐούσῃ προσγενέσθαι. ἐτίμησε δὲ μιν μεγάλως. καὶ γὰρ δῶρά οἱ ἀνὰ πᾶν ἔτος ἐδίδου ταῦτα τὰ Πέρσῃσι ἐς ἰτιμιώτατα, καὶ τὴν Βαβυλῶνά

frumentariae consulentes, strangulaverant. Itaque Darius vicinis circum populis negotium dedit ut feminas Babylone exhiberent, injungens singulis numerum. In summa igitur quinquaginta millia feminarum convenerunt. ex quibus qui nunc sunt Babylonii originem duxerunt.

160. Zopyri autem factorum praestantiam nemo Persarum, Darii judicio, supergressus est, neque eorum qui prius, neque eorum qui posterius extiterunt, praeter unum Cyrum: cui comparari nullus unquam Persarum dignum se existimavit. Ferturque Darius hoc dictum saepenumero usurpasse, praeoptaturum se, Zopyrum nihil esse cladis passum, quam viginti sibi Babylones ultra illam quam haberet acquiri. Egregie vero eum remuneratus est, cum dando quotannis dona, quae apud Persas sunt honorificentissima, tum tradita Babylone immuni, quoad vi-

veret, in peculiarem portionem ; sed et alia multa insuper dedit. Hujus Zopyri filius fuit Megabyzus, qui dux exercitus extitit in Aegypto adversus Athenienses et socios ; atque hujus Megabyzi filius Zopyrus ille, qui ad Athenienses transfugit a Persis.

THALIAE,
SIVE
TERTII LIBRORUM HERODOTI,
FINIS.

οἱ ἔδωκε ἀτελέα νέμεσθαι μέχρι τῆς ἐκεί-
 νης ζῆσι· καὶ ἄλλα πολλὰ ἐπέδωκε^d. Ζω-
 πύρου δὲ τοῦτο γίνεται Μεγαβύζος, ὃς ἐν
 Αἰγύπτῳ ἀντία Ἀθηναίων καὶ τῶν συμμα-
 χων ἐσφατήγησε· Μεγαβύζος δὲ τότε γί-
 νεται Ζώπυρος, ὃς ἐς Αθήνας ἡυτομόλησε
 ἐκ Περσέων.

^d ἐπίδωκε.

ΤΟ ΤΗΣ
 Θ Α Λ Ε Ι Α Σ,
 ἢ
 ΤΟΥ ΤΡΙΤΟΥ ΤΩΝ ἩΡΑΚΛΕΟΥΣ
 ΤΕΛΟΣ.